Türkçe Bitki Adları Sözlüğü

Prof. Dr. Turhan BAYTOP

TDK'nin 75. Yılı

Türk Dil Kurumu Yayınları

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI : 578

TÜRKÇE BİTKİ ADLARI SÖZLÜĞÜ

Prof. Dr. TURHAN BAYTOP

Baytop, Turhan

Türkçe Bitki Adları Sözlüğü / Turhan Baytop.— 3. bsk. — Ankara: Türk Dil Kurumu, 2007.

512 s.; 24 cm. — (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları; 578)

Bibliyografya var.
ISBN 975-16-0542-3

1. Bitki Adları, Sözlükler I. k.a.

581.03

ISBN 975-16-0542-3

1. Baskı : 1994
2. Baskı : 1997
3. Baskı : 2007

Baskı : Öncü Basımevi - Ankara
Tel: 0312 384 31 20

Yazarın yazılı izni olmadan bu kitap herhangi bir yöntem ile çoğaltılamaz ve resimlerinden yararlanılamaz.

T. BAYTOP: A dictionary of vemacular names of wild plants of Turkey, Ankara (1994).
Publication of the Türk Dil Kurumu (The Turkish Language Society) No. 578

5846 sayılı kanuna göre bu eserin bütün yayın, tercüme ve iktibas hakları Türk Dil Kurumuna aittir.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ 1
I - GİRİŞ 5
II - TÜRKÇE BİTKİ ADLARI 17
III - EK LİSTE-I (1997) 295
IV - LÂTİNCE BİTKİ ADLARI 299
V - RENKLİ RESİMLER 325
VI - KAYNAKLAR 505

ÖN SÖZ

Bitkilere karşı olan ilgim bana babamdan* geçmiştir. Kendisi bir topçu subayı olarak Anadolu'da uzun süre görev yapmış ve bu sırada özellikle dağ bitkileri ile ilgilenmiştir. Emekli olduktan sonra vaktinin büyük bir bölümünü Kartal (İstanbul)'daki evinde çiçek yetiştirmekle geçirmiştir.

1944 yılı son baharında, eczacılık okulu öğrencisi olduğum sırada, kendisi ile birlikte Palandöken (Erzurum) dağına çıkmış ve beyaz çiçekli bir çiğdem toplamıştım. Kişisel bitki koleksiyonumun ilk örneği olan bu bitkiyi uzun yıllar sonra *Crocus suwarovianus* C. Koch (Iridaceae) olarak tayin ettim. Erzurum'da iken bana Lâleli Tabyadan topladığı lâle örneklerini (*Tulipa julia* C. Koch) getirmiştir. Bu örnekler bana Anadolu'nun soğanlı bitkileri ile ilgilenme merakını vermiştir.

Tıbbî bitkilere karşı olan ilgimde ise, öğrencisi olmakla gurur duyduğum, doktora çalışmamın konusunu vermiş ve çalışmalarımı yönetmiş olan İstanbul Üniversitesi Farmakobotanik ve Genetik Kürsüsü direktörü olan Ord. Prof. Dr. Alfred Heilbronn (1885-1961)'un büyük etkisi olmuştur.

Anadolu'da Yontma taş devri (Paleolitik) nden beri insanın yaşadığını biliyoruz. Bu ilk insanlar yabanî bitkiler ve av hayvanları ile beslenirlerdi. Cilâlı taş devri (Neolitik) insanları tahıl yetiştirmeye ve hayvanları evcilleştirmeye başlamışlardır. Bununla beraber gene de yabanî bitkileri gıda olarak kullanıyorlardı. Yaklaşık 50.000 yıldan beri Anadolu insanı yabanî bitkilerden yararlanmaktadır. Şaşılacak olan husus bu kadar uzun bir süreden beri yararlanılmasına karşılık Anadolu'da kullanılan yabanî bitkiler hakkında etraflı bir araştırmanın yapılarak bunların bir listesinin hazırlanmamış olmasıdır.

Anadolu'da 40 yılı aşkın bir süredir yaptığımız araştırmalar sonunda aşağıdaki olayı çok belirgin bir şekilde saptamış bulunuyoruz.

Halk, botanik kitaplarında yazılı olan bitki adlarını hemen hemen hiç bilmemektedir. Buna karşılık halkın kullandığı bitki adlarının büyük bir çoğunluğu da botanik kitaplarında ve sözlüklerde bulunmamaktadır.

Bu garip durum Türkiye bitkileri üzerinde yapılan çalışmaları zorlaştırdığı gibi, Türkiye bitkilerinden yararlanmamızı da, bir ölçüde, önlemektedir.

Biz bu önemli konunun çözümüne bir katkıda bulunabilmek amacıyla araştırma gezilerimiz sırasında topladığımız bitki örnekleri ve Derleme Sözlüğü'ndeki yöresel bitki adlarından yararlanarak Türkiye'de gıda, baharat, ilâç, boyar madde veya süs bitkisi olarak kullanılan bitkilerin yöresel adlarını bir araya toplayan bir sözlük hazırlamaya çalıştık. Burada yöresel adm karşılığı olan ve bitkinin tam olarak tanınmasını sağlayacak olan Latince adı saptamaya özellikle özen gösterdik. Bu şekilde yöresel adın karşılığı olan bitkinin sağlıklı bir şekilde tanınması sağlanmış olmaktadır.

Hazırladığımız listede Türkiye'de gıda, baharat, ilâç, boyar madde veya süs bitkisi olarak kullanılan 1.300 kadar bitki türünün Latince adı bulunmaktadır. Saptanan Türkçe bitki adlarının sayısı ise 4.000 civarındadır.

Türkiye'de 9.000 kadar gelişmiş bitki türü bulunduğu düşünülür ise Sözlük'teki sayı küçük bulunabilir. Buna karşılık biz bu girişimimizin bir başlangıç olduğunu ve ileride yapılacak araştırmalar ile bu miktarın çok artacağım düşünüyoruz.

Bu Sözlük'ün hazırlanması için 1980 yılından beri yoğunlaştırılan, örnek ve yöresel ad toplama çalışmaları sırasında, aşağıda adlarını yazdığım meslektaş ve dostlarımın büyük yardımları olmuştur. Kendilerine tekrar teşekkür fırsatı bulduğum için mutluyum.

Prof. Dr. Aslan Aksoy (Malatya), Ecz. Şeref Aktemur (Çıldır), Avukat Orhan Aküzüm (Kars), İlhan Arslanyürek (Gazi Antep), Ahmet Atilla (İstanbul), Ecz. Ahmet Aygün (İnebolu), Ecz. Mitat Barış (Malatya), Prof. Dr. K. H. Can Başer (Eskişehir), Ecz. Cahit Bıltır (Bolu), Ecz. Servet Bilgehan (Van), Nazım Bilgin ve Kenan Bilgin (Sürmene), Ecz. Orhan Bülbül (Bolu), Ecz. Nurettin Çerçi (Adana), Prof. Dr. Hüsnü Demiriz (İstanbul), Ecz. Mehmet Dolapçıoğlu (Antakya), Şoför Şinasi Ebrem (Erzurum), Ecz. Namık Kemal Erdem (Konya), Ecz. Tuğrul Gökçen (Azdavay), Ecz. Cem Gökdoğan (İskenderun), Ecz. İsmail Gümrükçü (Trabzon), Ecz. Hüseyin Güney (Erzurum), Ecz. Emin Havuzluoğlu (Sivas), Hayrettin Karaca (Yalova), Ecz. Ercüment Kazak (Kars), Mustafa Kazdal (Rize), Ecz. Orhan Kır (Tarsus), Ecz. Rüştü Kişnişçi (Konya), Ecz. Öner Küçükyalçın (Adana), Hayati Pirselimoğlu (Trabzon), Prof. Dr. Ekrem Sezik (Ankara), Doç. Dr. Nurhayat Sütlüpınar (İstanbul), Doç. Dr. Gülendam Tümen (Balıkesir), Ecz. İsmet Uysal (Akseki), Ecz. Müjgân Üçer (Sivas), Öğretmen Bahattin Yalçın (Çepni-Sivas), Prof. Dr. Faik Yaltırık (İstanbul) ve Prof. Dr. Necmettin Zeybek (İzmir).

Topladığım bitki örneklerini tayin ederek bana büyük bir destek sağlamış olan Prof. Dr. Asuman Baytop'a, bu Sözlük'ün basılması için beni teşvik eden Doç. Dr. Osman Sertkaya'ya özellikle teşekkür ederim.

Türk Dil Kurumu Başkanı Sayın Prof. Dr. Hasan Eren sözlük metnini, Türk dili yazım kuralları yönünden, titiz bir biçimde inceleyerek gerekli düzeltme ve eklemeleri yapmıştır. Kendilerine içtenlikle teşekkürü bir borç bilirim.

Bu Sözlük'ün hazırlanmasında, bu gün çok revaçta olan bilgisayar yöntemi kullanılmamıştır. Bu nedenle de değeri veya kusurları tamamen insanın zihinsel gücüne ve hafızasına dayanmaktadır.

Hata ve noksanlarımızın hoşgörü sınırını aşmadığım ümit ediyoruz.

Bu Sözlük'te toplanmış olan bilgilerin, Türkiye bitkileri üzerinde çalışanlara uzun bir süre yardımcı olacağım düşünüyoruz. Bu nedenle de yazımızı Orta Çağ'm ünlü bilginlerinden İbn an-Nafis (ölümü 1288)'in bir kitabı için söylemiş olduğu aşağıdaki cümle ile tamamlıyoruz.

"Eğer yazdıklarımın bundan bin sene sonra da geçerli olabileceğini bilmeseydim bunları yazmazdım."

TURHAN BAYTOP
İstanbul Üniversitesi
Mart 1991

* - Mehmet Emin Baytop (1893-1980): Topçu albay. Harput'un Pekinik (Oymaağaç) köyünde doğmuş ve 23 Ağustos 1980 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir.

II. BASKININ ÖNSÖZÜ

Türkçe Bitki Adları Sözlüğü'nün I. baskısı Eylül 1994 tarihinde tamamlanmıştır. Bu baskının iki yıl gibi kısa bir sürede tükenmiş olması Türk halkının doğa konularına karşı olan yakın ilgisini göstermesi bakımından çok ilgi çekici ve kıvanç vericidir.

I. baskının metni Mart 1991 tarihinde Türk Dil Kurumu'na teslim edilmiştir. Bugüne kadar geçen 6 yıllık süre içinde, yapılan yeni araştırmalar sonucu, bazı yeni bitki adları saptanmıştır.

Saptanan yeni Türkçe adların miktarı 85 olup, II. baskının sonuna, **"Ek Liste-I (1997)"** başlığı altında konulmuştur.

Ana metin ve renkli resimler bölümlerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Toplanan yeni bitki örneklerinin tayinleri, birinci baskıda olduğu gibi, eşim Prof. Asuman Baytop (İstanbul Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi) tarafından yapılmıştır. Değerli yardımları için kendilerine tekrar teşekkür ederim.

Türkçe Bitki Adları Sözlüğü'nün II. baskısını yapma kararı alan ve yayımlama yükümlülüğünü üstlenen Türk Dil Kurumu Başkanlığına içten teşekkürlerimi sunarım.

TURHAN BAYTOP
İstanbul Üniversitesi
Mart 1997

yetişen bitki türlerinden yaklaşık üçte birinin Türkçe adının bulunması, halkın bitkilere karşı olan yakın ilgisini açık bir şekilde göstermektedir.

Halk yenen, ilâç olarak kullanılan, boyar madde elde edilen, güzel kokulu veya zehirli olan bitkileri iyi bir şekilde tanımakta ve bunlara özel adlar vermektedir. Aynı sözlükte yabanî bitkiler ile yapılan bazı yemeklerin (Otaşı, Otekmeği, Otlupeynir gibi) adları da kayıtlıdır. Ayrıca, yenebilen bitki köklerini çıkarmakta kullanılan âletlerin adları da vardır. Kazgıç veya Kazgılıç (Bitki kökü çıkartmaya yarayan ucu sivri bir ağaç parçası), Küsküç (Çiğdem yumrularını topraktan çıkartmak için kullanılan sivri uçlu değnek) ve Kengerhan (Kenger sürgünlerini çıkartmakta kullanılan demir çubuk) bir örnek olarak verilebilir.

Türkçe bitki adları ile ilgili ilk bilgiler XI. yüzyılda Kâşgarlı Mahmut tarafından yazılmış olan ve Türk dilinin ilk sözlüğü olarak kabul edilen "**Divanü** lûgat-it Türk" te bulunmaktadır. Bu sözlükte kayıtlı olan bitki adlarından birçoğu halen de Anadolu'da kullanılmaktadır (66).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde, Türkçe bitki adlarını veren ilk kitap, İshak bin Murad tarafından 1390 yılında Gerede'de yazılmış olan "**Edviye-i** Müfrede" adlı eserdir. Bu kitapta bulunan Türkçe bitki adlarının hemen tümü bu gün de Anadolu'da kullanılmaktadır (60, 80A).

1839 yılında İstanbul'da açılan Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şâhâne (Askeri Tıp Mektebi) de öğretimin Fransızca olması nedeniyle bu mektepte öğretim yapan botanik hocaları, Fransızca bitki adlarını Türkçeye çevirerek kitaplarına almışlardır. Zamanın ünlü botanik hocalarından Dr. Salih Efendi (1816-1895), Dr. Mehmed Ali Paşa (1834-1914) ve Dr. Esad Şerefeddin (Köprülü) (1866-1942)'in kitaplarında (45, 70, 90), genellikle Fransızcadan çeviri yoluyla meydana getirilmiş, pek çok bitki adı bulunmaktadır. Çeviri yoluyla elde edilen bu adlar, sonraki botanik kitapları ve sözlüklere girerek dönemimize kadar gelmiştir. Bunların hemen tümü "Türkçe Sözlük"te kayıtlıdır (124). Biz çeviri yoluyla üretilmiş olan adlardan ancak çok tanınmış olanlarını Sözlük'ümüze aldık.

Doğu ülkelerinde 35 yıl hekimlik yapmış olan Dr. John Martin Honigberger tarafından hazırlanmış olan bir bitki adları listesi 1852 yılında yayımlanmıştır (55). Özellikle tedavi alanında kullanılan bitkilerin Latince, İngilizce, Fransızca, Almanca, Türkçe, Arapça, Farsça ve Hintçe adlarını taşıyan bu liste yardımıyla XIX. yüzyılın ortalarında kullanılan Türkçe bitki adlarını öğreniyoruz.

Bazı Türkçe bitki adlarının Latince karşılıkları Edmond Boissier (1810-1885)'nin ünlü eseri "Flora Orientalis"in 1884 yılında yayımlanan 5. cildinin sonuna eklenmiş olan "Index Nominum Vernaculorum" adlı listede bulunmaktadır. Bu liste P. Ascherson (1834-1913) tarafından hazırlanmış olup bazı bitkilerin

Arapça, Farsça, Grekçe ve Türkçe (Kırgızca, Tatarca) gibi dillerdeki yerli adlarını vermektedir. Bu listede 20 kadar bitki türünün Türkçe adı kayıtlıdır (36).

Armenag K. Bedevian'm 1936 yılında Kahire'de yayımlanmış olan sözlüğünde 3.600 kadar bitki türünün Latince, Arapça, Ermenice, İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca ve Türkçe adları bulunmaktadır. Yalnız yayınlara dayanılarak hazırlanmış olan bu sözlük, Osmanlı İmparatorluğu döneminde kullanılan bitki adları yönünden önemli bir kaynak olmakla birlikte, yöresel Türkçe bitki adlarını hemen hemen hiç almamıştır (31).

Hüseyin Kâzım Kadri (1870-1934)'nin 1927-1945 yılları arasında yayımlanmış olan 4 ciltlik "Türkçe Lûgati" adlı sözlüğü (57) birçok bitki adının Arapça, Farsça, Rumca veya Avrupa dillerindeki kökenlerini ve Uygur, Çağatay, Kazan, Azeri, Koybal, Yakut, Altay, Çuvaş ve Kırgız lehçelerindeki karşılıklarını vermesi bakımından çok önemli bir kaynaktır.

P. H. Davis'in hazırladığı "Flora of Turkey" adlı eserde de bazı bitki türlerinin Türkçe adları verilmiştir. Bu adlara ait özel bir indeks bulunmadığı için bu yayında kayıtlı Türkçe adların Latince karşılıklarını bulmak çok zor olmaktadır.

Türkçe bitki adlarınm Latince karşılıklarım gösteren geniş bir liste, 1940 yılında yayımlanan, Ord. Prof. Dr. Alfred Heilbronn'un kitabının sonunda bulunmaktadır. A. Heilbronn bu listenin hazırlanış biçimini şöyle açıklamaktadır (53):

"Kitabın nihayetine konulmuş olan Türkçe nebat isimlerinin en büyük kısmı Prof. Esad Şerafettin'in "Nebatat-ı saydelaniyye" namındaki kitabından, bir kısmı da A. K. Bedeviyan'ın "Illustrated Polyglottic Dictionary of Plant Names" ismindeki kamusundan alınmıştır. Listede bulunan nebat isimlerinin diğer bir kısmı da Başasistan Bn. Dr. Mehpare Başarman'm Anadolu'da yapmış olduğu seyahatler esnasında, halk arasından toplanmıştır."

Anadolu'da halk arasında kullanılan bölgesel kelimelerin ilk derlemesi Millî Mücadele yıllarında (1920 yılları) muallimlere (öğretmenlere) yapılan tamimler (duyurular) ile başlamıştır (48). Gelen malzemenin tasnif edilerek hemen yayımlanması olanağı bulunamamış ve ne yazık ki önemli bir bölümü de Sakarya savaşı sırasında (1921) yok olmuştur. Geri kalan malzemenin sıralamasına 1925 yılında başlanmıştır. Hamit Zübeyr [Koşay] ve İshak Refet [Işıtman], toplanan bu malzemeden yararlanarak 1932 yılında "Anadilden Derlemeler" adlı 448 sayfalık bir sözlük yayımlamışlardır (48). 1952 yılında Hamit Koşay ve Orhan Aydın bu sözlüğe bir cilt eklemişlerdir (69).

Halk tarafından bitkilere verilen yöresel adlar ile ilgili bazı folklor yayınları vardır (6, 8, 11, 68, 81, 86, 96, 110). Bunlarda genellikle bitkiye verilen yöresel adların listesi ve bazı kullanışları yer almaktadır. Türkçe bitki adı ve kullanılışı verilen bitkilerin bilimsel Latince adları verilmediği için çok kere Türkçe adm hangi bitki türüne ait olduğunu saptama olanağı bulunamamaktadır.

Türkiye bitkilerine verilen Türkçe adlar için tükenmez bir kaynak olan Türk Dil Kurumunun anıtsal eseri "Derleme Sözlüğü" de aynı noksanlığa sahiptir. Türkçe adlar karşısında: "Kırlarda yetişen, yaprakları dikenli, taze iken pişirilerek yenilen lezzetli bir ot" veya "Bir çeşit tarla otu" gibi tarifler verilmekte ise de, bunlar bitkiyi tanımak için yeterli olamamaktadır.

Türkiye yabanî bitkilerinin yöresel adlarınm Latince karşılıklarını, toplanan bitki örneklerinin tayinine dayanarak, veren ilk liste, 1968 yılında Prof. Dr. Asuman Baytop tarafından yayımlanmış(13) ve bunu diğer araştırıcıların yayınları izlemiştir (4, 9, 38, 41, 76, 81, 82, 83, 92, 99, 102, 103, 105, 113, 114, 116, 120).

Türkiye dışında yaşayan Türk topluluklarınm da Türkçe bitki adları ve bunlardan yararlanma olanakları hakkında, araştırmalara dayanan yayınları vardır. Gıda, boyar madde veya ilâç olarak Azerbaycan bölgesinde kullanılan bitkilere ait ilk liste Yahya İsayev (Jehja İsajev) tarafından 1935 yılında Bakü'de yayımlanmıştır. Yahya İsayev'in kitabı "Azerbaycanm yabanî biten faydalı bitkileri" adını taşımakta ve Latin alfabesi ile Türkçe yazılmış olup Azerbaycan bölgesinde yetişen 500 kadar bitki türünün Türkçe, Rusça ve Latince adlarını vermektedir (61). Bu yayında bulunan Türkçe adlardan önemli bir bölümü halen Doğu Anadolu bölgesinde, aynı bitki türleri için kullanılmaktadır. Bu çalışmayı Azerbaycan, Özbek ve Uygur dillerindeki bitki adları sözlükleri (56, 59, 87, 116, 117) izlemiştir.

Türk lehçeleri (Altay, Azeri, Başkurt, Çuvaş, Gagavuz, Karaçay-Balkar, Karaim, Kara Kalpak, Kazak, Kırgız, Kırım Tatar, Tatar, Tuva, Türkmen, Uygur, Özbek ve Yakut) kapsamına giren Türkçe bitki adları Bayan Ingeborg Hauenschild tarafından bir sözlük halinde yayımlanmıştır(52). Bu çalışma bilhassa Sovyetler Birliği'ne bağlı devletlerdeki yayınlara dayanmaktadır. Türk lehçelerindeki Türkçe bitki adları için önemli bir kaynak durumundadır.

Bitkilere verilen adlar, halk arasında kullanılan, yöresel dil ile yakından ilgilidir. Türkiye'nin bazı bölgelerinde Arapça (Güneydoğu Anadolu Bölgesi), Farsça, (Doğu Anadolu Bölgesi), Lazca (Doğu Karadeniz Bölgesi) ve Grekçe (Batı Anadolu, Girit göçmenlerinin yoğun olduğu bölgelerde) kökenli bitki adları da kullanılmaktadır. Bu nedenle, yaygın olarak kullanılan, yabancı kökenli bitki adlarının çok tanınmış olanları da Sözlük'e alınmıştır.

Buna karşılık Türkçe kökenli birçok bitki adı komşu ülkelerde (örneğin Kuzey İran ve Azerbaycan) halk arasında geniş bir şekilde kullanılmaktadır (61, 84).

Bitkilere verilen Türkçe adlar, bölgelere göre büyük değişiklikler göstermektedir. Ad grupları yönünden bunlar Ege bölgesi, Karadeniz bölgesi, Doğu Anadolu bölgesi ve Orta Anadolu bölgesi olmak üzere dört büyük bölgeye ayrılmaktadır. Örneğin *Nasturtium officinale* türüne Ege bölgesinde "Gerdeme",

Karadeniz bölgesinde "Kardamot", Doğu Anadolu bölgesinde (Van) ise "Çünk" adı verilmektedir. Bu durum halen Anadolu'da kullanılan bitki adlarının değişik kökenli olduğunun bir kanıtıdır.

Bitkiye ad verilmesinde bitkinin kullanılışı, görünüşü veya yetiştiği yerin dikkate alındığı anlaşılmaktadır. Hayvan adları da bitkilerin adlandırılmasmda çok kullanılmaktadır. En fazla *Ayı* (Ayı çiğdemi, Ayı çileği, Ayıeli, Ayı elması, Ayı eriği, Ayı fındığı, Ayı gülü, Ayıkulağı, Ayı mantarı, Ayıpençesi, Ayı soğanı, Ayı üzümü gibi), *Domuz* (Domuz ağırşağı, Domuz ayrığı, Domuz baklası, Domuz dikeni, Domuz elması, Domuz eriği, Domuz lâhanası, Domuz pıtrağı, Domuz turpu gibi), *Deve* (Deveçökerten, Deve dikeni, Deve gengeli, Devekulağı, Develangır, Develik, Deveşaplağı, Devetabanı, Devetopalağı gibi), *Eşek* (Eşek dikeni, Eşek gevreği, Eşek gülü, Eşek hıyarı, Eşek kangalı, Eşek marulu, Eşek turpu, Eşek yoncası gibi), *İt* (köpek) (İtboğan, İtburnu, İtcumurdu, İt hıyarı, İt kabağı, İt kişnişi, İtsineği, İt üzümü gibi), *Kurt* (Kurt baklası, Kurtboğan, Kurt böğürtleni, Kurtkulağı, Kurtpençesi, Kurt soğanı), *Kuş* (Kuş alıcı, Kuşburnu, Kuşdili, Kuş elması, Kuş ekmeği, Kuş otu, Kuş övezi, Kuş üzümü, Kuş yemi, Kuşyüreği), *Tavşan* (Tavşancıl otu, Tavşan elması, Tavşan kirazı, Tavşankulağı, Tavşanmemesi, Tavşantopuğu) ve *Yılan* (Yılanbıçağı, Yılancık, Yılan cücüğü, Yılan çiçeği, Yılan darısı, Yılan dikeni, Yılandili, Yılanekmeği, Yılan gülü, Yılan otu, Yılan purçağı, Yılanyastığı) gibi hayvan adlarına rastlanmaktadır.

Yabanî türleri adlandırmak için ala (=yarı, yarım), yaban veya deli sıfatları da kullanılmaktadır. Ala cehri, Ala haşhaş, Ala kangal, Ala pancar, Yaban armudu, Yaban asması, Yaban baklası, Yaban eriği, Deli erik, Deli mantar ve Deli maydanoz örneklerinde olduğu gibi.

Nadiren Türkçe bitki adlarının Lâtince karşılıkları bazı türlere bilimsel ad olarak verilmiştir. Örneğin: M. Foster (1836–1907) Harput (Elazığ) bölgesinde yetişen bir Süsen türüne, bölgede "Kurtkulağı" denmesi nedeniyle, *Iris lupina* (Kurt Süseni), aynı şekilde J. N. Woronow (1875–1931) Hakkâri bölgesinde (Yüksekova, Şemdinli) bulunan diğer bir Süsen türüne *Iris lycotis* (Kurtkulağı Süseni) adını vermiştir.

Türkiye'de yetişen yabanî bitkiler, kullanılış ve özelliklerine göre, beş büyük bölüm altında toplanabilir.

1. Gıda olarak kullanılan bitkiler:

Anadolu'nun sebze olarak kullanılan bitkileri hakkındaki ilk bilgiler Anazarba (Adana bölgesinde)'lı Dioskorides (Pedanius adıyla da tanmmaktadır)'in I. yüzyılda Grekçe olarak yazmış olduğu "Materia Medica" konulu eserinde bulunmaktadır. Dioskorides eserinin II. kitabında (No.124–178) sebze olarak kullanılan bazı bitkileri tarif etmiş, bunların Grekçe ve Latince adlarını vermiş ve tedavide

kullanılış yerlerini belirtmiştir. 512 yılında İstanbul'da yazılan kopya (halen Viyana Devlet Müzesi'ndedir) bu bitkilerin renkli resimlerini de taşımaktadır (47).

Türkiye'de yabanî bitkilerden gıda olarak yararlanma oldukça yaygındır. Bu durum özellikle kırsal kesimlerde görülmekle beraber büyük şehirlerde de vardır. İlk bahar aylarında İstanbul'un semt pazarlarında satılan yabanî bitkiler bu olgunun belirgin bir kanıtıdır.

Türkiye'de gıda olarak kullanılan yabanî bitkilerin bir listesi henüz hazırlanmamıştır. Buna karşılık Ege bölgesinde kullanılan yabanî bitkiler ve kullanılış şekilleri hakkında etraflı bilgilere sahibiz. Evelyn Lyle Kalças'm kitabı bu alanda örnek bir çalışmadır(63). Bahaeddin Ögel, Türk kültür tarihi ile ilgili büyük eserinde, Türkler tarafından kullanılan bitkisel gıda maddelerini incelerken, bazı yabanî bitki türleri hakkında da bilgi vermiştir(80). Bu bilgiler özellikle eski Türkler tarafından kullanılan yabanî bitkileri saptamak yönünden çok değerlidir.

Dış ülkelerde yayımlanan, yabanî bitkiler ile ilgili kitaplarda Türkiye'de kullanılan yabanî bitkiler hakkında hemen hemen hiçbir bilgi bulunmamaktadır (70,100). Bunun sebebi, ülkemizde gıda olarak kullanılan bitkiler üzerindeki araştırma ve yayınların azlığı olmalıdır.

Türkiye'de gıda veya ilâç olarak kullanılan yabanî bitkilere verilen bazı Türkçe adlar Ahmed Vefik Paşa ve Şemseddin Sami Beyin sözlüklerinde (2, 95) kayıtlıdır. Bölgesel adlar için ise tek önemli kaynak Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan "Derleme Sözlüğü"dür (121). Türkiye'de gıda olarak kullanılan yabanî bitkiler üzerindeki yayınlar az olmakla birlikte, bu yayınlardan bazıları çok eski tarihlere dayanmaktadır. Fransız elçisi G. d'Aramon ile birlikte İstanbul'a gelmiş olan Fransız hekimi Pierre Belon kitabında 1547 yılında İstanbul pazarlarında satılan yabanî bitkilerden de söz etmektedir (32).

Yabanî bitkilerden elde edilen sebze veya meyveler semt pazarlarında veya seyyar satıcılar tarafından satılmaktadır. 1987 yılı ilk baharında İstanbul pazarlarında aşağıdaki yabanî bitki ve meyvelerin satıldığı görülmüştür:

Böğürtlen, Dikenucu, Ebe gümeci, Ihlamur, Ispıt, Isırgan, Kanlıca (mantar), Kara mantar (mantar), Kestane, Kızılcık, Kuşburnu, Poy otu, Şalba.

Gıda olarak kullanılan yabanî bitkiler arasında mantarlar büyük bir yer tutmaktadır. Orman ve dağ köylerindeki halk, zehirli olmadığını bildiği mantarları toplayıp yemekte veya yakın şehir ve kasabalara götürerek satmaktadır. 1989 ve 1991 yılları son baharında İnebolu ve Bolu çevresinde yaptığımız gezilerde bu bölgelerde mantar toplama ve yeme olayının yaygın olduğunu ve bazı mantar türlerinin pazarlarda satılmakta olduğunu gördük. Bolu'da Dedesakalı, Kanlıca, ve Mergadun adı verilen mantarlar pazarda ve sokaklarda satılmaktadır. Ölçü olarak

tabak kullanılmaktadır. Bir tabak mantar (8-10 mantar) ın fiyatı 1989 son baharında 1500 lira idi.

İstanbul'da pazar günleri kurulan İnebolular pazarı (halen Dolapdere'de)'nda birçok yabanî bitki yanında, Karadeniz bölgesinden toplanmış olan mantarlar da satılmaktadır. 1989 yılı son baharında bu pazarda çoğunlukla Kanlıca, Enişte mantarı ve Kara mantar adı verilen mantarların satılmakta olduğu görülmüştür.

Sebze olarak kullanılan yabanî bitkiler genellikle kadınlar tarafından toplanarak pazarlara getirilmektedir. Bunlar kasaba pazarının belirli bir yerinde toplu olarak bulunur ve ürünlerini sergilerler. Burada satıcılar ve alıcılar genellikle kadınlardan oluştuğu için bu pazarlara Anadolu'da "Kadınlar pazarı" adı verilmektedir. Diyarbakır'da ise yabanî bitkilerin satıldığı pazara "Ot pazarı", toplayıcı ve satıcılara ise "Asefçiler" denmektedir.

Pazarlarda sebze olarak genellikle genç bitkilerin yaprakları veya yapraklı dalları satılmaktadır. Bu kısımlarda çiçek veya meyve gibi organlar bulunmadığı için pazarlarda satılan bitkilerin tayinleri çok zor ve bazen de olanaksızdır. Bu zorluğu yenmek için pazarlardan satın alman materiyelin yetiştirilmesi yoluna başvurulmuştur. Örneğin ilk baharda İstanbul pazarlarında "Hindiba" adı altında satılan yaprak rozetlerinin tayini için pazardan alman rozetler saksıda yetiştirilmiş ve elde edilen çiçekli bitki yardımıyla yaprak rozetlerinin *Cichorium intybus* L. türüne ait olduğu kesinlikle saptanmıştır. Bu yöntem pazarlarda satılan birçok türün saptanması için uygulanmış ve bazı örnekler Maltepe (Kartal-İstanbul)'deki yazlık evimin bahçesinde yetiştirilmiştir.

Yabanî bitkiler şehirlerde seyyar satıcılar tarafından da satılmaktadır. Son baharda alıç meyvelerini ipe dizilmiş halde pazarlayan birçok satıcıya İstanbul meydanlarında rastlanmaktadır. Küçük yerleşim birimlerinde seyyar satıcılar mallarına karşılık para yerine un, kepek, buğday veya arpa gibi ürünleri de kabul etmektedirler. Örneğin bir tas alıç karşılığı olarak bir tas un veya iki tas kepek kabul ederler (Diyarbakır köyleri).

Yabanî bitkiler veya bunlardan elde edilen meyveler aşağıdaki şekillerde kullanılmaktadır:

A. Çiğ olarak yenenler: Bunlar genç iken toplanır ve genellikle tuz ile birlikte yenir. Örnek olarak Işgm, Kuzukulağı, Tekesakalı ve Yemlik verilebilir.

B. Pişirilerek yenenler: Bu tip kullanışta bitki önce suda haşlanır. Haşlama suyu atılır. Bitki yağ ve yumurta ile pişirilir. Ebe gümeci, Isırgan, Kazayağı, Madımak, Silcan ve Tel pancarı gibi bitkiler pişirilerek yenir.

C. Kurutulduktan sonra kullanılan bitkiler: Bunlar genellikle çorba ve yemeklere koku ve tat vermek için kullanılan bitkilerdir. Kekik, Nane, Pisik otu, Taş nanesi gibi bitkiler bu grup için örnek olarak verilebilir.

Bazı köylüler kullandıkları yabanî bitkilere çok bağlıdırlar. Bu duruma bir örnek olarak W. Ludwig'in bir gözlemini vereceğim. Bu araştırıcı, 1980 yılında Werdorf (Almanya) yakınlarında yaşayan bir Türk işçisinin evinin bahçesinde, Almanya'da doğal olarak yetişmeyen, *Chaerophyllum byzantinum* Boiss. (Umbelliferae) türünün yetişmekte olduğunu saptamıştır (73). Evin sahibi olan Türk işçisi ile yaptığı konuşmada, bu kişi söz konusu bitkinin tohumlarını memleketinden (Kuzey Anadolu) beraberinde getirip bitkiyi bahçesinde yetiştirdiğini ve taze yapraklarını, yemeklere koku ve lezzet vermek için kullandığını anlatmış ve yetiştirdiği bitkinin yapraklarını kattığı çorbadan Alman araştırıcıya ikram etmiştir (73).

2. İlâç olarak kullanılan bitkiler:

Türkiye'de bazı bitki türleri, çok eski tarihlerden beri hastalıklara karşı ilâç olarak kullanılmaktadır. Kullanılan bitki türleri ve kullanılış yerleri hakkında "Türkiyede bitkiler ile tedavi" adlı yayında (24) ayrıntılı bilgi bulunmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu başeczacılarından François Della Sudda (Fâik Paşa) (1814-1866), 1855 yılında Paris'te açılan "Exposition Universelle de Paris" de sergilediği, İstanbul'da kullanılan ilâç ilkel maddeleri koleksiyonunu sergi sonunda Paris Eczacılık Yüksek Okulu (École supérieure de pharmacie de Paris) na hediye etmiştir. Bu koleksiyonda bulunan örnekler, Türkçe ve Fransızca adları ve geldikleri yerler ile birlikte, 1856 yılında yayımlanmıştır (40 A).

Bu listede 230 ilâç ilkel maddesi adı bulunmaktadır. Bunlardan 203 tanesi bitkisel kökenlidir. 1850 yıllarında İstanbul'da kullanılan ilâç ilkel maddelerinin Türkçe ve Fransızca adları için önemli bir kaynak olan bu listedeki tıbbî bitki adlarının çoğunluğu bu gün de İstanbul aktarları tarafından bilinmekte ve kullanılmaktadır.

3. Zehirli bitkiler:

Bazı bitki türleri memleketimizde tehlikeli zehirlenmelere ve bazen de ölümlere neden olmaktadır. Zehirlenmeler özellikle 2-12 yaşlar arasındaki çocuklarda görülür. Bunun başlıca nedeni çocukların yenebilir bitki yerine yanlışlıkla zehirli bir bitkiyi yemeleridir. Mantarlar (*Amanita* türleri), Kar çiçeği, (*Colchicum* türleri), Ban otu (*Hyoscyamus* türleri) ve Baldıran (*Conium maculatum*) zehirlenmelere neden olan bitkilerin başında gelmektedir. Türkiye'de zehirlenmelere neden olan bitki türlerinin listesi "Türkiye'de zehirli bitkiler, bitki zehirlenmeleri ve tedavi yöntemleri" adlı yaymda(30) bulunmaktadır.

4. Boyar madde olarak kullanılan bitkiler:

Yabanî bitkilerin bir bölümü Hititler döneminden beri Anadolu'da boyar madde olarak kullanılmaktadır. Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde bitkilerin boyar madde olarak kullanılması çok artmıştır. Bu dönemlerde boyar madde elde edilen bazı bitki türleri (Cehri ve Kökboya gibi) yetiştirilerek elde edilen ürünler büyük miktarlarda dış ülkelere satılmıştır(24). Sentetik boyar maddelerin bulunup çok düşük fiyatlar ile ticarete çıkartılması, bitkisel boyar madde ticaretinin sonu olmuştur.

5. Süs bitkileri:

Türkiye'de yabanî olarak yetişen bazı bitki türlerinin yumru, soğan veya rizomları, Osmanlı İmparatorluğu döneminden beri süs bitkisi olarak dış ülkelere satılmaktadır(29). Süs bitkisi olarak halen özellikle *Anemone, Arisarum, Arum, Colchicum, Crocus, Cyclamen, Dracunculus, Eranthis, Geranium, Gladiolus, Iris, Leucojum, Lilium, Muscari, Narcissus, Ornithogalum, Oxalis, Scilla, Sternbergia, Tulipa* ve *Urginea* türlerinin toprak altı kısımları dış ülkelere satılmaktadır.

24 Ocak 1984 tarih ve 20059 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Soğanlı, yumrulu ve rizomlu süs bitkilerinin üretimi ve ihracına ait yönetmelik" uyarınca doğadan sökülmüş olan soğan, yumru ve rizomların cinsleri ve yıllık dış satım miktarı Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca saptanıp Resmî Gazete'de yayımlanmaktadır. Bazı yıllar bazı türlere ait materiyelin dış satımı yasaklanmaktadır. 1989 yılı için aşağıdaki türlere ait soğan, yumru veya rizomların dış satımı yasaklanmıştır: *Crocus, Fritillaria, Gentiana lutea, Hyacinthus orientalis, Lilium* (yabanî türler), *Orchidaceae* türleri, *Pancratium maritimum, Sternbergia, Tulipa humilis.*

Birçok yabanî türün çiçekleri, büyük şehirlerin pazarları veya çiçekçilerinde "kesme çiçek" olarak satılmaktadır (16).

Halk arasında bilinen ve kullanılan Türkçe bitki adlarının toplanmasına 1950 yılından itibaren başlanmıştır. Bu konuda bir sözlük hazırlanmasına karar verildikten sonra bilgi ve örnek toplama konusuna daha çok önem verilmiş ve yalnız bitki adı toplamak amacıyla araştırma gezileri yapılmaya başlanmıştır. 1980 yılından itibaren sürdürülen bu geziler hakkında bir fikir vermek için 1989 ve 1990 yıllarında bilgi ve örnek toplanan bölgeler aşağıya çıkartılmıştır:

Silivri bölgesi (İstanbul)	Mayıs 1989.
Adana-Mersin-Dörtyol	Mayıs 1989.
Kastamonu-Daday-İnebolu	Temmuz 1989.
Bolu (Kartalkaya, Abant)	Ekim 1989.
İzmir-Manisa	Nisan 1990.

Diyarbakır-Siverek	Nisan 1990.
Antalya-Akseki	Mayıs 1990.
Konya	Mayıs 1990.
Bursa-Uludağ	Haziran 1990.
Pmarhisar-Kırklareli	Ağustos 1990.

Araştırma gezilerinde, bilgi ve örnek toplamak için aşağıdaki yöntem uygulanmıştır.

1. "Derleme Sözlüğü" taranarak gidilecek bölgede kullanılan bitki adlarının bir listesi, kullanıldığı köyler dikkate alınarak hazırlanmış ve gezide bitkiler bu listedeki adlara göre aranmıştır.

2. Bölgeye en yakın ile genellikle uçak ile gidilmiştir.

3. İl merkezinde Eczacı Odası başkam veya diğer bir eczacı meslektaş ile görüşülerek civar köyler, kullanılan yabanî bitkiler ve bu bitkilere verilen yöresel adlar hakkında geniş bilgi alınmış ve bu meslektaşlar yardımıyla sürücüsü çevreyi iyi tanıyan bir oto kiralanmıştır. Araba kirası olarak genellikle bir günlüğüne 300 bin lira (bu günkü rayice göre bir Ata altını) ödenmiştir.

4. Gezilerde yapılan masrafların hemen tümü şahsen karşılanmış ve yalnız 1991 yılı içinde yapılan araştırma gezilerinin giderleri T.D.K. tarafından ödenmiştir.

5. Türkçe yöresel adların bir bölümü, araştırma gezileri sırasında, yöre halkından öğrenilmiştir. Bu kişilerin bitkiler hakkındaki bilgileri çok sınırlıdır. Bazen türleri birbirinden ayırmakta güçlük çekmektedirler. Bu nedenle verdikleri adın başka kaynaklardan da doğrulanması gerekir. Biz bu konuda aşağıdaki yöntemi uyguladık.

A. Bir kişiden öğrendiğimiz adı aynı yörede diğer kişilere de sorduk ve adını verdiğimiz bitkiyi göstermesini istedik. Gösterilen bitki, daha önce adını öğrendiğimiz bitki ile aynı ise, verilen ad geçerli olabilir.

B. Yukarıda belirtilen işlemin tersine olarak, Türkçe adını öğrendiğimiz bitkinin bir örneğini civar köylerdeki kişilere göstererek bu bitkiye verdikleri adı sorduk. Gösterilen bitki örneğine verilen ad ilk öğrendiğimiz ada uyuyor ise, saptanan ad bölge için geçerlidir.

C. Saptanan Türkçe adı "Derleme Sözlüğü"nde araştırdık. Saptanan ad "Derleme Sözlüğü"nde kayıtlı bir bitki adı ve sözlükte verilen özellikleri taşıyor ise, derlenen Türkçe ad bölge için geçerli olarak kabul edilebilir.

A ve B bölümlerindeki kontroller köy kahvelerindeki kişilere, toplanan örnekler gösterilerek ve saptanan adlar sorularak yapılmıştır. 5–10 kişinin katıldığı bu konuşma ve tartışmalar sonunda genellikle sağlıklı bilgiler elde edilmektedir.

Yukarıda üç bölüm halinde belirtilen "doğrulama yöntemi" uygulanmadan bir veya iki kişinin verdiği bilgiye dayanmak bazen yanlış adların saptanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle biz, bazı yayınlarda (6, 8, 63, 68, 86, 96) verilen yöresel Türkçe adları, ancak yukarıda belirtilen yöntemlerden biri ile doğruladıktan sonra kitabımıza aldık. Bu doğrulamayı yapmadan bulduğumuz her adı sözlüğe alsa idik bir "kâtip" ten ileri bir iş yapmamış olurduk.

Sözlük'te yer alan bitki adlarının kullanıldığı yöreler için "Derleme Sözlüğü" ne bakılmalıdır. Bu sözlükte kayıtlı bitki adları için verilen kullanılış bölgeleri bizim sözlüğümüze alınmamıştır. Sözlükte gösterilmiş olan kullanılış bölgeleri ise genellikle yazar tarafından saptanmış bilgilere dayanmaktadır.

6. Toplanan bitki örnekleri, kurutulup zehirlendikten sonra, İstanbul Eczacılık Fakültesi Herbaryumu (İSTE)'na konulmuştur. Bu şekilde Sözlükte bulunan adların kontrol olanağı sağlanmak istenmiştir.

7. Gezilerde toplanan bitki örneklerinin tümü Prof. Dr. Asuman Baytop tarafından tayin edilmiş ve sonuçların bir bölümü kendisi tarafından yayımlanmıştır (13, 14, 16, 17, 18, 19, 20).

8. Türkçe bitki adlarının Latince bilimsel karşılıkları P. H. Davis'in ünlü eseri "Flora of Turkey and the East Aegean Islands" (40) da kabul edilen adlara uyularak verilmiştir. Bitkiler hakkında daha kapsamlı bilgi edinmek için bu yayma başvurulmalıdır.

Türkiye'de 9.000 kadar bitki türünün yetişmekte olmasına karşılık "Derleme Sözlüğü"nde 3.000 kadar yabanî bitki adı bulunmaktadır. Bunun başlıca nedeni halkın yalnız yararlı veya zararlı bitkileri tanıyıp ad vermesidir. Diğer bitkilere "Ot", "Çiçek", "Diken" veya "Ağaç" denilmektedir (76).

Türkçe bitki adlarının yazılışında genel kural bulunmamaktadır. Her yazar kanısına göre bir yol izlemekte ve hatta bazı yazarlar çalışmasının başında uyguladığı yöntemi sonlara doğru değiştirerek diğer bir yöntemde yazmaya başlamaktadır. Örneğin Türkçe adlarda çok kullanılan "Ağaç", "Çiçek" veya "Ot" gibi kelimeler ana kelime ile bazen ayrı, bazen de bitişik olarak yazılmaktadır (3, 43, 64, 65, 67, 74, 95, 97, 119).

Biz Sözlük'te TDK tarafından hazırlanmış olan "İmlâ Kılavuzu" (1988)'nda kayıtlı kurallara uyarak, iki veya daha fazla kelimeden meydana gelmiş olan bitki

adlarında, adı meydana getiren kelimelerin biri veya her ikisinde anlam kayması olan durumlarda, kelimeler bitişik olarak yazılmıştır. Ağlayangelin, Akbaldır, Altınbaş, Arslanayağı, Atkuyruğu, Ayıpençesi gibi. Buna karşılık birinci kelimenin sıfat durumunda olması halinde kelimeler ayrı ayrı yazılmıştır. Ak meşe, Kara çam, Yabanî çilek gibi.

Bu şekilde cins veya türler için tek bir kelime meydana getirmeyi amaçladık. İki veya üç kelimeden yapılmış ve fakat bir bitkinin cins veya türünü belirten adları, tek bir kelime şeklinde yazdık. Bu adlar cins karşılığı kullanılıyor ise, türleri belirtmek için kullanılan sıfatlar, ayrı alarak yazılmıştır.

Bu sözlüğün ana amacı Türkiye'de halk tarafından kullanılan bitki adlarının botanik alanında geçerli bilimsel karşılıklarını (Latince) saptamaktır. Halk tarafından kullanılan adlara ek olarak, halk tarafından bilinmemesine karşılık, Türkçe botanik kitapları ve sözlüklerde bulunan bitki adlarından en tanınmış olanları da sözlüğe alınarak sözlüğün kapsamı genişletilmiştir.

Latince bilimsel adın Türkiye ile ilgili olduğu hallerde Latince adın Türkçe karşılığı da, aşağıdaki örneklerde olduğu gibi, Türkçe adlar arasına alınmıştır.

Arum trapezuntinum (Trabzon yılanyastığı), *Crocus abantensis* (Abant çiğdemi), *Crocus ancyrensis* (Ankara çiğdemi), *Crocus hittiticus* (Hitit çiğdemi), *Iris lazica* (Laz süseni), *Orchis anatolica* (Anadolu salep otu), *Origanum smyrnaensis* (İzmir mercanköşkü), *Tulipa turcica* (Türk lâlesi).

Bu şekilde Türkiye ile ilgili isimlerdeki adları da Türkçe bitki adları hazinesine kazandırmak amaçlanmıştır.

Sözlüğe, ilke olarak yalnız Türkiye'de yabanî olarak yetişen bitki türleri alınmış ise de, memleketimizde nadir olarak bulunan ve bir kullanılışı olan bazı kültür bitkilerine de yer verilmiştir. Bunların miktarı çok azdır.

Sözlük, Türkçe bitki adlarının alfabetik sırasına göre düzenlenmiş ve ayrıca Latince adlar dizini (Bölüm III) verilmiştir. Bu şekilde Türkçe bitki adlarının Latince bilimsel karşılıklarını veya tersine Latince adı bilinen bitkilerin Türkçe adlarını kolayca saptama olanağı sağlanmıştır.

KISALTMALAR :

Ağ.	-Ağaç.
Bk.	-Bakınız.
Eş anl.	-Eş anlam.
Subsp.	-Subspecies (Alt tür).
Syn.	-Synonymum (Eş anlam).
Var.	-Varietas (Varyete).
-->	-Bakınız.

II-TÜRKÇE BİTKİ ADLARI

A

ABANT ÇİĞDEMİ --> Çiğdem.

ABDÜLLEZİZ --> Kara topalak.

ACALMA --> Elma.

ACAMUK --> Elma.

ACAR --> Şal kabağı.

ACCOR --> Şal kabağı.

ACEM ARPASI --> Dağ çayı.

ACEM DÜĞÜN ÇİÇEĞİ --> Düğün çiçeği.

ACEM KİMYONU --> Kimyon.

ACI AĞAÇ --> Zakkum.

ACI AYIT --> Hayıt.

ACI BAKLA --> Domuz baklası.

ACI BAKLA --> Termiye

ACI CEHRE --> Ala cehri.

ACI ÇİĞDEM -İlk baharda çiçek açan *Colchicum* (Liliaceae) türlerine verilen genel ad. Yapraklar çiçek ile birlikte meydana gelir. Çiçekler beyaz veya pembe renklidir. Zehirli bitkilerdir. Yumruları yanlışlıkla çocuklar tarafından çiğdem yumrusu yerine yenilmekte ve bu nedenle de Doğu Anadolu bölgesinde ağır

zehirlenmeler görülmektedir (24, 29, 30). Bk. Çiğdem, Gülfaki, Güz çiğdemi, Kardelen.
Eş anl. Çakal çiğdemi, Kar çiçeği, Katırazığı (Kayseri), Katır çiğdemi, Katırdaşağı, Kuzla, Zehirli çiğdem.
Colchicum falcifolium Stapf-Katır çiğdemi (Arslanköy-Mersin).
C. szovitsii Fisch. et Mey.-Kar çiçeği (Erzurum), Katır çiğdemi (Kayseri).
C. triphyllum G. Kunze (Syn: C. ancyrense B. L. Burtt) -Ankara acı çiğdemi. Orta Anadolu bölgesinde yaygındır.
Merendera trigyna (Steven ex Adam) Stapf-Erzurum bölgesinde (Dumlu, Tortum) bu türe de "Kar çiçeği" adı verilmektedir.

ACI DARI --> Darı.

ACI DÜGLEK --> Eşek hıyarı.

ACI DÜLEK --> Eşek hıyarı.

ACI DÜVELEK --> Eşek hıyarı.

ACI DÜVLEK --> Eşek hıyarı.

ACI ELMA --> Acı karpuz.

ACI ELMA --> Elma.

ACI GERDEME --> Su teresi.

ACI GICI --> Hindiba.

ACI GICIKULAĞI --> Hindiba.

ACI GÜNEK --> Hindiba.

ACI GÜNEYİK --> Hindiba.

ACI ISIRGAN --> Isırgan.

ACIK --> Elma.

ACI KARPUZ - *Citrullus colocynthis* (L.) Schrader (Cucurbitaceae). Çok yıllık, sürünücü, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Meyveleri müshil olarak kullanılır (24). Eş anl. Acı elma, Ebucehil karpuzu, Hanzal.

ACI KAVRUK --> Kara hindiba.

ACI KAVUK --> Kara hindiba.

ACI KAVUN --> Eşek hıyarı.

ACI KAYISI --> Zerdali.

ACI KICI--> Hindiba.

ACI KİRAZ --> Kiraz.

ACI KÖK --> Loğusa otu.

ACIKULAK --> Hindiba.

ACIMA --> Hindiba.

ACIMAK --> Hindiba.

ACIMAK --> Lâbada.

ACI MANTAR --> Kanlıca mantarı.

ACI MARUL --> Marul.

ACI MEYAN - *Sophora* (Leguminosae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, pennat yapraklı, süt renkli çiçekli ve otsu bitkiler. Türkiye'de aşağıdaki iki tür yetişmektedir. Bk. Meyan.
Eş anl. Acı piyan (Erzincan).
Sophora alopecuroides L.- Acı meyan (Gemerek-Sivas).
S. jaubertii Spach- Acı meyan.

ACIMIĞ --> Pelemir.

ACIMIH --> Pelemir.

ACIMIK --> Pelemir.

ACIMIK --> Peygamber çiçeği.

ACIMUH --> Pelemir.

ACIMUK --> Pelemir.

ACI MURT --> Şekerci boyası.

ACI OT --> Acı yavşan.

ACI OT --> Tilkişen.

ACI PELİN --> Pelin otu.

ACIR --> Şal kabağı.

ACIRGA --> Hardal otu.

ACI SOĞAN --> Yılanyastığı.

ACI TERE --> Şahtere.

ACI YAVŞAN - *Teucrium polium* L. (Labiatae). 10-40 cm yükseklikte, çok yıllık, sık tüylü ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Toprak üstü kısımları iştah açıcı ve mide ağrılarını kesici olarak kullanılır. Bk. Kısamahmut otu, Kurtluca, Yer çamı.
Eş anl. Acı ot (Antakya), Ak sedef otu, Anababa kekiği, Anababakokusu, Basur otu, Beyaz ot (Van), Cadı, Kepir yavşanı, Mayasıl otu (Antakya), Meryem otu (Diyarbakır, Van), Oğlan otu (Sütçüler-Isparta), Paryavşan, Peryavşan, Sancı otu, Sıraca otu, Yavşan otu.
Teucrium chamaedrys L. -Bk. Kısamahmut otu.
T. chamaepitys L.-Bk.Yer çamı.
T. orientale L. -Kirve otu (Erzurum).
T. scordium L. -Bk. Kurtluca.

ACI YAVŞAN --> Pelin otu, Yavşan.

ACİMIK --> Pelemir.

ACİMİK --> Pelemir.

ACİR --> Şal kabağı.

ACOR --> Şal kabağı.

ACUK --> Elma.

ACUR --> Şal kabağı.

ADA ÇAYI - *Salvia* (Labiatae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, çalımsı veya otsu bitkiler. Çiçekler beyaz veya morumsu renkli. Bazı türler çay yerine veya boyar madde olarak kullanılır (24). Bk. Çalba, Dağ çayı, Şalba.
Salvia aethiopis L.-Yünlü ada çayı.

S. aucheri Bentham var. *canescens* Boiss. et Heldr.-Zeytin yapraklı ada çayı. Mut (Mersin) bölgesinde çay halinde içilir.
S. cryptantha Montbret et Aucher ex Bentham- Kara ot (Van). Doğu ve Orta Anadolu bölgelerinde yaprakları ipliği siyah renge boyamak için kullanılır.
Eş anl. Kara şabla, Kara şalva, Kara şapla.
S. dichroantha Stapf - Kutnu.
S. forskahlei L. - Bk. Şalba.
S. fruticosa Miller (Syn.S.triloba L.f.)- Ada çayı, Boz şalba, Boz şapla, Elma çalısı, Elma çalbası, Yaprakları çay halinde kullanılır(24). Bir dış satım ürünüdür. Yapraklarından elde edilen uçucu yağ "Elma yağı" adıyla tedavide kullanılmaktadır (24).
S. multicaulis Vahl- Kürt reyhanı. Doğu Anadolu bölgesinde yaprakları, koku verici olarak, tütün içine katılır.
S. nemorosa L.- Kara ot, Şalba.
S. sclarea L.- Ayıkulağı, Misk ada çayı, Tüylü ada çayı.
S. staminea Montbret et Aucher ex Bentham-Yaprakları Doğu Anadolu bölgesinde sebze olarak kullanılır.
S. tomentosa Miller - Büyük çiçekli ada çayı. Yaprakları *S. fruticosa* türününki gibi kullanılır.
S. verbenaca L.- Yabanî ada çayı
S. verticillata L.- Dadırak (Erzurum), Kara ot (İkizdere-Rize).
S. virgata Jacq.- Yılancık (Yakacık-İstanbul).
S. viridis L.- Ada çayı.

ADAM HAŞHAŞI --> Haşhaş.

ADAM OTU - *Mandragora autumnalis* Bertol. (Solanaceae). Çok yıllık, rozet yapraklı, kazık köklü ve mavi çiçekli bir bitkidir. Meyveleri erik büyüklüğünde, sarı renkli ve hoş kokuludur. Zehirli bir bitkidir. Kökü tedavide kullanılır (24, 30).
Eş anl. Abdüsselâm otu, Adem otu, At elması (Silifke), Hacılar otu, İnsan otu, Kankurutan, Köpek elması, Köpektaşağı (Kalkan, Kmık-Antalya), Toskafa kavunu, Yer elması, Yer yenidünyası (Silifke).

ADANA ÇİĞDEMİ --> Çiğdem.

ADANA KÖKNARI --> Köknar.

ADANA OKALİPTÜSÜ --> Sıtma ağacı.

ADA SOĞANI - *Urginea maritima* (L.) Baker (Syn: Scilla maritima L.) (Liliaceae). Çok yıllık, büyük soğanlı, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Soğanları tedavide kullanılır. Soğanı ve yaprakları zehirlidir (30).
Eş anl. Ak soğan, Ayı soğanı, Beyaz soğan, Deniz soğanı, Loteşir soğanı, Nuteşir soğanı, Ölü soğanı, Şalgaba, Şalkaba (Silifke, Mersin).

ADEM OTU --> Adam otu.

ADİ ARDIÇ --> Ardıç.

ADİ PAPATYA --> Papatya.

ADOL --> İncilop.

AFAT - *Gentiana olivieri* Griseb. (Gentianaceae). 30 cm kadar yükseklikte, mavi çiçekli ve otsu bir bitkidir. Toprak üstü kısımları iştah açıcı ve kurt düşürücü olarak kullanılır (24). Bk. Centiyane.

AFKU --> Kızıl ağaç.

AFŞAR OTU - *Asarum europaeum* L. (Aristolochiaceae). Çok yıllık, rizomlu otsu bir bitkidir. Çiçeklerin iç kısmı esmer kırmızı renklidir. Gölgeli orman altlarında yetişir. Toprak altı kısmı kusturucu ve balgam söktürücü olarak tanmmıştır.(24) Kökleri, koku vermek için çeyiz sandığına konur (Bursa). Ağızdaki içki kokusunu gizlemek için çiğnenir.
Eş anl. Avşar otu, Çetük otu, Çobandüdüğü, Meyhaneci otu.

AFYON --> Haşhaş.

AFYON HAŞHAŞI --> Haşhaş.

AĞACI --> Zakkum.

AĞAÇ MANTARI - *Collybia velutipes* (Fr. ex Curtis) Quélet (Agaricaceae). Yaşlı ağaç kütükleri üzerinde gruplar halinde son bahar ve kışın meydana gelir. Yenen bir mantardır.
Eş anl. Cücül, Kış mantarı.

AĞAÇ MANTARI --> Kav mantarı, Kütük mantarı.

AĞAÇ ŞAKAYIĞI --> Ayı gülü.

AĞAN AĞACI --> Zakkum.

AĞ BALDIR --> Ak baldır.

AĞDA ÇİÇEĞİ --> Çuha çiçeği.

AĞ DALAK --> Isırgan.

AĞ GANAK --> Hindiba.

AĞICIK --> Zakkum.

AĞI ÇALISI --> Zakkum.

AĞI ÇİÇEĞİ --> Zakkum.

AĞI DALI --> Zakkum.

AĞI OTU --> Baldıran.

AĞIZ OTU --> Deli tütün.

AĞLAR AĞAÇ --> Söğüt.

AĞLAYANGELİN - *Fritillaria imperialis* L. (Liliaceae). 50-100 cm yükseklikte, turuncu çiçekli, otsu ve soğanlı bir bitkidir. Doğu Anadolu dağlarında yabanî olarak yetişir. Önemli bir süs bitkisidir. Trakya bölgesinde (Silivri köyleri) süs bitkisi olarak yetiştirilmektedir.
Eş anl. Gelin çiçeği, Şahtuğu.
Aşağıdaki türler süs bitkisi olarak bir öneme sahiptirler (29).
Fritillaria aurea Schott- Terslâle (Pınarbaşı, Gürün-Sivas).
F. crassifolia Boiss.et Huet- Doğu Anadolu bölgesi (Erzurum) dağlarında yetişir. Çiçek sapının bükük olması nedeniyle Van bölgesinde "Boynubükük" adı verilir.
F. erzurumica Kasaplıgil- Erzurum çevresinde yetişir.
F. persica L. - Güneydoğu Anadolu bölgesinde (Şenköy-Antakya) yetişen, 50-100 cm kadar bir yüksekliğe erişebilen, mor renkli çiçekli ve çok gösterişli bir türdür.
F. sibthorpiana (Sm.) Baker - Güneybatı Anadolu bölgesinde (Bozburun-Muğla) yetişen sarı çiçekli bir türdür.

AĞU AĞACI --> Zakkum.

AĞUKUNDUZU --> Ak çöpleme.

AĞU OTU --> Baldıran.

AĞUSTOS KARA YEMİŞİ --> Kara yemiş.

AHKU --> Kızıl ağaç.

AHLAT - *Pyrus elaeagnifolia* Pallas (Rosaceae). Beyaz çiçekli, dikenli veya dikensiz bir ağaççıktır. Memleketimizde iki alt türünün yetiştiği bilinmektedir.
subsp. *elaeagnifolia* -Dalları dikenli.

subsp. *kotschyanus* (Boiss.) Browicz.-Dalları dikensiz.
P. amygdaliformis Vill. (Çöğür adıyla tanınır) ve *P. communis* L. subsp. *communis* türleri de ahlat olarak tanınmaktadır.

Olgun meyveleri taze halde veya kurutulduktan sonra yenir. Kurutulup dibekte dövülmüş ahlat meyvesine "Kükürt" adı verilir (Bozkır-Konya).
Eş anl. Ahlat armudu, Ahlet, Aklap, Alfat, Alhat, Argun, Banda, Banta, Çakal armudu, Çördük, Çötür, Çövür, Dığdığı, Dızdığı, Halfat, Haliç, Kerte, Kertme, Kialmas, Kokoz, Panta (Şavşat-Artvin), Üngülüz, Yaban armudu, Zingit.

AHLAT ARMUDU --> Ahlat.

AHLET --> Ahlat.

AHU DUDU - *Rubus idaeus* L. (Rosaceae). 100 cm kadar bir yüksekliğe erişebilen dikenli, beyaz çiçekli ve çok yıllık bir bitkidir. Meyveleri kırmızı renkli ve tüylü olup taze halde yenir veya reçel yapılır (24).
Eş anl. Moruh, Totuk (Kars).
R. discolor Weihe et Nees -Bük üzümü, Kuş üzümü (İskilip-Çorum).
R. saxatilis L. -Horozgözü. 10-20 cm boyda, çok yıllık, sürünücü, dikenli ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Meyveleri yenir. Çıldır (Kars) bölgesinde "Horozgözü" adıyla tanınır.

AK AĞAÇ - *Zelkova carpinifolia* (Pallas) C. Koch (Ulmaceae). 30-35 m yükseklikte ve kışın yapraklarını döken bir ağaçtır. Doğu Anadolu'nun meşe ormanlarında nadiren görülür.

AK ASMA - *Clematis* (Ranunculaceae) türlerine verilen genel ad. Odunsu, tırmanıcı, bileşik veya basit yapraklı bitkiler. Çiçekler beyaz veya sarımsı renktedir. Memleketimizde 5 tür yabani olarak yetişmektedir. Bazı kültür çeşitleri bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir.
Eş anl. Filbahar, Filbahri (Fulbahri-İlk bahar ful'u anlamına gelir), Yaban sarmaşığı.
Clematis orientalis L.-Köpektutağı (Erzincan)
C. vitalba L.- Peçek (Erzincan).
C. viticella L.- Yakmuk (Gaziköy-Tekirdağ).

AKASYA - *Robinia pseudoacacia* L. (Leguminosae). 25 m kadar yükselebilen, beyaz çiçekli bir ağaç. Vatanı Kuzey Amerika olmakla beraber Türkiye'de özellikle yol kenarlarında yetiştirilir. Çiçekleri kabız, yatıştırıcı ve safra artırıcı etkilere sahiptir (24).
Eş anl. Beyaz salkım, Salkım ağ.

AK BABA --> Papatya.

AK BABACCA --> Papatya.

AK BABAÇ --> Papatya.

AK BALDIR - *Ornithogalum narbonense* L. (Liliceae). 80 cm kadar bir boya erişebilen, çok yıllık, soğanlı, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Genç yaprakları, Güneydoğu Anadolu bölgesinde (Diyarbakir, Siverek) pazarlarda satılır ve sebze olarak kullanılır. Bk. Ak yıldız.
Eş anl. Ag baldır, Ak pandur.

AK BARDAK --> Çan çiçeği.

AK BARDAK --> Kardelen.

AKBAŞ - *Chrozophora tinctoria* (L.) Rafin. (Euphorbiaceae). Bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Boyar madde olarak kullanılır.

AKBAŞLI --> Civanperçemi.

AKBUBAÇ --> Papatya.

AKBUBAŞCE --> Papatya.

AK BURÇAK --> Müdürmük.

AKCA AĞAÇ --> Akça ağaç.

AKCAKIZI --> Altın dikeni.

AKÇA AĞAÇ - *Acer* türlerine (Aceraceae) verilen genel ad. Kışın yaprak döken ağaç veya ağaççıklardır. Türkiye'de 10 kadar türü bulunur.
Eş anl. Akca ağaç, Akçe ağaç, İsfendan.
A tataricum L.- Keleve adıyla tanınır ve dallarından ağızlık yapılır (24).

AKÇA BARDAK --> Kardelen.

AKÇA KAVAK --> Kavak.

AKÇA KESME --> Kesme.

AKÇE BARDAK --> Çan çiçeği.

AKÇE KESME --> Kesme.

AK ÇÖPLEME - *Veratrum album* L. (Liliaceae). 100 cm kadar bir yüksekliğe erişebilen, kazık köklü, yeşilimsi beyaz çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitki. Rizomları hayvanlarda vücut parazitlerinin öldürülmesinde kullanılır. Zehirli bir bitkidir (24). Bk. Karaca ot.
Eş anl. Ağukunduzu, Beyaz çöpleme, Beyaz harbak, Cumah (Sürmene-Trabzon), Çomağ (Uzundere-Rize), Çomah, Çomak (Hamsiköy-Trabzon), Dokuzbaşlı, Dokuztepeli, Kökenfiye, Kunduzağu, Sumaç (Maçka-Trabzon), Zumağu.

AK DARI --> Darı.

AK DİKEN - *Rhamnus catharticus* L. (Rhamnaceae). 2-6 m yükseklikte bir çalı veya küçük bir ağaççıktır. Dallar dikenli, meyve olgunlukta siyah renklidir. Meyveleri müshil olarak kullanılır (24). Bk. Ala cehri, Cehri.
Eş anl. Acı cehre (Van), Cumurd, Geyik dikeni, Gövem eriği, İt cumurdu, Mürdeşe.

AK DUT --> Dut.

AK GEVEN -- Geven.

AK GÜL --> Gül.

AK GÜNEK --> Hindiba.

AK GÜNEYİK --> Hindiba.

AK GÜRGEN --> Gürgen.

AK HİNDİBA --> Hindiba.

AK HUŞ --> Huş ağ.

AK KANAK --> Hindiba.

AK KAVAK --> Kavak.

AKKIZ --> Gengel.

AKKIZ --> Şevketibostan.

AKKULAĞI --> Camuşkulağı.

AKLAP --> Ahlat.

AKLAR OT - *Lythrum salicaria* L. (Lythraceae). 1-2 m yükseklikte, çok yıllık, pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir. Yaprakları kabız ve kan dindirici olarak kullanılır (24).
Eş anl. Hevhulma.

AK MANTAR --> Evlek mantarı.

AK PANDUR --> Ak baldır.

AK PELİN --> Pelin otu.

AK SAZ --> Hasır otu.

AK SEDEF OTU --> Acı yavşan.

AK SOĞAN --> Ada soğanı.

AK SÖĞÜT --> Söğüt.

AK SÜSEN --> Süsen.

AKTAŞ --> Kardelen.

AK YAVŞAN --> Civanperçemi.

AK YILDIZ - *Ornithogalum* (Liliaceae) türlerine verilen genel ad. Yumrulu, beyaz çiçekli ve otsu bitkiler. Bk. Ak baldır.
Eş anl. Köpek soğanı (Alanya-Antalya), Kurt soğanı, Tükrük otu.
Ornithogalum arcuatum Stev.- Kurtkirişi (Kemah-Erzincan).
O. narbonense L. -Kurt soğanı. Yaprakları Doğu Anadolu bölgesinde sebze olarak kullanılır. Bk. Akbaldır.
O. nutans L.- Soğanları, süs bitkisi olarak dış ülkelere satılır.
O. montanum Cyr.- Karga soğanı (Dinar-Afyon).
O. oligophyllum E. D. Clarke - Kurt soğanı. Yaprakları Doğu Anadolu bölgesinde sebze olarak kullanılır.

AK ZAMBAK --> Zambak.

ALA CEHER --> Ala cehri.

ALA CEHİR --> Ala cehri.

ALA CEHRİ - *Rhamnus* (Rhamnaceae) türlerine verilen genel ad. Dikenli veya dikensiz, kışın yaprak döken ağaç veya ağaççıklardır. Bk. Cehri.

Eş anl. Kara diken.
Rhamnus alaternus L. - Meyve ve kabuklar müshil etkilidir (24).
R. catharticus L.- Bk. Ak diken.
R. frangula L.- Bk. Barut ağacı.
R. oleoides L.- Kör diken.
R. orbiculatus Bornm. - Bk. Cehri.
R. pallasii Fisch. et Mey.- Çoban çırası (Gümüşkaya-Torul).
R. petiolaris Boiss. - Bk. Cehri.

ALA CİĞİR --> Ala cehri.

ALA CİYİR --> Ala cehri.

ALA CÜER --> Katran yoncası.

ALA HAŞHAŞ --> Haşhaş.

ALA KANGAL --> Gengel.

ALA KENGER --> Gengel.

ALA PANCAR --> Yabanî pancar.

ALAVIRT --> Su kabağı.

ALAVUR --> Su kabağı.

ALAVURT --> Su kabağı.

ALAVUT --> Su kabağı.

ALAYCIK ÇİÇEĞİ --> Ölmez çiçek.

ALÇA --> Erik.

ALE GÜMECİ --> Ebe gümeci.

ALEYÇİN --> Çiğdem.

ALFAT --> Ahlat.

ALHAT --> Ahlat.

ALIÇ - *Crataegus* (Rosaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yapraklarını döken ağaç veya ağaççıklardır. Dallar genellikle dikenli, çiçekler beyaz veya pembe renkli, meyveler sarı, kırmızı, koyu kırmızı veya siyah renklidir. Ekseri türlerin meyveleri yenir ve son baharda iplere dizilerek pazarlarda satılır (108A).
Eş anl. Alış, Aloş, Aluç, Eloç, Geyik dikeni, Halıç, Haluç, Kızlar yemişi, Kuş yemişi, Yemişen, Yemişken, Yemşen.
Crataegus aronia (L.) Bosc.-Sarı alıç (Yeşilkent-Gazi Antep). Meyveleri sarı renkli, 12-18 mm çapında, yenir.
C. monogyna Jacq.-Enişen (Yeşilkent-Gazi Antep), Geyik dikeni, Gırgat (Şavşat), Keçi alıcı (Zara-Sivas), Kırmızı alıç, Kocakarı yemişi (Kocaeli), Öküzgöbeği, Öküzgötü, Sürsülük (Divriği-Sivas), Yemişen, Yemişgen, Yemişken, Yemşen (Çepni, Gemerek-Sivas). Meyveleri kırmızı veya esmer kırmızı renkli, 6-10 mm çapında ve yenmez. Dallarından baston yapılır. Çiçekleri tedavide kullanılır (24).
C. orientalis Pallas ex Bieb.- İt alıcı (Zara-Sivas), Kırmızı alıç (Çepni, Gemerek-Sivas). Meyveleri kırmızımtırak turuncu renkli, 18-20 mm çapında, yenir.
C. pseudoheterophylla Pojark.- Aluç (Tunceli). Meyveleri kırmızı renkli, 10-12 mm çapında, yenir.
C. szovitsii Pojark.- Koyun alıcı (Zara-Sivas). Meyveleri sarı-turuncu renkli, 15-25 mm çapında, yenir.
C. tanacetifolia (Lam.) Pers.-Ayva alıcı, Çakır alıcı (Zara-Sivas), Godon alıcı (Zara-Sivas), Göden alıcı (Zara-Sivas), Kotan alıcı (Zara-Sivas). Meyveleri 18-20 mm çapında, sarı renkli ve kırmızı lekeli. Kuzey ve Orta Anadolu'da yaygındır. Meyveleri son baharda pazarlarda satılır ve yenir.

ALIŞ --> Alıç.

ALİÖKRÜZ --> Güz çiğdemi.

ALİÖKSÜZ --> Güz çiğdemi.

ALLAHEKMEĞİ --> Yağmurbastığı.

ALMAN PAPATYASI --> Beyaz papatya.

ALOŞ --> Alıç.

ALSA --> Erik.

ALTIN AĞACI --> Cehri.

ALTINBAŞ --> Dağ çayı.

ALTINBAŞAK --> Ölmez çiçek.

ALTINCIK --> Nergis.

ALTIN ÇİÇEĞİ --> Ölmez çiçek.

ALTIN DİKENİ - *Scolymus hispanicus* L. (Compositae). 70-80 cm yükseklikte, tüylü, dikenli, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Toprak üstü kısmı genç iken sebze (Balıkesir, İzmir), kökü ise idrar artırıcı olarak kullanılmaktadır (24).
Eş anl. Akçakızı (Bigadiç-Balıkesir), Çetmi dikeni (Balıkesir), Kızılgöz dikeni, Sarı diken.

ALTIN GEVENİ --> Geven.

ALTIN OTU - *Ceterach officinarum* DC (Aspleniaceae). 5-20 cm yükseklikte, çiçeksiz, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. İdrar söktürücü ve kabız olarak kullanılır (24).
Eş anl. Dalak otu, Mayasıl otu (Akseki-Antalya).

ALTIN OTU --> Ölmez çiçek.

ALTIN YUMURTA MANTARI - *Amanita caesarea* (Fr. ex Scop.) Pers. (Amanitaceae). İstanbul civarında (Belgrat ormanı) yetişir. Yenen bir mantardır. Bazı *Amanita* türleri ölüm ile sonuçlanan zehirlenmelere neden olmaktadır. Bk. Zehirli mantar.
Eş anl. İmparator mantarı.
Amanita rubescens (Fr. ex Persoon) Quélet - İnci mantarı. İstanbul civarında (Belgrat ormanı) yetişir. Pişirildikten sonra yenebilir.
A. vaginata (Fr. ex Bull.) Quélet- Kılıçkını mantarı. İstanbul civarında (Belgrat ormanı) yetişmektedir. Yenen bir mantardır.

ALUÇ --> Alıç.

ALVALA --> Gelincik.

ALVELE --> Çiğdem.

ALYANAK --> Deniz üzümü.

AMAHTA --> Dağ çileği.

AMASYA LÂLESİ --> Lâle.

AMBERBARİS --> Karamuk.

AMEL OTU --> Çayır düğmesi.

AMME --> Kara hurma.

AMOFTA --> Dağ çileği.

ANABABAKOKUSU --> Acı yavşan.

ANADOLU CANAVAR OTU --> Canavar otu.

ANADOLU OTU --> Çay üzümü.

ANADOLU RAVENDİ --> Lâbada.

ANADOLU SALEP OTU --> Salep.

ANADOLU TEKE DİKENİ --> Teke dikeni.

ANASON - *Pimpinella anisum* L. (Umbelliferae). Bir yıllık, otsu, beyaz çiçekli bir tür. Meyveleri koku verici ve gaz giderici olarak kullanılır (24).
Eş anl. Enisen, Ezanteri, (Gümüşhane), Ezeltere (Sivas), Ezentere (Eğridir-İsparta), Ezertere (Pmarbaşı-Kayseri), Ezertere (Sivas), Mesir otu (Karamanlı-Burdur).
Pimpinella anisetum Boiss. et Bal.- İki yıllık anason.
P. aromatica Bieb.- Geyzi (Doğu Anadolu). Dallarından süpürge yapılır.
P. saxifraga L.- Taş anasonu.
P. tragium Vill.- Geyzi (Doğu Anadolu). Dallarından süpürge yapılır.

ANCUR --> Şal kabağı.

ANDIZ - *Juniperus drupacea* Lab. (Cupressaceae). Kışın yapraklarını dökmeyen bir ağaç. Meyveleri (Andız giliği)nden hazırlanan pekmez (Andız pekmezi) kuvvet verici, odunundan yapılan katran (Andız katranı) antiseptik olarak kullanılır. Kozalaklarından yapılan tespihler özellikle Adana'da satılmaktadır. Bk. Ardıç.
Eş anl. Anduz, İndız.

ANDIZ GİLİGİ --> Andız.

ANDIZ KATRANI --> Andız.

ANDIZ OTU - *Inula helenium* L. (Compositae). 1-2 m yükseklikte, kazık köklü, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Memleketimizde 4 alt türü bilinmektedir. Düzce bölgesinden toplanan alt türün (subsp. *orgyalis* (Boiss.) Grierson) kökleri İstanbul aktarlarında "Andız kökü" adı altında satılmaktadır. Safra söktürücü, idrar artırıcı ve öksürük kesici olarak kullanılmaktadır (24).
Eş anl. Anduz otu.
Inula heterolepis Boiss. - Kaya andız otu. İştah açıcı olarak kullanılır.

I. oculus-christi L.- Sümenit (Akseki-Antalya), Bk. Şekerli ot.
I. viscosa (L.) Aiton - Zimbit, Zimerit, Zinebit (Gazipaşa-Antalya). Çiçeklerinden sarı renkli bir boyar madde hazırlanır.
Telekia speciosa (Schreber) Baumg.- Genel görünüşü Andız otu'na benzer. Çiçek durumları, Kuzey Anadolu bölgesinde (Maçka-Trabzon), boyar madde olarak kullanılır.

ANDIZ PEKMEZİ --> Andız.

ANDUZ --> Andız.

ANDUZ OTU --> Andız otu.

ANIK -Yemeklere koku vermek için kullanılan Dağ reyhanı *(Ziziphora)*, Kekik *(Thymus)*, Mercanköşk *(Origanum)* ve Nane *(Mentha)* gibi kokulu bitki türlerine verilen genel ad. Bk. Dağ reyhanı, Kekik, Mercanköşk, Nane, Sâter.

ANKARA ACI ÇİĞDEMİ --> Acı çiğdem.

ANKARA ÇİĞDEMİ --> Çiğdem.

ANNUK --> Anık.

ANTALYA ÇİĞDEMİ --> Çiğdem.

ANTEP FISTIĞI - *Pistacia vera* L. (Anacardiaceae). 10 m kadar bir boya erişebilen, kışın yaprak döken ve meyveleri için özellikle Güneydoğu Anadolu bölgesinde yetiştirilen bir ağaççıktır. Genellikle *P. atlantica* Desf. türünün üzerine aşılanarak çoğaltılır. Bk. Buttum, Menengiç, Sakız.
Eş anl.Şam fıstığı.

ANTEP NANESİ --> Nane.

ANUH --> Anık.

ANUK --> Anık.

ANUK --> Mercanköşk.

ANZER ÇAYI - *Thymus pseudopulegioides* Klokov et Des.-Shost. (Labiatae). 10-25 cm yükseklikte, çok yıllık, kuvvetli kokulu ve pembe çiçekli bir bitkidir. Gövdenin dört köşeli ve köşeler boyunca tüylü olması ile diğer *Thymus* türlerinden kolaylıkla ayrılır. Doğu Karadeniz bölgesi (Giresun-Rize arası) dağlarında yetişmektedir. Rize çevresinde ünlü Anzer balının bu türünün çiçeklerinden elde

edildiği söylenmekte ve çay halinde hazırlanarak içilmektedir. Bk. Mercanköşk, Kekik.
Aşağıdaki türlerin çiçekli dalları da Rize bölgesinde, "Anzer çayı" adı altında, çay yerine kullanılmaktadır.
Origanum vulgare L. subsp. *gracile* letswaart.
Thymus praecox Opiz subsp. *skorpilii* (Velen.) Jalas.

APALAK --> Çiğdem.

APTAL OTU --> Kenevir.

APTESBOZAN OTU - *Sarcopoterium spinosum* (L.) Spach (Syn. Poterium spinosum L.) (Rosaceae). 75 cm kadar yükselebilen, dikenli bir çalı. Kökleri şeker hastalığına karşı kullanılır (24). Bk. Demir dikeni.
Eş anl. Çakır dikeni, Geren dikeni.

ARAPDEDE --> Centiyane.

ARAP OTU --> Dağ sümbülü.

ARAPSAÇI --> Rezene.

ARAP SÜMBÜLÜ --> Dağ sümbülü.

ARAPTAŞAĞI --> Dağ sümbülü.

ARAP TOPALAĞI --> Kara topalak.

ARAP YASEMİNİ --> Yasemin.

ARDIÇ - *Juniperus* (Cupressaceae) türlerine verilen genel ad. Bu türler kışın yapraklarını dökmeyen ağaççık veya ağaçlardır. Bazı türlerin meyveleri tedavi alanında kullanılır. Bazı türlerden de katran elde edilir. Bk. Andız.
Eş anl. Arduç, Ardunç.
Juniperus communis L.-Adi ardıç. Kozalakları kullanılır (24).
J. drupacea L. - Bk. Andız.
J. excelsa Bieb.- Boylu ardıç, Boz ardıç. Çerkem (Erzincan)
J. foetidissima Willd.-Kokar ardıç, Yağ ardıcı.
J. nana Willd.-Bodur ardıç, Cüce ardıç.Yapışak ardıç (Eldivan-Çankırı)
J. oxycedrus L.- Katran ardıcı. Meyveleri kullanılır.
J. phoenicea L.- Finike ardıcı.
J. sabina L.- Kara ardıç.

ARDIÇ BURÇU - *Arceuthobium oxycedri* (DC.) Bieb. (Loranthaceae). 5-20 cm yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen, yarı parazit bir bitkidir. *Juniperus oxycedrus* ve *J. drupacea* türleri üzerinde yaşar. Bk. Burç, Meşe burçu.

ARDUÇ --> Ardıç.

ARDUNÇ --> Ardıç.

ARGUN --> Ahlat.

ARI ÇİÇEĞİ --> Ölmez çiçek.

ARI ÇİÇEĞİ --> Sığırdili.

ARI GÖLÜ --> Gelincik.

ARIKOVANI --> Yüksük otu.

ARI OTU - *Nepeta caesarea* Boiss. (Labiatae). 50-80 cm yükseklikte, çok yıllık, yumuşak tüylü, beyaz veya pembe çiçekli bir bitkidir. Arılar geldiği için birçok bitki türüne Türkçede "Arı otu" adı verilmektedir.

ARI OTU --> Sığırdili.

ARKO LAHANASI --> Yılanyastığı.

ARMUT OTU --> Burç.

ARNAVUT DARISI --> Darı.

ARPACIK SALEBİ --> Basur otu.

ARPA FİĞİ --> Burçak.

ARSLANAYAĞI --> Arslanpençesi.

ARSLANAYAĞI --> Kırkbaş otu.

ARSLANDIŞI --> Kara hindiba.

ARSLANKULAĞI --> Kırkbaş otu.

ARSLANPEÇESİ - *Alchemilla* (Rosaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, otsu, rizomlu ve ar alı a raklı bitkiler.

Eş anl. Arslanayağı, Fındık otu (Trabzon bölgesi), Şahten, Şehduran.
Alchemilla arvensis (L.) Scop. (Syn: Aphanes arvensis L.) – Fındık otu, Yıldıznişanı. Kök ve yaprakları idrar artırıcı ve kabız olarak kullanılır (24).
A. barbatiflora Juz.- Dokuztepe (Hamsiköy, Maçka-Trabzon). Yapraklarının genellikle 9 parçalı olmasından dolayı bu isim verilmektedir. Fındık otu (Sürmene-Trabzon).
A. orthotricha Rothm.- Fındık otu (Sürmene-Trabzon).
A. pseudocartalinica Juz.- Fındık otu, Kabız ve idrar artırıcı olarak kullanılır (24).

ARURO --> Gezengevi.

ASA OTU --> Çakşır otu.

ASFUR --> Aspir.

ASKER GÜLÜ --> Gül.

ASKİL --> Yabanî gül.

ASPİR - *Carthamus tinctorius* L. (Compositae). 25-50 cm yükseklikte, bir yıllık, turuncu çiçekli ve otsu bir bitkidir. Orta Anadolu bölgesinde yetiştirilir. Tohumlarından sabit yağ elde edilir. Çiçekleri ise safran yerine boyar madde olarak kullanılır (24).
Eş anl. Asfur, Aspir, Boyacı aspiri, Hasbir, Haspir, Kurtum, Yalancı safran.

ASPUR --> Aspir.

AŞGIN --> Işgın.

AŞILI ZEYTİN --> Zeytin.

AŞKIN --> Işgm.

AŞ OTU --> Gelincik.

AŞ OTU - Kişniş, Maydanoz ve Nane gibi yemeklere koku vermek için konulan ot. (Özellikle Doğu Anadolu'da kullanılır.)

AŞ OTU --> Kişniş.

AŞUTİ --> Kişniş (Yabanî).

AT DİKENİ --> Boğa dikeni.

AT DİKENİ --> Eşek dikeni.

ATDİLİ --> Tavşan kirazı.

AT ELMASI - *Eriolobus trilobatus* (Poiret) Roemer (Rosaceae). 5-6 m yükseklikte bir ağaççıktır. Meyveleri 3 cm kadar çapında, sarı renkli ve ekşi lezzetlidir. Meyveleri yenir. Gazi Antep ve Kahraman Maraş bölgelerinde turşu yapılır.

AT ELMASI --> Adam otu.

AT ELMASI --> Yonca.

ATEŞ DİKENİ --> Tavşan elması.

ATEŞ YAPRAĞI --> Bağa.

AT GEVENİ --> Pişik geveni.

AT KİŞNEK OTU --> Kişkiş.

ATKULAĞI --> Camuskulağı.

ATKUYRUĞU - *Equisetum* (Equisetaceae) türlerine verilen genel ad. Sulak çayırlar ve su kenarlarında yetişen, rizomlu, çok yıllık ve otsu bitkilerdir. Genç sürgünleri özellikle at ve sığırlarda tehlikeli zehirlenmelere neden olmaktadır (24).
Eş anl. Çam otu (Bozdağ-Ödemiş), Çığçığ, Ekli ot (Muğla), Katırkuyruğu, Kırkboğum, Kırkboğum otu, Kırkkilit otu, Tilkikuyruğu, Zemberek otu.
Equisetum arvense L.-Zehirli olarak tanınmış bir türdür.
E ramosissimum Desf.- Kırkboğum, Ulama, Ulama otu, Yayılgan otu (Gelendost - Isparta).

ATLANGAÇ --> Teke dikeni.

AT YEMLİĞİ --> Yemlik.

AVAT --> Böğürtlen.

AVCAR --> Kimyon.

Avçı otu-Adonis-Denzdra

AVCI ÜZÜMÜ --> Çay üzümü.

AVELİK --> Lâbada.

AVI --> Zakkum.

AVLU AĞACI --> Ayı elması.

AVRAT OTU --> Güzel avrat otu.

AVŞAR OTU --> Afşar otu.

AYAKLI KEKİK --> Kara kekik.

AYAN --> Zakkum.

AYI BALDIRANI --> Eşek baldıranı.

AYICA MANTARI --> Ayı mantarı.

AYI ÇİĞDEMİ --> Güz çiğdemi.

AYI ÇİLEĞİ --> Güzel avrat otu.

AYID --> Hayıt.

AYIDANASI --> Civanperçemi.

AYIELİ --> Peynir otu.

AYI ELMASI - *Maclura pomifera* (Rafin.) Schneider (Moraceae). Dikenli ve dioik bir ağaçtır. Meyveleri 10-15 cm çapında, portakal biçiminde, önce açık yeşil ve sonra sarı renkli ve reçinemsi kokuludur. Vatanı Amerika'dır. Memleketimizde çit bitkisi olarak bahçe kenarlarında yetiştirilir. Özellikle İstanbul bölgesinde bulunur.
Eş anl. Avlu ağacı (Kilyos-İstanbul), Hint portakalı, Yalancı portakal ağacı.

AYI ERİĞİ --> Erik.

AYI FINDIĞI - *Styrax officinalis* L. (Styracaceae). 2-5 m yükseklikte, beyaz çiçekli bir ağaççıktır. Meyve 1-2 tohumludur. Tohumlarından yağ elde edilir ve tespih yapılır (24). Bk. Yalancı tespih ağacı.
Eş anl. Çakıldak, Tesbi, Tespih ağacı, Tespihlik, Tespi, Yaban ayvası, Zamzalak, Zanzalak (Gazi Antep, Mersin).

AYIGÜLÜ - *Paeonia* (Paeoniaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, otsu ve rizomlu bitkiler. Çiçekler büyük ve kırmızı renkli. Bazı çeşitleri bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir.
Eş anl. Bocur, Eşek gülü, Şakayık, Yer şakayığı.
Paeonia arborea Donn- Ağaç şakayığı. Toprak üstü kısımları kışın kurumaz. Vatanı Çin olup İstanbul bölgelerinde süs bitkisi olarak yetiştirilir.

P. mascula (L.) Miller- Savul (Pülümür-Tunceli). Kökleri yatıştırıcı ve kabız etkilere sahiptir (24). Genç yaprakları Doğu Anadolu bölgesinde sebze olarak kullanılır.
P. peregrina Miller- Bocur (Gümüşpmar-İstanbul).

AYIKÖŞK MANTARI --> Ayı mantarı.

AYIKÖŞKÜ MANTARI --> Ayı mantarı.

AYIKULAĞI - *Phlomis grandiflora* H. S. Thomson (Labiatae). Çok yıllık, sarı çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitki. Bk. Çalba.
Eş anl. Karağan (Akseki-Antalya).

AYIKULAĞI --> Ada çayı.

AYIKULAĞI --> Çalba.

AYIKULAĞI --> Çuha çiçeği.

AYIKULAĞI --> Salep.

AYI LİFORU --> Güzel avrat otu.

AYI LİGARBASI --> Güzel avrat otu.

AYI MANTARI - *Boletus* (Boletaceae) türlerine verilen genel ad. Yenen büyük mantarlardır. Aşağıdaki türleri toplanır ve pazarlarda satılır.
Boletus aereus Bulliard -Baston mantarı.
B. edulis Fr. ex Bulliard -Ayıköşk mantarı, Ayıköşkü mantarı, Et mantarı, Göbek mantarı.
B. luridus Fr. ex Schaeffer- Ayı mantarı.
B. luteus Fr.ex L. (Syn: Suillus luteus S. F. Gray) -Ayı mantarı, Ayıca mantarı (Bolu), Kaypak mantar.
B. rufus Fr. ex Schaeffer- Taş mantarı.
B. satanas Lenz - Çörek mantarı. Yenmez. Zehirli olduğu sanılmaktadır. Bk. Zehirli mantar.

AYI OTU --> Mürver.

AYIPARMAĞI - *Phelypaea tournefortii* Desf. (Orobanchaceae). 10-20 cm yükseklikte, otsu, parazit ve kırmızı çiçekli bir bitki. Bu ad Tahir Geçidi (Ağrı) civarındaki köylerde kullanılmaktadır (20).
P. coccinea (Bieb.) Poiret- Kardaşkanı, Kardeşkanı. Kuzeydoğu Anadolu dağlarında yetişir.

AYIPENÇESİ - *Acanthus dioscoridis* L. ve *A. hirsutus* Boiss. (Acanthaceae). Çok yıllık, dikenli ve otsu bitkilerdir. Çiçeğin korollası taze halde yenir ve kurutulduktan sonra, koku vermesi için çaya katılır (24).

AYI SOĞANI --> Ada soğanı.

AYIT --> Hayıt.

AYI YEMİŞİ --> Koca yemiş.

AYLANDIZ --> Kokar ağ.

AYLIK OTU --> Ayrık otu.

AYRIK OTU - *Elymus repens* (L.) Gould subsp. *repena* (Syn: Agropyron repens (L.) P. Beauv.) (Gramineae). Çok yıllık, rizomlu ve otsu bir bitkidir. Toprak altı kısmı idrar söktürücü olarak kullanılır (24). Bk. Domuz ayrığı.
Eş anl. Aylık otu, Demir otu.

Ayrıq çiçəyi - قطع

AYVA ALICI --> Alıç.

AYVADANA --> Civanperçemi.

AYVADANA --> Yavşan.

AYVADENE --> Civanperçemi.

AYVIDANA --> Civanperçemi.

AZAK EĞİRİ --> Eğir otu.

AZI OTU --> Mürver.

B

BABAÇÇA --> Papatya.

BABA İNCİR --> İncir.

BABRİK --> Bodur otu.

BABUNÇ --> Papatya.

BADEM - *Amygdalus communis* L. (Rosaceae). 6-8 m yükseklikte, dikensiz, pembe veya beyaz çiçekli bir ağaçtır. Tohumları yenir ve yağ elde edilmesinde kullanılır. Aşağıdaki türlerin meyveleri genç iken yenir.
Amygdalus lycioides Spach - Çalı bademi. Keçi çağlası. Çok dallı ve dikenli bir türdür.
A. orientalis Miller - 1-3 m yükseklikte, yaprakları beyazımtırak tüylü ve çiçekleri pembe renklidir.
Eş anl. Bayam, Bayan, Bıyam, Boççа, Paya, Payam, Payem, Piyam, Şabah.

BADIMA --> Madımak.

BADIMAK --> Madımak.

BADIMALAK --> Madımak.

BADİMA --> Madımak.

BADİMAH --> Madımak.

BADİMAK --> Madımak.

BADIRGAN --> Baldırgan.

BAĞA - *Plantago* (Plantaginaceae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık otsu bitkilerdir. Bazı türler gövde yapar. Bazı türlerde ise gövde bulunmaz. Yapraklar yara iyi edici veya et dolması sarmakta sebze olarak kullanılır (24).

Eş anl. Ateş yaprağı, Bağa yaprağı, Beşdamar otu, Boğa yaprağı, Damar otu, Damar yaprağı, Kırksinir otu, Pağa yaprağı, Siğil otu, Sinsek (Zonguldak), Sinirli ot, Sinir otu, Yedi damar otu, Yılandili, Yılan otu (Van).
Plantago intermedia L.- Yapraklar sebze olarak kullanılır (Van).
P. lanceolata L.- Yılandili, Yılan otu (Doğu Anadolu).
P. major L.- Bağa yaprağı, Beş damar otu. Yaprakları et dolması sarmakta kullanılır (Pasinler-Erzurum).
P. psyllium L. - Tohumları "Karnıyarık tohumu" adı altında müshil olarak kullanılır (24).

BAĞA YAPRAĞI --> Bağa.

BAĞBOZAN --> Bostanbozan.

BAĞNAZ --> Kayın ağacı.

BAĞRIKARA --> Baldırıkara.

BAĞ SÖĞÜDÜ --> Söğüt.

BAĞ YAPRAĞI --> Bağa.

BAHAR OTU --> Çuha çiçeği.

BAHÇE HEZARENİ --> Hezaren.

BAHÇE İĞDESİ --> İğde.

BAHÇE NANESİ --> Nane.

BAHÇE ŞEBBOYU --> Şebboy.

BAHÇE TERESİ --> Tere.

BAHÇE ÜVEZİ --> Üvez.

BAK --> Kenevir otu.

BAKLA --> Burçak, Fink baklası.

BAKLAKIRAN --> Canavar otu.

BALABAN MANTARI - *Hydnum imbricatum* L. (Hydnaceae). Genç iken yenir.

Hydnum repandum Fr. ex L.- Dil mantarı, Geyik mantarı (Saccılar-Bolu), Sığır dili mantarı. Genç iken yenir. Bk. Cincile, Geyik mantarı, Zehirli mantar.

BALAMIT --> Palamut.

BALAMUT --> Palamut.

BALBAŞI --> Dağ çayı.

BAL ÇİÇEĞİ --> Çıngırak otu.

BAL ÇİÇEĞİ --> Hanımeli.

BALDIRAN - *Conium maculatum* L. (Umbelliferae). Bir veya iki yıllık, beyaz çiçekli, parçalı yapraklı, kuvvetli kokulu ve otsu bir bitkidir. Özellikle meyveleri zehirlidir. Erzurum bölgesinde gövdesi kabuğu soyulduktan sonra, kımi yerine yenmekte ve bu nedenle de özellikle çocuklarda ağır zehirlenmeler görülmektedir (30). Kurutulmuş dalları, demet yapıldıktan sonra süpürge olarak kullanılır (Pınarhisar-Kırklareli). Bk. Kımi.
Eş anl. Ağı otu, Ağu otu, Baldıran otu, Hırhındilik (Erzurum), Körek, Şemsiye otu, Yılan otu.

BALDIRAN - *Laserpitium glaucum* Post (Umbelliferae). 60-150 cm yükseklikte, kalın köklü, çok yıllık, çıplak, yaprakları tüysü ve çiçekleri yeşilimtırak beyaz renkli olan bir bitkidir. Nadir bir türdür. Kahraman Maraş (Ahır dağı) ve Dörtyol civarındaki dağlar (Mığırtepe) da yetişmektedir. Zehirli değildir. Kökü Dörtyol'un dağ köylerinde yenir ve bölgedeki halk hekimleri tarafından yatıştırıcı olarak kullanılır.
Laserpitium hispidum Bieb.- Kasnı. Kuzey Anadolu bölgesinde yetişir. Gövdesi, kabuğu soyulduktan sonra, çiğ olarak yenir (Tirebolu, Şebin Karahisar). Bk. Kasnı.

BALDIRAN --> Yabanî kereviz.

BALDIRAN OTU --> Baldıran.

BALDIRGAN - *Heracleum trachyloma* Fisch. et Mey. (Umbelliferae). 1-1.5 m yükseklikte, çok yıllık, özel kokulu, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Erzurum ve Kars bölgelerinde gövdesi, kabuğu soyulduktan sonra çiğ olarak yenir. Bk. Tavşancıl otu.
Eş anl. Soy (Erzurum), Baldırğan (Kars), Balgırdan, Baldırkan.

BALDIRĞAN --> Baldırgan.

BALDIRIKARA - *Asplenium adiantum-nigrum* L. (Aspleniaceae). 10-25 cm boyunda, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Yaprak sapı dip kısımda siyah renklidir. Toprak üstü kısmı balgam söktürücü ve öksürük kesici olarak kullanılır (24).
Eş anl. Bağrıkara, Kara baldır.
Asplenium ruta-muraria L. - Duvar baldırıkarası.
Polystichum setiferum (Forsk.) Woynar (Aspidiaceae) - Dere gülü (Giresun).

BALDIRKAN --> Baldırgan.

BAL DİKENİ --> Dulavrat otu.

BALDUZ --> Yabanî kimyon.

BALEMİT --> Palamut.

BALGIRDAN --> Baldırgan.

BALLIBABA - *Lamium* (Labiatae) türlerine verilen genel ad. Bu türler bir veya çok yıllık otsu bitkilerdir. Çiçekler beyaz, kırmızı veya mor renklidir. Kars bölgesinde *Anchusa azurea* Miller var. *azurea* (Boraginaceae) türüne de Ballıbaba veya Tatlıbaba adı verilmektedir.
Eş anl. Ballık otu.
Lamium album L., *L. maculatum* L. ve *L. purpureum* L. türlerinin toprak üstü kısımları kabız ve kuvvet verici olarak kullanılır (24).

BALLIBABA --> Keçiboynuzu.

BALLIBOYNUZ --> Keçiboynuzu.

BALLICA --> Gıcıgıcı.

BALLIK --> Katran yoncası.

BALLIK OTU --> Ballıbaba.

BALLIK OTU --> Çalba.

BAL MANTARI - *Armillariella mellea* (Fr. ex Vahl) Karsten (Agaricaceae). İstanbul civarında (Belgrat ormanı) yetişir. Yenen bir türdür. Bk. Kanlıca mantarı.

BAMBİL OTU --> İt üzümü.

BAMBUL OTU --> İt üzümü.

BAN AĞACI --> Söğüt.

BANDA --> Ahlat.

BAN OTU - *Hyoscyamus niger* L. (Solanaceae). 20-100 cm yükseklikte, yumuşak tüylü, iki yıllık ve otsu bir bitkidir. Çiçekler sarı-mor renklidir. Yaprakları ağrı kesici olarak kullanılır. Zehirli bir bitkidir (30).
Eş anl. Batbat, Batbat otu, Bengildek, Bengilik otu, Çanakçömlek otu, Çömlek otu (Antalya), Dağdağan, Deli bardağın, Deli batbat, Diş otu (Şiran-Gümüşhane), Gâvur haşhaşı.
Hyoscyamus reticulatus L.-Göz otu (Silifke-İçel), Mak otu (Horozköy-Ulukışla).

BARBA --> Süsen.

BARSAMA OTU --> Civanperçemi.

BARUT AGACI - *Frangula alnus* Miller (Syn:Rhamnus frangula L.) (Rhamnaceae). 2-3 m yükseklikte dikensiz bir ağaççıktır. Gövde ve dal kabukları müshil olarak kullanılır (24). Bk. Ala Cehri, Cehri.
Eş anl. Ciğar (Sürmene-Trabzon), Ciğarı (Çayeli-Rize).

BASTON MANTARI --> Ayı mantarı.

BASUR OTU - *Ranunculus ficaria* L. (Ranunculaceae). 10-20 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, yumru köklü ve parlak sarı çiçekli bir bitkidir. Andırın (Kahraman Maraş) köylerinde toplanan yumru kökleri kurutulduktan sonra Arpacık salebi, Çöpmalı, Çöp salebi veya Şehriye salebi adı altında salep yerine satılır. Bk. Düğün çiçeği, Salep.
Eş anl. Yağlı çiçek.

BASUR OTU --> Acı yavşan.

BATAKLIK NERGİSİ --> Lilpar.

BATAKLIK SÜSENİ - *Iris pseudacorus* L. (Iridaceae). Rizomlu, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Dere ve bataklık kenarlarında yetişir. Bk. Eğir otu, Süsen.
Eş anl. Kılıç otu, Sarı süsen, Yalancı eğir.

BATBAT --> Ban otu.

BATBAT OTU --> Ban otu.

BATBİT OTU --> Ban otu.

BAY --> Boy otu.

BAYAM --> Badem.

BAYAN --> Badem.

BAYIR ÇAYI --> Mercanköşk.

BAYIR PELİNİ --> Civanperçemi.

BAYTARAN --> Civanperçemi.

BAYTIRAN --> Civanperçemi.

BEBECÜK --> Lâle.

BEBİSÇE --> Papatya.

BEKTAŞİ ÜZÜMÜ --> Frenk üzümü.

BELEDAN --> Çınar.

BELEMİR --> Pelemir.

BELEMÜR --> Pelemir.

BENDİK --> Kereviz.

BENEVŞE --> Menekşe.

BENGİLDEK --> Ban otu.

BENGİLİK OTU --> Ban otu.

BENİŞ --> Yakı otu.

BERE OTU --> Yapışkan otu.

BERİKEMBERİ --> Kebere.

BEŞBIYIK --> Döngel.

BEŞ DAMAR OTU --> Bağa.

BEŞ PARMAK OTU --> Hayıt.

BEYAZ CİVANPERÇEMİ --> Civanperçemi.

BEYAZ ÇİRİŞ --> Çiriş otu.

BEYAZ ÇÖPLEME --> Ak çöpleme.

BEYAZ DAĞ SALEBİ --> Salep.

BEYAZ GÜL --> Gül.

BEYAZ HARBAK --> Ak çöpleme.

BEYAZ KAMIŞ --> Kamış.

BEYAZ KEKİK - *Coridothymus capitatus* (L.) Reichb. fil. (Labiatae). 50 cm kadar yükseklikte, mor çiçekli, kekik kokulu, çok yıllık ve çalımsı bir bitkidir. Batı ve Güney Anadolu'da kekik yerine kullanılır. Bk. Kekik.

BEYAZ KEKİK --> Kekik.

BEYAZ KIZILCIK --> Kızılcık.

BEYAZ MANTAR --> Un mantarı.

BEYAZ OT --> Acı yavşan.

BEYAZ PAPATYA - *Anthemis chia* L. (Compositae). 10-35 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu ve parçalı yapraklı bir tür. Çiçekleri sarı renkli boyar madde elde etmek için kullanılır ve kökünden sökülmüş bitkiler İstanbul pazarlarında süs bitkisi olarak satılır. *Anthemis* türlerine genellikle Papatya veya Kelkız çiçeği adı verilmektedir. Bk. Papatya, Sarı papatya.
Eş anl. Eşek papatyası, Margarita, Margarit çiçeği (İstanbul).
Anthemis altissima L.- Kel papatya (Balıkesir).
A. cotula L.- Köpek papatyası.
A hyalina DC.- Yoğurt çiçeği (Gazi Antep).
A. nobilis L.- Alman papatyası.
A. pauciloba Boiss.- Dağ papatyası (Gazi Antep).

BEYAZ PUF MANTARI --> Pos mantarı.

BEYAZ PÜREN --> Biberiye.

BEYAZ SALKIM --> Akasya.

BEYAZ SOĞAN --> Ada soğanı.

BEYAZ ZAMBAK --> Zambak.

BEY ZAMBAĞI --> Zambak.

BEZİR --> Keten.

BEZİR YAĞI --> Keten.

BIRCALIK --> Bırçalık.

BIRÇALAK --> Bırçalık.

BIRÇALIK - *Scorzonera mollis* Bieb. (Compositae). Çok yıllık, rizomlu, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Rizomunun iç kısmı yenir. Ağrı (Doğubayazıt) bölgesinde *S. suberosa* C. Koch türüne Yabanî havuç denir ve toprak altı kısımları yenir. Bk. Yemlik.
Eş anl. Bırcalık, Bırçalak, Bırçılak, Burçalak, Burçalık, Goftigoda (Gümüşhane), Murçalıh, Murçalık, Pırçalık (Kayseri), Porçalık, Purçalak, Purçalık.

BIRÇILAK --> Bırçalık.

BIRIÇ --> Burç.

BITARAK --> Pıtrak.

BİTİM --> Buttum.

BITIRAK --> Pıtrak.

BITRAK --> Pıtrak.

BITTIM --> Buttum.

BIYAM --> Badem.

BIYAM --> Meyan.

BIYAN --> Meyan.

BİBERİYE - *Rosmarinus officinalis* L. (Labiatae). 100 cm kadar yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen, mor çiçekli ve çalı görünümünde bir bitkidir. Yaprakları uçucu yağ elde etmekte ve baharat olarak kullanılır (24).
Eş anl. Beyaz püren (Adana), Kuşdili.

BİBERLİCE - Acı lezzetli olan bazı *Lactarius* (Russulaceae) türlerine verilen genel ad. Şapka huni biçiminde, beyaz veya kirli yeşil renklidir. Yenilir. Bk. Kanlıca, Koçlama mantarı.
Eş anl. Acı mantar, Biberli mantar, Dırbalan, Dilburan.
Aşağıdaki türler Bolu bölgesinde "Biberlice mantar" adı ile tanınmaktadır.
Lactarius blennius Fr.- Şapka kirli yeşil renklidir.
L. piperatus Fr. ex Scopoli- Şapka beyaz renklidir.
L. vellereus Fr.- Şapka beyaz renklidir.

BİBERLİ MANTAR --> Kanlıca mantarı.

BİLYALI KEKİK --> Mercanköşk.

BİN BİR DELİK OTU --> Kantaron.

BİN BİR YAPRAK OTU --> Civanperçemi.

BİNKULAÇ --> Şeytan şalgamı.

BİRA ÇİÇEĞİ --> Şerbetçi otu.

BİT OTU --> Mevzek otu.

BİT OTU --> Su karanfili.

BİVOK --> Çiğdem.

BİYAN --> Meyan.

BOBAÇÇA --> Papatya.

BOCUR --> Ayı gülü.

BOÇÇA --> Badem.

BODUR ARDIÇ --> Ardıç.

BODUR LÂLE --> Lâle.

BODURMAHMUT OTU --> Kısamahmut otu.

BODUR OT --> Yer çamı.

BODUR OTU - *Cionura erecta* (L.) Griseb. (Syn: Marsdenia erecta (L.) R. Br.) (Asclepiadaceae). Çok yıllık, beyaz çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitkidir. Hayvanlarda zehirlenme yapar (30).
Eş anl. Babrik, Dağ sarmaşığı.

BOĞA DİKENİ - *Eryngium* (Umbelliferae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, otsu ve dikenli bitkilerdir. Bk. Eşek dikeni.
Eş anl. Deve dikeni, Deve elması, Eşek dikeni, Guga dikeni, Hölemez, Tüsü (Van), Yılan dikeni (Silifke-Mersin).
Eryngium billiardieri Delar.- Doğu Anadolu bölgesinde gövdesi, kabuğu soyulduktan sonra, yenir. Reçinemsi bir tadı vardır.
E. campestre L.- Şeker dikeni (Balıkesir), Tengel dikeni.
E. creticum Lam.- Göz dikeni. Nazara karşı evlerin kapısına asılır.
E. giganteum Bieb.- At dikeni (Hamsiköy-Trabzon), gövdesi çiğ olarak yenir.
E. maritimum L.- Çakır dikeni, Göz dikeni. Dalları nazara karşı kapıların üstüne asılır.

BOĞAN OTU --> Kurtboğan.

BOĞA YAPRAĞI --> Bağa.

BOĞAZ ÇİÇEĞİ --> Papatya.

BOĞUMLUCA OTU --> Mührüsüleyman.

BOĞUMLU ÇAY --> Taş nanesi.

BOHÇA OTU --> Karaca ot.

BOKLUK OTU --> Rezene.

BOLİ --> Palamut.

BONCUK OTU - *Myosotis* (Boraginaceae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, otsu ve mavi çiçekli bitkilerdir.
Eş anl. Kuşgözü.
Myosotis arvensis (L.) Miller- Unutmabeni.

BORANA --> Isırgan.

BORANI --> Isırgan.

BORAZAN MANTARI- *Craterelius cornucopioides* (Fr. ex L.) Persoon (Cantharellaceae). Huni biçiminde, siyah renkli ve yenen bir mantardır.
Eş anl. Siyah tirmit.

BORCAK --> Katırtırnağı.

BORÇOH --> Katırtırnağı.

BORÛ ÇİÇEĞİ - *Datura stramonium* L. (Solanaceae). 50-200 cm boyunda, bir yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Çiçekleri, sigara halinde, astmaya karşı içilir. Zehirli bir bitkidir (30). Uyuşturucu madde olarak boru çiçeği tohumunu, tütün içine koyarak, sigara halinde içen kişiye "Tatalacı" denir (Ayvalık-Çanakkale) (30).
Eş anl. Abızambak, Abuzambak (Gazi Antep), Bostan karanfili (Gazi Antep), Büyü otu, Cin otu, Kokar ot (Isparta, Denizli, Antalya, Trabzon), Kokar otu (Mudurnu-Bolu), Sihirbaz otu, Şeytan elması, Şeytan otu, Tatala, Tatula, Tatüle, Yeleşik (Ordu).
Datura innoxia Miller- Tüylü boru çiçeği. Batı ve Güney Anadolu'da yabanî olarak yetişir. Zehirli bir bitkidir (30).
D. metel L.- Boru çiçeği. Çiçekleri nefes darlığına karşı kullanılır. Türkiye'de yabanî olarak bulunmaz, yetiştirilir (24, 30).

BORU ÇİÇEĞİ --> Kahkaha çiçeği.

BORU ÇİÇEĞİ --> Nergis.

BORUK --> Katırtırnağı, Yasemin.

BORUMUK --> Yasemin.

BOSÇA OTU --> Karaca ot.

BOSTANBOZAN - *Cuscuta* (Cuscutaceae) türlerine verilen genel ad. Bu türler bir veya çok yıllık, klorofilsiz ve asalak bitkilerdir. Bk. Canavar otu.
Eş anl. Bağbozan, Cinsaçı, Eftimon, Gelinsaçı, Kızıl sarmaşık, Küşüt (Diyarbakır), Şeytansaçı.
Cuscuta europaea L.- İdrar artırıcı ve müshil olarak kullanılır (24).
C. monogyna Vahl- Kızılkurt (Kemaliye-Erzincan).

BOSTANGÜZELİ --> Semiz otu.

BOSTAN HİNDİBASI --> Hindiba.

BOSTAN KARANFİLİ --> Boru çiçeği.

BOSTAN OTU --> Kök boya.

BOSTAN OTU --> Şevketibostan.

BOYACI ASPİRİ --> Aspir.

BOYACI DİKENİ --> Cehri.

BOYACI KATIRTIRNAĞI- *Genista tinctoria* L. (Leguminosae). Sarı çiçekli, çok yıllık ve çalı görünüşünde bir bitkidir. Çiçekleri sarı renkli boyar madde olarak kullanılır.

BOYACI KÖKÜ --> Kök boya.

BOYACI PAPATYASI --> Sarı papatya.

BOYACI SUMAĞI--> Sumak.

BOYA ÇİÇEĞİ - *Tchihatchewia isatidea* Boiss. (Cruciferae). İki veya çok yıllık, mor çiçekli ve otsu bir bitkidir. Çiçekleri Sivas (Divriği) bölgesinde boyar madde olarak kullanılır.

BOYA ÇİLİ --> Kök boya.

BOYA KÖKÜ --> Kök boya.

BOYAM --> Meyan.

BOYAN --> Meyan.

BOYA OTU --> Sumak.

BOYA PÜRÇÜ --> Kök boya.

BOYATAN SARMAŞIK --> Çit sarmaşığı.

BOYLU ARDIÇ --> Ardıç.

BOYNUBÜKÜK --> Ağlayangelin.

BOYNUZLU GELİNCİK - *Glaucium* (Papaveraceae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, çiçekleri turuncu, kırmızı veya mor renkli, meyvesi boynuz biçiminde otsu bitkilerdir.

Eş anl. Boynuzlu haşhaş, Çanakkıran, Çömlekçatlatan, Eşek lâlesi, Gülfatma, Gülgülü, Gülgülüm, Gülhatun.
Glaucium corniculatum (L.) Rud.- Yatıştırıcı ve öksürük kesici olarak kullanılır (24).
G. grandiflorum Boiss. et Huet - Göğündürme, Göğündürme lâlesi, Göğüşdürme, Kel lâle, Öğündüre lâlesi (Konya), Övündüre lâlesi (Konya). Meyveleri, Konya bölgesinde, kan temizleyici (kan çıbanı ve ala hastalığına karşı) ve göz hastalıklarında kullanılır.
G. leiocarpum Boiss. - Güllügöndürme (Kırobası, Silifke-Mersin), Gülfatma (Sandıklı-Afyon).

BOYNUZLU HAŞHAŞ --> Boynuzlu gelincik.

BOYNUZLU YONCA --> Kokulu yonca.

BOYNUZ OTU --> Karaca ot.

BOY OTU - *Trigonella foenum-graecum* L. (Leguminosae). 10-15 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu, özel ve kuvvetli kokulu ve sarımsı beyaz çiçekli bir bitkidir. Tohumları için yetiştirilir. Otsu kısmı kurutulup toz edildikten sonra baharat olarak kullanılır. Tohumları pastırmanın üzerine sürülen "Çemen"in terkibine girer.
Eş anl. Bay, Buy otu, Çemen otu, Pıltan, Poy, Poy otu.

BOZ AĞAÇ --> Köknar.

BOZ BODUR OT --> Yer çamı.

BOZCA OT --> Yer çamı.

BOZ DARI --> Darı.

BOZA DARISI --> Darı.

BOZ GEVEN --> Geven.

BOZKULAK --> Sığırkuyruğu.

BOZOĞLAN --> Ölmez çiçek.

BOZ OT - *Marrubium vulgare* L. (Labiatae). 60 cm kadar yükseklikte, çok yıllık, sık tüylü ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Baharat olarak kullanılır. Bk. Yalancı ısırgan.
Eş anl. İt sineği, Kara derme, Köpek otu, Kukas otu, Mayasıl otu.

BOZ OT --> Siğil otu.

BOZ PIRNAL --> Meşe.

BOZ SÖĞÜT --> Söğüt.

BOZ ŞALBA --> Ada çayı.

BOZ ŞAPLA --> Ada çayı.

BÖĞÜRTLEN - *Rubus* (Rosaceae) türlerine verilen genel ad. 1-2 m yükseklikte, beyaz veya pembe çiçekli ve kuvvetli dikenli bitkilerdir. Meyveleri taze halde yenir. Ezmesi ve şurubu yapılır. Yaprakları kabız olarak kullanılır (24). Bk. Ahu dudu.
Eş anl. Avat (Maçka-Trabzon), Boğürtlen, Bortlen, Bögörtlen, Bögürtlen, Böğürtlen, Böğürtleğen, Böğürtlem, Böğürtleğen, Böğürtlemen, Böğürtlem, Börtleğen, Börtlen, Börtlenge, Börtliyem, Börtliyen, Börtlüyen, Bövürtlen, Bubumka, Buğurtlen, Büğürtlen, Büldürgen, Büyürlen, Diken çileği, Diken dutu, Fık otu, Fiske, Fisko, Fukuku, Fuska, Gürüzüm (Bozdağ-Ödemiş), Hamdakuka, Karamama, Karamanca, Kara mancar, Karantı, Kara diken, Karantı dikeni, Kedi dutu, Kür, Kürmez, Mihra, Moloş, Moloşa, Mor menik, Pisko, Yabanî üzüm.
Rubus canescens DC.- Kapina (Gaziköy-Tekirdağ). Kökleri şeker hastalığına karşı kullanılır (Konya).
R. sanctus Schreber- Kökleri şeker hastalığına karşı kullanılır (Konya).

BÖREK OTU --> Dere otu.

BÖREK OTU --> Gelincik.

BÖRÜLCE --> Fink baklası.

BUBAÇÇA --> Papatya.

BUBEÇÇE --> Papatya.

BUBEŞÇE --> Papatya.

BUBUMKA --> Böğürtlen.

BUĞDAY ÇİÇEĞİ - *Agrostemma githago* L. (Caryophyllaceae). 50-75 cm yükseklikte, seyrek tüylü, bir yıllık, morumsu kırmızı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Özellikle buğday tarlaları içinde görülür.
Eş anl. Buğday karamuğu, Karamuk, Katır çiçeği.

BUĞDAY FİĞİ --> Burçak.

BUĞDAY KARAMUĞU --> Buğday çiçeği.

BUHUR --> Günlük.

BUHUR OTU --> Domuzağırşağı.

BUHURUMERYEM --> Domuzağırşağı.

BUHUR YAĞI --> Günlük.

BULADAN --> Çınar.

BURÇ - *Viscum album* L. (Loranthaceae). Kışın yapraklarını dökmeyen, yarı asalak bir bitkidir. Meyve 1 cm çapında beyaz veya sarı renkli, iç kısmı yapışkan. Yaprak ve dalları tedavide kullanılır (24). Meyveleri ile ökse yapılır. Kurutulmuş meyvelere "Çekem tohumu" denir ve kara sakız ile birlikte dövülerek yakı yapılır (24). Bk. Ardıç burcu, Meşe burcu.
Eş anl. Bırıç, Buruç, Çarşı çekemi (Diyarbakır, Mardin), Çekem, Çeken (Diyarbakır, Mardin), Çekim, Çekkem, Çeküm, Çetin, Çiğirdik, Fitri (Şavşat-Artvin), Gebelek (Konya), Gelimkara (Eceabat), Gevele, Goyce, Göbelek (Senirkent-Isparta), Göğçe, Göğelek, Gökce, Gökçe, Göveldek, Gövelek, Göylek, Güveldek, Öğse, Ökselek, Ökse otu, Purc, Purç, Purçak.
Karadeniz bölgesinde (Sürmene-Trabzon) bu türe, üzerinde yaşadığı bitkiye uyularak, aşağıdaki adlar verilmektedir.
Viscum album L. subsp. *album* -Armut otu. Armut (*Pyrus communis* L.) üzerinde yaşar.
V. album L. subsp. *austriacum* (Wiesb.) Vollman-Çam otu. Çam (*Pinus*) türleri üzerinde yaşar.

BURÇAK - *Vicia* (Leguminosae) türlerine verilen genel ad. Bu türler bir veya çok yıllık otsu bitkilerdir. Memleketimizde 60 kadar tür yabanî olarak yetişmektedir. Bazı türler hayvan yemi olarak yetiştirilir. Bazı *Lathyrus* türlerine de Burçak adı verilmektedir. Bk. Bırçalık, Fink baklası, Müdürmük.
Eş anl. Burcak, Burcalah, Burcalak, Burcalık, Burçah, Burçalıh, Efek, Efek otu, Efelek otu, Etek, Furçak (Silifke-İçel).
Vicia dasycarpa Ten.- Efek (Isparta).
V. ervilia (L.) Willd. - Kara burçak, Köşne, Kuşne, Küşne.
V. faba L.- Bakla. Bk. Fink baklası.
V. peregrina L. - Efek otu (Sandıklı-Afyon).
V. sativa L. -Arpa fiği, Buğday fiği, Ekin fiği (Daday-Kastamonu), Fiğ, Fik. Yem bitkisi olarak yetiştirilir. Tohumları kaynatıldıktan sonra yenir.

BURÇALAK --> Bırçalık.

BURÇALAR --> Fıçı otu.

BURÇALIK --> Bırçalık.

BURNOT --> Deli tütün.

BURN OTU --> Deli tütün.

BURNUT --> Deli tütün.

BURSA ÇAYI --> Çay üzümü.

BURUNÇ --> Burç.

BURUN OTU --> Deli tütün.

BUTTUM - *Pistacia khinjuk* Stocks (Anacardiaceae). 6-7 m yükseklikte ve kışın yapraklarını döken bir ağaççıktır. Tohumları yenir ve yağ çıkarılmasında yararlanılır. Tohumlarından çıkarılan yağdan yapılan sabuna "Bıdım sabunu" denir. Bk. Menengiç, Sakız ağacı.
Eş anl. Bıdım, Bıtım, Bıttım, Buddum, Butum, Gizven (Mardin).
Pistacia eurycarpa Yaltırık-Çeten (Ovacık-Tunceli). Tohumları yukarıdaki tür gibi kullanılır.

BUTUM --> Buttum.

BUY OTU --> Boy otu.

BUYUCAN --> Civanperçemi.

BUZAĞI OTU --> Yılanyastığı.

BÜDÜRGEN --> Böğürtlen.

BÜK ÜZÜMÜ --> Ahu dudu.

BÜLDÜRGEN --> Böğürtlen.

BÜRÇELEK --> Bürçekli.

BÜRÜK --> Çit sarmaşığı.

BÜYÜK AYRIK OTU --> Domuz ayrığı.

BÜYÜK CİNCİLE --> Cincile.

BÜYÜK EBE GÜMECİ --> Ebe gümeci.

BÜYÜK ISIRGAN OTU --> Isırgan.

BÜYÜK PITRAK --> Pıtrak.

BÜYÜK YAPRAKLI IHLAMUR --> Ihlamur.

C

CADI --> Acı yavşan.

CALBA --> Çalba.

CAMBİRT --> Güz çiğdemi.

CAMIŞMEMESİ --> Dağ sümbülü.

CAMIZ BAKLASI --> Domuz baklası.

CAMIZKULAĞI --> Camuskulağı.

CAMIZMEMESİ --> Dağ sümbülü.

CAM OTU --> Kuş otu.

CAMUSKULAĞI - *Sedum telephium* L. subsp. *maximum* (L.) Krocker (Crassulaceae). 30-40 cm boyunda, etli yapraklı, yeşilimsi beyaz çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Kars bölgesinde çiğ olarak yenir. Bk. Kaya koruğu, Ömür otu.
Eş anl. Akkulağı, Atkulağı, Camızkulağı, Comuş, Kulak otu, Mandakulağı.
Sedum spurium Bieb.- Genellikle pembe çiçeklidir. Yaprakları, yukarıdaki tür gibi, çiğ olarak yenir (Zigana dağı-Trabzon).

CANAVAR OTU - *Orobanche* (Orobanchaceae) türlerine verilen genel ad. Değişik türlerin kökleri üzerinde yaşayan ve klorofil taşımayan asalak bitkiler. Türkiye'de 40 kadar tür bulunmaktadır. Bk. Bostanbozan.
Eş anl. Baklakıran, Davun otu (Samsun), Duman otu, Öğür otu (Şiran-Gümüşhane), Taun otu (Arapça *taun* = veba), Yergöbeği, Verem otu.
Orobanche anatolica Boiss. et Reuter- Anadolu canavar otu. Ada çayı (*Salvia*) türleri üzerinde yaşar ve Anadolu'da yaygın bir türdür.
O. minor Sm.-Göge otu, Göve otu, Göye otu, 10-50 cm yükseklikte, sarımsı beyaz çiçekli ve genellikle Leguminosae türleri üzerinde yarı asalak olarak yaşayan bir tür. Daday (Kastamonu) ve Gümüşhane köylerinde göge getirmek (kızıştırmak) için ineklere yedirilir.

CAN OTU --> Madımak.

CANTIR --> Mercanköşk.

CATIR --> Kekik.

CAVURBAŞI --> Müşkülüm.

CENNET ZAMBAĞI --> Süsen.

CEHİL --> Cehri.

CEHNİ --> Cehir.

CEHRE --> Cehri.

CEHRİ - *Rhamnus petiolaris* Boiss. (Rhamnaceae). 3 m kadar yükselebilen dikenli bir ağaççıktır. Meyveleri küremsi, 6-7 mm çapında, iç kısmı sarı renkli. Meyveleri sarı iplik boyası olarak kullanılır (24). Bk. Kuzu otu.
Eş anl. Altın ağacı, Boyacı dikeni, Cehni, Cehil, Çehri, Çihri.
Çok dikenli olan ve yabanî olarak yetişen türlere "Kara diken" denir (Kırobası-Silifke). Bk. Ak diken, Ala cehri.
Rhamnus orbiculatus Bornm.- Çeyil (Kırobası-Silifke). Meyveleri sarı boya elde etmek için kullanılır.

CEHRİ ÇİÇEĞİ --> Kuzu otu.

CENGER --> Kenger.

CENTİYAN --> Centiyane.

CENTİYANE - *Gentiana lutea* L. (Gentianaceae). Çok yıllık, rizomlu ve sarı çiçekli bir dağ bitkisidir. Kökü iştah açıcı ve kuvvet verici olarak kullanılır.(24) Bk. Afat.
Eş anl. Arapdede (Aydoğdu-Kütahya), Büyük kantaron, Centiyan, Cintiyan (Domaniç-Kütahya), Güşad otu, Sarı centiyan, Pancar otu (Aydoğdu-Kütahya), Sivri kökü (Bozdağ-Ödemiş).

CEVİZ - *Juglans regia* L. (Juglandaceae). 25-30 m kadar yükselebilen ve kışın yapraklarını döken bir ağaçtır. Anadolu'da yabanî olarak bulunduğu gibi, park ve bahçelerde de yetiştirilir. Tohumları yenir. Ceviz içinin iplere dizildikten sonra dut pekmezine batırılıp kurutulması ile "Ceviz sucuğu", şeker ile kaplanması sonucu ise "Orcik şekeri" elde edilmektedir. Ünlü Ahlat bastonları, Van bölgesinde yetişen ceviz ağaçlarından elde edilen keresteden yapılmaktadır.
Eş anl. Koz, Yandak (Elazığ).

CEYİL --> Cehri.

CEZAYİR MENEKŞESİ - *Vinca* (Apocynaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık çalımsı veya otsu bitkiler. Bazı türler memleketimizde süs bitkisi olarak yetiştirilmektedir.
Vinca major L.- Kışın yaprak dökmez. Çiçekler menekşe renklidir. Süs bitkisi olarak yetiştirilir.
V. rosea L. (Syn: Catharanthus roseus (L.) G. Don)- Rozet (İzmir). Pembe veya beyaz çiçekli bir bitkidir. Batı ve Güney Anadolu'nun sahil bölgelerinde süs bitkisi olarak yetiştirilir.

CICILIK --> Çıçırgan.

CIMCAR --> Isırgan.

CIMCIR --> Şimşir.

CINCAR --> Isırgan.

CIRCIR --> Su teresi.

CIRNAK OTU --> Kuş otu.

CIRATAN --> Eşek hıyarı.

CIRTLAK --> Eşek hıyarı.

CIRTLANGIÇ --> Eşek hıyarı.

CISLAGAN --> Isırgan.

CIVRINCIK --> Gıvışgan otu.

CIZGAN --> Isırgan.

CIZLAĞAN --> Isırgan.

CİBAR --> Yakı otu.

CİBCİK SAKIZI --> Çengel sakızı.

CİBİLLE --> Semiz otu.

CİFİN --> Zifin.

CİĞAR --> Barut ağacı.

CİGARİ --> Barut ağacı.

CİMİT --> Keten.

CİNCAR --> Isırgan.

CİNCİLE -Bazı *Tricholoma* (Tricholomataceae) türlerine verilen genel ad. Genellikle yenebilen mantarlardır. Bolu ve Kuzey Anadolu ormanlarından toplanan türler pazarlarda satılır. Aşağıdaki türlere özel adlar verildiği saptanmıştır.
Tricholoma albobrunneum (Pers.ex Fr.) Kummer-Sığır mantarı. Bolu ve Kuzey Anadolu ormanlarında yetişir. Lezzeti çok acı olduğundan yenmez. Bk. Zehirli mantar.
T. equestre (Fr.ex L.) Quélet -Hakiki cincile. Yenen bir mantardır.
T. georgii Quélet- Sarı kız mantarı. Yenen bir türdür.
T. nudum Quélet (Syn:Lepista nuda (Bull.ex Fr.) Cooke, Rhodopaxillus nudus (Fr.ex Bull.) R.Maire) -Mavi cincile, Büyük cincile. Bolu bölgesi (Mudurnu) ormanlarında yetişir. Yenen bir mantardır.
T. sulphureum (Fr.ex Bull.) Quélet-Kükürt mantarı. Zehirli bir türdür. Bk. Zehirli mantar.
T. terreum Kummer-Görece (Bolu), Kara kız mantarı. İstanbul civarı (Belgrat ormanı), Bolu ve Kuzey Anadolu bölgesi ormanlarında yetişir. Yenen bir mantardır.
T. tigrinum Barla (Syn:T. pardinum Quélet) -Cincile. Yenen bir mantardır.

CİN ELMASI --> Adam otu.

CİN HAŞHAŞI - *Roemeria refracta* DC. (Papaveraceae) (Alaköy-Van).

CİN LÂLESİ --> Keklikgözü.

CİNİT --> Keten.

CİN OTU --> Boru çiçeği.

CİNSAÇI --> Bostanbozan.

CİNTİYAN --> Centiyane.

CİVANPERÇEMİ - *Achillea* (Compositae) türlerine verilen genel ad. 100 cm kadar yükselebilen, çok yıllık, otsu, tüylü, beyaz veya sarı çiçekli ve kuvvetli kokulu bitkilerdir. Bk. Yavşan.
Eş anl. Akbaşlı, Ak yavşan, Barsama otu, Baytaran, Baytıran, Binbiryaprak otu, Buyucan (Doğu Anadolu), Kâbe süpürgesi, Kandil çiçeği, Marsama otu, Marsıma,

Marsımana, **Merseme**, Paytaran. Bu adlar *Tanacetum* (Compositae) türleri için de kullanılmaktadır. Bk. Pire otu.
Achillea aleppica DC.-Yılan çiçeği, Yılan otu (Gazi Antep).
A. armenorum Boiss. et Hausskn.-Baytaran.
A. biebersteinii Afan.-Pire otu, Sarı civanperçemi.
A. millefolium L.-Beyaz civanperçemi, Binbiryaprak. İştah açıcı ve idrar söktürücü olarak kullanılır (24).
A. multifida (DC.) Boiss.-Ebülmülük (Uludağ-Bursa).
A. nobilis L.-Ayıdanası, Ayvadana, Ayvadene, Ayvıdana, Bayır pelini (Balıkesir), Kurt otu.
A. setacea Waldst.et Kit.-Tilkikuyruğu, Yılandili.
A. wilhelmsii C. Koch- Erzurum bölgesinde böcek öldürücü olarak kullanılır.

CIVCIVAYAĞI MANTARI --> Saçak mantarı.

CIVDEN --> Çiğdem.

CIVIL --> Yabanî gül.

CIVIR --> Söğüt.

COL --> Dağ çileği.

COMUŞ --> Camuskulağı.

CÖCCE --> Çörek otu.

CÖCCEM --> Çörek otu.

CUMAH --> Ak çöpleme.

CUMURD --> Ak diken.

CURTA --> Kiraz.

CÜCCAM --> Çörek otu.

CÜCCEM --> Çörek otu.

CÜCE ARDIÇ --> Ardıç.

CÜCE KIZ MANTARI --> Tavukbacağı mantarı.

CÜCE MÜRVER --> Mürver.

CÖCÜL --> Ağaç mantarı.

CÖTCAM --> Çörek otu.

Ç

ÇADIR ÇİÇEĞİ --> Mahmude otu.

ÇAĞ --> Çakşır otu.

ÇAĞAN --> Tavşancıl otu.

ÇAĞLA --> Badem.

ÇAĞŞIR --> Çakşır otu.

ÇAĞŞUR --> Çakşır otu.

ÇAHIR --> Köygöçüren.

ÇAHOR --> Köygöçüren.

ÇAKAL ARMUDU --> Ahlat.

ÇAKAL ÇİĞDEMİ --> Acı çiğdem.

ÇAKAL ERİĞİ --> Erik.

ÇAKAL OTU - *Conyza bonariensis* (L.) Cronquist (Compositae). Bir yıllık, 60 cm kadar yükselebilen, tüylü ve otsu bir bitkidir. Diş hastalıklarına karşı ağızda çiğnenir ve tükürülür (Hatay).

ÇAKANDURA --> Su teresi.

ÇAKÇAK --> Hindiba.

ÇAKIR ALICI --> Alıç.

ÇAKIR DİKENİ --> Aptesbozan otu.

ÇAKIR DİKENİ --> Boğa dikeni.

ÇAKMUZ - *Geranium tuberosum* L. subsp. *tuberosum* (Geraniaceae). 10-30 cm yükseklikte, yumrulu, mor çiçekli, otsu ve çok yıllık bir bitkidir. Erzurum bölgesinde yumruları çiğ olarak yenir. Yumruları süs bitkisi olarak dış ülkelere satılır. Bk. İğnelik, İncirop.
Eş anl. Devetabanı, Devetopalağı.

ÇAKŞIR OTU - *Ferula* (Umbelliferae) türlerine verilen genel ad. Bu türler çok yıllık, otsu, parçalı yapraklı ve genellikle sarı çiçeklidir. Bazı türlerin yaprakları haşlandıktan sonra yağda yumurta ile kavrularak yenir. Bazı türler otlu peynir içine konur (Van). Kurutulmuş yaprakları hayvan yemi olarak kullanılır (Hakkâri, Van). Türkiye'de 20 kadar *Ferula* türü bulunur. Özellikle aşağıdaki türler kullanılmaktadır. Bk. Kasnı.
Eş anl. Çağ, Çağşır, Çakşur, Çanşır, Çarşır, Çaşur, Çaveşir, Çavşır, Hiltik, Hitik (Van).
Ferula communis L. Asa otu (Silifke). Batı Anadolu bölgesinde yetişir. Kuru gövdesi baston olarak kullanılır.
F elaeochytris Korovin (Syn:F.meifolia (Fenzl) Boiss.) Çakşır otu. 100-200 cm yükseklikte, çok yıllık, parçalı yapraklı, kalın köklü ve sarı çiçekli bir bitkidir. Antakya bölgesinde, kurutulmuş kökü toz edilip bal ile karıştırıldıktan sonra, cinsel gücü artırıcı olarak kullanılır (24).
F rigidula DC.-Heliz. Doğu Anadolu bölgesinde yetişen bir türdür. Van bölgesinde yaprakları, koku ve lezzet vermesi için, peynire konur ve ayrıca yağ ile pişirilerek yenir. Erzurum bölgesinde pazarlarda satılmaktadır.
Eş anl. Helige, Helis, Helizan, Kerkur, Siyabo, Siyabu.
Orta ve Doğu Anadolu bölgelerinde *Prangos* (Umbelliferae) türlerine de Çaşur, Deli çaşur, Heliz veya Kerkur adları verilmektedir.
Prangos pabularia Lindl.- Orta ve Doğu Anadolu bölgelerinde yetişir. Meyveleri uyarıcı ve gaz söktürücü etkilerinden dolayı anason meyvesi yerine kullanılmaktadır (24).
P. platychlaena Boiss. ex Tchihat.-Çakşur (İmralı-Sivas), Çaşur. Taze sürgünler sebze olarak yenir. Kökte meydana gelen gummi-resina kurt düşürücü olarak dahilen kullanılır. Hayvanların yaralarında oluşan kurtları öldürmek için de toz halinde yaralar üzerine konur (Kızılmezra, İmranlı-Sivas).

ÇAKŞUR --> Çakşır otu.

ÇALBA - *Phlomis* (Labiatae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, çalı görünüşünde, çiçekleri mor, pembe veya sarı renkli, yaprakları tam ve sık tüylü bitkiler. Türkiye'de 40 kadar türü yetişmektedir. Yaprakları çay halinde kullanılır ve petalleri yenir. Bk. Dağ çayı, Şalba.
Eş anl. Ballık otu, Calba, Çalba, Şalba.
Phlomis bruguieri Desf.- Doğu Anadolu'da petalleri yenir.
P. grandiflora H.S.Thompson- Bk. Ayıkulağı (Akseki-Antalya). Ballık otu (Beyşehir-Konya).

P. lunariifolia Sibth.et Sm.-Yaprakları Antalya bölgesinde çay olarak kullanılır. *P. lycica* D.Don- Deli şalba (Marmaris-Muğla). Yaprakları Aydın ve Muğla bölgelerinde çay olarak kullanılır.

ÇALBA --> Şalba.

ÇAL ÇAYI --> Kekik.

ÇALI BADEMİ --> Badem.

ÇALI ÇİLEĞİ --> Çoban üzümü.

ÇALI ÇİLEĞİ --> Mersin.

ÇALI DİKENİ --> Kara çalı.

ÇALI GAGA --> İğde.

ÇALI GAGASI --> Cıcırgan.

ÇALI KIZILCIĞI --> Kızılcık.

ÇALI MEŞESİ --> Meşe.

ÇALI NAVRUZU - *Iris unguicularis* Poiret (Iridaceae). 15-40 cm yükseklikte, rizomlu, çok yıllık, mavi veya morumsu çiçekli bir bitki. Rizomu, keçi sütüne katılarak, teleme yapılmasında kullanılır (Belen-İskenderun). Bk. Navruz. Süsen.

ÇALTI DİKENİ --> Kara çalı.

ÇAM - *Pinus* (Pinaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yaprak dökmeyen, kozalaklı ağaçlardır. Reçine, fıstık ve kereste elde edilir. Türkiye'de yetişen türlere aşağıdaki adlar verilmektedir. Bk. Soymuk.
Pinus brutia Ten.-Kızıl çam, Pür çam, Gövdesinden reçine elde edilir (24).
P. haleppensis Miller-Halep çamı.
P. nigra Arn.-Kara çam.
P. pinaster Aiton (Syn: P. maritima Lam.)- Sahil çamı. Terkos gölü (İstanbul) çevresinde yetiştirilir.
P. pinea L.-Fıstık çamı, Küna, Künar, Küner, Püste. Çam fıstığı elde edilir. Bk. Fıstık çamı.
P. sylvestris L.-Sarı çam.

ÇAM KÖKÜ --> Salep.

ÇAM MANTARI --> Kanlıca mantarı.

ÇAM OTU --> Atkuyruğu.

ÇAM OTU --> Burç.

ÇAM OTU --> Kibrit otu.

ÇANAKÇATLATAN --> Boynuzlu gelincik.

ÇANAK ÇÖMLEK OTU --> Ban otu.

ÇANAKKALE KEKİĞİ --> Mercanköşk.

ÇANAKKIRAN --> Boynuzlu gelincik.

ÇAN ÇİÇEĞİ - *Leucojum aestivum* L. (Amaryllidaceae). Soğanlı, beyaz çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Taze yumrusu kusturucu etkiye sahiptir (24). Bk. Kardelen.
Eş anl. Akça bardak (Çatalca-İstanbul), Akçe bardak (Terkos köyü-İstanbul), Göl soğanı, Kar çiçeği.

ÇAN ÇİÇEĞİ --> Çıngırak otu.

ÇANŞIR --> Çakşır otu.

ÇAPLA --> Çalba.

ÇAPLANÇANAK --> Gelincik.

ÇARIK DİKENİ --> Demir dikeni.

ÇARIKKESEN --> Köygöçüren.

ÇARŞI ÇEKEMİ --> Burç.

ÇARŞIR --> Çakşır otu.

ÇAŞIR MANTARI --> Kayın mantarı.

ÇAŞUR --> Çakşır otu.

ÇATLAK OTU - *Bongardia chrysogonum* (L.) Spach (Berberidaceae). 30-50 cm yükseklikte, çok yıllık, yumrulu, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Yumrusu idrar yolları hastalıklarına ve basura karşı kullanılır (24).
Eş anl. Patpat.

ÇATLAK OTU --> Karaca ot.

ÇATLANGAÇ --> Hindiba.

ÇATLANGUÇ --> Menengiç.

ÇATLANKOZ --> Hindiba.

ÇATLANKUŞ --> Hindiba.

ÇAVEŞİR --> Çakşır otu.

ÇAVŞIR --> Çakşır otu.

ÇAYIR ÇİĞDEMİ --> Çiğdem.

ÇAYIR ÇÖMEZİ --> İncirop.

ÇAYIR DUTU --> Yonca.

ÇAYIR DÜĞMESİ - *Sanguisorba* (Rosaceae) türlerine verilen genel ad. Otsu, çok yıllık ve pennat yapraklı bitkilerdir.
Sanguisorba minor Scop. Amel otu (Gelendost-Isparta), Kelek otu (Elmalı-Antalya). Bk. Kara göndürme.
S. officinalis L.-İdrar artırıcı ve kabız olarak kullanılır (24).

ÇAYIR MANTARI --> Evlek mantarı.

ÇAYIR PAPATYASI --> Koyungözü.

ÇAYIR SALEBİ --> Salep.

ÇAYIR SEDEFİ - *Thalictrum* (Ranunculaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, genellikle rizomlu, otsu bitkiler. Zehirli bileşikler taşırlar (30). *T. flavum* L. türünün idrar artırıcı ve müshil etkileri vardır (24).
Eş anl. Delialan maydanozu (Kaz dağı-Balıkesir).

ÇAYIR SOĞANI --> Soğan.

ÇAYIR YEMLİĞİ --> Yemlik.

ÇAYMIĞ --> Çınar.

ÇAYNUĞ --> Çınar.

ÇAY OTU --> Dağ çayı.

ÇAY ÜZÜMÜ - *Vaccinium arctostaphylos* L. (Ericaceae). 1-6 m yükseklikte, kışın yaprak döken, beyaz çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitkidir. Meyve küremsi şekilli ve parlak siyah renkli. Kuzey Anadolu bölgesi ormanlarında yetişir. Kurutulmuş yaprakları Bursa çayı, Sapanca çayı veya Trabzon çayı adları ile çay yerine kullanılır (24). Olgun meyveleri yenir ve kurutulduktan sonra dış ülkelere satılır (Sürmene-Trabzon).
Eş anl. Anadolu otu, Avcı üzümü (İzmit dağ köyleri), Libade, Lifar (İkizdere-Rize), Lifor (Rize), Ligarba (Sürmene-Trabzon), Likaba (Doğu Karadeniz bölgesi), Likapa (Rize), Likarba (Sürmene-Trabzon), Orman liforu (Sürmene-Trabzon), Orman ligarbası (Sürmene-Trabzon), Orman likarbası (İkizdere-Rize), Peygamber üzümü (Adapazarı, Kocaeli), Trabzon çayı (Trabzon).
Vaccinium myrtillus L.- Bk. Çoban üzümü.

ÇEÇEM --> Frenk üzümü.

ÇEDENE --> Kenevir otu.

ÇEDENE KAHVESİ --> Kahve.

ÇEDİ --> Çeti.

ÇEFT --> Palamut.

ÇEHRİ --> Cehri.

ÇEKEM --> Burç.

ÇEKEN --> Burç.

ÇEKİM --> Burç.

ÇEKKEM --> Burç.

ÇEKME --> Geven.

ÇEKÜM --> Burç.

ÇELEBİ LÂLESİ --> Lâle.

ÇEMEN --> Frenk kimyonu.

ÇEMEN OTU --> Boy otu.

ÇEM SALEBİ --> Salep.

ÇENGEL OTU --> Kenger.

ÇENGEL SAKIZI - *Chondrilla juncea* L.(Compositae). 40-100 cm yükseklikte, iki veya çok yıllık, otsu, beyaz sütlü ve sarı çiçekli bir tür. Kökünden sakız elde edilmektedir. Sakız elde etmek için bitki, kökü ile birlikte sökülür, kökün etrafında meydana gelen süt sertleşince toplanır (Lâdik-Konya). Bu sakıza Cibcik, Çıtlık, Çingene sakızı veya Dip sakızı adları verilmektedir. Taze yaprakları çiğ olarak yenir (İsparta köyleri). Bk. Hindiba.
Eş anl. Çıtlık (Sivas), Çöpkanak (Kırobası-Silifke), Ezzezze, Garagavık, Gara gavlık, Gara gavuk, Kara kavak, Karavruk, Kara kavruk, Kara kavut, Kara kavık, Karagöz, Karaca kovuk, Karavlık, Karavluk, Karavruk, Sakızlık (İsparta, Konya), Sakız otu.

ÇENGER --> Kenger.

ÇERKEM --> Ardıç.

ÇEŞİR --> Keçibiciği.

ÇEŞMEZEN --> Kara çalı.

ÇETEN --> Buttum.

ÇETENE --> Kenevir otu.

ÇETİ - *Prosopis farcta* (Banks et Sol.) Macbride (Leguminosae). 30-100 cm yükseklikte, dikenli ve sarı çiçekli bir çalıdır. Meyveleri, taşa sürtülerek dış kabuğundan kurtarıldıktan sonra, çiğ olarak yenir ve hayvan yemi olarak kullanılır (24).
Eş anl. Çedi (Silifke-İçel).

ÇETİN --> Burç.

ÇETİNE --> Kenevir otu.

ÇETMİ DİKENİ --> Altın dikeni.

ÇETÜK OTU --> Avşar otu.

ÇEVGEN --> Çöven.

ÇEVK --> Palamut.

ÇEVRİNCE - *Medicago* (Leguminosae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, genellikle sarı çiçekli ve otsu bitkiler. Bu ad meyvelerin sarmal biçimde olması nedeniyle verilmiş olmalıdır. *M. sativa* L., çiçekleri açık mor renkli bir tür olup, hayvan yemi olarak yetiştirilir. Bk. Teknecik.

ÇEVT --> Palamut.

ÇEVÜT --> Palamut.

ÇEYİL --> Cehri.

ÇIÇIRGAN - *Hippophaë rhamnoides* L. (Elaeagnaceae). Kışın yapraklarını döken, çok dikenli bir çalı veya ağaççık. Meyveleri 6-9 mm uzunlukta, sarı veya turuncu renkli. Olgun meyveleri çiğ olarak, reçel veya ezme halinde yenir. Vitamin C bakımından çok zengindir (24). Bk. Kara çalı.
Eş anl. Cıcılık, Çalıgagası, Çişkan, Sincan (Sivas), Yer iğdesi, Zincan (Sivas).

ÇIGÇIG --> Atkuyruğu.

ÇIGIŞTAK --> Gıvışkan otu.

ÇINAR - *Platanus orientalis* L. (Platanaceae). Büyük ve gösterişli bir ağaçtır. Süs ağacı olarak yetiştirilir.
Eş anl. Beladan, Biladan, Buladan, Çaymığ, Çaynuğ, Çilbirtir, Gavlağan, Gavlan, Kavlağan, Kavlağın, Kavlan.

ÇINAR MANTARI - *Clitocybe squamulosa* (Fr.ex Pers.) Quélet (Agaricaceae). Sarımtırak veya deve tüyü renkli, huni biçiminde, üzeri esmer lekeli, ince saplı ve yumuşak etli bir mantardır. Birkaç tanesi birlikte, ormanlarda ve son baharda görülür. Bazı türler (örneğin *C. rivulosa* (Fr.ex Pers.) Quélet) zehirlidir. Adana bölgesinde (Kozan) bu türe Çınar mantarı adı verilir ve zehirli olarak bilinir.

ÇINGIRAK OTU - *Campanula* (Campanulaceae) türlerine verilen genel ad. Bir, iki veya çok yıllık, otsu ve genellikle rizomlu bitkilerdir. Çiçekler beyaz, mavi, mor veya erguvan renklidir. Bazı türler süs bitkisi olarak kullanılır. Türkiye'de 100 kadar türün yabanî olarak yetiştiği bilinmektedir.
Eş anl. Çan çiçeği.

Campanula glomerata L.- Genç iken Doğu Anadolu bölgesinde sebze olarak kullanılır.
C. lactiflora Bieb.- Bal çiçeği (Anzer, İkizdere-Rize). Çiçekler beyaz veya mor renklidir. Kuzeydoğu Anadolu bölgesi dağlarında yetişir.
C. rapunculus L.- Kök ve yaprakları eskiden midevî, süt artırıcı ve taş düşürücü olarak kullanılmıştır.
C. trachelium L.- Kökleri ve genç sürgünleri yenir.

ÇIR ŞALGAMI - *Bunias orientalis* L. (Cruciferae). Çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir tür.

ÇITIMIK --> Sakız ağ.

ÇITIRGI --> Silcan.

ÇITIRIK --> Menengiç.

ÇITLAK --> Çitlembik.

ÇITLIK --> Çengel sakızı.

ÇITLIK --> Çitlembik.

ÇITLIK --> Hindiba.

ÇITLIK --> Menengiç.

ÇIYANGIÇ --> Kurtpençesi.

ÇIYAN OTU --> Kurtpençesi.

ÇİBRİSKA --> Sâter.

ÇİÇEKLİ HASIR OTU --> Hasır otu.

ÇİDEM --> Çiğdem.

ÇİFİN --> Zifin.

ÇİĞ --> Fesçitarağı.

ÇİĞDE --> Hünnap.

ÇİĞDEM - *Crocus* (Iridaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, yumrulu, sarı veya mavi çiçekli otsu bitkilerdir. Çiçekler, türe bağlı olarak, ilk bahar veya son baharda meydana gelir. 30 kadar türün Türkiye'de bulunduğu bilinmektedir (29). Yumruları çiğ veya pişirildikten sonra yenir. Külde pişirilir veya yemeği yapılır. Çiğdem aşı, Çiğdem pilâvı ve Çiğdem sütlü, tanınmış çiğdem yemekleridir. Özellikle aşağıdaki türler yumruları için toplanmaktadır. Bk. Acı çiğdem, Safran.
Eş anl. Alvele, Apalak, Çivtan, Çiydam, Çiydem, Çiyelem. Yayla kestanesi (İkizdere-Rize). Aşağıdaki türler, gıda ve süs bitkisi olarak, bir öneme sahiptirler (24, 29).
Crocus abantensis T. Baytop et B. Mathew- Abant çiğdemi. Abant gölü (Bolu) çevresinde yetişir ve ilk baharda mavi renkli çiçekler açar.
C. adanensis T. Baytop et B. Mathew- Adana çiğdemi. Haruniye (Adana) çevresinde yetişir ve ilk baharda çiçek açar.
C. ancyrensis (Herbert) Maw- Ankara çiğdemi. Özellikle Orta Anadolu bölgesinde yetişir. İlk baharda parlak sarı renkli çiçekler açar. Yumruları ile Çiğdem pilavı yapılır.
C. antalyensis B. Mathew- Antalya çiğdemi. Batı Anadolu ve Antalya (Korkuteli) bölgesinde yetişir. İlk baharda morumsu renkli çiçekler açar.
C. asumaniae B. Mathew et T. Baytop- Mor çiğdem. Akseki (Antalya) bölgesinde yetişir. Son baharda mor renkli çiçek açar.
C. baytopiorum B. Mathew- Mavi çiğdem. Honaz dağı (Denizli) bölgesinde yetişir ve ilk baharda mavi renkli çiçek açar.
C. cancellatus Herbert- Gözenek (Gemerek-Sivas). Yumruları demetler halinde ilk baharda güneydoğu illeri (Gazi Antep) pazarlarında satılır. Yumruları yenir.
C. chrysanthus (Herbert) Herbert- Sarı çiğdem. Sarı çiçeklidir. İlk baharda açar. Yumrularından Çiğdem pilavı hazırlanır (24).
C. hittiticus T. Baytop et B. Mathew- Hitit çiğdemi. Silifke (İçel) bölgesinde yetişir. İlk baharda mor renkli çiçekler açar.
C. kotschyanus C. Koch- Yayla kestanesi (İkizdere-Rize). Çiçekler mor renkli, son baharda açar. Yumruları yenir.
C. lazicus Boiss. et Bal.- Civden (Anzer, İkizdere-Rize), Laz çiğdemi. Yaz sonunda (ağustos) turuncu renkli çiçekler açan tek tür. Trabzon (Zigana dağları) ve Rize (Anzer, Cimil) dağlarında yetişir.
C. pallasii Goldb.- Bivok (Doğu Anadolu). Son baharda mor renkli çiçekler açar.
C. sativus L. - Safran çiğdemi. Safranbolu bölgesinde yetiştirilir. Bk. Safran.
C. speciosus Bieb.- Çayır çiğdemi (Saccılar-Bolu). Anadolu'da yaygın bir türdür. Son baharda mor renkli çiçekler açar.

Sarı çiçekli türlere Çökülce, Sakarca, Sarıklık (Çarşamba-Samsun), Sarı zağar (Saimbeyli-Adana), mavi çiçekli olanlara ise Gökdedem, Gökgız (Dinar-Afyon) veya Kesercik adı verilmektedir.

Çiğdem yumrusunu topraktan çıkarmaya yarayan, sivri uçlu değneğe "Kiskiç" (Balâ-Ankara) veya Kiskis (Yerköy-Yozgat) denir.

Halen Safranbolu köylerinden bazılarında az miktarda yetiştirilen *C. sativus* L. türünün çiçeklerinden Safran elde edilmektedir (24).

Çiçeği dökülmüş çiğdeme Aleyçin (Şarkışla-Sivas). Çiğdem yumrusuna ise Topacık (Çorum) adı verilmektedir.

ÇİĞELEK --> Dağ çileği.

ÇİĞELEM --> Dağ çileği.

ÇİĞİRDİK --> Burç.

ÇİHRİ --> Cehri.

ÇİLBAŞ --> Yavşan.

ÇİLBİR OTU --> Semiz otu.

ÇİLBİRTİR --> Çınar.

ÇİLE --> Dağ çileği.

ÇİMİT --> Keten.

ÇİNCAR --> Isırgan.

ÇİNGENE SAKIZI --> Yakı otu.

ÇİN KARANFİLİ --> Hüsnüyusuf.

ÇİNTAR --> Kanlıca mantarı.

ÇİPRİSKA --> Sâter.

ÇİREŞ --> Çiriş.

ÇİRİŞ - *Eremurus spectabilis* Bieb. (Liliaceae). 100-150 cm yükseklikte, sarımsı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Genç yaprakları sebze olarak kullanılır. Toprak altı kısımları kurutulup toz edildikten sonra Çiriş veya Çirişne adı altında yapıştırıcı madde olarak ciltçilik ve ayakkabıcılıkta kullanılan önemli bir madde idi. Halen Erzurum bölgesinde ehram kumaşına sertlik ve parlaklık vermek için kullanılmaktadır. Bk. Çiriş otu.
Eş anl. Çireş, Dağ pırasası, Gülük (Tahir-Erzurum), Kiriş (Divriği-Sivas), Sarı çiriş, Sarı zambak, Yabanî pırasa.

ÇİRİŞNE --> Çiriş.

ÇİŞKAN --> Cıcırgan.

ÇİRİŞ OTU - *Asphodelus aestivus* Brot. (Liliaceae). 100 cm kadar yükselebilen, yumrulu, çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Yumru köklerinden elde edilen un, eskiden çiriş yerine kullanılırdı (24). Güney Anadolu bölgesinde *Asphodeline* türlerine de Çiriş otu adı verilmektedir. Bk. Çiriş, Dededeğneği.
Eş anl. Beyaz çiriş, Yalancı çiriş.

ÇİTEMEK --> Çitlembik.

ÇİTEMİK --> Çitlembik.

ÇİTLEMBİK - *Celtis* (Ulmaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yapraklarını döken ağaççıklar. Aşağıdaki türlerin meyvesi yenir.
Celtis australis L.- Çitlembik. Meyve siyahımtırak esmer renkli.
Eş anl. Çıtlak, Çıtlık, Çitemek, Çitemik, Çitlenbek, Ilıç (Tekirdağ).
Aşağıdaki türlerin meyveleri pazarlarda satılır ve kavut olarak yenir.
C glabrata Steven ex Planchon-Dargun (Divriği-Sivas). Meyve sarımsı turuncu renkli.
C tournefortii Lam.-Dağdağan (Gazi Antep), Dağum (Erzincan, Tokat).
Eş anl. Dadağan, Dardağan, Dardahan, Davılga, Davin, Davum, Doğdoğan, Doğun.
Bazı yörelerde Menengiç (*Pistacia*) meyvelerine de "Çitlembik" adı verilmektedir.

ÇİTLEMBİK --> Menengiç.

ÇİTLENBEK --> Çitlembik.

ÇİTLENBİK --> Çitlembik.

ÇİT SARMAŞIĞI - *Calystegia sepium* (L.) R. Br. (Convolvulaceae). Otsu, tırmanıcı, beyaz çiçekli ve sütlü bir tür. Bk. Mahmude otu.
Calystegia silvatica (Kit.) Griseb.- Boyatan sarmaşık (Amasra), Bürük (Giresun). Orman kenarlarında yetişen beyaz çiçekli bir tür.
C soldanella (L.) R. Br.- Kum sarmaşığı. Deniz sahili kumluklarında yetişen pembe çiçekli bir tür.

ÇİVİT OTU - *Isatis tinctoria* L. (Cruciferae). 40-90 cm yükseklikte, iki veya çok yıllık, parlak sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Toprak üstü kısımlarından mavi renkli bir boyar madde elde edilir. Bitkinin toprak üstü kısımlarının küp içinde mayalandırılması sonucu elde edilen lâcivert renkli boyar maddeye Küp mavisi denir (Bor-Niğde).
Eş anl. Deve mercimeği, Guvşak, Kızlargöbeği.

ÇİVTAN --> Çiğdem.

ÇIYDAM --> Çiğdem.

ÇIYDE --> Hünnap.

ÇIYDEM --> Çiğdem.

ÇIYELEM --> Çiğdem.

ÇOBAN ÇIRASI --> Ala cehri.

ÇOBAN ÇIRASI --> Kiraz.

ÇOBAN ÇİÇEĞİ --> Çuha çiçeği.

ÇOBANÇÖKERTEN --> Demir dikeni.

ÇOBANDEĞNEĞİ --> Kuşekmeği.

ÇOBAN DİKENİ --> Peygamber çiçeği.

ÇOBANDÖŞEĞİ --> Mahmude otu.

ÇOBANDÜDÜĞÜ --> Afşar otu.

ÇOBANEKMEĞİ --> Madımak.

ÇOBANİĞNESİ --> İğnelik.

ÇOBANKALDIRAN - *Centaurea calcitrapa* L. (Compositae). Bir veya çok yıllık, dikenli, soluk pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir. Bk. Peygamber çiçeği.
Eş anl. Timur dikeni.

ÇOBANKAVURĞASI --> Kayakoruğu.

ÇOBAN LÂLESİ --> Lâle.

ÇOBANPÜSKÜLÜ --> Işığan.

ÇOBANTARAĞI --> Fesçitarağı.

ÇOBAN ÜZÜMÜ - *Vaccinium myrtillus* L. (Ericaceae). Kışın yapraklarını döken, 30 cm kadar yükseklikte, çah görünüşünde ve soluk yeşilimsi pembe çiçekli bir bitkidir. Meyveler olgunlukta siyahımtırak kırmızı renkli. Meyveleri çiğ olarak yenir veya reçel yapılır. Bk. Çay üzümü.

Eş anl. Çalı çileği (Giresun), Gara gilik (Erzurum), Kuş üzümü (Uludağ-Bursa), Lifora (Maçka-Trabzon), Yaban mersini, Yayla liforu (Sürmene-Trabzon), Yayla likapası (Rize), Yer ligarbası (Sürmene-Trabzon), Yer liforu (İkizdere-Rize).

ÇOBANYASTIĞI - *Thymelaea tartonraira* (L.) All. (Thymelaeaceae).

ÇOBANYASTIĞI --> Pişik geveni.

ÇOĞAN --> Çöven.

ÇOMAĞ --> Ak çöpleme.

ÇOMAH --> Ak çöpleme.

ÇOMAK --> Ak çöpleme.

ÇORDİK --> Çördük.

ÇORDUK --> Çördük.

ÇÖĞCU --> Çöven.

ÇÖĞEN --> Çöven.

ÇÖĞRE --> Menengiç.

ÇÖĞÜR --> Çördük.

ÇÖĞÜR --> Çöven.

ÇÖĞÜRDÜK --> Çördük.

ÇÖKÜLCE --> Çiğdem.

ÇÖMLEKÇATLATAN --> Boynuzlu gelincik.

ÇÖMLEK OTU --> Ban otu.

ÇÖP BOYA --> Kök boya.

ÇÖPLEMECİK --> Karaca ot.

ÇÖPKANAK --> Çengel sakızı.

ÇÖPMALI --> Basur otu.

ÇÖP SALEBİ --> Basur otu.

ÇÖRDÜK --> Ahlat.

ÇÖRDÜK - *Echinophora tenuifolia* L.subsp. *sibthorpiana* (Guss.) Tutin (Umbelliferae) 20-50 cm yükseklikte, iki veya çok yıllık, sarı çiçekli ve kuvvetli kokulu bir bitkidir. Yaprakları ve çiçekli dalları turşulara koku ve lezzet vermek için kullanılır.
Eş anl. Çordik, Çorduk, Çöğür, Çöğürdük, Çörtlük, Çörtük, Çövürdük, Çöyür otu.
Echinophora orientalis Hedge et Lamond - Kökleri Van bölgesinde Çöven adıyla tanınır ve helvaya koku ve gevreklik vermek için kullanılır.

ÇÖREK MANTARI --> Ayı mantarı, Zehirli mantar.

ÇÖREK OTU - *Nigella sativa* L.(Ranunculaceae). 20-50 cm yükseklikte, bir yıllık, mavi çiçekli ve otsu bir bitkidir. Anadolu'da yabanî olarak bulunduğu gibi, Orta Anadolu'da (Karamanlı-Burdur) ekimi de yapılmaktadır. Ekmek, pide ve çöreklerin üzerine koku vermek için konur. Tohumların sıkılması ile Çörek otu yağı elde edilir (24). Nohut ile karıştırılarak Çörek otu kahvesi yapılır.
Eş anl. Cöcce, Cöccem, Cüccam, Cüccem, Cüccum, Cütcan (Konya), Çöre otu, Karaca, Karaca occanı (Ermenek-Konya), Karaca otu, Kara çörek, Otçam, Siyah kimyon.

ÇÖREK OTU -- > Kahve.

ÇÖRE OTU --> Çörek otu.

ÇÖRTLÜK --> Çördük.

ÇÖRTÜK --> Çördük.

ÇÖTUR --> Ahlat.

ÇÖVEN -Çok yıllık ve kazık köklü *Gypsophila* (Caryophyllaceae) türlerine verilen genel ad. Pembe veya beyaz çiçekli ve otsu bitkilerdir. Aşağıdaki türlerin kökleri Çöven kökü adı altında ticarete çıkartılmaktadır (24). Bk. Dağ çöveni, Helva kökü, Pişik geveni.
Eş anl. Çevgen, Çoğan, Çöğcu, Çöğen, Çöğür, Dişi çöven, Helvacı çöveni, Helvacı kökü, Şark çöveni, Şekerci çöveni, Tarla çöveni.
Gypsophila arrostii Guss.- Orta Anadolu.
G. bicolor (Freyn et Sint.) Grossh.- Doğu Anadolu (Van).
G. eriocalyx Boiss.- Orta Anadolu.

G. perfoliata L.- Orta Anadolu.
G. venusta Fenzl - Orta ve Doğu Anadolu.

Köklerin su ile kaynatılması ile elde edilen hulâsa helva yapımında kullanılır. Çöven kökü ile kaynatılmış üzüm suyundan yapılmış olan koyu pekmeze Telbis adı verilir (Kilis-Gazi Antep).

Bazı *Acantholimon* (Pişik geveni), *Ankyropetalum* (Helva kökü), *Astragalus* (Deli çöven), *Echinophora* (Çördük) ve *Scorzonera* (Dağ çöveni) türlerinin kökleri de çöven yerine kullanılmaktadır. Bk. Çördük, Dağ çöveni, Geven, Helva kökü, Pişik geveni.

ÇÖVÜR --> Ahlat.

ÇÖVÜRDÜK --> Çördük.

ÇÖYÜR --> Ahlat.

ÇÖYÜR OTU --> Çördük.

ÇUBRİZA --> Sâter.

ÇUBUKBOYA --> Kökboya.

ÇUHA ÇİÇEĞİ - *Primula* (Primulaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, otsu, rozet yapraklı, beyaz, sarı, pembe veya mor renkli çiçekli bitkiler. Sulak çayırlar ve dere kenarlarında bulunur. Bazı türleri bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilmektedir.
Eş anl. Ağda çiçeği, Ayıkulağı, Bahar otu, Gelin gülü, Su çiçeği, Tutça (Kütahya), Tutya (Tortum-Erzurum, Van).
Primula algida Adams-Sosun (Doğu Anadolu), Tutya (Doğu Anadolu). Çiçekleri süs çiçeği olarak pazarlarda satılır. Göz hastalıklarına karşı iyi geldiği söylenmektedir (Erzurum, Kağızman, Van) (24).
P. veris L.- Çoban çiçeği, Sarı çiçek (Sürmene-Trabzon), Tutya (Oltu-Erzurum). Çiçekler altın sarısı renkli. Kökleri balgam söktürücü olarak kullanılır (24).
P. vulgaris Huds.- Mart çiçeği (Durusu-İstanbul). Çiçekleri pazarlarda ve çiçekçilerde (İstanbul) satılmaktadır.

ÇULLUCA --> Saçak mantarı.

ÇULLUKCA --> Saçak mantarı.

ÇUM --> Kızılcık.

ÇUMRA --> Rezene.

ÇÜNK - *Trollius ranunculinus* (Smith) Stearn (Ranunculaceae). Çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitki. Sulak yerlerde yetişir. Van bölgesinde köklerinden boyar madde elde edilmektedir (24). Bk. Su teresi.
Van bölgesinde *Ranunculus polyanthemos* L. (Ranunculaceae) türüne de aynı ad verilmektedir. Bk. Düğün çiçeği.

ÇÜNK --> Su teresi.

D

DAĞDAĞAN --> Çitlembik.

DADIRAK --> Ada çayı.

DAFNE - *Daphne* (Thymelaeaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yaprak döken veya dökmeyen, yeşilimsi beyaz, sarı veya pembe çiçekli ve çalı görünüşünde bitkilerdir. Zehirli bileşikler taşırlar (30). Bk. Tavşan elması.
Eş anl. Dulaptal otu.
Daphne gnidioides Jaub.et Spach -Develik, Havaza (Alanya-Antalya).
D. mezereum L.- Kirkat (Artvin), Mezeryon.
D. oleoides Schreber-Develik (Ermenek-Konya, Mut-İçel), Göğçe (Tekir yaylası-Kayseri), Gökçe (Sivas), Yaygıç (Sivas), Yaygıç gökçesi (Sivas), Yazkış gökçek (Sivas).
D. pontica L.-Kurtbağı, Sırımagu, Sırımbağı.
D. sericea Vahl-Tavuk çiçeği. Basura karşı kullanılır (Belen-İskenderun).

DAG CEHRİSİ --> Kuzu otu.

DAĞ ÇAYI - *Sideritis* ve *Stachys* (Labiatae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, kuvvetli kokulu ve çalı görünüşünde bitkilerdir. Bazı türlerden elde edilen yapraklı ve çiçekli dallar, sıcak su ile çay gibi hazırlanmakta ve elde edilen sulu kısım, şeker ile tatlandırıldıktan sonra içilmektedir. Özellikle aşağıdaki türlerin kullanıldığı saptanmıştır. Bk. Ada çayı, Çalba, Dağ reyhanı, Pisik otu.
Eş anl. Ot çayı, Siderya (yalnız *Sideritis* türleri için kullanılır), Yayla çayı.
Sideritis arguta Boiss.et Heldr.-Antalya bölgesi.
S. argyrea P.H.Davis-Eşek çayı. Antalya bölgesi.
S. bilgerana P.H.Davis-Konya bölgesi.
S. condensata Boiss.et Heldr.-Kozalı kekik. Antalya ve Burdur bölgesi.
S. congesta P.H.Davis-Antalya bölgesi.
S. hispida P.H.Davis-Konya bölgesi.
S. leptoclada O.Schwarz et P.H.Davis-Kızlan çayı. Muğla bölgesi.
S. libanotica Labill.-Acem arpası, Altınbaş, Çay otu, Yara otu. Antalya, Burdur ve Mersin bölgeleri.
S. perfoliata L.-Güney Anadolu bölgesi.
S. pisidica Boiss. et Heldr.-Eldiven çayı (Akseki-Antalya). Antalya ve Muğla bölgeleri.

S. stricta Boiss. et Heldr.-Antalya bölgesi.
S. syriaca L.-Güney ve Güney-Doğu Anadolu bölgeleri.
S. tmolea P.H.Davis-Balbaşı, Sivri çayı. İzmir bölgesi.
S. trojana Bornm.-Kazdağı çayı. Çanakkale bölgesi.
Stachys erecta L.-Antalya bölgesi.
S. lavandulifolia Vahl-Eşek otu (Van), Tokalı çay, Tüylü çay (Akseki-Antalya), Kahraman Maraş, Konya ve Van bölgeleri.
Morina persica L. (Morinaceae) türünün çiçekleri, koku verici olarak çaya katılır (Gümüşhane).

DAĞ ÇAYI - *Dorystoechas hastata* Boiss.et Heldr.ex Bentham (Labiatae). 40-100 cm yükseklikte, basit yapraklı, kuvvetli kokulu, tüylü, beyaz çiçekli ve odunsu bir çalıdır. Antalya bölgesinde yaprakları çay yerine kullanılır.

DAĞ ÇAYI --> Taş nanesi.

DAĞ ÇİLEĞİ - *Fragaria vesca* L. (Rosaceae). Çok yıllık, sürünücü, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Olgun meyveleri çiğ olarak veya reçel halinde yenir. Bolu ve Düzce pazarlarında satılmaktadır.
Eş anl. Amahta, Amofta, Col (Yusufeli-Artvin), Çiğelek, Çiğelem, Çile (Trabzon), Hamofta (Trabzon), Hamuçara, Hamukara, Hamukera, Hanıfta (Trabzon), Yabanî çilek, Yer çileği.

DAĞ ÇÖVENİ - *Scorzonera rigida* Aucher (Compositae). 10-30 cm yükseklikte, tüylü, kalın köklü, sarı çiçekli ve çok yıllık bir dağ bitkisidir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu dağlarında yetişir. Kökleri bazen çöven yerine satılmaktadır (24). Bk. Çöven, Yemlik.

DAĞDAĞAN --> Ban otu.

DAĞDAĞAN --> Çitlembik.

DAĞDAĞAN --> Gilaburu.

DAĞDIĞAN --> Gilaburu.

DAĞ ERİĞİ --> Erik.

DAĞ KARANFİLİ - *Xeranthemum annuum* L. (Compositae). Toprak üstü kısımları Doğu Anadolu bölgesinde süpürge olarak kullanılır.

DAĞ KAVAĞI --> Kavak.

DAĞ KEKİĞİ --> Kaya kekiği.

DAĞ KEKİĞİ --> Mercanköşk.

DAĞ KİMYONU --> Kefe kimyonu.

DAĞ KİRAZI --> Kiraz.

DAĞ LÂLESİ --> Manisa lâlesi.

DAĞLAMA -Bazı *Chrysanthemum* (Compositae) türlerine verilen genel ad. 20-70 cm yükseklikte, bir yıllık, sarı çiçekli ve otsu bitkilerdir. Çiçek açmadan önce toplanır, suda haşlanır ve salata olarak yenir. Aşağıdaki türler Batı Anadolu bölgesinde kullanılmaktadır.
Chrysanthemum coronarium L.
C segetum L. - Bk. Horozibiği.

DAĞ MARULU - *Hyoseris radiata* L. (Compositae). 10-25 cm yükseklikte, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Ege bölgesinde, haşlandıktan sonra salata olarak yenir.
Eş anl. Keçi marulu (İzmir).

DAĞ MİSGİSİ --> Müşkülüm.

DAĞ MUŞMULASI --> Tavşan elması.

DAĞ NANESİ - *Cyclotrichium niveum* (Boiss.) Manden.et Scheng. (Labiatae). 20-50 cm yükseklikte, beyaz tüylü, pembe çiçekli, çok yıllık ve çalı görünüşünde bir bitki. Yaprakları Doğu Anadolu (Erzincan, Malatya ve Sivas köyleri) bölgesinde, çorba ve yemeklere koku vermek için kullanılır (24). Bk. Dağ reyhanı.
Eş anl. Kül otu (Kemaliye-Erzincan).
Cyclotrichium origanifolium (Labill.) Manden.et Scheng. -Nane ruhu (Antalya, Ulukışla). Aynı maksat için kullanılır.

DAĞ NOHUDU --> Nohut.

DAĞ PANCARI --> Yabanî pancar.

DAĞ PAPATYASI --> Beyaz papatya.

DAĞ PAZISI --> Lâbada.

DAĞ PIRASASI --> Çiriş.

DAĞ REYHANI - *Ziziphora* (Labiatae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık otsu bitkiler. Yapraklar kuvvetli kokulu, çiçekler morumsu kırmızı renklidir.

Toprak üstü kısımları bitkisel çay olarak kullanılır. Anadolu'da 5 tür bulunmaktadır. Bk. Dağ nanesi.
Ziziphora clinopodioides Lam.-Keklik otu, Kır nanesi, Nane ruhu.
Z. taurica Bieb.-Nane ruhu.
Z. tenuior L.-Anık (Arguvan-Malatya), Fare otu (Balıkesir), Karınağrısı otu, Morkız çayı, Nane ruhu. Gaz söktürücü olarak kullanılır (24).

DAĞ SAKIZI --> Hindiba.

DAĞ SAKIZI --> Kannık.

DAĞ SAKIZI --> Marul.

DAĞ SAKIZI --> Yemlik.

DAĞ SALEBİ --> Salep.

DAĞ SARMAŞIĞI --> Bodur otu.

DAĞ SOĞANI - *Scilla hyacinthoides* L. (Liliaceae). 100 cm kadar yükseklikte, büyük soğanlı, mavimsi-mor çiçekli ve otsu bir bitki. Soğanları haricen romatizma ağrılarına karşı, Bitlis bölgesinde, kullanılır (24).

DAĞ SÜMBÜLÜ - *Bellevalia* ve *Muscari* türleri (Liliaceae)'ne verilen genel ad. Bk. Müşkülüm, Sümbül.
Eş anl. Arap otu, Arap sümbülü, Arap taşağı, Camış memesi (Erzurum), Camız memesi, Gâvur soğanı (Elmalı-Antalya), Morbaş, Yalancı sümbül.
Muscari comosum (L.) Miller- Dağ sümbülü. Anadolu'da yaygın bir türdür.
M. neglectum Guss.- Dağ sümbülü. Anadolu'da yaygın bir türdür.
M. tenuiflorum Tausch- Dağ sümbülü. Orta Anadolu'da yaygındır.

DAĞUN --> Çitlembik.

DAĞ YEMİŞİ --> Kocayemiş.

DAKIRDALAK --> Isırgan.

DAKKA OTU --> İğnelik.

DALA DİKENİ --> Isırgan.

DALAĞAN --> Isırgan.

DALAK OTU --> Altın otu.

DALAK OTU --> Kısamahmut.

DALAYAN DİKEN --> Isırgan.

DALIĞAN --> Isırgan.

DAMAR OTU --> Bağa.

DAMARTARTIK --> Salep.

DAMAR YAPRAĞI --> Bağa.

DAM KORUĞU --> Kaya koruğu.

DANAAYAĞI --> Yılanyastığı.

DANABAĞIRTAN --> Karaca ot.

DANADİLİ --> Geyikdili.

DANAĞÖBEĞİ --> Domuzağırşağı.

DANAKIRAN --> Karaca ot.

DANAKUYRUĞU --> Sığırkuyruğu.

DARAĞ OTU --> Dere otu.

DARAH OTU --> Dere otu.

DARAKIJK OTU --> Diş otu.

DARAK OTU --> Dere otu.

DARCAN --> Darıcan otu.

DARDAĞAN --> Çitlembik.

DARDAHAN --> Çitlembik.

DARĞUN --> Çitlembik.

DARI -Meyveleri (halk arasında tane denir) için yetiştirilen veya yabanî olarak bulunan Graminae familyasına bağlı, bir yıllık ve otsu bitkilere verilen genel ad. Aşağıdaki türler Anadolu'da yetiştirilmektedir. Bk. Darıcan otu.
Panicum miliaceum L. Arnavut darısı, Boz darı, Boza darısı, Kum darısı, Saçak darı.
Setaria italica (L.) P.Beauv.-Acı darı, Salkım darı, Tilkikuyruğu.
Sorghum bicolor (L.) Moench. - Bk. Kanyaş.
cv. '*Cernuum* ' -Ak darı, Gigil darısı (Elazığ, Malatya).
cv. '*Dochna* ' -Süpürge darısı.
cv. '*Durra* ' -Ak darı.

DARICA --> Darıca otu.

DARICAN --> Darıca otu.

DARICA OTU - *Echinochloa crus-galli* (L.) P.Beauv. veya *E.oryzoides* (Ard.) Fritsch (Gramineae). 1.5 m kadar yükselebilen, bir yıllık ve otsu türler. Sulak yerler ve pirinç tarlaları içinde yetişir. Meyvelerine, iyi temizlenmemiş pirinç içinde rastlanır.
Eş anl. Darıca (Alpullu-Kırklareli), Darıcan, Darıçan.

DARIÇAN --> Darıca otu.

DATLI KENGER --> Kenger.

DAVILGA --> Çitlembik.

DAVİN --> Çitlembik.

DAVŞANKULAĞI --> Domuzağırşağı.

DAVULGA --> Kocayemiş.

DAVULGI --> Kocayemiş.

DAVULGO --> Kocayemiş.

DAVULGU --> Kocayemiş.

DAVUN --> Çitlembik.

DAVUN OTU --> Canavar otu.

DEDEBÖRT - *Lepiota procera* (Fr.ex Scopoli) Quélet (Agaricaceae). Şapka sütlü kahve rengi veya beyaz. Üzerinde koyu renkli parçacıklar bulunur. Ortasında mememsi bir çıkıntı vardır. Sapta bulunan halka serbest olup, sap üzerinde kolayca hareket eder. Sapın dibinde çanak bulunmaz. Bolu çevresinde toplanır ve pazarlarda satılır. Yenen bir mantardır. Bk. Şemsiye mantarı.

DEDEBÖRTÜ --> Kuzukulağı.

DEDEDEGNECİ - *Asphodeline tenuior* (Fisch.) Ledeb. (Liliaceae). Çok yıllık, yumrulu, beyaz çiçekli ve otsu bir tür. Köklerinden çiriş elde edilir (Tunceli) (113). Bk. Çiriş.
Asphodeline globifera J. Gay ex Baker- Gelinsaçı (Çepni, Gemerek-Sivas).

DEDE GÜLÜ - *Jurinella moschus* (Habl.) Bobrov (Compositae). Bodur, çok yıllık, otsu ve pembe çiçekli bir bitkidir. Çiçekleri kuvvetli kokuludur. Bu ad Anamas dağlarında (Beyşehir) kullanılmaktadır. Bk. Müşkülüm.
Eş anl. Müşgül.

DEDEKULETİ --> Tekesakalı.

DEDEMENE --> Hint yağı ağ.

DEDEMSAKALI --> Tekesakalı.

DEDESAKALI MANTARİ - *Hericium coralloides* (Fr.) Pers. (Hericiaceae). Çok dallanmış, dalları üzerinde dikensi çıkıntılar bulunan, kar beyazı veya soluk sarı renkli bir mantardır. Çürümeye başlamış kayın gövdeleri üzerinde yetişir. Bolu bölgesinde bulunur. Son baharda pazarlarda satılır ve yenir. Bk. Saçak mantarı.
Eş anl. Gelinteli mantarı, Tellice.

DEDESAKALI --> Tekesakalı.

DEFNE - *Laurus nobilis* L. (Lauraceae). 2-5 m yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen, dioik, sarı çiçekli bir çalı veya ağaççıktır. Yaprakları baharat olarak, meyveleri ise yağ elde etmek için kullanılır. Türkiye'nin önemli bir dış satım ürünüdür.
Eş anl. Har (Kadirli-Adana), Nehtel, Tahnal, Tefrün, Tehnel, Tenel, Tenhel, Teynel.

DELİ ALAN MAYDANOZU --> Çayır sedefi.

DELİ BARDACAN --> Ban otu.

DELİ BATBAT --> Ban otu.

DELİ BOYNUZ --> Erguvan.

DELİCE - *Lolium temulentum* L. (Gramineae). 50-100 cm yükseklikte, bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Zehirlenmelere neden olduğu bilinmektedir.
Eş anl. Eres, Erez (Silifke), Zivan.

DELİCE --> Zeytin.

DELİ ÇAŞUR --> Çakşır otu.

DELİ ÇÖVEN --> Çöven.

DELİ ERİK --> Erik.

DELİ GÖZ DİKENİ --> Peygamber çiçeği.

DELİ LÂLE --> Lâle.

DELİ MANTAR -Yenmeyen veya zehirli olan mantar türlerine verilen genel ad. Bk. Zehirli mantar.

DELİ MAYDANOZ - *Oenanthe pimpinelloides* L. (Umbelliferae). 30-60 cm yükseklikte, yumru köklü, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Rozet yaprakları sebze olarak kullanılır. İlk baharda İstanbul pazarlarında satılmaktadır.
Eş anl. Kazayağı (Bk. *Falcaria vulgaris* L.).

DELİ NANE --> Nane.

DELİ OTU --> Güzel avrat otu.

DELİ SALEP - *Colchicum cilicicum* (Boiss.) Dammer (Liliaceae) (İt sarımsağı) türünün kurutulmuş yumrularıdır. Göksun (Kahraman Maraş) bölgesinde elde edilir ve salep yerine satılır (94). Bk. Basur otu, Güz çiğdemi, Salep.
Eş anl. Sarımsak salebi.

DELİ ŞALBA --> Çalba.

DELİ TÜTÜN - *Nicotiana rustica* L. (Solanaceae). 150 cm kadar yükselebilen, büyük yapraklı ve yeşilimsi sarı çiçekli bir tütün türüdür. Gazi Antep, Kâhta ve Kahraman Maraş bölgelerinde yetiştirilir. Bk. Yabanî tütün.
Eş anl. Hasankeyf tütünü, Tömbeki tütünü.
Bu türün kurutulmuş yaprakları toz edilip meşe odunu külü, mazı, nane veya tarçın ile karıştırıldıktan sonra enfiye gibi burna çekilmekte veya ön dişler ile dudak arasına konularak emilmektedir. Bu şekildeki kullanılış özellikle Gazi Antep

ve Kahraman Maraş bölgelerinde yaygındır. Kullanılan bu karışıma Ağız otu, Burn ot, Burnotu, Burnut, Burun otu ve Maraş otu gibi adlar verilmektedir. Bu karışımın konduğu kaba "ot çanağı" denir (Elbistan-Maraş).

Van bölgesinde *Conringia orientalis* (L.) Andrz. (Cruciferae) türünün yaprakları tütün yerine kullanılmaktadır.

Tütünün fermantasyonu ve kokulandırılması ile elde edilen "Enfiye" ye de halk arasında Burun otu denilmektedir.

Nicotiana tabacum L.- Tütün. Sigara tütünü elde etmek için yetiştirilir (24).

DELÜCE BAKLA --> Domuz baklası.

DEMİR AĞACI - *Casuarina* (Casuarinaceae) türlerine verilen genel ad. 30 m kadar yükselebilen ve kışın yapraklarını dökmeyen ağaçlar. Vatanı Kuzey Avustralya'dır. Memleketimizde Batı ve Güney Anadolu'nun sahil bölgelerinde yetiştirilmektedir. Odunu çok serttir. Aşağıdaki tür memleketimizde yetiştirilmektedir.

Casuarina equisetifolia Forst.

DEMİR AĞACI --> Dişbudak.

DEMİR BITIRAĞI --> Demir dikeni.

DEMİRCİK --> Dişbudak.

DEMİRCİK --> Kızılcık.

DEMİRDELEN --> Kayışkıran.

DEMİR DİKENİ - *Tribulus terrestris* L.(Zygophyllaceae). 15-80 cm boyunda, çok yıllık, otsu, sürünücü ve sarı çiçekli bir bitki. Meyveleri boynuz biçiminde dikenlidir. Bk. Aptesbozan otu.

Eş anl. Çarık dikeni, Çobançökerten, Demir bıtırağı, Demirliyen, Deveçökerten.

DEMİRLİYEN --> Demir dikeni.

DEMİR OTU --> Ayrık otu.

DENİZ BÖRÜLCESİ - *Salicornia europaea* L.(Chenopodiaceae). 40 cm kadar yükseklikte, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Deniz kenarlarında ve tuzlu topraklarda yetişir. Haşlandıktan sonra salata olarak yenir. İzmir pazarlarında satılmaktadır.

Eş anl. Geren otu, Karakoruğu, Kurşun otu.

DENİZ OTU --> Deniz teresi.

DENİZ PELİNİ --> Yavşan.

DENİZ SOĞANI --> Ada soğanı.

DENİZ TERESİ - *Crithmum maritimum* L. (Umbelliferae). 50 cm kadar yükseklikte, sarımsı çiçekli, çok yıllık ve otsu bitkidir. Deniz kenarlarındaki kayalar üzerinde yetişir. Taze yapraklarından turşu yapılmaktadır (Kıbrıs, Erdemli-Mersin).
Eş anl. Deniz otu (Fethiye-Muğla).
Cakile maritima Scop. (Cruciferae) türüne de aynı ad verilmaktedir.

DENİZ ÜZÜMÜ - *Ephedra* (Ephedraceae) türlerine verilen genel ad. Kozalakları sarı veya kırmızı renkli ve etlidir. *E. distachya* L. türünün dalları terletici, romatizma ve nıkris ağrılarını hafifletici olarak kullanılır (24).
Eş anl. Alyanak.
Ephedra campylopoda C.A.Meyer-Dalları sarkık, tırmanıcı bir türdür. Batı ve Güney Anadolu'da bulunur.
E.major Host.-Hum (Erzincan) (113).

DENİZ YAVŞANI --> Yavşan.

DERE ÇAYI --> Kaya kekiği.

DERE GÜLÜ --> Baldırıkara.

DERE KİRAZI --> Tavşan kirazı.

DERE NANESİ --> Nane.

DERE OTU - *Anethum graveolens* L.(Umbelliferae). 60 cm kadar yükseklikte, sarı çiçekli, bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Yapraklı dalları salata ve yemeklere koku ve lezzet vermek için kullanılır. Meyveleri gaz söktürücü olarak çocuklara verilir (Van). Bk. Tere.
Eş anl. Börek otu (Karaman-Burdur), Darağ otu, Darah otu, Darakdalı, Darak otu, Donak otu, Dorag otu, Dorak, Dorağ otu, Dorog otu, Dor otu, Doru otu, Durak, Hadimala, Hezertere, Hukar (Van), Sakal otu, Samit, Samuk, Somit, Tarak otu (Kars), Tarakdalı (Daday-Kastamonu), Tara otu, Tarhana otu.

DERİCİ SUMAĞI --> Sumak.

DEŞDİYE SALEBİ --> Salep.

DEVEÇÖKERTEN --> Demir dikeni.

DEVE DİKENİ - *Alhagi pseudalhagi* (Bieb.) Desv. (Leguminosae). 30-100 cm yükseklikte, dikenli, pembe çiçekli ve çok yıllık bir bitkidir. Acem kudret helvası denilen drog elde edilir. Bk. Boğa dikeni, Eşek dikeni, Gengel.
Eş anl. Kara yandık, Kara yantak.
Carduus hamulosus Ehrh.- Deve kangalı (İspir-Erzurum). Genç gövdesi yenir.
C. nutans L. - Deve dikeni (Orta Anadolu), Kuşkonmaz (Doğubayazıt-Ağrı). Bk. Kazankulpu.

DEVE DİKENİ --> Boğa dikeni.

DEVE DİKENİ --> Eşek dikeni.

DEVE DİKENİ --> Gengel.

DEVE ELMASI --> Boğa dikeni.

DEVE ĞENGELİ --> Gengel.

DEVE KANGALI --> Deve dikeni.

DEVE GÜLÜ --> Hatmi.

DEVEKULAĞI - *Limonium meyeri* (Boiss.) Kuntze (Plumbaginaceae). 40-90 cm yükseklikte, çok yıllık, mavimsi mor çiçekli ve otsu bir bitkidir. Kökü iplik boyamakta kullanılır (Kars).

DEVELANGIR --> Ebe gümeci.

DEVELANGIR --> Lâbada.

DEVELİK --> Dafne.

DEVELİK --> Ebe gümeci.

DEVELİK --> Lâbada.

DEVELİK OTU --> Yılan otu.

DEVE MERCİMEĞİ --> Çivit otu.

DEVEŞAPLAGI --> Kabalak.

DEVETABANI --> Ebe gümeci.

DEVETABANI --> Çakmuz.

DEVETABANI --> Domuz ağırşağı.

DEVETABANI --> Nilüfer.

DEVETABANI --> Kabalak.

DEVETOPALAĞI --> Çakmuz.

DEVRİNTİ --> Leylak.

DİĞDİĞI --> Ahlat.

DIRBALAN --> Kanlıca mantarı.

DIZDIĞI --> Ahlat.

DIZLAĞAN --> Isırgan.

DİDEMSAKALI --> Tekesakalı.

DİĞNİK --> Kerdeme.

DİKENBAŞI --> Topuz.

DİKEN ÇİLEĞİ --> Böğürtlen.

DİKEN DUTU --> Böğürtlen.

DİKENLİ ACI OT --> Tilkişen.

DİKENLİ MEYAN --> Meyan.

DİKENLİ SIRACA OTU --> Pıtırak.

DİKEN OTU --> Silcan.

DİKEN ÜZÜ --> Silcan.

DİKEN UCU --> Silcan.

DİKEN ÜZÜMÜ --> Karamuk.

DİLBURAN --> Kanlıca mantarı.

DİLDAMAK --> Salep.

DİLİÇIKIK --> Salep.

DİLİÇIKIRIK --> Salep.

DİLKİMEN --> Silcan.

DİL MANTARI --> Balaban mantarı.

DİP SAKIZI --> Çengel sakızı.

DİRŞOK --> Kuzukulağı.

DİŞBUDAK - *Fraxinus excelsior* L. (Oleaceae) ve diğer *Fraxinus* türlerine verilen ad. 40 m kadar yükselebilen gösterişli bir ağaçtır. Özellikle Kuzey Anadolu ormanlarında bulunur.
Eş anl. Demir ağacı, Demircik, Suvarmılık (Konya).

DİŞ HİLALİ --> Diş otu.

DİŞİ ÇÖVEN --> Çöven.

DİŞİ KIZILCIK --> Kızılcık.

DİŞ OTU - *Ammi visnaga* (L.) Lam. (Umbelliferae). 20-100 cm yükseklikte, bir veya iki yıllık, beyaz çiçekli otsu bir bitkidir. Meyveleri kurt düşürücü, çiçek durumu sapları ise kürdan olarak kullanılır.
Eş anl. Daraklıotu, Diş hilâli, hırhır (Amasya), Hıltan, Hilâl otu, Kılır, Koşni (Muğla), Köşni, Kürdan otu, Mısır anasonu.

DİŞ OTU --> Ban otu.

DİŞ OTU --> Kurşun otu.

DOĞANDİLİ --> Lâle.

DOĞDOĞAN --> Çitlembik.

DOĞU HAŞHAŞI --> Haşhaş.

DOĞU SÜSENİ --> Süsen.

DOĞUN --> Çitlembik.

DOKUZBAŞLI --> Ak çöpleme.

DOKUZDON --> Hanımeli.

DOKUZDONLU --> Hanımeli.

DOKUZTEPE --> Arslanpençesi.

DOKUZTEPELİ --> Ak çöpleme.

DOLAMAN --> Keme.

DOLMA YAPRAĞI --> Şalba.

DOMALAN --> Keme.

DOMUZAĞIRŞAĞI - *Cyclamen* (Primulaceae) türlerine verilen genel ad. Yumrulu, pembe veya beyaz çiçekli, çok yıllık ve otsu bitkilerdir. yumruları zehirli bileşikler taşır.
Eş anl. Buhur otu, Buhurumeryem, Danagöbeği, Davşankulağı, Devetabanı, Domuz arşağı, Domuz elması, Domuz turpu, Kır menekşesi, Köstüköpeği, Kuskusa, Menekşe kökü, Tavşankulağı, Tavşanpaçası, Topalak, Yer somunu.
Cyclamen ciliclcum Boiss.et Heldr.-Yumruları, süs bitkisi olarak dış ülkelere satılır.
C. coum Miller- Domuzağırşağı (Sürmene-Trabzon). Çiçekleri ilk baharda İstanbul çiçekçilerinde satılır.
C. graecum Link-Elmacık (Alanya-Antalya).
C. hederifolium Aiton- Tavşankulağı. Son baharda çiçek açar ve Batı Anadolu'da yetişir.
C. persicum Miller- Ala yaprak. Muğla (Marmaris) bölgesinde yapraklarından et dolması sarılır.

DOMUZARŞAĞI --> Domuzağırşağı.

DOMUZ AYRIĞI - *Cynodon dactylon* (L.) Pers. (Gramineae). Rizomlu, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Rizomları ayrık yerine kullanılır. Bk. Ayrık.
Eş anl. Büyük ayrık otu.

DOMUZ BAKLASI - *Lupinus* (Leguminosae) türlerine verilen genel ad. Bir yıllık, tüylü, beyaz veya mavi çiçekli ve otsu bitkilerdir. Tohumları zehirlidir. Bk.Termiye.

Eş anl. Acı bakla, Camuz baklası (Isparta), Delüce bakla, Gâvur baklası, Koyun baklası, Kurt baklası, Mısır baklası, Yaban baklası, Yahudi baklası.
Lupinus varius L.- Acı bakla. Güney Anadolu bölgesinde yetişir.

DOMUZ DİKENİ --> Pişik geveni.

DOMUZ ELMASI --> Domuzağırşağı.

DOMUZ ELMASI --> Keme.

DOMUZ ERİĞİ --> Erik.

DOMUZ LÂHANASI --> Yılanyastığı.

DOMUZ PITRAĞI --> Pıtrak.

DOMUZ SOĞANI --> Kardelen.

DOMUZ TURPU --> Domuzağırşağı.

DOMUZ ÜZÜMÜ - *Actaea spicata* L. (Ranunculaceae). Çok yıllık, otsu, rizomlu ve beyaz çiçekli bir bitki. Meyveler 10 mm kadar çapta ve parlak siyah renkli. Zehirli bir bitkidir.

DONAK OTU --> Dere otu.

DORAG OTU --> Dere otu.

DORAK OTU --> Dere otu.

DOR OTU --> Dere otu.

DORU OTU --> Dere otu.

DÖNBABA --> İğnelik.

DÖNGAL --> Döngel.

DÖNGEL - *Mespilus germanica* L. (Rosaceae). 2-3 m yükseklikte, çalı görünüşünde, dikenli ve beyaz çiçekli bir ağaççıktır. Kuzey Anadolu ormanlarında yabanî olarak yetişir. Olgun meyveleri yenir. Aşılı döngelin meyvelerine Muşmula, büyük meyveli bir kültür çeşidinin meyvesine ise Beşbıyık adı verilir.
Eş anl. Döngal, Ezgil, Gelinboğan, Tongel, Töngel.

DÖVEN OTU --> Kurşun otu.

DÖVÜLMÜŞ AVRAT OTU --> Sarmaşık.

DUDAKPATLATAN --> Koyunekmeği.

DULAPTAL OTU --> Dafne.

DUL AVRAT OTU - *Arctium tomentosum* Miller (Compositae). 30-60 cm yükseklikte, iki yıllık, otsu ve kırmızı çiçekli bir bitki. Doğu Anadolu bölgesinde sebze olarak kullanılır.
Eş anl. Dulkarıgömleği, Hanımyaması, Ulu avrat otu.
Arctium minus (Hill) Bernh.- Bk. Galabak.
A. platylepis (Boiss. et Bal.) Sosn. ex Grossh.- Bal dikeni (Anzer, İkizdere-Rize).

DULKARIGÖMLEĞI --> Dul avrat otu.

DUMANLI MANTAR --> Koç mantarı.

DUMAN OTU --> Canavar otu.

DURAK --> Dere otu.

DUT AĞACI - *Morus* (Moraceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yapraklarını döken büyük ağaçlar. Yaprak ve meyvesi için bütün Türkiye'de yetiştirilmektedir. Türkiye'de aşağıdaki türler bulunur.
Morus alba L. (Syn:M. constantinopolitana Hort.ex Poiret)-Ak dut, İstanbul dutu. Meyveleri beyaz renklidir.
M. nigra L.- Kara dut. Meyveleri siyah veya morumsu siyah renklidir.
M. rubra L.- Mor dut. Meyveleri kırmızımtırak mor renklidir.

DUVAKLI MANTAR --> Evlek mantarı.

DUVAKLICA --> Evlek mantarı.

DÜVELİK --> Lâbada.

DÜZÜK --> Huş ağ.

DUVAR BALDIRIKARASI --> Baldırıkara.

DUVAR SARMAŞIĞI - *Hedera helix* L. (Araliaceae). Çok yıllık, kışın yapraklarını dökmeyen, odunlu ve tırmanıcı bir bitki. Meyveler 6-12 mm çapında, olgunlukta sarı veya siyahımsı mavi renkli. Zehirli bitkidir (30).

Eş anl. Kara yaprak (Akseki-Antalya), Orman sarmaşığı.

DUVAR FESLEĞENİ --> Yapışkan otu.

DÜĞMELİ OT --> Gelincik.

DÜĞÜN ÇİÇEĞİ - *Ranunculus* türlerine (Ranunculaceae) verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, otsu ve genellikle parlak sarı çiçekli bitkiler. Bazı çeşitleri süs bitkisi olarak yetiştirilir. Bk. Basur otu.
Eş anl. Gelebek otu, Kelebek otu (Köyceğiz), Yaraaçan otu (Borçka-Artvin).
Ranunculus asiaticus L.-Acem düğün çiçeği. Kırmızı çiçekli, otsu ve çok yıllık bir tür. Güney Anadolu bölgesinde ekin tarlaları içinde yetişir. Katmerli bir çeşidi İstanbul'da süs bitkisi olarak yetiştirilmektedir.
R. cuneatus Boiss. -Körük otu (Kemaliye-Erzincan).
R. ficaria L.- Bk. Basur otu.
R. polyanthemos L.- Bk. Çünk, Sav.

DÜNYAGÜZELİ --> Şekerci boyası.

A ebe pesiyi = kedi otu - çatiq otu
نوع من الطيب - والزين -

E

EBE GÜMECİ - *Malva* (Malvacaae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, mor çiçekli ve otsu bitkiler. Yapraklı dalları ıspanak gibi pişirilerek yenir ve semt pazarlarında satılır. Aşağıdaki türleri sebze olarak kullanılmaktadır.
Eş anl. Ale gömeci, Develangır, Develik, Devetabanı, Ebe gömeci, Ebe gümeç, Ebe kömeci, Ebe kömeç, Ebem gümeci, Ebem kömeci, Ebomeç, Ebumeci, Eli gümeç, Emen kömeci, Evem kömeci, Gaba, Gaba gömeç, Gomeç, Gömeç, Hamaylık, İlmik, Kazankarası, Kömeç, Paçık, Pencer, Saracak, Tebük, Tolik (Van).
Malva neglecta Wallr.-Küçük ebe gümeci.
M. sylvestris L.-Büyük ebe gümeci.

EBELEK --> Lâbada.

EBELİK --> Lâbada.

EBEM BÜKÜ --> Tavşan elması.

EBEM GÜMECİ --> Ebe gümeci.

EBEM KÖMECİ --> Ebe gümeci.

EBEM EKŞİSİ --> Kuzukulağı.

A

EBUCEHİL KARPUZU --> Acı karpuz.

EBÜLMÜLÜK --> Civanperçemi.

ECİBÜCÜ --> Gıvışkan otu.

EFEK --> Burçak.

EFEK OTU --> Burçak.

EFELEK --> Lâbada.

EFELEK OTU --> Burçak.

EFELEK OTU --> Lâbada.

EFELİK --> Lâbada.

EĞİL --> Eğir otu.

EĞİNC --> Isırgan.

EĞİR OTU - *Acorus calamus* L. (Araceae). Çok yıllık, otsu ve rizomlu bir su bitkisi. Rizomları göz söktürücü, terletici ve yatıştırıcı olarak kullanılır (24). Bk. Bataklık süseni.
Eş anl. Azak eğiri, Eğil, Hazambel, Hazanbel, Yel otu.

EĞLİK --> Havacıva.

EĞNİK --> Havacıva.

EĞRELTİ - *Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn (Hypolepidaceae). Çok yıllık, çiçeksiz ve otsu bir bitkidir. Doğu Karadeniz bölgesinde hayvan yemi olarak kullanılır.
Eş anl. Evratı, Eylentü, Eyraltu, Güllük (Ordu ve Trabzon köyleri), İfteri (Karadeniz bölgesi), Kartal eğreltisi, Kızıl ot (Amasya, Sinop, Tokat), Kuzgun otu, Papra.
Dryopteris filix-mas L.-Erkek eğrelti otu. Toprak altı kısımları şerit düşürücü olarak tanınmıştır (24).
Eş anl. Solucan eğreltisi (Akseki-Antalya).

EĞREN --> Kızılcık.

EĞŞİKULAK --> Kuzukulağı.

EĞŞİMENE --> Kuzukulağı.

EKİN FİĞİ --> Burçak.

EKİN NOHUDU --> Nohut.

EKİN OTU --> Kanarya otu.

EKLİ OT --> Atkuyruğu.

EKŞİCE --> Kuzukulağı.

EKŞİ ELMA --> Elma.

EKŞİKULAK --> Kuzukulağı.

EKŞİLİK --> Kuzukulağı.

EKŞİMELEK --> Kuzukulağı.

EKŞİMEN --> Karamuk.

EKŞİMENEK --> Kuzukulağı.

EKŞİMİK --> Kuzukulağı.

EKŞİMCİK --> Kuzukulağı.

EKŞİNCİK --> Kuzukulağı.

EKŞİ OT --> Kuzukulağı.

EKŞİ YONCA - *Oxalis acetosella* L. (Oxalidaceae). Çok yıllık, otsu ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Çiğ halde salata olarak yenir (Antalya).

ELÇİK --> Salep.

ELDİVEN ÇAYI --> Dağ çayı.

ELDURAN --> Mersin.

ELDÜREN --> Mersin.

ELGUVAN --> Erguvan.

ELMA (Yabanî)- *Malus sylvestris* Miller subsp. *orientalis* (A.Uglitzkich) Browicz (Rosaceae). 10 m kadar yükselebilen, beyaz veya pembe çiçekli ve dikensiz bir ağaçtır. Olgun meyveleri yenir. Yabanî elma veya armut kurusuna Taşot veya Taşut adı verilir (Çankırı-Tokat).
Eş anl. Acalma, Acamuk, Acı elma, Acuk, Ekşi elma, Kivil (Şavşat-Artvin), Kratuna (Şavşat-Artvin), Sengeç, Senkeç, Yaban elması.

ELMACIK --> Domuzağırşağı.

ELMA ÇALBASI --> Ada çayı.

ELMA ÇALISI --> Ada çayı.

ELMA YAĞI --> Ada çayı.

ELMELİK --> Semiz otu.

ELOÇ --> Alıç.

EMCEK --> Emzik otu.

EMEN --> Palamut.

EMLİK --> Yemlik.

EMZİK --> Emzik otu.

EMZİK OTU - *Onosma* türleri (Boraginaceae) ne verilen genel ad.
Eş anl. Yalancı havacıva.
Onosma albo-roseum Fisch.et Mey.-Emzik (Kemah-Erzincan).
O. aucheranum DC.- Emcek (Kemaliye-Erzincan).
O. sericeum Willd.-Yaprakları yara tedavisinde kullanılır (Doğu Anadolu).
O. tauricum Pallas ex Willd.- Emzik otu (Eskişehir).

ENDİREZ --> Mahlep.

ENDÜRÜZ --> Mahlep.

ENFİYE --> Deli tütün.

ENGER --> Kenger.

ENİR --> Tavşan kirazı.

ENİSON --> Anason.

ENİŞEN --> Alıç.

ENLİK --> Havacıva.

EREKLEME --> Semiz otu.

ERES --> Delice.

EREZ --> Delice.

ERGUVAN - *Cercis siliquastrum* L. (Leguminosae). 2-10 m yükseklikte, kışın yapraklarını döken, pembe çiçekli bir ağaç veya ağaççıktır. Çiçekleri çiğ veya a da kavrularak enir (Batı Anadolu).

Eş anl. Deli boynuz, Elguvan, Selecek, Zazalak (Çorum).

ERGUVANİ SÖĞÜT --> Söğüt.

ERİK (Yabanî)-*Prunus* (Rosaceae) türlerine verilen genel ad. Dikenli veya dikensiz, kışın yaprağını döken, beyaz çiçekli ağaç veya ağaççıklardır. Aşağıdaki türlerin olgun meyveleri yenir.
Prunus divaricata Ledeb.-Yonus eriği, Yunus eriği. Meyveler olgunlukta 15-30 mm çapında sarı, kırmızı veya mor renkli.
Eş anl. Alça, Alsa (Kars, Van).
P. spinosa L.-Çakal eriği, Göğem, Deli erik. Meyveler olgunlukta 10-15 mm çapında, siyahımsı mavi renkli.
Olgun meyveler taze halde yenir, pekmez veya ezme hazırlanır. Çekirdeklerinden tespih yapılır.
Eş anl. Ayı eriği, Dağ eriği, Domuz eriği, Göğ erik, Göğem, Gövem, Güvem, Kum eriği, Silar, Yaban eriği.
P. spinosa L.subsp. *dasyphylla* (Schur) Domin-Kuş eriği (İskilip-Çorum).

ERİŞTE - *Posidonia oceanica* (L.) Delile (Posidoniaceae). Rizomlu ve çok yıllık bir deniz bitkisidir. Yaprakları şerit şeklinde, 1 cm kadar genişlikte ve 50 cm kadar uzunluktadır. Yaprak ve rizom parçalarına deniz kenarlarında rastlanır. Türkiye'de Ege ve Akdeniz sahillerinde bulunmaktadır.

ERİŞTE MANTARI --> Saçak mantarı.

ERKEK EĞRELTİ --> Eğrelti.

ERKEK İNCİR --> İncir.

ERKEK KIZILCIK --> Kızılcık.

ERKEK PELİN --> Yavşan.

ERKEK ZEYTİN --> Zeytin.

ERKURTARAN --> Kısamahmut.

ERMENİ KİMYONU --> Frenk kimyonu.

ESKİN --> Işgm.

ESRAR OTU --> Kenevir.

EŞEK BALDIRANI - *Lecokia cretica* (Lam.) DC. (Umbelliferae). Çok yılhk, kalın rizomlu, otsu, beyaz çiçekli ve tüysü yapraklı bir bitki. İskenderun (Belen) ve Tarsus (Çamlıyayla) bölgelerinde zehirli olarak bilinir.
Eş anl. Ayı baldıranı (Çamlıyayla-Tarsus).

EŞEK ÇAYI --> Dağ çayı.

EŞEK ÇAYI --> Pisik otu.

EŞEK DİKENİ - *Onopordum tauricum* Willd. (Compositae). 60-100 cm yükseklikte, iki yıllık, dikenli ve pembe çiçekli otsu bir bitkidir. Meyveleri Deve dikeni tohumu adı altında aktarlarda satılır ve kara ciğer hastalıklarına karşı kullanılır (24). Bk. Boğa dikeni, Deve dikeni, Gengel.
Eş anl. At dikeni (Daday-Kastamonu), Eşek helvası, Eşek kömürdeği, Eşek közlemesi.
Aşağıdaki türler Kangal, Sıyırma, Sıyırma dikeni, Sıyırtma adlarını alır ve gövdeleri, kabuğu soyulduktan sonra çiğ olarak yenir.
Onopordum acanthium L.-Galagan, Kalagan (Erciş-Van).
O. bracteatum Boiss.et Heldr.- Kaluğan (Kızılcahamam-Ankara), Kangal, Kangal dikeni (Sivas). Gövdesi Sivas ve Konya bölgesinde yenir.
O. carduchorum Born.et Beauverd.- Eşek dikeni.
O. illyricum L.- Eşek dikeni.

EŞEK DİKENİ --> Boğa dikeni.

EŞEK DİKENİ --> Gengel.

EŞEK GEVREĞİ --> Eşek marulu.

EŞEK GÖMECİ --> Hatmi.

EŞEK GÜLÜ --> Ayı gülü.

EŞEK HELVASI --> Eşek dikeni.

EŞEK HIYARI - *Ecballium elaterium* A.Richard (Gucurbitaceae). Çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Meyvelerinin usaresi müshil olarak kullanılır (24).
Eş anl. Acı düğlek, Acı dülek, Acı düvelek, Acı düvlek, Acı kavun, Cırtatan, Cırtlak, Cırtlangıç, Hıyarcık, İt hıyarı, Karga düğeleği, Karga düleği, Karga düveleği, Karga ibiği, Karga keleği, Karga kozağı, Karga bostanı, Karga cevizi, Şeytan keleği.

EŞEK KANGALI --> Köygöçüren.

EŞEK KEKİĞİ -- sk.

EŞEK KÖMÜDEĞİ --> Eşek dikeni.

EŞEK KÖZLEMESİ --> Eşek dikeni.

EŞEKKULAĞI --> Karakafes.

EŞEK LÂLESİ --> Süsen.

EŞEK MADIMAĞI --> Kuşekmeği.

EŞEK MARULU - *Sonchus oleraceus* L. (Compositae). 10-150 cm yükseklikte, bir veya iki yıllık, soluk sarı çiçekli, sütlü ve otsu bir bitkidir. Yaprakları başlandıktan sonra salata halinde yenir veya lezzet vermek için et yemeklerine konur. Rozet yaprakları ilk baharda İstanbul pazarlarında Kuzu gevreği adı altında satılmaktadır. Bk. Marul.
Eş anl. Eşek gevreği, Eşek marulu, Kundrul, Kuzu gevreği, Kuzukürkü, Süt otu.
Sonchus asper (L.) Hill subsp-*glaucescens* (Jordan) Ball-Eşek gevreği (Armutlu-Bursa). Sebze olarak kullanılır.

EŞEK MARULU --> Marul.

EŞEK MAYDANOZU --> Frenk maydanozu.

EŞEK NAVRUZU --> Navruz.

EŞEK OTU --> Dağ çayı.

EŞEK OTU --> Korunga.

EŞEK OTU --> Köygöçüren.

EŞEK PAPATYASI --> Beyaz papatya.

EŞEK TURPU --> Hardal otu.

EŞEK YONCASI - *Melilotus officinalis* (L.) Desr. (Leguminosae). 40-250 cm yükseklikte, bir veya iki yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Çiçekleri boyar madde olarak kullanılır (Erzurum).
Eş anl. Kokulu yonca.

EŞGIN --> Işgın.

EŞGUN --> Işgın.

EŞKIN --> Işgın.

EŞKİ --> Kuzukulağı.

EŞKİN --> Işgın.

ETEK --> Burçak.

ET MANTARI --> Ayı mantarı, Tavukbacağı mantarı.

EVCİKKIRAN --> Zehirli mantar.

EVELEK --> Lâbada.

EVLEK MANTARI - *Agaricus* (Agaricaeae) türlerine verilen genel ad. Çayır ve otlaklarda gruplar halinde yetişen ve yenen türlerdir.
Eş anl. Ak mantar, Çayır mantarı, Duvaklıca, Duvaklı mantar, Guguvak, İçikızıl, Keçi mantarı, Kirkin, Koyun mantarı, Koyungöbeği, Köy mantarı, Küp evleği, Mıkbaşı, Şagrak mantarı, Tarla mantarı, Yazı mantarı.
Agaricus arvensis Fr.ex Schaeffer -İçikızıl. Yenen bir türdür.
A. bitorquis (Quél.) Sacc.- Koyungöbeği (Sivas).
A. campestris Fr.ex L. (Psalliota) - Çayır mantarı, İçikızıl. Yenen bir türdür.
A. hortensis Cooke var. *bispora* Lange (Syn:A.bisporus (Lange) Imbah) Özel şekilde yetiştirilip yemeklik olarak satılır. Beyaz renklidir.

EVELİK --> Lâbada.

EVLİYA OTU --> Korunga.

EVRATI --> Eğrelti.

EYİR --> Kızılcık.

EYLENTÜ --> Eğrelti.

EYRALTU --> Eğrelti.

EYVAZ -- Üvez.

EZANTERİ --> Anason.

EZELTERE --> Anason.

EZENTERE --> Anason.

EZERTENE --> Anason.

EZERTERE --> Anason.

EZGİL --> Döngel.

EZZEZZE --> Çengel sakızı.

F

FAMBUR --> Ihlamur.

FARE DİKENİ --> Tavşan kirazı.

FAREKULAĞI - *Anagallis arvensis* L. (Primulaceae). Bir yıllık, otsu ve çıplak bitkilerdir. Yapraklar sapsız, çiçekler mavi veya kırmızı renkli.
Eş anl. Sıçankulağı, Sıçan otu.

FARE OTU --> Dağ reyhanı.

FARFARA OTU --> Öksürük otu.

FATMASAÇI --> Venüs saçı.

FATTAK --> Zakkum.

FAVA --> Fink baklası.

FELEMBUR --> Ihlamur.

FESÇİTARAĞI - *Dipsacus laciniatus* L. (Dipsacaceae). 2 m kadar bir boya erişebilen, iki yıllık, otsu, dikenli, beyaz veya soluk pembe çiçekli bir bitkidir. Kurutulmuş çiçek durumu tarak olarak kullanılır.
Eş anl. Çiğ, Çobantarağı, Karağan (Tarsus-İçel), Pukiç (Doğu Anadolu), Tarak otu.

FESLAN --> Fesleğen.

FESLEĞEN - *Ocimum basilicum* L. (Labiatae). 10-40 cm yükseklikte, beyaz veya pembe çiçekli, özel ve kuvvetli kokulu, otsu ve bir yıllık bir bitkidir. Bahçelerde ve saksıda yetiştirilir. Baharat olarak kullanılır (24). Bk. Dağ reyhanı.
Eş anl. Fesliyen, Irıhan, Peslan, Rahan, Reyhan.

FESLİHAN --> Fesleğen.

FESLİKAN --> Fesleğen.

FESLİKEN --> Fesleğen.

FESLİYEN --> Fesleğen.

FIÇI OTU - *Euphorbia apios* L. (Euphorbiaceae). 30 cm kadar yükseklikte, yumrulu, beyaz sütlü, otsu ve zehirli bir bitkidir. Yumruları eskiden müshil olarak kullanılırdı (24,30). Bk. Sütleğen.
Eş anl. Burçalar (Yenice-Antalya).

FIK OTU --> Böğürtlen.

FILAMBUR --> Ihlamur.

FINDIK AĞACI - *Corylus* türleri (Corylaceae) ne verilen genel ad. Bazı türler Kuzey Anadolu bölgesinde yabanî olarak yetişir ve yetiştirilir.
Corylus avellana L.- Yaban fındığı. Kuzeydoğu Anadolu bölgesinde yabanî olarak yetişir.
C. maxima Miller- Meyvesi için Kuzey Anadolu bölgesinde yetiştirilir.

FINDIK GÜLÜ --> Gül.

FINDIK OTU --> Arslanpençesi.

FINDIK TİRMİTİ --> Tavukbacağı mantarı.

FIRAT KAVAĞI --> Kavak.

FISTIK ÇAMI - *Pinus pinea* L. (Pinaceae). 20-25 m yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen, kozalaklı bir ağaççıktır. Tohumları yenir. Bk. Çam.
Eş anl. Günar, Küner (Denizli), Küna, Künar, Küner, Püste.

FIŞFIŞ --> Zerdali.

FITIK OTU --> Koyun otu.

FİĞ --> Burçak.

FİK --> Burçak.

FİLBAHAR --> Ak asma.

FİLBAHRİ --> Ak asma.

FİLBURNU --> Gilaburu.

FİLİSKİN --> Nane.

FİLKULAĞI --> Yılanyastığı.

FİNİKE ARDICI --> Ardıç.

FİNK BAKLASI - *Vigna unguiculata* (L.) Walp. (Leguminosae). 30-300 cm boyunda, tırmanıcı, beyaz, pembe veya kırmızı çiçekli, bir yıllık otsu bir bitkidir. Batı ve Güney Anadolu'da yetiştirilir. Tohumlarının suda kaynatılıp ezilmesi, limon ve zeytin yağı ile karıştırılması sonucu elde edilen yemeğe Fava denir. Fink baklasının bulunmadığı hallerde bu yemek adî bakla (*Vicia faba* L.) ile hazırlanmaktadır.
Eş anl. Börülce.

FİRAVUN İNCİRİ --> Frenk inciri.

FİRENK İNCİRİ --> Frenk inciri.

FİRENK KİMYONU --> Frenk kimyonu.

FİRENK MAYDANOZU --> Frenk maydanozu.

FİRENK ÜZÜMÜ --> Frenk üzümü.

FİSKE --> Böğürtlen.

FİSKO --> Böğürtlen.

FİSKO KARA YEMİŞİ --> Kara yemiş.

FİTRİ --> Burç.

FİTRUKA --> Kestane.

FOSKULAK --> Pos mantarı.

FOS MANTARI -> Pos mantarı.

FRENK İNCİRİ - *Opuntia ficus-indica* (L.) Miller (Cactaceae). Çok yıllık, dikenli ve sarı çiçekli bir bitkidir. Güney ve Güneybatı Anadolu'da yetişir. Olgun meyveleri yenir. Meyveleri Frenk yemişi adı altında Antalya'da satılmaktadır.
Eş anl. Firavun inciri, Frenk yemişi, Hint inciri, Kayındili, Kaynadili, Kaynanadili, Kaynanayumruğu, Mandadili, Mart yemişi, Tahta yemişi (Mersin).

FRENK KİMYONU - *Carum carvi* L. (Umbelliferae). 20-80 cm yükseklikte, çok yıllık, beyaz veya pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir. Meyveleri baharat olarak kullanılır. Kars bölgesinde (Çıldır) genç dalları koku vermek için çorbaya ve yemeklere konur. Bk. Kimyon, Nanahan, Yabani kimyon.
Eş anl. Çemen (Çıldır-Kars), Ermeni kimyonu, Firenk kimyonu, Karaman kimyonu, Keraviye, Nemse kimyonu.

FRENK MAYDANOZU - *Anthriscus cerefolium* (L.) Hoffm. (Umbelliferae). Bir yıllık, otsu, tüylü ve beyaz çiçekli bir bitki. Bk. Hırhmdilik.
Eş anl. Firenk maydanozu.
Anthriscus sylvestris (L.) Hoffm.-Eşek maydanozu.

FRENK ÜZÜMÜ - *Ribes rubrum* L. (Grossulariaceae). Dikensiz, parçalı yapraklı ve kırmızı meyveli bir çalı. Bahçelerde yetiştirilir ve olgun meyveleri yenir. *R. nigrum* L. türüne de aynı ad verilmektedir.
Eş anl. Firenk üzümü.
Ribes orientale Desf. -Çeçem (Erzurum), İt üzümü. Dikensiz bir çalı. Meyveler olgunlukta turuncu renk alır. Meyveleri Erzurum bölgesinde yenmektedir.
R. uva-crispa L. (Syn:R.grossularia L.)-Bektaşi üzümü. Dikenli bir çalı. Meyveler yeşil, sarı veya kırmızı renkli. Bahçelerde yetiştirilir ve meyveleri yenir.

FRENK YEMİŞİ --> Frenk inciri.

FUKUKU --> Böğürtlen.

FUL --> Yasemin.

FULYA --> Nergis.

FUNDA --> Süpürge otu.

FURÇAK --> Burçak.

FUSKA --> Böğürtlen.

G

GABA --> Ebe gümeci.

GABA GÖMEÇ --> Ebe gümeci.

GABALAH --> Kabalak.

GABALAK --> Kabalak.

GABRAM --> Soymuk.

GAGAÇ --> Gelincik.

GAGGOÇ --> Koşkoz.

GALABAH --> Galabak.

GALABAK - *Arctium minus* (Hill) Bernh. subsp. *pubens* (Babington) Arènes (Compositae). 1 m kadar yükselebilen, iki yıllık, mor çiçekli ve otsu bir bitkidir. Erzurum bölgesinde genç gövdeleri çiğ olarak yenir ve yapraklarından et dolması sarılır. Bk. Dul avrat otu.
Eş anl. Galabah, Galagan, Şoropok.

GALAGAN --> Eşek dikeni.

GALAGAN --> Galabak.

GALDIRIK --> Ispıt.

GALDİREK --> Ispıt.

GALDİREYİK --> Ispıt.

GALDİRİK --> Ispıt.

GALDURAYAK --> Ispıt.

GALDURUK --> Ispıt.

GALEDEN --> Güz çiğdemi.

GALKAN --> Kalkan.

GANAK --> Kanak.

GANGAL --> Gengel.

GANGAL DİKENİ --> Gengel.

GANKAL --> Gengel.

GANYAŞ --> Kanyaş.

GANYAŞI --> Kanyaş.

GANYEŞ --> Kanyaş.

GANYEŞİ --> Kanyaş.

GANYEŞİL --> Kanyaş.

GARA GAVIK --> Çengel sakızı.

GARA GİLİK --> Çoban üzümü.

GARA KAVIK --> Çengel sakızı.

GARAMIK --> Karamuk.

GARAVUK --> Çengel sakızı.

GARÇİÇEĞİ --> Kar çiçeği.

GARDE --> Yılanyastığı.

GARDELEN --> Kardelen.

GARGAN --> Karabaş otu.

GAVLAGAN --> Çınar ağ.

GAVLAN --> Çınar ağ.

GAVŞAK --> Kestane.

GÂVUR BAKLASI --> Domuz baklası.

GÂVURBAŞI --> Müşkülüm.

GÂVUR HAŞHAŞI --> Ban otu.

GÂVUR PANCARI --> Yılanyastığı.

GÂVUR SOĞANI --> Dağ sümbülü.

GÂVUR TİLKİŞENİ --> Sarmaşık.

GAZANDELEN --> Kazankulpu.

GAZAYAGI --> Kazayağı.

GAZAYAK --> Kazayağı.

GAZEL BOYNUZU --> Sepik.

GAZEL OTU - *Dictamnus albus* L. (Rutaceae). Çok yıllık, beyaz veya pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir. Kuzey Anadolu bölgesinde yetişir.
Eş anl. Geyik otu, Girit otu.

GAZEYAGI --> Kazayağı.

GAZYAK --> Kazayağı.

GEBELEK --> Burç.

GEBERE --> Kebere.

GEBRE --> Kebere.

GEBRE OTU --> Kebere.

GECEGÜNDÜZ ÇİÇEĞİ --> Gece menekşesi.

GEÇİSAKALI --> Tekesakalı.

GECE MENEKŞESİ - *Hesperis matronalis* L. (Cruciferae). 100 cm kadar yükselebilen, iki yıllık, pembe veya beyaz çiçekli, otsu bir bitkidir. Çiçeklerinin gece açması nedeniyle bu ad verilmiştir.
Eş anl. Gecegündüz çiçeği.

GECESEFASI - *Mirabilis jalapa* L. (Nyctaginaceae). Vatanı tropikal Amerika olan bir süs bitkisidir. Bahçe ve parklarda yetiştirilir. Çiçekler beyaz, sarı, kırmızı veya alacalı renklidir. Çiçekler akşam üstü açar. Bk. Gündüzsefası.

GEDİGEN --> Kebere.

GEDİM --> Kerdeme.

GEDİME --> Kerdeme.

GELEBEK OTU --> Düğün çiçeği.

GELEBORU --> Gilaburu.

GELİMKARA --> Burç.

GELİNBARNAĞI --> Gelinparmağı.

GELİNBOĞAN --> Döngel.

GELİNCİK -Bir yıllık *Papaver* (Papaveraceae) türlerine verilen genel ad. 60 cm kadar yükselebilen, kırmızı çiçekli, bir yıllık ve otsu bitkilerdir. Çiçekleri öksürük kesici, yaprakları ise sebze olarak kullanılır. Batı Anadolu pazarlarında satılır. Çiğ olarak salata halinde veya yağ ve yumurta ile kavrularak yenir. Bk. Haşhaş.
Eş anl. Alvala, Arıgülü, Aş otu (Gazi Antep), Börek otu, Çaplançanak, Düğmeli ot, Gagaç, Gelincik mancarı, Gelineli (Düziçi-Adana), Gelin gülü, Gelinkadın, Gelin otu, Gündüz gülü, Gülgülü, Hüddüdü (Dörtyol), İbiççe, İbibitce, İbificce, Kahma, Kahmacık, Kakma, Kangılız, Kapçık, Kapçık otu, Kapmcak, Kapırcak, Kapurcak, Karagöz, Karakazancık, Köpeklolosı, Malaşa, Mümülü, Titregızım, Tultuk, Vıccı vıccı, Yordanlı.
Özellikle aşağıdaki türler kullanılır.
Papaver dubium L.-Kapsülü silindir biçiminde.
P. lacerum Popov-Kara gelincik (Kemah-Erzincan).
P. rhoeas L.-Kapsül az çok küre biçiminde.

GELİNCİK --> Salep.

GELİN ÇİÇEĞİ --> Ağlayangelin.

GELİNELİ --> Gelincik.

GELİNFENERİ --> Güvey feneri.

GELİNGÖBEĞİ --> Kara hindiba.

GELİN GÜLÜ --> Çuha çiçeği.

GELİN GÜLÜ --> Gelincik.

GELİN GÜLÜ --> Lâle.

GELİNKÜPESİ --> Tavşan kirazı.

GELİN MANTARI --> Zehirli mantar.

GELİN OTU --> Gelincik.

GELİN OTU --> Güveyfeneri.

GELİNPARMAĞI - *Sempervivum armenum* Boiss.et Huet (Crassulaceae). Rozet yapraklı, yaprakları etli, sarı çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Ankara, Erzurum ve Kars bölgelerinde yaprakları çiğ olarak yenir. Ankara'nın değişik semtlerinde kurulan, köylü pazarı denen pazarlarda, civar köylerden getirilerek satılmaktadır.
Eş anl. Gelinbarmağı, Gelindüğmesi (Kars), Kadmparmağı, Koluncuk (Polatlı-Ankara).

GELİNSAÇI --> Bostanbozan.

GELİNSAÇI --> Dededeğneği.

GELİNTELİ MANTARI --> Tellice.

GENCE --> Renk otu.

GENEC --> Renk otu.

GENEGERÇEK OTU --> Hint yağı ağ.

GENERÇEK --> Hint yağı ağ.

GENCE --> Gengel.

GENGEL - *Silybum marianum* (L.) Gaertner (Compositae). 30-100 cm yükseklikte, iki yıllık, mor çiçekli ve otsu bir bitkidir. Genç sürgünleri, suda haşlandıktan sonra salata halinde veya et yemekleri içine sebze olarak konularak yenir. Gövde, dış kısmı soyulduktan sonra çiğ olarak yenmektedir (Edirne, Kırklareli).

Anadolu'da Gangal, Gengel, Kangal, Kenger gibi adlar, soyularak gövdesi yenen, dikenli bitkiler için kullanılmakta ve bölgelere göre, değişik cins ve türlere verilmektedir. Bk. Eşek dikeni, Kenger.

Eş anl. Akkız, Ala kangal, Ala kenger, Deve dikeni, Deve gengeli, Eşek dikeni, Gangal, Gangal dikeni, Gankal, Genge, Genger, Kıbbun, Kocabaş, Kocabaşı, Meryem ana dikeni, Sütlü kengel, Uslu kengel.

GENGER --> Gengel.

GERÇEMEK --> Keçibiciği.

GERÇİMEK --> Keçibiciği.

GERDANLIK --> Kuzu otu.

GERDEME --> Kerdeme, Su teresi.

GERDİME --> Kerdeme, Su teresi.

GERDÜME --> Kerdeme.

GEREN DİKENİ --> Aptesbozan otu.

GEREN OTU --> Deniz börülcesi.

GERMESİK --> Gilaburu.

GERMEŞA --> Gilaburu.

GERMEŞÜK --> Gilaburu.

GERMİŞE --> Gilaburu.

GERMİŞEK --> Gilaburu.

GEVELE --> Burç.

GEVEN - *Astragalus* (Leguminosae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, dikenli ve yastık biçiminde dağ bitkileri. Bazı türlerin gövdelerinden kitre zamkı (Geven hıcı, Geven püsü, Geven püzü, Kitire, Kitre, Piz, Püs) elde edilir. Dikenleri yakıldıktan

sonra hayvan yemi olarak kullanılır. Bazı *Astragalus* (Geven) türlerinin kökleri, Konya bölgesinde, Deli çöven adı altında çöven yerine satılmaktadır.
Doğu Anadolu bölgesinde çiçekleri çiğ olarak yenir. Bk. Çöven, Pişik geveni.
Eş anl. Çekme, Gön, Kavan, Ketire, Ketre, Keven.
Astragalus acmophyllus Bunge- Sarı geven (Erciyeş dağı-Kayseri).
A. angustifolius Lam.- Keçi geveni (Erciyeş dağı-Kayseri).
A. aureus Willd.- Altın geveni.
A. gummifer Lab.- Ak geven (Develi-Kayseri), Püs geveni, Zamk geveni.
A. microcephalus Willd.-Boz geven (Erciyeş dağı-Kayseri). Kara geven (Çepni, Gemerek-Sivas), Kayseri (Develi) bölgesinde kitre zamkı bu türden elde edilmektedir (24).
A. pisidicus Bois.et Heldr.- Yılancık otu (İsparta).
A. subrobustus Boriss.- Bk. Koçkuyruğu.

GEVEN HICI --> Geven.

GEVEN PÜSÜ --> Geven.

GEVEN PÜZÜ --> Geven.

GEVREK --> Pelemir.

GEVREK SÖĞÜT --> Söğüt.

GEYİK DİKENİ --> Ak diken.

GEYİK DİKENİ --> Alıç.

GEYİKDİLİ - *Scolopendrium officinale* (L.) Lam. (Aspleniaceae). Rizomlu, çok yıllık, otsu ve çiçeksiz bitkiler. Kökleri idrar söktürücü ve göğüs yumuşatıcı olarak kullanılır (24).
Eş anl. Danadili (Giresun).

GEYİK KÖRMENİ --> Soğan.

GEYİK LÂLESİ --> Lâle.

GEYİK MANTARI - *Chroogomphus rutilus* O.K.Miller (Gomphidiaceae). Bolu bölgesinde yetişir ve bölge halkı tarafından yenir. Bk. Balaban mantarı.

GEYİK MANTARI --> Balaban mantarı.

GEYİK OTU --> Gazel otu.

GEYİK OTU --> Sâter.

GEYZİ --> Anason.

GEZENGEVİ --> Bazı *Quercus* (Fagaceae) türlerinin yaprakları üzerinde meydana gelen tatlı lezzetli usare. Özellikle Doğu Anadolu bölgesinde (Diyarbakır, Erzurum, Mardin ve Siirt) elde edilir. Tat verici olarak şeker yerine kullanılır (24). Bk. Meşe.
Eş anl. Aruro (Mardin-Süryanice), Gezengi (Elazığ), Gezo (Diyarbakır), Kudret helvası, Men (Mardin-Arapça), Türk kudret helvası, Yağcı pelidi (Amasya).
Gezengevi özellikle aşağıdaki türlerden elde edilmektedir.
Quercus brantii Lindley- Güney ve Güneydoğu Anadolu.
Q. libani Olivier-Güney Anadolu.

GEZENGİ --> Gezengevi.

GEZGEZ --> Isırgan.

GEZİK --> Ilgın.

GEZNİK --> Isırgan.

GEZO --> Gezengevi.

GICI --> Acı gıcı.

GICI --> Gıcıgıcı.

GICIGICI - *Silene alba* (Miller) Krause subsp. *divaricata* (Reichb.) Walters (Caryophyllaceae). 30-80 cm yükseklikte, bir veya çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Erzurum ve Kars bölgesinde pişirilerek yenir. Bk. Gıvışgan otu, Salkım çiçeği.
Eş anl. Ballıca (Konya), Gıcı, Gıcık, Gıcime.

GICIK --> Gıcıgıcı.

GICIKDAN OTU --> Isırgan.

GICIK OTU --> Uyuz otu.

GICIR --> Silcan.

GICIR DİKENİ --> Silcan.

GICİME --> Gıcıgıcı.

GİĞİŞ --> Lâbada.

GINCIROP --> İncirop.

GIRABA --> Karamuk.

GIRABUH --> Karamuk.

GIRGAT --> Alıç.

GITA --> Şal kabağı.

GIVIRŞIK --> Gıvışgan otu.

GIVIŞGAN --> Gıvışgan otu.

GIVIŞGAN OTU - *Silene vulgaris* (Moench) Garke (Caryophyllaceae). 80 cm kadar yükselebilen, çok yıllık, beyaz veya kırmızı çiçekli, otsu bir bitkidir. Çiçek açmadan toplanan yaprak ve dalları, Güney ve Batı Anadolu'da sebze olarak kullanılır. Bk. Gıcıgıcı, Salkım çiçeği.
Eş anl. Cıvrmcık, Çığıştak, Gıvırşık, Gıvışgan, Ecibücü, İbişgıbış, Kıvırşık (Daday-Kastamonu), Kıvışgan, Kıvışık, Kıvışkan, Kıvrışık, Kıvşıyık (Ermenek-Konya), Tavukyastığı (Tekirdağ).
Aşağıdaki türler de sebze olarak kullanılmaktadır.
Silene alba L.-Bk.Gıcıgıcı.
S. inflata Sm.-Serçe otu (Muğla).

GIVŞAK --> Çivit otu.

GIZAMBAH --> Karamuk.

GIZAMIK --> Karamuk.

GİDİRNE --> Porsuk.

GİDİŞGEN --> Isırgan.

GİDİŞGEN OTU --> Isırgan.

GİLABADA --> Gilaburu.

GİLABURU - *Viburnum opulus* L. (Caprifoliaceae). 2-4 m yükseklikte, yapraklar genellikle 3 parçalı, çiçekler beyaz renkli, meyve olgunlukta kırmızı renkli. Olgun

meyvelerin sıkılması ile elde edilen usare içecek olarak kullanılır. Meyvelerinden turşu yapılır (Bünyan, Pınarbaşı-Kayseri, Sille-Konya). Bk. Kokar ağ.
Eş anl. Dağdağan ağ, Dağdığan, Geleboru, Gilabada, Gildar (Tunceli), Giligili (Sille-Konya), Giraboğlu, Girabolu, Gireboğlu, Gireboli.
Viburnum lantana L.-Germişek (Sivas). Yapraklar tam, dişli kenarlı, alt yüz tüylü. Meyveler olgunlukta siyah renkli. Sivas bölgesinin ünlü ağızlıkları bu türün dallarından yapılmaktadır. Ağızlık yapımında kullanılan germişek ağacı Tokat ve Niksar bölgesindeki ormanlardan elde edilir.
Eş anl. Germesik, Germeşa, Germeşe, Germeşük (Tokat), Özübüyük (Sivas).
V. opulus L. var. *sterilis* DC. -Kartopu. Bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilmektedir.
V. tinus L.- Filburnu, Yabanî defne. Kışm yaprak dökmeyen bir ağaççık. Bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir. Bk. Ak asma.

GİLDAR --> Gilaburu.

GİLGİL DARISI --> Darı.

GİLİGİLİ --> Gilaburu.

GİLİKŞEKER --> Çitlembik.

GİMİ --> Kimi.

GİRABOĞLU --> Gilaburu.

GİRABOLU --> Gilaburu.

GİREBOĞLU --> Gilaburu.

GİREBOLİ --> Gilaburu.

GİRİT LÂLESİ --> Manisa lâlesi.

GİRİT OTU --> Gazel otu.

GİRİT OTU --> İt üzümü.

GİRİT SATERİ --> Kaya kekiği.

GİRİT ŞAKAYIĞI --> Manisa lâlesi.

GİZVEN --> Buttum.

GODON ALICI --> Alıç.

GOFALIK --> Hasır otu.

GOFTİGODA --> Bırçalık, İskorçina, Yemlik.

GOKÇE --> Burç.

GOMEÇ --> Ebe gümeci.

GOŞGOZ --> Koşkoz.

GOVA --> Hasır otu.

GOYCE --> Burç.

GOYUN --> Süpürge otu.

GOZGOÇU --> Koşkoz.

GOZKOÇU --> Koşkoz.

GÖBEK MANTARI --> Ayı mantarı, Kuzugöbeği.

GÖBELEK --> Burç.

GÖBELEK --> Kuzugöbeği.

GÖÇKOVAN --> Güz çiğdemi.

GÖDEN ALICI --> Alıç.

GÖĞÇE --> Burç.

GÖĞÇE --> Dafne.

GÖĞELEK --> Burç.

GÖĞEM --> Erik.

GÖKÇE --> Burç.

GÖKÇE --> Dafne.

GÖK ERİK --> Erik.

GÖGE OTU --> Canavar otu.

GÖGÜNDÜRME --> Boynuzlu gelincik.

GÖGÜNDÜRME LÂLESİ --> Boynuzlu gelincik.

GÖGÜŞ --> Palamut.

GÖGÜŞDÜRME --> Boynuzlu gelincik.

GÖK BAŞ --> Peygamber çiçeği.

GÖK BOYA --> Kök boya.

GÖK DEDEM --> Çiğdem.

GÖK DİKEN --> Topuz.

GÖKDÜN --> Keten.

GÖKGIZ --> Çiğdem.

GÖKNAR --> Köknar.

GÖK SÜSEN --> Süsen.

GÖLEĞEZ - *Colocasia esculenta* (L.) Schott (Araceae). Yumrulu, büyük yapraklı ve otsu bir bitki. Güney Anadolu bölgesinde yetiştirilir ve yumruları yenir.
Eş anl. Göleğiz (Gazipaşa-Antalya), Gölevez, Kolokaz.

GÖLEĞİZ --> Göleğez.

GÖLEVEZ --> Göleğez.

GÖL KESTANESİ - *Trapa natans* L. (Trapaceae). Bir yıllık, otsu ve yaprakları ile su yüzünde yüzen bir bitki. Meyve 2-3 cm çapında, sert ve 2-4 boynuz biçiminde dikenli. Tohumu yenir. Özellikle Trakya bölgesi göllerinde bulunmaktadır.
Eş anl. Su kestanesi.

GÖL SOĞANI --> Çan çiçeği.

GÖMEÇ --> Ebe gümeci.

GÖN --> Geven.

GÖNDÜRME --> Boynuzlu gelincik.

GÖRECE --> Cincile.

GÖVELDEK --> Burç.

GÖVELEK --> Burç.

GÖVEM --> Erik.

GÖVEM ERİĞİ --> Ak diken.

GÖVE OTU --> Canavar otu.

GÖVREK --> Sığırdili.

GÖYE OTU --> Canavar otu.

GÖYLEK --> Burç.

GÖZ DİKENİ --> Boğa dikeni.

GÖZENEK --> Çiğdem.

GÖZ OTU --> Ban otu.

GUDDEME ÇİÇEĞİ --> Ölmez çiçek.

GUGA DİKENİ --> Böğürtlen.

GUGUVAK --> Evlek mantarı.

GURANTE --> Soğan.

GURTGULAĞI --> Kurtkulağı.

GUŞGUŞ --> Kuşguş otu.

GUY OTU --> Mercanköşk.

GUZER --> Yemlik.

GUZUGULAĞI --> Kuzukulağı.

GÜBRE MANTARI --> Söbelen.

GÜDÜN --> Keten.

GÜEŞEYİK--> Hindiba.

GÜEYK --> Hindiba.

GÜGEYİK --> Hindiba.

GÜGÜK --> Lâle.

GÜL - *Rosa* (Rosaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yapraklarını döken, dikenli, beyaz, sarı, pembe veya kırmızı çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitkidir. Türkiye'de 25 kadar yabanî gül türü yetişmektedir. Birçok kültür çeşidi bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir. Bk. Yabanî gül.
Petallerinden Gülbeşeker veya Gül reçeli yapılan, çiçekleri katmerli ve büyük olan çeşitlere Hokka gülü veya Okka gülü adı verilir.
Rosa alba L.-Beyaz gül. Eskiden Bursa ve Isparta bölgesinde gül yağı elde etmek için yetiştirilirdi. Bu gün terk edilmiştir. Süs bitkisi olarak ekilir.
R. banksiana Aiton-Sakız gülü, Tırmanıcı, az dikenli, küçük, sarı veya beyaz çiçekli. Eskiden İstanbul bahçelerinde çok yetiştirilirdi.
R. canina L.-Asker gülü, İt gülü, Köpek gülü. Bk. Yabanî gül.
R. centifolia L.- Has gül, Hokka gülü, Katkatı gülü, Okka gülü, Sadberk gülü, Van gülü.
R. damascena Miller- Isparta gülü, Şam gülü, Yağ gülü. Burdur ve Isparta bölgelerinde, gül yağı elde etmek için yetiştirilir (24, 27). Aynı tür, gül yağı elde etmek için İnegöl köylerinde Fındık gülü adı altında yetiştirilmektedir.
R. foetida J. Herrm.- Osurgan gülü, Sarı gül. Çiçekler sarı renkli ve fena kokulu.
R. gallica L.- Kırmızı gül. Kuzey Anadolu bölgesinde yabanî olarak bulunur. Bunların çiçekleri yalın kat, koyu pembe renkli ve kuvvetli kokuludur (27).
R. hemisphaerica J. Herrm.- Kadıngöbeği (Çepni, Gemerek-Sivas). Çiçekler sarı renklidir.
R. moschata L.- Misk gülü. Osmanlı döneminde Bursa'da yetiştirilir ve çiçeklerinden gül yağı elde edilirdi (27).
R. multiflora Thunb.- Çiçekler küçük ve çok adettedir. Vatanı Çin veya Japonya olup bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir (Eskişehir).
Türkiye'de 25 kadar gül türü yabanî olarak bulunmaktadır (40). Buna karşılık yüzlerce kültür çeşidi süs bitkisi olarak yetiştirilmektedir. Türkiye'de yetiştirilen yerli ve yabancı kökenli kültür çeşitlerinde bazılarına özel adlar verilmektedir.
Aşağıdaki adlar bazı bölgelerde kullanılmakta ise de, bunlara ait örnekler sağlanmadığı için bilimsel adları saptanamamıştır.

Hafız gülü- Dikensiz, çiçekler çok adette, küçük ve kırmızı. Osmanlı döneminde Bursa bölgesinde yetiştirilir ve çiçeklerinden gül yağı elde edilirdi (27).
Nesterin gülü (Ağustos gülü)- Beyaz, katmerli ve küçük çiçekli bir türdür.
Tevrizi gülü- Elazığ'da yetiştirilen bir gül türü.

GÜLBURNU --> Yabanî gül.

GÜL ELMASI --> Yabanî gül.

GÜLFAKİ - *Merendera kurdica* Bornm. (Liliaceae). 20 cm kadar yükseklikte, soğanlı ve pembe çiçekli bir bitki. Van ve Hakkâri dağlarında yetişir. Yumruları Hakkâri bölgesinde romatizmaya karşı kullanılır. Bk. Acı çiğdem.

GÜLFATMA --> Boynuzlu gelincik.

GÜLFATMA --> Hatmi.

GÜLGÜLÜ --> Boynuzlu gelincik.

GÜLGÜLÜM --> Boynuzlu gelincik.

GÜL HATMİ --> Hatmi.

GÜLHATUN --> Boynuzlu gelincik.

GÜLİBRİŞİM - *Albizia julibrissin* Durazz. (Leguminosae). 10 m kadar yükselebilen, tüysü yapraklı, çiçek örtüsü yeşilimtırak, stamenler soluk pembe renkli. Vatanı subtropikal Asya olan ve Kuzeybatı Anadolu'da süs bitkisi olarak yetiştirilen bir ağaççıktır.
Eş anl. İpek ağacı, İpek gülü.

GÜL LÂLE --> Manisa lâlesi.

GÜLLÜGÖNDÜRME --> Boynuzlu gelincik.

GÜLLÜK --> Eğrelti.

GÜLÜK --> Çiriş.

GÜMÜLGEN --> Soğan.

GÜMÜRGEN --> Soğan.

GÜMÜRSEN --> Soğan.

GÜNÜŞDÜĞME - *Tanacetum parthenium* (L.) Schultz Bip. (Compositae). 20-60 cm yükseklikte, çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Çiçekli dalları ateş düşürücü ve uyarıcı olarak tanınmaktadır (24). Bk. Pire otu.

GÜNÜŞİ IHLAMUR --> Ihlamur.

GÜNAR --> Fıstık çamı.

GÜNDÜZ GÜLÜ --> Gelincik.

GÜNDÜZSEFASI --> Kahkaha çiçeği.

GÜNEGİK --> Hindiba.

GÜNEK --> Hindiba.

GÜNEŞ ÇİÇEĞİ --> Ölmez çiçek.

GÜNEVRİK --> Hindiba.

GÜNEYİK --> Hindiba.

GÜNEYLİK --> Hindiba.

GÜNGÜLÜ --> Gelincik.

GÜNLÜK - *Liquidambar orientalis* Miller (Hamamelidaceae). 20 m kadar yükselen, kışın yapraklarını döken, çınar görünüşünde bir ağaçtır. Gövdenin yaralanması ile elde edilen belseme Buhur yağı, Günnük sakızı, Kara günlük yağı veya Sığala yağı, geri kalan kabuklara ise Buhur veya Yaprak buhur denir. Bu ürünler tedavide ve tütsü olarak kullanılır (24).
Eş anl. Günnük ağ, Kara günlük ağ, Sığala ağ, Sığla ağ.

GÜNNÜK --> Günlük.

GÜNNÜK SAKIZI --> Günlük.

GÜREN --> Kızılcık.

GÜRGEN - *Carpinus* (Corylaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yaprak döken ağaçlar.
Carpinus betulus L.-Kara gürgen (Tekirdağ), Orsit.
C. orientalis Miller-Ak gürgen (Tekirdağ).

GÜRİZ --> Sığırdili.

GÜR ÜZÜM --> Böğürtlen.

GÜŞAD OTU --> Gentiyane.

GÜVEGÜVE --> Tosbağa otu.

GÜVELDEK --> Burç.

GÜVELEK --> Burç.

GÜVEM --> Erik.

GÜVE OTU --> Ölmez çiçek.

GÜVEYFENERİ - *Physalis alkekengi* L. (Solanaceae). 30-60 cm yüksekte, çok yıllık, rizomlu, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Meyve 10-17 mm çapında küremsi şekilli ve parlak turuncu kırmızı renklidir. Meyveleri idrar artırıcı, ateş düşürücü ve yatıştırıcı olarak kullanılır.
Eş anl. Gelinfeneri, Gelin otu, Kembel otu, Kambil otu, Kandil otu, Kızıl kaytarma, Teleme otu, Yabanî biber (Sürmene-Trabzon).
Withania somnifera (L.) Dunal- Meyve 5-8 mm çapında ve parlak kırmızı renkli. Güney Anadolu (Alanya, Mersin) bölgesinde yetişir. Zehirli bir bitkidir (30).

GÜVEY OTU --> Mercanköşk.

GÜVÜÇ --> Palamut.

GÜZ ACI ÇİĞDEMİ --> Güz çiğdemi.

GÜZ ÇİĞDEMİ -Son baharda çiçek açan *Colchicum* (Liliaceae) türlerine verilen genel ad. Zehirli bitkilerdir (24, 29, 30). Bu türler son baharda yalnız çiçek meydana getirirler, yapraklar ve meyve ancak gelecek ilk baharda görülür. Bu nedenle bu türlere bazı bölgelerde Aliöksüz, Aliökrüz (Yozgat), Öksüzali veya Öksüzoğlan (Ankara, Sivas) adları verilmektedir. Göçkovan, Kalkgit (kalk git) ve Vargit (var git) adları bu türlerin son baharda çiçek açmaları ile ilgilidir. Bu türlerin çiçek açması yayladan inme zamanının geldiğinin bir işareti olarak kabul edilir. Bk. Acı çiğdem, Çiğdem.
Eş anl. Aliöksüz, Göçkovan (İkizdere-Rize), Güz acı çiğdemi, Öğsüz çiçeği, Öksüz çiçeği (Göynücek-Amasya), Öksüzoğlan (Şarkışla-Sivas), Kalkgit, Morca, Öksüzali, Vargit.
Aşağıdaki türler zehirli bitki ve süs bitkisi olarak bir öneme sahiptirler (24, 29, 30).

Colchicum autumnale L.- İtboğan, Sürincan (Osmanlı dönemi yayınlarında görülen bir addır). Bu tür Anadolu'da bulunmaz. Bir Avrupa bitkisidir.
C. baytopiorum C.D.Brickell- Güz çiğdemi. Antalya bölgesinde (Termessos harabeleri) yetişen endemik bir tür.
C. boissieri Orph.-Morca (Muğla). Bu ad bitkinin çiçek rengi ile ilgilidir. Bölgede "Morca, kekliği vurma zorca" deyimi kullanılır. Bu tür son baharda çiçek açar ve bu mevsimden sonra keklik avı zorlaşır.
C. cilicicum (Boiss.) Dammer-İt sarımsağı (K.Maraş). Güney Anadolu bölgesinde yaygın bir türdür. Bir melez olarak bahçelerde yetiştirilen *C. byzantinum* Ker-Gawler çeşidinin elde edilmesinde kullanıldığı sanılmaktadır. Zehirli bir bitkidir (24,30). Kurutulmuş yumruları Kahraman Maraş bölgesinde Deli salep veya Sarımsak salebi adı altında salep yerine kullanılmaktadır. Bk. Deli salep, Salep.
Eş anl. Ayı çiğdemi.
C. macrophyllum B. L. Burtt- Güz çiğdemi. Çok geniş yapraklı olup Güneybatı Anadolu bölgesinde (Marmaris-Muğla) yetişir.
C. speciosum Steven-Cambırt (Bulancak), Galeden (Yusufeli), Likofor (Doğu Karadeniz bölgesi), Ligoser (Çaykara), Zumak (Sürmene). Tohumları dış ülkelere satılır (24).
C. trapezuntinum Boiss. (Syn: C. umbrosum Stev.)- Trabzon güz çiğdemi. Kuzey Anadolu bölgesi dağlarında yetişen küçük çiçekli bir türdür.
C. turcicum Janka-Tarhana çiçeği (Terkos köyü-İstanbul), Türk güz çiğdemi.
C. variegatum L.-Yumruları Romalılar döneminde Hermodactylus adı altında tanınır ve müshil olarak kullanılırdı (24).

GÜZEL AVRAT OTU - *Atropa belladonna* L. (Solanaceae). 50-200 cm yükseklikte, çok yıllık, mor çiçekli bir bitkidir. Meyve 1-2 cm çapında, parlak siyah renkli. Zehirli bir bitkidir (24,30). Bk. Mürver.
Eş anl. Avrat otu, Ayı çileği (Trabzon), Ayı liforu (Trabzon), Ayı ligarbası (Trabzon), Deli otu, İpkeseği (Beşikdüzü-Trabzon), Kurt böğürtleni (Azdavay-Kastamonu), Yidin (Tirebolu-Giresun), Yiğdin otu (Azdavay-Kastamonu). Bu adın, yiğdin (=kötü koku) veya yiğe (=zarar veren) kelimeleri ile ilgili olduğunu düşünüyoruz.

GÜZ NERGİSİ --> Nergis.

H

HABEŞ --> Kuşburnu.

HACILAR OTU --> Adam otu.

HADİMALA --> Dere otu.

HAFIZ GÜLÜ --> Gül.

HAKİKİ CİNCİLE --> Cincile.

HALFAT --> Ahlat.

HALEP ÇAMI --> Çam.

HALEP LÂLESİ --> Lâle.

HALIÇ --> Alıç.

HALISAÇAĞI --> Saçak mantarı.

HALİÇ --> Alıç.

HALUÇ --> Alıç.

HALVAN - *Xanthogalum purpurascens* Lallem. (Umbelliferae). Çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Boyu 4 metreye kadar erişebilir. Kuzey ve Doğu Anadolu bölgelerinin dağ çayırlarında yetişir. Bu ad Hamsiköy-Trabzon'da kullanılmaktadır.

HAMALAK --> Sedir.

HAMAYLIK --> Ebe gümeci.

HAMBELES --> Mersin.

HAMDAKUKA --> Böğürtlen.

HAMIZA --> Mahmude otu.

HAMOFTA --> Dağ çileği.

HAMUÇARA --> Dağ çileği.

HAMUKARA --> Dağ çileği.

HAMUKERA --> Dağ çileği.

HAMURKESEN --> Köygöçüren.

HANIFTA --> Dağ çileği.

HANIMELİ - *Lonicera* (Caprifoliaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, kışın yaprak döken, beyaz, sarı veya kırmızı çiçekli ağaççık veya tırmanıcı bitkilerdir.
Lonicera japonica Thunb.- Hanımeli. Türüz otu. Bahçelerde yetiştirilir.
L. nummulariifolia Jaub.et Spach-Tavşançili (Erzincan).

HANIMYAMASI --> Dul avrat otu.

HANNIP --> Keçiboynuzu.

HANZAL --> Acı karpuz.

HAR --> Defne ağ.

HARAÇ --> Keçiboynuzu.

HARDAL OTU - *Sinapis arvensis* L. (Cruciferae). 20-60 cm yükseklikte, bir yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Genç dalları salata halinde veya pişirilerek yenir. Bk. Turp otu.
Eş anl. Acırga (Gemerek-Sivas), Eşek turpu (Küre-Kastamonu), Manamıh, Manamuh, Mananık (Ilıca, Pasinler-Erzurum), Mananik, Tüppek (Çıldır-Kars), Yabanî hardal.

HARDAL OTU --> Su teresi.

HARDAL OTU --> Turp otu.

HARNIP --> Keçiboynuzu.

HARNUP --> Keçiboynuzu.

HARPIZ --> Nane.

HARPUT SOĞANI --> Soğan.

HARRUP --> Keçiboynuzu.

HARTLAP --> Koca yemiş.

HASBİR --> Aspir.

HASANKEYF TÜTÜNÜ --> Deli tütün.

HASEKİKÜPESİ - *Aquilegia* türleri (Ranunculaceae) ne verilen genel ad. Çok yıllık, otsu ve gösterişli çiçeklere sahip bitkiler. Bazı türler bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir.
Eş anl. Sultanküpesi.
Aquilegia olympica Boiss.- 30-60 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu ve mavi beyaz çiçekli bir türdür. Kuzey ve Doğu Anadolu dağlarında bulunur.

HAS GÜL --> Gül.

HASIR OTU - *Typha* (Typhaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, otsu bitkiler. Durgun su ve bataklıklarda yetişir.
Eş anl. Ak saz, Gofalık, Gova, Kiliz, Kofa, Kofalık, Koğa, Kova, Kovalık, Puf sazı, Semerci sazı, Semer otu, Su kamışı, Zembil otu.
Typha domingensis Pers.-Hasır, zembil ve semer yapmakta kullanılan yaygın bir türdür.
T. latifolia L.- Batı ve Orta Anadolu'da yaygındır.
Butomus umbellatus L.- Çiçekli hasır otu.

HASPİR --> Aspir.

HAŞEŞ --> Haşhaş.

HAŞGEŞ --> Haşhaş.

HAŞHAŞ -Bazı *Papaver* (Papaveraceae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, büyük ve kırmızı çiçekli, otsu bitkilerdir. Çiçek tomurcukları veya genç kapsülleri yenir (Erzurum). Özellikle aşağıdaki türler kullanılmaktadır. Bk. Gelincik.
Papaver macrostomum Boiss.et Huet -Adam haşhaşı (Alaköy-Van). Bir yıllık.
P orientale L. -Doğu haşhaşı. Çok yıllık.

P. somniferum L. -Afyon haşhaşı. Bir yıllık bir tarım bitkisidir. Taze yaprakları salata halinde yenir ve buna Cacık denir (Akşehir, Burdur). Kapsüllerinin çizilmesi ile Afyon elde edilir (24). Tohumlarına Haşhaş darısı adı verilir.
Eş anl. Haşeş, Haşgeş, Haşikeş, Haşkeş, Haşşaş.

HAŞHAŞ DARISI --> Haşhaş.

HAŞİKEŞ --> Haşhaş.

HAŞKEŞ --> Haşhaş.

HAŞŞAŞ --> Haşhaş.

HATMİ -*Althaea* ve *Alcea* (Malvaceae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, tüylü, genellikle büyük, beyaz, sarı veya kırmızı çiçekli ve otsu bitkilerdir. Aşağıdaki türlerin çiçek ve yaprakları yumuşatıcı olarak kullanılır (24).
Eş anl. Deve gülü, Hıra (Erzurum, Mardin, Urfa), Hıre (Malatya), Hırı (Van), Hitmiye, Silindir çiçeği.
Althaea cannabina L.- Eşek gömeci, Hırra gömeci, Yabanî gömeç.
A officinalis L.-Tıbbî hatmi. Beyaz veya pembe çiçekli.
Alcea calvertii (Boiss.)- Hıra çiçeği (Doğu Anadolu).
A flavovirens (Boiss. et Buhse) Iljin- Hıra çiçeği (Van). Sarı çiçekli bir türdür. Tohumları diş ağrılarına karşı, yaprakları ise kalp kuvvetlendirici ve idrar artırıcı olarak kullanılır (Van).
A pallida Waldst.et Kit.-Kurutulmuş çiçekleri Bursa aktarlarında Hatmi çiçeği olarak satılır.
A. rosea L.- Gül hatmi, Gülfatma. Çiçekler pembe, kırmızı veya mor renkli. Bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir (İstanbul).
A. setosa (Boiss.) Alef.- Çiçekler pembe renkli. İstanbul civarında yaygın olup kökleri ve tomurcukları tıbbî hatmi yerine kullanılır.

HATOL --> İncirop.

HATUNTUZLUGU --> Karamuk.

HAVACIVA -*Alkanna tinctoria* (L.) Tausch (Boraginaceae). 10-30 cm yükseklikte, çok yıllık, tüylü, mavi çiçekli, kırmızı köklü otsu bir bitkidir. Kökleri, kırmızı renkli, boyar madde olarak kullanılır (24). Bk. Tosbağa otu.
Eş anl. Eğlik, Eğnik, Enlik, Hevecive, Kızıl enik, Tüylü boya, Yerineği.
Arnebia densiflora (Nordm.) Ledeb.- Eğnik (Sivas), Kırmızı kök. Sık tüylü, sarı çiçekli ve çok yıllık bir bitkidir. Kökleri boyar madde olarak kullanılır (Gürün-Sivas).

HAVAZA --> Dafne.

HAVŞAN --> Yavşan.

HAYIT - *Vitex agnus-castus* L. (Verbenaceae). 1-3 m yükseklikte, çalı görünüşünde, soluk pembe veya mavi çiçekli bir bitkidir. Kökleri iplik boyamakta kullanılır.
Eş anl. Acı ayıt, Ayıd, Hayıd, Beşparmak otu. *Potentilla replans* L. (Rosaceae) türlerine de Beşparmak otu adı verilmektedir.

HAZAMBEL --> Eğir otu.

HAZANBEL --> Eğir otu.

HEKİMANA --> Mürver.

HELİGE --> Çakşır otu.

HELİS --> Çakşır otu.

HELİZ --> Çakşır otu.

HELİZAN --> Çakşır otu.

HELMEL --> Yabanî kimyon.

HELVACI ÇÖVENİ --> Çöven.

HELVACI KÖKÜ --> Çöven.

HELVA KÖKÜ - *Ankyropetalum gypsophiloides* Fenzl (Caryophyllaceae). Çok yıllık, otsu ve beyaz çiçekli bir bitki. Kökleri Siirt helvası denilen helvanın hazırlanmasında kullanılır. Bk. Çöven.

HENGER --> Kenger.

HERCAÎ MENEKŞE --> Menekşe.

HERDEMTAZE --> İt üzümü.

HERDEMTAZE --> Ölmez çiçek.

HERDEMTAZE --> Tavşan kirazı.

HETTEN --> Keçiboynuzu.

HEVECİVE --> Havacıva.

HEVHULMA --> Aklar ot.

HEZAREN - *Delphinium* (Ranunculaceae) türlerine verilen genel ad. Otsu, bir veya çok yıllık, mor, beyaz veya sarı çiçekli bitkiler. Yapraklar parçalı. Zehirli bileşikler taşır ve bazen hayvanlarda zehirlenmelere neden olur (30). Bk. Mevzek otu, Mor çiçek.
Delphinium ajacis L. (Syn:Consolida orientalis (Gay) Schröd). -Bir yıllık, otsu ve koyu mor çiçekli bir bitkidir. Anadolu'da çok yaygındır. Bahçelerde süs bitkisi olarak da yetiştirilir. Bk. Mor çiçek.
Eş anl. Bahçe hezareni.

HILC --> Kenger.

HILCAN --> Kenger.

HILTAN --> Diş otu.

HIRA --> Hatmi.

HIRA ÇİÇEĞİ --> Hatmi.

HIRE --> Hatmi.

HIRHINDİLİK - *Chaerophyllum bulbosum* L.(Umbelliferae). 60-90 cm yükseklikte, iki yıllık, seyrek tüylü, parçalı yapraklı, yumru köklü, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Erzurum bölgesinde, kabuğu soyulduktan sonra, gövdesi çiğ olarak yenir. Bk. Baldıran, Kımi.
Eş anl. Hırhmdirik.
Chaerophyllum byzantinum Boiss.-Kuzey Anadolu bölgesinde yaprakları koku ve tat vermek için, çorba ve yemeklere konur (73).
C libanoticum Boiss.et Kotschy-Mentik. Dörtyol bölgesindeki dağ köylerinde gövdesi çiğ olarak yenir.
Anthriscus nemorosa (Bieb.) Sprengel-Erzurum bölgesinde bu türe de Hırhındilik adı verilir ve gövdesi çiğ olarak yenir. Bk. Peçek.

HIRHINDİLİK --> Baldıran.

HIRHINDİRİK --> Hırhındilik.

HIRHIR --> Diş otu.

HIRI --> Hatmi.

HIRNIK --> Kara hurma.

HIRNIYH --> Kara hurma.

HIRRA GÖMECİ --> Hatmi.

HIRVA --> Hint yağı ağ.

HITA --> Şal kabağı.

HITTIK --> Şal kabağı.

HITTİ --> Şal kabağı.

HIYAR --> Şal kabağı.

HIYARCIK --> Eşek hıyarı.

HİNT BAKLASI --> Hint yağı ağ.

HİLÂL OTU --> Diş otu.

HİLTİK --> Çakşır otu.

HİNDİBA - *Cichorium* (Compositae) türlerine verilen genel ad. 20-100 cm kazık köklü, rozet yapraklı, mavi çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Rozet yaprakları çiğ olarak salata halinde veya pişirilerek sebze olarak yenir. İlk baharda İstanbul'un semt pazarlarında satılmaktadır. Bk. Çengel sakızı, Kara hindiba.
Doğu Anadolu bölgesinde kökündeki sütten Dağ sakızı denen bir sakız hazırlanır.
Eş anl. Acıgıcı, Acıgıcı kulağı, Acı günek, Acıkıcı, Acıkulak, Acımak, Acıma, Ak günek, Ak güneyik, Ak hindiba, Çakçak (Doğu Anadolu), Çatlangaç, Çatlankoz, Çatlanguç, Çıtlık (Kırşehir), Güeşeyik, Gügeyik, Güneğik, Günek, Güneylik, Güneyik, Günervik, Hindibağ, Hindibahar (Balıkesir), Könik, Radika, Yabanî hindiba.
Cichorium endivia L.-Bostan hindibası. Bahçe ve bostanlarda yetiştirilir ve salata halinde kullanılır.
C. glandulosum Boiss.et Huet-. Yara iyi edici olarak kullanılır (Doğu Anadolu).
C. intybus L.- Hindiba, Yabanî hindiba. Anadolu'da en yaygın olan türdür. Rozet yaprakları salata olarak kullanılır.
C. pumilum Jacq.- Ag ganak, Ak kanak (Kırobası-Silifke).

HİNDİBAĞ --> Hindiba.

HİNDİBAHAR --> Hindiba.

HİNT İNCİRİ --> Frenk inciri.

HİNT LEYLAĞI --> Yalancı tespih ağ.

HİNT PORTAKALI --> Ayı elması.

HİNTTAŞ --> Hint yağı ağ.

HİNT YAĞI AĞACI - *Ricinus communis* L. (Euphorbiaceae). 5 m kadar bir boya erişebilen, bir veya çok yıllık, parçalı yapraklı, tohumları kene görünüşünde bir bitki. Batı ve Güney Anadolu bölgelerinde yetişir. Tohumları zehirlidir ve yağ elde etmekte kullanılır (24,30).
Eş anl. Dedemene, Genegerçek otu, Generçek, Hırva, Hint baklası, Hindiye, Hinttaş (Adana), Japonika, Japon şemsiyesi (Antalya), Kene ağ., Kenek, Kene otu.

HİTİK --> Çakşır otu.

HİTİT ÇİĞDEMİ --> Çiğdem.

HİTMİYE --> Hatmi.

HODAN - *Borago officinalis* L. (Boraginaceae). 30-60 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu, batıcı, tüylü ve açık mavi çiçekli bir bitkidir. Kuzey Anadolu bölgesinde yetişir. İdrar artırıcı olarak kullanılır (24). Bk. Ispıt.
Eş anl. Zembil çiçeği.

HOKKA GÜLÜ --> Gül.

HOROZGÖZÜ --> Ahu dudu.

HOROZİBİĞİ - *Chrysanthemum segetum* L. (Compositae). Bir yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir. Gövdesi taze olarak yenir (Köyceğiz-Muğla). Bk. Dağlama.

HOROZİBİĞİ --> Kazgagası.

HOROZ GÜLÜ --> Keklikgözü.

HOROZ MANTARI --> Tavukbacağı mantarı.

HOŞKIRAN --> Hoşkuran.

HOŞKURAN - *Amaranthus lividus* L. (Chenopodiaceae) ve büyük yapraklı diğer *Amaranthus* türleri. Bir yıllık otsu bir bitkidir. Çiçekli dalları İstanbul pazarlarında satılır, ıspanak gibi pişirilerek, sebze olarak kullanılır. Bk. Tilkikuyruğu.
Eş anl. Hoşmerik, Hoşkıran, Hoşmelik, Hoşuran, Hoşvaran, Hoşveren, Ohraşan.

HOŞMERİK --> Hoşkuran.

HOŞVARAN --> Hoşkuran.

HOŞVEREN --> Hoşkuran.

HÖBELEK --> Kuzugöbeği.

HÖBELEN --> Şemsiye mantarı.

HÖLEMEZ --> Boğa dikeni.

HUM --> Deniz üzümü.

HUNULİ MANTAR --> Koç mantarı.

HURMA AĞACI - *Phoenix daetylifera* L. (Palmae). 30 m kadar yükselebilen ve kışın yaprak dökmeyen bir ağaç. Meyvesi için Kuzey Afrika bölgesinde bol miktarda yetiştirilir. Batı ve Güney Anadolu bölgelerinde süs bitkisi olarak dikilir. Uzun bir sıcak döneme ihtiyaç olduğundan Türkiye'de ekilen bitkilerin meyveleri tam olarak olgunlaşmamaktadır. Bk. Kara hurma, Şeker ağ.
Phoenix canariensis Hort.ex Chabaut-Yalancı hurma. Batı ve Güney Anadolu bölgelerinde süs bitkisi olarak yetiştirilir.
P theophrasti Greuter-Yalancı hurma. Datça bölgesi ve Ege adalarında yabanî olarak yetişmektedir.

HURMA --> Şeker ağ.

HURMA ERİĞİ --> Kara hurma.

HUŞ AĞACI - *Betula* (Betulaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yapraklarını döken ağaç veya ağaççıklar.
Betula litwinowii Doluch.-Düzük (Tunceli).
B pendula Roth. -Ak huş, Salkım huşu.

HUŞKURAN --> Hoşkuran.

HÜDDÜDÜ --> Gelincik.

HÜNNAP - *Zizyphus jujuba* Miller (Rhamnaceae). 5-10 m yükseklikte, dikenli ve kışın yapraklarını döken bir ağaççıktır. Meyve 2 cm kadar uzunlukta ve olgunlukta, kırmızı veya siyahımtırak renklidir. Meyvesi çiğ olarak yenir.
Eş anl. Çiğde, Çiyde, Ünnap.
Zizyphus lotus (L.) Lam.-Adana bölgesinde yetişir ve meyveleri yenir.

HÜSNÜYUSUF - *Dianthus barbatus* L. (Caryophyllaceae). 60-70 cm yükseklikte, çok yıllık, pembe çiçekli ve otsu bitkidir. Süs bitkisi olarak yetiştirilir (İzmir).
Eş anl. Çin karanfili, Kızhanım (Gazi Antep).

I

IÇGIN --> Işgın.

IÇKIN --> Işgın.

IHLAMUR - *Tilia* (Tiliaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yapraklarını döken, sarımsı veya beyazımsı çiçekli ağaçlardır. Çiçek durumları göğüs yumuşatıcı olarak kullanılır (24). Süs bitkisi olarak yetiştirilir. Aşağıdaki türlerin çiçek durumları kullanılmaktadır.
Tilia argentea Desf.ex DC.-Gümüşî ıhlamur.
T. platyphyllos Scop.-Büyük yapraklı ıhlamur, Yaz ıhlamuru.
T. rubra DC. subsp. *caucasica* (Rupr.) V.Engler-Kafkas ıhlamuru, Kırmızı ıhlamur.
Bu türün İnebolu bölgesinden toplanmış olan çiçek durumları taze halde yazın (haziran sonları) İstanbul pazarlarında satılmaktadır.
Eş anl. Fambur (Güneyce-Rize), Felenbur (Çayeli-Rize), Filanbur, İlamur, İllamur, Süğnük, Sügillük, Süğünük, Süngüllük, Süülük, Süynük.

ILGIN - *Tamarix* (Tamaricaceae) türlerine verilen genel ad. Çalı görünüşünde küçük ağaçlar. Çiçekler beyaz veya pembe renkli. Dere ve deniz kenarlarındaki kumluk ve sulak topraklarda yetişir.
Tamarix smyrnensis Bunge- Anadolu'da yaygın bir türdür.
T. tetrandra Pallas-Gezik (Erzincan).

ILIBADA --> Lâbada.

ILIBIDA --> Lâbada.

ILIBIDI --> Lâbada.

ILIÇ --> Çitlembik.

INDIZ --> Andız ağ.

IRİHAN --> Fesleğen.

ISBIT --> Ispıt.

ISIRGAN - *Urtica* (Urticaceae) türlerine verilen genel ad. 50-150 cm yükseklikte, yakıcı, bir veya çok yıllık otsu bitkilerdir. Genç dalları pazarlarda satılır ve ıspanak gibi pişirilerek sebze olarak yenir. Tek başına veya yumurta ile birlikte yağda kavrulduktan sonra üzerine yoğurt dökülerek hazırlanan yemeğe Borana (veya Boranı) denir (Alanlı, Kuyucak-Aydm). Türkiye'de 5 Urtica türü bulunmakta ve bunların genç dalları bir ayırım yapılmadan sebze olarak kullanılmaktadır.
Eş anl. Ağdalak, Cımcar, Cmcar, Cızlagan, Cızgan, Cızlağan, Cincar, Çincar (Şavşat-Artvin), Dakırdalak, Dala diken, Dalagan, Dalayan diken, Dalgan, Dalıgan, Erinç, Gezgez, Geznik (Doğu Anadolu), Gıcıkdan otu, Gidişgen, Gidişgen otu, Isırgı, Dancak otu, Sırgan, Sırgan otu, Yığınç.
Urtica dioica L.-Acı ısırgan, Büyük ısırgan otu. 30-150 cm yükseklikte ve çok yıllık bir türdür.
U. pilulifera L.-Kara ısırgan otu. 30-100 cm yükseklikte ve bir yıllık bir türdür. Tohumları aktarlarda Isırgan tohumu veya Kara ısırgan tohumu adı altında satılmakta ve tedavide kullanılmaktadır (24).
U. urens L.-Küçük ısırgan otu, Tatlı ısırgan. 10-60 cm yükseklikte ve bir yıllık bir türdür.

ISIRGI --> Isırgan.

ISKIN --> Işgm.

ISPARTA GÜLÜ --> Gül.

ISPATAN --> Su teresi.

ISPIT - *Trachystemon orientale* (L.) G.Don (Syn:Borago constantinopolitana Hill) (Boraginaceae). 30-40 cm yükseklikte, rizomlu, tüylü, mavi kırmızı çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Kuzey Anadolu bölgesinde yetişir. Çiçekli dalları İstanbul pazarlarında satılmakta ve sebze olarak kullanılmaktadır (24, 54). Bk. Hodan.
Eş anl. Galdırık, Galdirik, Galdireyik, Galdurak, Galdurayak, Galduruk, Ispıt, Isput, İspit, Kaldırak, Kaldırık, Kalduruk (Bolu), Sığırdili.

ISPUT --> Ispıt.

ISTAPAN --> Su teresi.

IŞGIN --> Lâbada.

IŞGIN - *Rheum ribes* L. (Polygonaceae). 40 cm kadar yükseklikte, kalm köklü, sarımsı beyaz çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Çiçek durumunun sapları, Doğu Anadolu bölgesi şehirlerinde (özellikle Elazığ, Gazi Antep, Hakkâri ve Van) demetler halinde satılır ve kabuğu soyulduktan sonra çiğ olarak yenir. Kökleri kabız etkilidir (24). Bk. Lâbada.

Eş anl. Aşgın, Aşkın (Oltu-Erzurum), Eskin, Eşgm, Eşgin, Eşkın, Eşkin, Içgm, Içkın, Işkın, Revam (Gevaş-Van), Rimbez (Mutki-Bitlis), Tatlı ravent, Uçgun, Uçkun (Mutki-Bitlis), Uskun (Van), Uşgun, Uşkun.

IŞIĞAN - *Ilex colchica* Poj. (Aquifoliaceae). 1-3 m boyda, kışın yapraklarını dökmeyen, yaprakların kenarı dikenli dişli ve meyvesi parlak kırmızı renkli, çalı görünüşünde bir bitkidir. Kuzey Anadolu bölgesinde yetişir.
Eş anl. Işılgan, Kazmaç (Maçka-Trabzon).
Ilex aquifolium L.-Çoban püskülü.

IŞILGAN --> Işığan.

IŞKIN --> Işgm.

IŞTIR - *Chenopodium urbicum* L. (Chenopodiaceae). 30-70 cm yükseklikte, bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Trakya (Edirne) ve Batı Anadolu'da yapraklı dalları pişirilerek yenir. Bk. Sirken, Tel pançarı.
Eş anl. İştir.

IZGIN - *Eruca cappadocica* Reut. (Cruciferae). 10-50 cm yükseklikte, rozet yapraklı, sarımsı renkli çiçekli, bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Tohumlarından yağ çıkartılır (24). Bk. Roka.

İ

İBİŞGIBIŞ --> Gıvışgan otu.

İÇİKIZIL --> Evlek mantarı.

İDRİS AĞACI --> Mahlep ağ.

İDRİS OTU - *Cymbopogon martimi* (Roxb.) Wats. (Gramineae). Bu tür özellikle Hindistan'da yetiştirilir ve toprak üstü kısımlarından, su buharı damıtması yoluyla İdris yağı elde edilir. Bu yağ koku verici olarak ve Gül yağının katıştırılmasmda kullanılır (27). Bk. Gül.

İFTERİ --> Eğrelti.

İĞ AĞACI - *Euonymus europaeus* L. (Celastraceae). 5-6 m kadar yükselebilen bir ağaççıktır. Kışın yapraklarını döker.
Eş anl. İğcik, Papazkülâhı, Papaztakkesi.

İĞCİK --> İğ ağ.

İĞDE - *Elaeagnus* (Elaeagnaceae) türlerine verilen genel ad. 7 m kadar yükselebilen, dikenli veya dikensiz, sarımsı renkli ve kuvvetli kokulu çiçekli bir ağaç veya ağaççıktır. Memleketimizde yabanî olarak yetiştiği gibi, bağ ve bahçelerde de yetiştirilir. Bahçe iğdesinin meyveleri yenir.
Elaeagnus angustifolia L.- Çalıgaga, Kuş iğdesi, Pışat, Puşat, Yabanî iğde.
E angustifolia var. *orientalis* (L.) Kuntze-Bahçe iğdesi.

İĞNELİK - *Erodium* ve *Geranium* (Geraniaceae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, otsu bitkiler. Meyvenin uzun gagalı olması ile tanınır. Bazı *Geranium* türlerinin yapraklı dalları Ege bölgesinde sebze olarak kullanılmaktadır. Dallar haşlandıktan sonra peynir ile karıştırılarak börek harcı olarak değerlendirilir. Bk. Çakmuz.
Eş anl. Çobaniğnesi, Dakka otu, Dönbaba, İğnelik otu, İnelik otu, İnnelik, Leylekayağı, Leylekburnu, Leylekgagası, Saat otu, Turnagagası, Yelkovan otu.
Erodium acaule (L.) Becherer et Thell.- Tarak otu (Kemah-Erzincan).
E cicutarium (L.) L'Hérit.- Toprak üstü kısımları kabız etkilidir (24).

İĞNELİK OTU --> İğnelik.

İKBAL ÇİÇEĞİ --> Ömür otu.

İKBAL OTU --> Ömür otu.

İLABADA--> Lâbada.

İLAMUR --> Ihlamur.

İLANDİLİ --> Yılanyastığı.

İLANPURÇALAĞI --> Yılanyastığı.

İLDAN --> Pamuk otu.

İLDON --> Pamuk otu.

İLEBADI --> Lâbada.

İLEDANAZ --> Köknar.

İLEDİN --> Köknar.

İLEK --> İncir.

İLEZİK --> Üzerlik.

İLİBADA --> Lâbada.

İLİBADE --> Lâbada.

İLİBİÇÇE --> Gelincik.

İLİBİTCE --> Gelincik.

İLİFİCCE --> Gelincik.

İLK BAHAR MANTARI --> Zehirli mantar.

İLLAMUR --> Ihlamur.

İLMİK --> Ebe gümeci.

İMİRDİK --> Mürdümük.

İMPARATOR MANTARI --> Altın yumurta mantarı.

İNCİ ÇİÇEĞİ - *Convallaria majalis* L. (Liliaceae). Çok yıllık, rizomlu ve otsu bir bitki. Çiçekler beyaz renkli ve kuvvetli kokulu. Bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir.
Convallaria transcaucasica Utkin ex Grosh.-Kars bölgesinde yetişir.

İNCİ MANTARI --> Altın yumurta mantarı.

İNCİR - *Ficus carica* L. (Moraceae). Süt taşıyan ve kışın yaprağını döken ağaç veya ağaççık. Türkiye'de yabanî olarak yetiştiği gibi, meyvesi için özel olarak da yetiştirilmektedir. Bk. Kauçuk ağ.
İncir sütü, Doğu Anadolu bölgesinde (Gazi Antep, Urfa), sütü pıhtılaştırarak çökelek yapmak için kullanılır. Çobanlar incir sütü emdirilmiş bir bez parçasını yanlarında taşırlar. Sütten çökelek yapmak istediklerinde incir sütü emdirilmiş olan bez parçasını süt içine koyarlar. Kısa bir sürede süt pıhtılaşarak çökelek oluşur. Bu olay incir sütü içinde bulunan bazı enzimlerin etkisi ile meydana gelmektedir.
Ficus carica L. subsp. *carica* var. *domestica* Tsch.et Rav.-Çiçek durumunda yalnız dişi çiçek durumları bulunur. Meyvesi için yetiştirilir.
F. carica L. subsp. *carica* var. *caprificus* Tsch.et Rav.-Baba incir, Erkek incir, İlek, Top, Yoz incir. Çiçek durumunda erkek ve dişi çiçekler bulunur ve var. *domestica*'nın döllenmesinde kullanılır.
F. carica L. subsp. *rupestris* (Hausskn.) Browicz-İt inciri, Köpek inciri.

İNCİROP - *Bunium microcarpum* (Boiss.) Freyn (Umbelliferae). 10-35 cm yükseklikte, beyaz çiçekli, çok yıllık, yumrulu ve otsu bir bitkidir. İlk baharda çift sürerken açığa çıkan yumruları toplanır, çiğ veya pişirildikten sonra yenir (Ardahan, Erzurum, Kars). Bk. Çakmuz, Kımı.
Eş anl. Adol, Atol, Attol, Çayır çömezi, Hatol, Gmcırop.
Bunium ferulaceum Sm.-Topalak. Silifke bölgesinde (Sarıaydın köyü) yumruları çiğ olarak yenir.
B. paucifolium DC.- Yumruları taze iken yenir. Kurutulmuş yumruların öğütülmesi ile elde edilen un, ekmek yapımında kullanılır (Doğu Anadolu).

İNCİ SÜMBÜLÜ --> Sümbül.

İNELİK OTU --> İğnelik.

İNNELİK --> İğnelik.

İNSAN OTU --> Adam otu.

İPBURMASI --> Yabanî gül.

İPBURNU --> Yabanî gül.

İPEK AĞACI --> Gülibrişim.

İPEK FİDANI - *Periploca graeca* L. (Asclepiadaceae). Sarılıcı, odunsu, kışın yaprağını döken, süt taşıyan bir bitki. Çiçekler kırmızımsı mor renkli. Tohumların ucunda ipek görünüşünde bir demet tüy bulunur. Zehirli bir bitkidir.

İPEK GÜLÜ --> Gülibrişim.

İPEK MANTARI --> Kayın mantarı.

İPKESİĞİ --> Güzel avrat otu.

İSA DİKENİ --> Kara çalı.

İSFENDAN --> Akça ağ.

İSHAL OTU --> Venüssaçı.

İSKORÇİNA - *Scorzonera hispanica* L. (Compositae). 30-50 cm yükseklikte, rizomlu, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Toprak altı kısımları için yetiştirilir. Çiğ olarak salata halinde yenir. Bk. Yemlik.
Eş anl. İskorçine, Kara iskorçina.

İSPATAN --> Su teresi.

İSPİT --> Ispıt.

İSTANBUL DUTU --> Dut.

İSTANBUL KEKİĞİ --> Mercanköşk.

İSTANBUL LÂLESİ --> Osmanlı lâlesi.

İSTANBUL ZAMBAĞI --> Zambak.

İSTAPAN --> Su teresi.

İSTAVRİT KARA YEMİŞİ --> Kara yemiş.

İSTEPAN --> Su teresi.

İŞTİR --> Iştır.

İT ALICI --> Alıç.

İTBOĞAN --> Güz çiğdemi, Kurtboğan.

İTBONCUGU --> İt üzümü.

İTBURNU --> Yabanî gül.

İTCÜMURDU --> Ak diken.

İT GÜLÜ --> Gül.

İT HIYARI --> Eşek hıyarı.

İT İNCİRİ --> İncir.

İT KABAĞI --> Şeytan şalgamı.

İT KİŞNİŞİ - *Aethusa cynapium* L. (Umbellifarae). 100 cm kadar yükselebilen, bir yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir.

İT NANESİ --> Nane.

İT SARIMSAĞI --> Deli salep, Güz çiğdemi.

İTSİNEĞİ --> Boz ot.

İT SOĞANI --> Soğan.

İT ÜZÜMÜ - *Chenopodium foliosum* (Moench) Aschers. (Syn: Blitum virgatum L.) (Chenopodiaceae). 25-70 cm yükseklikte, bir veya çok yıllık, otsu bir bitkidir. Yapraklı dalları Erzurum ve Kars köylerinde sebze olarak kullanılır.

İT ÜZÜMÜ - *Solanum nigrum* L. (Solanaceae). Bir yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Meyveleri bezelye büyüklüğünde ve olgunlukta siyah renklidir. Meyvelerinin zehirlenmelere neden olduğu yayınlarda kayıtlıdır. Yapraklı dalları Bodrum ve çevresinde pazarlarda satılır ve haşlandıktan sonra salata olarak yenir. Bk. Yaban yasemini.
Eş anl. Bambil otu, Bambıl otu, Bambul otu, Girit otu, İtboncuğu, Köpekmemesi, Köpek üzümü, Kuş üzümü, Stifno (Ayvalık), Yaldıran.
Solanum pseudocapsicum L.- Herdemtaze. Bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir (İstanbul).

İT ÜZÜMÜ --> Frenk üzümü.

İVAZ --> Üvez.

İVEZ --> Üvez.

İZMİR KEKİĞİ --> Mercanköşk.

İZMİR MERCANKÖŞKÜ --> Mercanköşk.

J

JAPON HURMASI --> Kara hurma.

JAPONİKA --> Hint yağı ağ.

JAPONŞEMSİYESİ --> Hint yağı ağ.

JAPON ÜZÜMÜ --> Şeker ağ.

K

KABAKULAK MANTARI --> Kayın mantarı.

KABAKULAK OTU --> Loğusa otu.

KABALAK - *Tussilago farfara* L. (Compositae). Çok yıllık, rizomlu, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Yapraklarının alt yüzü, yünlü gibi, beyaz tüylüdür. Çiçekler erken ilk baharda ve yapraklardan önce meydana çıkar. Yaprakları göğüs yumuşatıcı olarak ve et dolması sarılmasında (Azdavay, İnebolu bölgeleri) kullanılır (24). Bk. Lapaza çiçeği, Şabla.
Eş anl. Deveşaplağı, Devetabanı, Gabalah, Gabalak, Kavalak, Kusut (Sürmene-Trabzon), Öksürük otu, Sulandık otu (Tekirdağ). Şabla.

KABA LÂLE --> Lâle.

KABBAR --> Kebere.

KÂBE KEKİĞİ --> Yavşan.

KÂBE SÜPÜRGESİ --> Civanperçemi.

KÂBE SÜPÜRGESİ --> Yavşan.

KADIM AĞACI --> Porsuk ağ.

KADIMALAK --> Kuşekmeği.

KADINGÖBEĞİ --> Gül.

KADINPARMAĞI --> Gelinparmağı.

KADINPARMAGI --> Saçak mantarı.

KADINTUZLUĞU --> Karamuk.

KAFES OTU --> Emzik otu.

KAFES OTU --> Kara kafes otu.

KAFİL --> Komar.

KAFKAS IHLAMURU --> Ihlamur.

KAFUL --> Komar.

KÂFUR OTU --> Yavşan.

KAHKAHA ÇİÇEĞİ - *Ipomoea* türleri (Convolvulaceae) ne verilen genel ad. Bazı türler Türkiye'de süs bitkisi olarak yetiştirilir. Bk. Çit sarmaşığı, Mahmude otu, Yalı otu. Eş anl. Boru çiçeği, Gündüzsefası.
Aşağıdaki türler, süs bitkisi olarak, yetiştirilmektedir.
Ipomoea acuminata (Vahl) Roemer et Schultes- Çiçekler beyaz, mavi veya pembe renklidir. Özellikle Güney Anadolu'da yetiştirilir.
I. purpurea (L.) Roth- Çiçekler pembe-mor veya mavi renklidir. Türkiye'de en yaygın olan türüdür.

KAHMA --> Gelincik.

KAHMACIK --> Gelincik.

KAHVE -Bazı bitkilerin tohum ve meyveleri, kavrulup toz edildikten sonra kahve yerine kullanılmaktadır. Bu şekilde kullanılan başlıca türler aşağıda gösterilmiştir.
Cannabis sativa L.-Çedene kahvesi. Meyvelerin öğütülmesi ile elde edilir. Yağlı bir sıvı halindedir. Elazığ bölgesinde kullanılır.
Gundelia tournefortii L.-Kenger kahvesi. Meyvelerin kavrulup toz edilmesi ile elde edilir. Güney Anadolu'nun bazı bölgelerinde (Gülnar, Karaman, Mut, Silifke) kullanılır.
Pistacia terebinthus L.-Menengiç kahvesi. Olgun meyvelerin kavrulup öğütülmesi ile elde edilir. Bal kıvamında bir karışımdır. Özellikle Gazi Antep bölgesinde kullanılır.

KAKIRDAK --> Kara çalı.

KAKMA --> Gelincik.

KAKUK --> Kekik otu.

KALABAK --> Nilüfer.

KALDIRAK --> Ispıt.

KALDIRIK --> Ispıt.

KALDURUK --> Isplt.

KALKGİT --> Güz çiğdemi.

KALUGA --> Kenger.

KALUĞAN --> Eşek dikeni.

KALUŞ --> Keçiboynuzu.

KAMALAK --> Sedir ağ.

KAMALAK --> Soymuk.

KAMBEL OTU --> Güveyfeneri.

KAMBERİZ --> Karamuk.

KAMBİL OTU --> Güveyfeneri.

KAMIŞ - *Phragmites australis* (Cav.) Trin. (Gramineae). 3 m kadar yükselebilen, otsu, çok yıllık, göl, dere ve bataklık kenarlarında yetişen bir bitkidir.
Eş anl. Beyaz kamış, Kamış otu (Terkos köyü-İstanbul), Süpürge kamışı.

KAMIŞ OTU --> Kamış.

KAMŞAN --> Tavşancıl otu.

KANAAK --> Kenger.

KAN AĞACI --> Zakkum.

KANAK -Kökünden sakız elde edilen sütlü bitkilere verilen genel ad. Elde edilen sakıza Kanak sakızı veya Kannık sakızı denir. Bk. Ak kanak, Çöp kanak, Tüylü kanak, Kanlık, Kenger, Sakız otu.
Eş anl. Ganak.

KANAK --> Kenger.

KANARYA OTU - *Senecio* (Compositae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, sarı veya turuncu çiçekli ve otsu bitkilerdir. Özellikle hayvanlarda zehirlenmelere neden olurlar.
Eş anl. Küllüce otu.
Senecio j ba a L.-Y p otu.

S. vernalis Waldst.et Kit.-Ekin otu (Kemah-Erzincan).
S. vulgaris L.-Toprak üstü kısımları âdet söktürücü olarak kullanılır (24).

KANATMA --> Kenger.

KANAVCI OTU --> Keklikgözü.

KANBURUYAN --> Tosbağa otu.

KANDİL ÇİÇEĞİ --> Civanperçemi.

KANDİL OTU --> Güveyfeneri.

KANDİL SAKIZI --> Yakı otu.

KANGAL --> Eşek dikeni.

KANGAL DİKENİ --> Eşek dikeni.

KANGALA --> Lâle.

KANGER --> Kenger.

KANGİLİZ --> Gelincik, Lâle.

KANKURUTAN --> Adam otu.

KANLICA MANTARI - *Lactarius* (Russulaceae) türlerine verilen genel ad. Aşağıdaki türler Kuzey Anadolu bölgesinde yetişmekte ve yenilecek mantar olarak pazarlarda (Bolu, İstanbul) satılmaktadır. Bk. Biberlice, Tavukbacağı mantarı.
Eş anl. Çam mantarı, Çintar, Melki, Merki.
Lactarius blennius Fr. -Acı mantar, Biberli mantar, Dırbalan, Dilburan. Bk. Biberlice.
L. deliciosus (L.ex Fr.) S.F.Gray. (Syn:L. salmonicolor Heim et Lacl.) -Çintar, Kanlıca, Melki, Merki, Sütlü mantar. Çok tamnmış yenen bir türdür. Pazarlarda satılır.
L. mitissimus Fr.-Sütlü mantar. Yenen bir türdür.
L. piperatus Fr.ex Scopoli- Bk. Biberlice.
L.volemus Fr.- Kirmit, Koç mantarı, Tirimit, Tirmit. Karadeniz bölgesinde fındık bahçeleri altında yetişmektedir. Bu ad bazen Tavukbacağı mantarı için de kullanılmaktadır.

KANLIK - *Scorzonera sublanata* Lipschitz (Compositae). 10-25 cm yükseklikte, çok yıllık, kalın köklü, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Isparta bölgesinde (Çaltı köyü-

Gelendost) kökünden sakız çıkartılır. Van bölgesinde ise sakız elde etmek için *S. cinerea* Boiss. türü kullanılmaktadır (24). Bk. Tekesakalı, Yemlik, Yer sakızı.
Eş anl. Dağ sakızı, Kannık sakızı, Kır sakızı.

KANNIK SAKIZI --> Kannık.

KAN OTU --> Kantaron.

KANTARON - *Hypericum* (Guttiferae) türlerine verilen genel ad. Otsu veya çalı görünüşünde ve genellikle parlak sarı çiçekli bitkilerdir. Türkiye'de 70 kadar türü bulunduğu bilinmektedir. Çiçekli dalların zeytin yağında bırakılması ile elde edilen hulâsa Kantaron yağı adı altında yara iyi edici olarak kullanılır. Hayvanlar için zehirlidir (30). Bk. Kırmızı kantaron.
Eş anl. Binbirdelik otu, Kan otu, Kılıç otu, Koyunkıran, Kuzukıran, Mayasıl otu, Püren (Adana), Sarı kantaron, Yara otu.
Bazı türlere özel adlar verilir.
Hypericum calycinum L.-Koyunkıran, Kuzukıran.
H. empetrifolium Willd. -Sarı püren. Çiçekleri boyar madde olarak kullanılır.
H. perforatum L.- Binbirdelik otu.
H. scabrum L.-Kepir otu, Kızılcık otu, Mayasıl otu.
H. triquetrifolium Turra -Pırpır otu (Avşa adası-Balıkesir.)

KANTARYON --> Kırmızı kantaron.

KANTEPEN --> Pelemir.

KANYAŞ - *Sorghum halepense* (L.) Pers. (Gramineae). 30-150 cm yükseklikte, çok yıllık, rizomlu ve otsu bir bitkidir. Hayvanlarda zehirlenmelere neden olur (30).
Eş anl. Ganyaş, Ganyaşı, Ganyeş, Ganyeşi, Ganyeşil, Kanyaşı. Bk. Darı.

KAPARİ --> Kebere.

KAPÇIK --> Gelincik.

KAPÇIK OTU --> Gelincik.

KAPINCAK --> Gelincik.

KAPIRCAK --> Gelincik.

KAPİNA --> Böğürtlen.

KAPİNA --> Yasemin.

KAPLANBOĞAN --> Kurtboğan.

KAPLUMBAĞA OTU --> Mahmude otu.

KAPURCAK --> Gelincik.

KARA AĞAÇ - *Ulmus* (Ulmaceae) türlerine verilen genel ad. 30-40 m kadar yükselebilen ağaçlar. Çiçek durumları yapraklardan önce meydana gelir. Türkiye'de aşağıdaki üç tür yetişmektedir.
Ulmus glabra Hudson-Orta ve Güneydoğu Anadolu.
U. laevis Pallas-Trakya ve Kuzeybatı Anadolu.
U. minor Miller-Kuzey Anadolu.

KARA AĞU --> Komar.

KARA ARDIÇ --> Ardıç.

KARA ASMA --> Sarmaşık.

KARA AŞ --> Karamuk.

KARABACAK --> Venüssaçı.

KARABALDIR --> Baldırıkara.

KARABAŞ KEKİK --> Kara kekik.

KARABAŞ OTU - *Lavandula stoechas* L. (Labiatae). 50 cm kadar yükselebilen, mor çiçekli ve çalımsı bir bitkidir. Yaprak ve çiçeklerinden uçucu yağ elde edilir (24). Eş anl. Gargan (Muğla), Keşiş otu, Yalancı lâvanta çiçeği.
Lavanduia angustifolia Miller-Lâvanta çiçeği. Batı Akdeniz kökenli bir türdür. Süs bitkisi olarak bahçelerde yetiştirilir. Çiçekleri koku verici olarak İstanbul'da satılmaktadır.

KARA BİT OTU --> Mevzek otu.

KARA BURÇAK --> Burçak.

KARACA --> Çörek otu.

KARACA --> Karamuk.

KARACAKOVUK --> Çengel sakızı.

KARACAOCCANI --> Çörek otu.

KARACAOĞLAN MANTARI --> Kayın mantarı.

KARACA OT - *Helleborus orientalis* Lam. (Ranunculaceae). 60 cm kadar yükselebilen, çok yıllık, yeşilimtırak beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Kökü hayvan hastalıklarında kullanılır (24). Bk. Ak çöpleme.
Eş anl. Bohça otu, Bosça otu, Boynuz otu, Çatlak otu (Daday-Kastamonu), Çöplemecik, Danabağırtan, Danakıran (Hamsiköy-Trabzon), Keklik otu (Balıkesir), Kara çöpleme, Patlak çiçeği (Azdavay-Kastamonu), Siyah harbak.
Helleborus vesicarius Aucher-Patlakçiçeği, Patlak otu. Güney Anadolu bölgesinde (Adana, Gazi Antep, Kahraman Maraş) yetişir. Zehirli bir türdür (30).

KARACA OT --> Çörek otu.

KARACA OTU --> Çörek otu.

KARA ÇAM --> Çam.

KARA ÇALI - *Paliurus spina-christi* Miller (Rhamnaceae). 2-4 m yükseklikte, kışın yaprağını döken, kuvvetli dikenli ve sarı çiçekli bir çalıdır. Meyveleri (Kakırdak) idrar artırıcı ve taş düşürücü olarak kullanılır (24). Bk. Çıçırgan.
Eş anl. Çalı dikeni, Çaltı dikeni, Çeşmezen (Farsça), İsa dikeni, Kara çaltı, Kara diken, Kışla dikeni (Trabzon), Kunar, Sıncan dikeni, Sincan dikeni.

KARA ÇALTI --> Kara çalı.

KARA ÇAM --> Çam.

KARA ÇÖPLEME --> Karaca ot.

KARA ÇÖREK --> Çörek otu.

KARA DERME --> Boz ot.

KARA DİKEN --> Böğürtlen.

KARA DİKEN --> Ala cehri, Cehri.

KARA DİKEN --> Kara çalı.

KARA DUT --> Dut.

KARAĞAN --> Pamuk otu.

KARAÇAN --> Ayıkulağı.

KARAÇAN --> Fesçitarağı.

KARAÇAN --> Meşe.

KARA GELİNCİK --> Gelincik.

KARA GEVEN --> Geven.

KARAĞI --> Pamuk otu.

KARA GÖNDÜRME- *Sanguisorba minor* Scop. subsp. *muricata* (Spach) Briq. (Rosaceae). 10-75 cm yükseklikte, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Silifke (Kırobası) bölgesinde Kara göndürme adıyla tanınır. Bk. Çayır düğmesi.

KARAGÖZ - *Amelanchier parviflora* Boiss. (Rosaceae). 2 m kadar yükselebilen, kışın yaprak döken, dikensiz, küçük ve beyaz çiçekleri olan bir ağaççıktır. Meyve küçücük bir elma görünüşünde, önce kırmızı ve sonra siyah renkli ve tatlı lezzetlidir. Batı ve Orta Anadolu dağlarında yetişir ve meyvesi yenir (Çepni, Gemerek-Sivas).

KARAGÖZ --> Çengel sakızı.

KARAGÖZ --> Gelincik.

KARA GÜNLÜK --> Günlük ağ.

KARA GÜNLÜK YAĞI --> Günlük ağ.

KARA GÜRGEN --> Gürgen.

KARAHAN --> Pamuk otu.

KARA HİNDİBA - *Taraxacum* (Compositae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, otsu, rozet yapraklı ve sarı çiçekli bitkilerdir. Rozet yaprakları pazarlarda satılmakta (Antalya), salata halinde veya pişirilerek yenmektedir. Bk. Hindiba.
Eş anl. Arslandişi, Gelingöbeği (Aksaray-Niğde), Keklik otu, Radika (Antalya, İzmir), Şeytanarabası.
Taraxacum turcicum van Soest -Türk kara hindibası. İstanbul civarında yaygındır.

KARA HURMA - *Diospyros lotus* L. (Ebenaceae). 15 m kadar yükselebilen, kışın yapraklarını döken, sarımsı beyaz çiçekli bir ağaçtır. Meyve 15-20 mm çapında,

sarımsı renkli ve küremsi şekillidir. Meyvesi yenir. Kurutulmuş halde satılır. Kuru meyve özellikle Yusufeli (Artvin) bölgesinde elde edilir ve Doğu Anadolu (Ağrı, Erzurum ve Kars) da kullanılır.
Eş anl. Hırnık (Arpaçay-Kars), Hırniyh (Iğdır-Kars), Hurma eriği, Kara yemiş (Kemaliye-Erzincan), Yahudi hurması.
Diospyros kaki L.-Trabzon hurması. Meyveleri turuncu renkli ve portakal büyüklüğündedir. Meyvesi için özellikle Karadeniz bölgesinde yetiştirilir.
Eş anl. Amme, Japon hurması (Artvin).

KARA ISIRGAN --> Isırgan.

KARAKABUK --> Kestane.

KARAKAFES - *Symphytum* türleri (Boraginaceae) ne verilen genel ad. Çok yıllık, otsu ve tüylü bitkiler. Çiçek beyaz, pembe veya mavimsi renkli.
S. officinale L. türü tedavi maksadıyla kullanılır (24).
Eş anl. Eşekkulağı, Kafes otu.

KARAKAT --> Kestane.

KARA KAVAK --> Kavak.

KARA KAVAK --> Çengel sakızı.

KARA KAVIT --> Çengel sakızı.

KARA KAVLAK --> Çengel sakızı.

KARA KAVLUK --> Çengel sakızı.

KARA KAVRUK --> Çengel sakızı.

KARA KAVUK --> Çengel sakızı.

KARA KAZANCIK --> Gelincik.

KARA KEKİK - *Thymbra spicata* L. (Labiatae). 10-40 cm yükseklikte, çok yıllık, mor veya pembe çiçekli ve kuvvetli kokulu bir bitkidir. Gazi Antep, Diyarbakır, İskenderun ve Mardin bölgelerinde Zater adı altında, kekik gibi, yemeklere koku ve lezzet vermek için kullanılır. İstanbul aktarlarında da satılmaktadır. Bk. Kekik, Kaya kekiği.
Eş anl. Ayaklı kekik, Karabaş kekik, Zater.

KARA KEKİK --> Kaya kekiği.

KARAKILLI --> Kestane.

KARAKIZ MANTARI --> Cincile.

KARA KOÇLAMA MANTARI --> Koçlama mantarı.

KARA KORUĞU --> Deniz börülcesi.

KARA KÖK --> Yemlik.

KARAKULAK --> Kayın mantarı.

KARAKUŞ MANTARI --> Koçlama mantarı.

KARA MAMA --> Böğürtlen.

KARA MANCA --> Böğürtlen.

KARA MANCAR --> Böğürtlen.

KARAMAN KİMYONU --> Frenk kimyonu.

KARA MANTAR - *Polyporus squamosus* (Huds.ex Fr.) Fr. (Polyporaceae). Yelpaze veya yassı huni biçiminde, alt kısmında ince delikler bulunan, üstü kirli sarı ve uçları kömür karası renkli bir mantardır. Karadeniz bölgesi ormanlarında, devrilmiş ağaç gövdeleri üzerinde gruplar halinde yetişir. Pazarlarda satılır. Genç iken yenir.

KARA MANTAR --> Kayın mantarı.

KARA MEŞE --> Meşe.

KARAMIH --> Karamuk.

KARAMIŞ --> Kara yemiş.

KARAMİŞ --> Kara yemiş.

KARAMUH --> Karamuk.

KARAMUK - *Berberis crataegina* DC. (Berberidaceae). 2 m kadar yükselebilen, çok yıllık, çok dikenli, sarı çiçekli ve meyveleri olgunlukta siyah renkli olan bir çalıdır. Meyveleri taze veya kurutulmuş halde yenir. Sivas bölgesinde meyvelerinden yapılan tatlıya Garaş (Kara aş) adı verilir. Genç sürgünleri sebze

olarak kullanılır. Bazı yayınlarda *Agrostemma githago* L. (Caryophyllaceae) türüne de Karamuk adı verildiği görülmektedir. Bk. Buğday çiçeği.
Eş anl. Amberbaris, Diken üzümü, Ekşimen (Kayseri), Garamık, Gıraba, Gırabuh, Gızanbah, Hatuntuzluğu, Kadıntuzluğu, Kamberiz, Karaca, Karamıh, Karamık, Karamuk dikeni, Karanbuk, Kızambuk, Kızamık, Sarı çalı.
Berberis vulgaris L.- Zibike (Gümüşhane).

KARAMUK --> Buğday çiçeği.

KARAMUK DİKENİ --> Karamuk.

KARA MÜRVER --> Mürver.

KARAN --> Pamuk otu.

KARANBUK --> Karamuk.

KARANFİL KÖKÜ --> Kök karanfil.

KARA NANE --> Nane.

KARANTI --> Böğürtlen.

KARANTI DİKENİ --> Böğürtlen.

KARA OT --> Ada çayı.

KARA OT --> Mercanköşk.

KARA PELİN --> Yavşan.

KARA SAKIZ --> Yakı otu.

KARA SİLCAN --> Silcan.

KARA SÖĞÜT --> Söğüt.

KARA SÜPÜRGE --> Yavşan.

KARA ŞABLA --> Ada çayı.

KARA ŞALVA --> Ada çayı.

KARA ŞAPLA --> Ada çayı.

KARA TOPALAK - *Cyperus rotundus* L. (Cyperaceae). Çok yıllık, yumrulu ve otsu bir bitkidir. Yumruları taze iken yenir. Bk. İncirop.
Eş anl. Arap topalağı, Gecebiten, Topalak.
Cyperus esculentus L.-Abdülleziz, Topalağ. Yumruları yenir.

KARAVLIK --> Çengel sakızı.

KARAVLUK --> Çengel sakızı.

KARAVRUK --> Çengel sakızı.

KARAVRUT --> Çengel sakızı.

KARAYANDİK --> Deve dikeni.

KARAYANTAK --> Deve dikeni.

KARA YAPRAK --> Duvar sarmaşığı.

KARA YAVŞAN --> Yavşan.

KARA YEMİŞ -*Laurocerasus officinalis* Roemer (Syn: Prunus laurocerasus L.) (Rosaceae). 5-6 m kadar yükselebilen, kışın yaprağını dökmeyen, beyaz çiçekli bir ağaççıktır. Meyveler önce kırmızı, sonra siyahımsı renklidir. Olgun meyveleri yenir. Taze veya kurutulmuş halde, Kuzeydoğu Anadolu bölgesinde pazarlarda satılır. Fırında kurutulmuş olan meyveye Sira adı verilir (Of-Trabzon).
Eş anl. Karamış, Karamiş, Kattak, Laz kirazı, Laz üzümü, Taflan.
Trabzon bölgesinde, meyve biçimine ve meyvenin olgunlaşma mevsimine göre, 4 Kara yemiş çeşidi ayrılmaktadır.
1-KİRAZ KARA YEMİŞİ (Su kara yemişi): Meyveler erken olgunlaşır.
2-VAVUL KARA YEMİŞİ : Meyve salkımı az taneli ve taneler çok etlidir.
3-FİSKO KARA YEMİŞİ : Meyvelerin uç kısmı sivridir ve kolaylıkla kurutulabilir.
4-AĞUSTOS KARA YEMİŞİ (İstavrit kara yemişi): Meyveler geç olgunlaşır ve olgun meyveler kırmızı renkte kalır.

KARA YEMİŞ --> Kara hurma.

KAR ÇİÇEĞİ --> Acı çiğdem.

KAR ÇİÇEĞİ--> Çan çiçeği.

KAR ÇİÇEĞİ --> Kardelen.

KAR ÇİÇEĞİ --> Manisa lâlesi.

KAR ÇİÇEĞİ --> Sarı kokulu.

KARDAŞKANI --> Ayıparmağı.

KARDELEN - *Galanthus* (Amaryllidaceae) türlerine verilen genel ad. Yumrulu, otsu ve beyaz çiçekli bitkilerdir. Erken ilk baharda çiçek açarlar. Aşağıdaki türlerin soğanları, süs bitkisi olarak, büyük miktarlarda dış ülkelere satılmaktadır. Bk. Çan çiçeği.
Eş anl. Aktaş, Ak bardak, Akça bardak, Akçe bardak, Nergis (Akseki-Antalya), Öksüz oğlan (Çiçek sapının bükük olmasından), Soğancık (Akseki-Antalya).
Galanthus byzantinus Baker - İstanbul civarı.
G. elwesii Hooker- Soğancık. Batı ve Güneybatı Anadolu dağları.
G. ikariae Baker- Domuz soğanı, Karga soğanı (Sürmene-Trabzon). Doğu Karadeniz dağları.
G. nivalis L.-Kar çiçeği (Kalfaköy, Çatalca-Istanbul).
G. rizehensis Stern- Trabzon ve Rize bölgesi dağları.

KARDEŞKANI --> Ayıparmağı.

KAR DİKENİ --> Pişik geveni.

KARDOMOT --> Su teresi.

KARGA BOSTANI --> Eşek hıyarı.

KARGA CEVİZİ --> Eşek hıyarı.

KARGA DÖLEĞİ --> Eşek hıyarı.

KARGAİBİĞİ --> Eşek hıyarı.

KARGA KELEĞİ --> Eşek hıyarı.

KARGA KOZAĞI --> Eşek hıyarı.

KARGA SABUNU --> Sabun otu.

KARGA SOĞANI - *Gladiolus* (Iridaceae) türlerine verilen genel ad. Yumrulu, çok yıllık ve otsu bitkiler. Çiçekler zigomorf, pembe veya koyu mor renkli. Türkiye'de on kadar türü yetişmektedir. Bk. Akyıldız.
Eş anl. Keklik çiğdemi, Kılıç otu, Kuzgunkılıcı.
Aşağıdaki türlerin çiçekli dalları pazarlarda kesme çiçek olarak satılmaktadır.
G. atroviolaceus Boiss.-Kıraç süseni. Ankara bölgesinde satılır.

G. italicus Miller–Marmaris bölgesinde, demetler halinde, süs bitkisi olarak pazarlarda satılır.
G. kotschyanus Boiss. – Doğu Anadolu.

KARGA SOĞANI --> Ak yıldız, Kardelen.

KAR GEVENİ -- Pişik geveni.

KARGI - *Arundo donax* L. (Gramineae). 5 m kadar yükselebilen, rizomlu, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Gövdesinden kaval ve ney yapılır.
Eş anl. Kargı kamışı, Masura kamışı.

KARGI KAMIŞI --> Kargı.

KARIN AĞRISI OTU --> Dağ reyhanı.

KARİ --> Yılanyastığı.

KARKAVUT --> Çengel sakızı.

KARNIYARIK TOHUMU --> Bağa.

KARTAL EĞRELTİSİ --> Eğrelti.

KARTOPU --> Gilaburu.

KASIK OTU --> Koyun otu.

KASNAK MEŞESİ --> Meşe.

KASNI - *Ferula szowitsiana* DC. (Umbelliferae) türünün gövdesine Sivas bölgesinde verilen ad. Bu tür 30–70 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, özel kokulu, parçalı yapraklı ve sarı çiçekli bir bitkidir. Özellikle Orta Anadolu dağlarında yetişmektedir. Gövdesi, haziran ayı sonlarında, Sivas pazarlarında satılır ve kabuğu soyulduktan sonra çiğ olarak yenir. Pazarlarda satılan gövde parçaları Divriği ve Zara dağlarında yetişen bitkilerden elde edilmektedir. Bk. Baldıran, Çakşır otu, Heliz.

KASNI --> Baldıran.

KATIRAZIĞI --> Acı çiğdem.

KATIR ÇİÇEĞİ --> Buğday çiçeği.

KATIR ÇİĞDEMİ --> Acı çiğdem.

KATIRDAŞAĞI --> Acı çiğdem.

KATIRKUYRUĞU --> Atkuyruğu.

KATIRKUYRUĞU --> Zivircik.

KATIRTIRNAĞI - *Spartium junceum* L. (Leguminosae). Çok yıllık, çalı görünüşünd ve sarı çiçekli bir bitkidir. Özellikle tohumları zehirlidir (30). Kurutulduktan sonr yakacak olarak kullanılır. Bk. Yasemin.
Eş anl. Borcak (Akseki-Antalya), Borçoh, Boruk, Kuş çubuğu (İnebolu).

KATKATI GÜL --> Gül.

KATKATI NERGİS --> Nergis.

KATRAN AĞACI --> Sedir.

KATRAN ARDICI --> Ardıç.

KATRAN OTU --> Katran yoncası.

KATRAN YONCASI - *Psoralea bituminosa* L. (Leguminosae). Çok yıllık, kuvvetli katran kokulu, morumsu mavi çiçekli ve üç parçalı yapraklı bir bitkidir.
Eş anl. Alacüer (Alanya-Antalya), Ballık, Katran otu.

KATTAK --> Kara yemiş.

KAUÇUK AĞACI - *Ficus elastica* Roxb. (Moraceae). Kışın yaprağını dökmeyen büyük bir ağaçtır. Vatanı Doğu Hindistan olmakla beraber Güney Anadolu sahillerinde yetiştirilir. Bir süs bitkisidir. Bk. İncir.

KAVAK - *Populus* (Salicaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yaprağını döken büyük ağaçlar. Bazı türlere özel adlar verilir.
Populus alba L.-Ak kavak. Akça kavak.
P. euphratica Oliv.-Fırat kavağı, Tuzcul kavak.
P. nigra L.-Kara kavak.
P. tremula L.-Dağ kavağı (Yıldızeli-Sivas), Titrek kavak.

KAVALAK --> Kabalak.

KAVAN --> Geven.

KAVLAĞAN --> Çmar.

KAVLAĞIN --> Çınar.

KAVLAK -- Kestane.

KAVLAN --> Çmar.

KAV MANTARI - *Polyporus fomentarius* Fr. (Polyporaceae). Ağaçlar üzerinde yaşayan, at ayağı biçiminde bir mantardır. Eskiden kav yapımında kullanılırdı. Bk. Koyun mantarı.
Eş anl. Ağaç mantarı.

KAVUN --> Şal kabağı.

KAVURT OTU --> Uyuz otu.

KAYA ANDIZ OTU --> Andız otu.

KAYACIK - *Ostrya carpinifolia* Scop. (Betulaceae). 20 m kadar yükselebilen ve kışın yaprak döken bir ağaç. Odunu hatıra eşya yapımında kullanılır (Amasra).

KAYA KEKİĞİ - *Satureja thymbra* L. (Labiatae). 20-40 cm yükseklikte, çok yıllık, kuvvetli kokulu, mor çiçekli ve otsu bir bitkidir. Toprak üstü kısımları Anadolu'da kekik gibi baharat olarak kullanılır. Yaş dal uçları ilk baharda İskenderun pazarında Kekik veya Zater adı altında satılmaktadır. Bk. Sâter.
Eş anl. Girit sateri, Kara kekik (Mersin), Kılıç kekiği, Sivri kekik, Taş kekiği.
Aşağıdaki *Satureja* türleri de özel adlar altında baharat olarak kullanılmaktadır.
Satureja cuneifolia Ten.-Dağ kekiği (Akseki-Antalya).
S. hortensis L. Bk. Sâter.
S. parnassica Heldr.et Sart.ex Boiss.-Dere çayı (Edremit).
S. spicigera (C.Koch) Boiss.- Trabzon kekiği. Toprak üstü kısımları, Kuzey Anadolu bölgesinde baharat olarak kullanılır (24).

KAYA KORUĞU - *Sedum* (Crassulaceae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, otsu, etli yapraklı bitkilerdir. Bazı türlerin yaprakları çiğ olarak yenir. Bk. Camuskulağı.
Eş anl. Dam koruğu.
Sedum album L.- Çoban kavurgası (Çepni, Gemerek-Sivas).
S. sempervivoides Bieb.-Bk. Ömür otu.
S. telephium L.-Bk. Camuskulağı.

KAYA SARIMSAĞI --> Sarımsak.

KAYA SÜMBÜLÜ --> Sümbül.

KAYIK ÇİÇEĞİ --> Kayışkıran.

KAYIN AĞACI - *Fagus* (Fagaceae) türlerine verilen genel ad. 30-40 m kadar bir boya erişebilen ve kışın yaprak döken ağaçlar. Türkiye'de aşağıdaki türler bulunmaktadır.
Fagus orientalis Lipsky- Doğu kayını, Bağnaz (Güney Anadolu).
F sylvatica L.- Avrupa kayını.

KAYINDİLİ --> Frenk inciri.

KAYIN MANTARI - *Pleurotus* (Pleurotaceae) türlerine verilen genel ad. Aşağıdaki türler memleketimizde bulunur ve yenilir. Bk. Zehirli mantar.
Pleurotus cornucopiae (Pers.ex Paulet) Gillet.- Bolu bölgesinde Kayın mantarı olarak tanınır ve yenir.
P eryngii (Fr.ex DC.) Quélet var. *ferulae* Lanzi- Doğu Anadolu bölgesinde Çaşır *(Ferula)* türlerinin dibinde yetişir. Yenen bir türdür. Eş anl. Koyun mantarı.
P ostreatus (Jacq.ex Fr.) Kummer-Karadeniz bölgesinde yetişir. İstanbul pazarlarında satıldığına rastlanmıştır.
Eş anl. İpek mantarı, Kabakulak mantarı, Karacaoğlan mantarı, Karakulak mantarı (Bolu çevresinde *Panus rudis* Fr. (Pleurotaceae) türüne de aynı ad verilir), Kara mantar, Kayın mantarı, Kulak mantarı, Yaprak mantarı.

KAYISI --> Zerdali.

KAYIŞKIRAN - *Ononis spinosa* L. (Leguminosae). Çok yıllık, dikenli ve pembe çiçekli bir bitkidir. Kökleri idrar artırıcı ve taş düşürücü olarak tanınmıştır (24).
Eş anl. Demirdelen, Kayık çiçeği, Sabankıran, Yandak, Yandukta, Yantak.

KAYIŞKIRAN MANTARI --> Koçlama mantarı.

KAYMACIK --> Kaymak otu.

KAYMAKLIK --> Kaymak otu.

KAYMAK OTU - *Opopanax hispidus* (Friv.) Gris. (Umbelliferae). 1-3 m yükseklikte, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Yaprakları Batı Anadolu bölgesinde pazarlarda satılır, yumurta ve yağ ile pişirilerek yenir.
Eş anl. Kaymacık (Tire), Kaymaklık (Kemalpaşa-İzmir), Sarı ot (Fethiye, Marmaris, Milâs).

KAYNADİLİ --> Frenk inciri.

KAYNANADİLİ --> Frenk inciri.

KAYNANAYUMRUĞU --> Frenk inciri.

KAYPAK MANTAR --> Ayı mantarı.

KAYŞAK --> Sarı ot.

KAZMAÇ --> Işığan.

KAZANDELEN --> Kazankulpu.

KAZANKARASI --> Ebe gümeci.

KAZANKARASI --> Salep.

KAZANKULPU - *Cirsium ciliatum* (Murr.) Moench subsp. *szovitsii* (C.Koch) Petrak (Compositae). 90-120 cm yükseklikte, iki yıllık, dikenli, kırmızı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Erzurum ve Kars bölgesinde yenir. Bk. Köygöçüren.
Eş anl. Gazandelen, Kazandelen, Kuşkonmaz.

KAZAYAĞI - *Falcaria vulgaris* Bernh. (Umbelliferae). 25-100 cm yükseklikte, iki veya çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Genç sürgünleri Doğu Anadolu bölgesinde (Erzurum), ıspanak gibi pişirilerek veya turşu yapılarak yenir.

Ege bölgesinde bu türe Yer kazayağı, *Sium sisarum* L. türüne ise Su kazayağı adı verilmektedir. Bk. Su kazayağı. Eski kitaplarda Kazayağı adı *Chenopodium* türleri (Chenopodiaceae) için kullanılmıştır. Bk. Sirken.
Eş anl. Gazayağı, Gazayak, Gazeyağı, Gazyak, Kazağ, Kazayak, Kazıyak.

KAZAYAĞI --> Deli maydanoz.

KAZAYAĞI --> Sirken.

KAZAYAK --> Kazayağı.

KAZ DAĞI ÇAYI --> Dağ çayı.

KAZGAĞASI - *Corydalis* (Papaveraceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, otsu, yumrulu ve tüysüz bitkiler.
Corydalis rutifolia (Sibth. et Sm.) DC.-Horozibiği (Kemah-Erzincan). Doğu Anadolu bölgesinde çay halinde keyif verici olarak kullanılır.
C solida (L.) Swartz-Yumruları eskiden tedavide kullanılırdı (24).

KAZIYAK --> Kazayağı.

KAZMAÇ --> Işığan.

KEBER --> Kebere.

KEBER DİKENİ --> Kebere.

KEBERE - *Capparis spinosa* L. veya *C ovata* Desf. (Capparaceae). Çok yıllık, dikenli, beyaz ve büyük çiçekli çalılardır. Çiçek tomurcukları turşu halinde yenir ve dış ülkelere satılır.
Eş anl. Berikemberi (Diyarbakır), Gebele (Denizli), Geber, Gebre, Gebre otu, Gedigen, Kabbar, Kapari, Keber, Keber dikeni, Kedicırnağı, Keditırnağı, Tırmık.

KEÇİ ALICI --> Alıç.

KEÇİBİCİĞİ - *Michauxia campanuloides* L'Hérit. ex Aiton (Campanulaceae). 100-150 cm yükseklikte, iki yıllık, beyaz çiçekli, tüylü ve otsu bir bitkidir. Tarsus ve Silifke bölgelerinin dağ köylerinde genç iken gövdesi ve kökü, pişirildikten sonra yenir.
Eş anl. Çeşir, Gerçemek, Gerçimek (Kırobası, Silifke-Mersin).
Michauxia tchihatchewii Fisch. et Mey.- Gülnar (Mersin) bölgesinde sebze olarak kullanılır.

KEÇİBOYNUZU - *Ceratonia siliqua* L. (Leguminosae). 3-10 m yükseklikte, bileşik yapraklı, küçük yeşil çiçekli bir ağaç veya ağaççıktır. Meyve olgunlukta kahve renkli, 10-20 cm uzunlukta ve çok tohumludur. Meyveleri yenir. Meyvelerinden hazırlanan reçele Keleş (Gazipaşa-Antalya), tohumlarına Hetten (Isparta) ve yabanî (aşısız) ağaca ise Haraç (Adana, Mersin) adı verilmektedir.
Eş anl. Ballıbaba (Denizli), Ballıboynuz (Denizli), Hannıp, Harnıp, Harnup, Harrup, Kaluş, Melük.

KEÇİ ÇAĞLASI --> Badem.

KEÇİ GEVENİ --> Geven.

KEÇİ KÖMÜRENİ --> Soğan.

KEÇİ KÖRMENİ --> Soğan.

KEÇİ MANTARI --> Pos mantarı.

KEÇİ MANTARI --> Evlek mantarı.

KEÇİ MARULU --> Dağ marulu.

KEÇİMEMESİ - *Polygonum alpinum* All. (Polygonaceae). 30-100 cm yükseklikte, çok yıllık, beyaz veya yeşilimsi çiçekli ve otsu bir bitkidir. Kars bölgesinde çiğ olarak yenir. Bk. Kuşekmeği, Madımak, Söğüt otu.
Eş anl. Madımak.

KEÇİSAKALI --> Tekesakalı.

KEÇİ SÖĞÜDÜ --> Söğüt.

KEÇİTAŞAĞI --> Soğan.

KEDENE --> Kenevirotu.

KEDİCIRNAĞI --> Kebere.

KEDİ DUTU --> Böğürtlen.

KEDİGÖZÜ --> Salep.

KEDİ NANESİ --> Pisik otu.

KEDİ OTU - *Valeriana officinalis* L. (Valerianaceae). 150 cm kadar bir boya erişebilen, çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Kökleri yatıştırıcı olarak kullanılır (24).

KEDİ OTU - *Cardaria draba* (L.) Desv. (Cruciferae). Beyaz veya soluk sarı çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Anadolu'da yaygın olup yol ve tarla kenarlarında yetişir. Kurutulmuş çiçekli dalları Bursa aktarlarında Kedi otu adı altında satılmakta ve yatıştırıcı olarak tavsiye edilmektedir.

KEDİTIRNAĞI --> Kebere.

KEDİTIRNAĞI --> Salep.

KEDİTIRNAĞI MANTARI --> Saçak mantarı.

KEFE KİMYONU - *Laser trilobum* (L.) Borkh. (Umbelliferae). 50-120 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, tüysüz ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Özellikle çam ormanlarının altında yetişir. Olgun meyveleri baharat olarak kullanılır (24). Adana Torosları (Çamlıyayla, Fmdıkpmar)'nda yetişen bitkilerden elde edilen meyveler Sıra adıyla tanınır. Adana, Tarsus ve Mersin bölgelerinde baharat olarak kullanılır ve baharatçılarda satılır. Bk. Kimyon.
Eş anl. Dağ kimyonu, Sıra (Mersin).

KEFE LÂLESİ -Kırım'ın güneyinde bir şehir olan Kefe (şimdiki adı Feodosiya)'de yetiştirilen ve 17. yüzyılda İstanbul'da satılan bir lâle çeşidi. *Tulipa schrenkii* Regel türünün bir çeşidi olmalıdır. Bu türden yararlanılarak İstanbul lâlesi (Osmanlı lâlesi, Lâle-i rumî) çeşitlerinin İstanbul'da elde edildiği düşünülmektedir (29). Bk. Lâle, Osmanlı lâlesi.

KEKİK - *Thymus* (Labiatae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, beyaz veya mor çiçekli ve kuvvetli kokulu bitkiler. Bazı türler baharat veya çay olarak kullanılmaktadır. Baharatçılarda Kekik adı altında genellikle *Origanum* (Mercanköşk) türleri satılmaktadır. Osmanlı dönemi kitaplarında Kekik için Sater-i berri (Kara sateri) adı kullanılmaktadır. Bk. Anzer çayı, Mercanköşk, Sater.
Eş anl. Catır, Kakuk, Keklik otu, Kek otu (Kars).
Aşağıdaki türler baharat veya çay olarak kullanılmaktadır.
Thymus bornmuelleri Velen.- Baharat olarak kullanılır (Bursa).
T. longicaulis C.Presl-Baharat olarak kullanılır.
T. praecox Opiz-Baharat olarak kullanılır. Bk. Anzer çayı.
T. pseudopulegioides Klokov et Des.-Shost. Bk. Anzer çayı.
T. sipyleus Boiss.-Çal çayı (Fethiye-Muğla), Sinekkanadı. Mersin bölgesinde dağ çayı olarak kullanılır. Bk. Mercanköşk.

KEKİK --> Mercanköşk.

KEKİLCEN --> Tekesakalı.

KEKİRE --> Melek otu.

KEKLİK ÇİĞDEMİ --> Karga soğanı.

KEKLİKGÖZÜ - *Adonis* türlerine (Ranunculaceae) verilen genel ad. Otsu, bir veya çok yıllık ve kırmızı çiçekli bitkilerdir. Bazı türlere özel adlar verilir.
Eş anl. Horoz gülü, Kanavcı otu.
Adonis aestivalis L. -Kuş lâlesi.
A. annua L. -Kanavcı otu.
A flammea Jacq. -Cin lâlesi, Taç çiçeği (Sandıklı-Afyon).

KEKLİK OTU --> Dağ reyhanı.

KEKLİK OTU --> Karaca ot.

KEKLİK OTU --> Kara hindiba.

KEKLİK OTU --> Mercanköşk.

KEK OTU --> Kekik.

KEKRE - *Acroptilon repens* (L.) DC. (Compositae). Dikensiz, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Çiçekler pembe, kırmızı ve nadiren beyaz renklidir. Özellikle Orta ve Doğu Anadolu'da yetişir. Tarım bitkilerine zarar veren bir yabancı ottur. Acı lezzetlidir. Yiyen hayvanlarda kekre tutması denen bir çeşit zehirlenme görülür.

KELBAŞ --> Süsen.

KELEBEK OTU --> Düğün çiçeği.

KELEK OTU --> Çayır düğmesi.

KELEMKEŞİR --> Kelemenkeşir.

KELEMENKEŞİR -Erzurum ve Kars bölgelerinde sebze olarak kullanılan bazı bitkilere verilen genel ad. Bu isim özellikle aşağıdaki türler için kullanılmaktadır. Bk. Koyunekmeği.
Pastinaca armena
P. pimpinellifolia Bieb.
P. sativa L.
Seseli libanotis (L.) W.Koch.
Eş anl. Kelemkeşir.

KELEŞ --> Keçiboynuzu.

KELEVE --> Akça ağ.

KELKIZ ÇİÇEĞİ --> Beyaz papatya.

KELKIZ ÇİÇEĞİ --> Papatya.

KEL PAPATYA --> Beyaz papatya.

KEL LÂLE --> Boynuzlu gelincik.

KEME - *Terfesia* (Tuberaceae) türlerine verilen genel ad. Asalak bir mantar olup bazı bitkilerin (*Artemisia* türleri) kökleri üzerinde yaşar. İç ve Güneydoğu Anadolu'da bulunmaktadır. Pişirilerek yenir.
Eş anl. Arap mantarı, Dolaman, Domalan, Domuz elması, Kemi, Tomalan.

KEMİ --> Keme.

KEMİ --> Kımı.

KENDİLLİK --> Kenevir otu.

KENDİRİK --> Kenevir otu.

KENDİR OTU --> Kenevir otu.

KENE AĞACI --> Hint yağı ağ.

KENEK --> Hint yağı ağ.

KENE OTU --> Hint yağı ağ.

KENEVİR OTU - *Cannabis sativa* L. (Cannabaceae). 50-350 cm yükseklikte, bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Lif veya tohum elde etmek için yetiştirilir. Yaprakları ve çiçek durumlarından Esrar denilen uyuşturucu madde hazırlanmaktadır (24, 30). Tohumlarına Çedene, Çetene, Çetine veya Türcan (Silifke-Mersin) denir ve kavrulduktan sonra yenir.
Eş anl. Aptal otu, Esrar otu, Kedene, Kendillik, Kendirik (Konya), Kendir otu, Kınnap otu.

KENGEL --> Kenger.

KENGER - *Gundelia tournefortii* L. (Compositae). 20-100 cm yükseklikte, dikenli, çok yıllık, sütlü ve otsu bir bitkidir. Genç sürgünleri pişirilerek yenir ve kökünden sakız elde edilir. Yemeğine Borani veya Boranı adı verilir. Kökten elde edilen sakıza ise Kenger sakızı veya Kanak sakızı denir. Bu sakız Tunceli bölgesinde bol olarak elde edilir ve Doğu illerinde satılır. Meyvelerin kavrulup toz edilmesi ile de Kenger kahvesi elde edilir (24). Kenger sürgünlerini çıkartmakta kullanılan demire Kengerhan (Van) veya Hılcan, Hılc (Diyarbakır) adı verilmektedir. Kenger sürgünleri Diyarbakır ve Siverek bölgesinde ilk baharda (nisan) bol miktarda sökülmekte, yol kenarlarında ve pazarlarda satılmakta ve civar illere gönderilmektedir Bk. Eşek dikeni, Gengel.
Eş anl. Cenger, Çakır dikeni, Çengel otu, Çenger, Datlı kenger, Enger, Henger, Kalagan, Kaluga, Kanak, Kanaak, Kanatma, Kan dikeni, Kanger, Kengel, Kengi otu, Kengir, Kenker, Kepre, Kingar, Kongol, Sakız otu, Tatlı kenger.

KENGERHAN --> Kenger.

KENGER KAHVESİ --> Kahve, Kenger.

KENGER SAKIZI --> Kenger.

KENGİ OTU --> Kenger.

KENGİR --> Kenger.

KENİRO --> Mahlep.

KENKER --> Kenger.

KEPİR OTU --> Kantaron.

KEPİR YAVŞANI --> Acı yavşan.

KEPRE --> Kenger.

KERAVİYE --> Frenk kimyonu.

KERDEME - *Lepidium sativum* L. (Cruciferae). 20-50 cm yükseklikte, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Yapraklı dalları salata halinde yenir.
Lepidium latifolium L.- Yaprakları yara iyi edici olarak kullanılır.
L. sativum L. subsp. *sativum* -Tere, Tere otu. Bahçe ve bostanlarda yetiştirilir. Yaprakları baharlı lezzetinden dolayı salata halinde kullanılır. Bk. Dere otu, Su teresi.
Eş anl. Bahçe teresi, Gedim, Gedime, Gerdeme, Gerdime, Gördüme, Kerdime.
L. sativum L. subsp. *spinescens* (DC.) Thell.- Diğnik, Kormik, Rişvat (Diyarbakır). Güneydoğu Anadolu bölgesinde yetişen yabanî bir bitkidir. Çiçek durumunun uç kısmının diken biçiminde olması ile yukarıdaki alt türden kolaylıkla ayrılır. Taban yaprakları ilk baharda (Nisan) Diyarbakır ve Siverek pazarlarında satılır ve salata halinde yenir.

KERDEME --> Su teresi.

KERDİME --> Kerdeme.

KEREVİZ (Yabanî)- *Apium graveolens* L. (Umbelliferae). 30-100 cm yükseklikte, parçalı yapraklı, beyaz çiçekli, iki yıllık ve otsu bir bitkidir. Yumru kökü olan bir formu Türkiye'de yetiştirilir ve sebze olarak kullanılır. Bk. Yabanî kereviz.
Apium nodiflorum (L.) Lag.-Çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Genç yaprakları Diyarbakır ve Siverek (Urfa) pazarlarında Bendik adı altında satılır ve sebze olarak kullanılır. Batı Anadolu (Marmaris-Muğla) bölgesinde bu bitkiye Tatlı gerdeme adı verilmektedir.

KEREYA LÂLESİ --> Lâle.

KERKUR --> Çakşır otu.

KERMES MEŞESİ --> Meşe.

KERTME --> Ahlat.

KERTNE --> Ahlat.

KESERCİK --> Çiğdem.

KESME - *Phillyrea latifolia* L. (Oleaceae). Kışm yaprağını dökmeyen ve 5 m kadar yükselebilen bir ağaççık. Akdeniz bölgesinde yaygındır.
Eş anl. Akça kesme, Akçe kesme.

KESTANE - *Caslanea sativa* Miller (Fagaceae). 30 m kadar yükselebilen, kışm yapraklarını döken ve özellikle Kuzey Anadolu ormanlarında yetişen bir ağaçtır. Tohumu yenir ve tohumu için bazı kültür formları yetiştirilir. Fırınlanarak pişirilmiş kestane tohumlarına Kavlak veya Gavşak, ipe dizilmiş haline Kurukayış denir. Yabanî ağaçlardan elde edilen küçük kestane tohumlarına Kuzu kestanesi adı verilmektedir.
Arıların kestane ağacı çiçeklerinde yaptıkları bala Rize bölgesinde Kestane balı adı verilir. Bu bal esmer rengi, acı lezzeti ve içinde kestane polenleri (meşe palamudu biçiminde) bulunması ile tanınır. Fitruka, çimlenmiş kestane tohumu (Trabzon).
Eş anl. Hingiç (Çerkeş-Çankırı), Kara kabuk, Karakat, Karakıllı.

KEŞİŞBAŞI --> Müşkülüm.

KEŞİŞ OTU --> Karabaş otu.

KEŞKEŞ ÇİÇEĞİ --> Salep.

KETEN - *Linum usitatissimum* L. (Linaceae). 10-100 cm yükseklikte, bir veya iki yıllık, mavi çiçekli ve otsu bir bitkidir. Özellikle tohumu için yetiştirilir. Tohumlarına Bezir, Bızıktan (Diyarbakır), Sârek, Zârek, Zegerek, Zerek, Zerpik, Zeyerek, Zeylek denir. Tohumlarının sıkılması ile elde edilen yağa Bezir yağı, geri kalan küs beye ise Kopdun, Ködün veya Köftün adı verilmektedir.
Linum austriacum L.-Zeyrek (Konya bölgesi). Koyunlarda zehirlenmelere neden olur (30).
Eş anl. Cimit, Cinit, Çimit, Ezgin, Gökdün, Güdün, Seğelek, Segerek, Segrek, Seyelek, Seyrik, Siyele, Siyelek, Siyrek, Zârek, Zegerek, Zeğrek, Zeyrek. Bu adların çoğunluğu keten tohumu için kullanılmaktadır.

KETİRE --> Geven.

KETRE --> Geven.

KEVEN --> Geven.

KEVEN --> Pişik geveni.

KEVKE - *Alyssum corsicum* Duby (Cruciferae). 60 cm kadar yükselebilen, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitki. Batı Anadolu bölgesinde yaygındır.

KIBRIS AKASYASI - *Acacia cyanophylla* Lindl. (Leguminosae). 3-5 m yükseklikte, çalı görünüşünde bir ağaççıktır. Yapraklar çıplak, çiçekler sarı renkli, çiçek durumu küremsi şekilli ve 10-15 mm çapında. Vatanı Güneybatı Avustralya olmakla beraber Akdeniz bölgesi sahil kumullarında yetişir. Kumulların hareketini önleyen önemli bir bitkidir. Memleketimizde Adana, Antalya ve Alanya sahillerinde bol olarak bulunur.
Acacia dealbata Link -Sürgünleri ve genç yaprakları tüylüdür. Süs bitkisi olarak İstanbul adalarında yetiştirilir ve çiçekli dalları Mimoza adı altında satılır.

KILIÇ KEKİĞİ --> Kaya kekiği.

KILIÇKINI MANTARI --> Altın yumurta mantarı.

KILIÇ OTU --> Bataklık süseni.

KILIÇ OTU --> Kantaron.

KILIÇ OTU --> Karga soğanı.

KILIÇ OTU --> Süsen.

KILIR --> Diş otu.

KİMÇIRIK --> Mürver.

KIMI - *Chaerophyllum bulbosum* L. (Umbelliferae). 60-90 cm yükseklikte, iki yıllık, yumru köklü, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Erzurum bölgesinde, gövdesi, kabuğu soyulduktan sonra yenmekte ve turşusu yapılmaktadır. Aynı bölgede *Anthriscus nemorosa* (Bieb.) Sprengel türünün gövdeleri de aynı şekilde kullanılmaktadır. Bk. Baldıran, İncirop, Mendi.
Chaerophyllum byzantinum Boiss. türünün genç dalları ve yaprakları baharat olarak kullanılmaktadır (73). Bk.Frenk maydanozu, Hırhmdilik.
Eş anl. Gimi, Kemi, Kimi.

KINA AĞACI - *Lawsonia alba* Lam. (Lythraceae). Beyaz çiçekli, basit yapraklı ve dikenli bir ağaççıktır. Güney Anadolu'nun bazı bölgelerinde (Alanya, Silifke) süs bitkisi olarak yetiştirilir. İnce toz edilmiş yaprakları (Kına) el, ayak, saç ve sakal boyamasında kullanılır (24).
Taş kınası - Kayalar üzerinde yetişen, kırmızı renkli bazı liken türlerine verilen genel ad. Toz haline getirildikten sonra boyar madde ve yara iyi edici olarak kullanılır (Doğu Anadolu).

KINNAP OTU --> Kenevir otu.

KIRAÇ SÜSENİ --> Karga soğanı.

KIRAL EĞRELTİSİ - *Osmunda regalis* L. (Osmundaceae). Çok yıllık, rizomlu, çiçeksiz ve otsu bir bitkidir. Kökleri kabız olarak kullanılır (24).

KIRCAN --> Silcan.

KIRGIN OTU --> Tilkişen.

KIRKBAŞ OTU - *Leontice leontopetalum* L. (Berberidaceae). 10-80 cm yükseklikte, yumrulu, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Bk. Çatlak otu.
Eş anl. Arslanayağı, Arslankulağı, Patlangaç.

KIRKBOĞUM --> Atkuyruğu.

KIRKBOGUM OTU --> Atkuyruğu.

KIRKKİLİT OTU --> Atkuyruğu.

KIRKSİNİR OTU --> Bağa.

KIR LÂLESİ --> Manisa lâlesi.

KIRLANGIÇ OTU - *Chelidonium majus* L. (Papaveraceae). Çok yıllık, sarı sütlü ve sarı çiçekli bir bitkidir. Zehirli bir türdür. Sütü siğillere karşı kullanılır (24).
Eş anl. Temre otu (Bolu).

KIR MENEKŞESİ --> Domuzağırşağı.

KIRMIZI ALIÇ --> Alıç.

KIRMIZI GUDDEME ÇİÇEĞİ --> Ölmez çiçek.

KIRMIZI GÜL --> Gül.

KIRMIZI IHLAMUR --> Ihlamur.

KIRMIZI KANTARON - *Centaurium erythraea* Rafn (Gentianaceae). 50-80 cm kadar yükselebilen, iki yıllık, kırmızı çiçekli ve otsu bir bitkidir. İştah açıcı olarak kullanılır (24). Bk. Kantaron.
Eş anl. Kantariyon, Kızıl kantaron, Küçük kantaron, Sıtma otu, Tukul otu (ta va).

KIRMIZI KEDİ OTU - *Centranthus ruber* (L.) DC. (Valerianaceae). 50-80 cm yükseklikte, çok yıllık, rizomlu, kırmızı veya pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir. Yatıştırıcı ve uyutucu olarak kullanılır (24). Bk. Kedi otu, Kırmızı kantaron.
Centranthus longiflorus Stev.- Anadolu'da yaygın bir türdür. Yukarıdaki tür gibi kullanılır (İnebolu-Kastamonu).

KIRMIZI KÖK --> Kök boya.

KIRMIZI PANCAR --> Yabanî pancar.

KIRNA --> Süsen.

KIR NANESİ --> Dağ reyhanı.

KIR NANESİ --> Nane.

KIR SOĞANI --> Soğan.

KISACIKMAHMUT --> Kısamahmut otu.

KISAMAHMUT OTU - *Teucrium chamaedrys* L. (Labiatae). Çok yıllık, otsu, 50 cm kadar yükselebilen, kırmızımtırak mor çiçekli bir bitkidir. İştah açıcı ve mide ağrılarını giderici olarak kullanılır (24). Bk. Acı yavşan, Kurtluca, Yer çamı.
Eş anl. Bodurmahmut otu, Dalak otu, Erkurtaran (Alanya-Antalya), Kısacıkmahmut, Kumacı otu, Sıcak otu (Sütçüler-Isparta), Yer meşesi, Yer palamudu.

KIR PAZISI --> Yabanî pancar.

KIR SAKIZI --> Kannık.

KIR YASEMİNİ --> Yaban yasemini.

KISTİK --> Pıtrak.

KIŞLA DİKENİ --> Kara çalı.

KIŞ MANTARI --> Ağaç mantarı.

KIVIRCIK NANE --> Nane.

KIVIRŞIK --> Gıvışgan otu.

KIVIŞGAN --> Gıvışgan otu.

KIVIŞIK --> Gıvışgan otu.

KIVIŞKAN --> Gıvışgan otu.

KIVRIM - *Scorzonera semicana* DC. (Compositae). 15-45 cm yükseklikte. çok yıllık, otsu, kalın köklü, sütlü ve sarı çiçekli bir bitki. Kökleri kızgın külde pişirildikten sonra Belen (İskenderun) köylerinde yenir. Bk. Tekesakalı, Yemlik.

KIVRIŞIK --> Gıvışgan otu.

KIVŞIYIK --> Gıvışgan otu.

KIZAMBUK --> Karamuk.

KIZAMIK --> Karamuk.

KIZHANIM --> Hüsnüyusuf.

KIZIL AĞAÇ - *Alnus* (Betulaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yapraklarını döken ve 20 m kadar yükselebilen ağaçlardır. *A. glutinosa* (L.) Gaertner (Kızıl söğüt) türünün gövde ve dal kabukları kırmızı boya olarak kullanılır (Malatya). Kabukların tuzlu suda kaynatılması ile elde edilen boyar madde, çarık derisi ve iplik boyamakta kullanılır. Bu boyaya Afku veya Ahku denilmektedir.

KIZILBACAK --> Yabanî pancar.

KIZIL BOYA --> Kök boya.

KIZILCA --> Koçlama mantarı.

KIZILCA --> Yabanî pancar.

KIZILCIK - *Cornus* (Cornaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yaprağını döken, beyaz çiçekli ağaç veya ağaççıklardır. Memleketimizde iki tür yetişmektedir. Olgun meyveleri yenir. Meyvelerinden hazırlanan ezmeye Kiren ekşisi, Zırta veya Zirte denir.
Eş anl. Beyaz kızılcık, Çalı kızılcığı, Çum, Eğren, Ergen, Eyir, Güren, Kevren, Kıran, Kıren, Kiren, Şefit, Zağal, Zanğal, Zaval, Zavrak, Zoğal, Zonğal, Zoval, Zuğal, Zuhal, Zuval.
Cornus mas L.-Erkek kızılcık. Meyve uzunca, kırmızı.
C. sanguinea L.-Dişi kızılcık. Meyve küremsi, kırmızımtırak siyah.
C. sanguinea L. subsp. *cilicica* (Wangerin) Chamberlain-Demircik (Çamlıyayla-Tarsus).

KIZILCIK OTU --> Kantaron.

KIZIL ÇAM --> Çam.

KIZIL ENİK --> Havacıva.

KIZIL GÖZ DİKENİ --> Altın dikeni.

KIZIL KANTARON --> Kırmızı kantaron.

KIZIL KAYTARMA --> Güveyfeneri.

KIZIL KÖK --> Kök boya.

KIZIL KURT --> Bostanbozan.

KIZIL MANTAR --> Zehirli mantar.

KIZIL MEŞE --> Meşe.

KIZIL OT --> Eğrelti.

KIZIL SARMAŞIK --> Bostanbozan.

KIZIL SÖĞÜT --> Kızıl ağ.

KIZIL YAPRAK --> Koyun otu.

KIZLAN ÇAYI --> Dağ çayı.

KIZLARGÖBEĞİ --> Çivit otu.

KIZLAR YEMİŞİ --> Alıç.

KİALMAL --> Ahlat.

KİBRİT OTU - *Lycopodium clavatum* L. (Lycopodiaceae). Otsu ve çiçeksiz bir bitkidir. Gövdenin ikiye dallanarak uzaması kolayca tanınmasını sağlar. Kuzeydoğu Anadolu dağlarının ormanlarında bulunur. Sporları tedavi alanında kullanılmaktadır (24, 118).
Eş anl. Çam otu (Sürmene-Trabzon), Kurtayağı.

KİLİZ --> Hasır otu.

KİMİ --> Kımi.

KİMYON - *Cuminum cyminum* L. (Umbelliferae). Bir yıllık otsu bir bitkidir. Meyveleri için yetiştirilir. Meyveleri baharat olarak kullanılır. Bk. Frenk kimyonu, Kefe kimyonu.
Eş anl. Acem kimyonu, Avcar, Zıra, Zira.

KİNKAR --> Kenger.

KİNZİ --> Kişniş.

KİRAN --> Kızılcık.

KİRAZ (Yabanî) - *Cerasus microcarpa* (C.A.Meyer) Boiss. (Rosaceae). 3 m kadar yükselebilen, dikenli veya dikensiz, beyaz veya pembe çiçekli bir bitkidir. Meyveleri yenir. Memleketimizde iki alt türü bilinmektedir. Bk. Mahlep.
Eş anl. Acı kiraz, Curta, Çobançırası. Dağ kirazı (Gazi Antep).
Cerasus angustifolia (Spach) Browicz-Kuş üzümü (Kemah-Erzincan).

KİRAZ KARA YEMİŞİ --> Kara yemiş.

KİREN --> Kızılcık.

KİRİŞ --> Çiriş.

KİRKAT --> Dafne.

KİRKİN --> Evlek mantarı.

KİRMİT --> Kanlıca mantarı.

KİRNO --> Zambak.

KİRPİ OTU --> Pişik geveni.

KİRPİT --> Söğüt.

KİRVE OTU --> Acı yavşan.

KİSKİÇ --> Çiğdem.

KİSKİS --> Çiğdem.

KİŞKİŞ - *Scandix pecten-veneris* L. (Umbelliferae). 30 cm kadar yükselebilen, beyaz çiçekli, bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Muğla bölgesinde (Bodrum, Köyceğiz) toprak üstü kısımları sebze olarak kullanılır. Taze halde salata olarak yenir, börek harcı olarak da tanınmıştır.
Eş anl. Zülıretarağı.
Scandix iberica Bieb.-Atkişnek otu (Elmalı-Antalya).
S macrorhyncha C.A.Meyer-Leylek otu (Sandıklı-Afyon Karahisar).

KİŞNİÇ --> Kişniş.

KİŞNİŞ - *Coriandrum sativum* L. (Umbelliferae). 20-50 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu, beyaz veya pembe çiçekli bir bitkidir. Meyveleri baharat olarak kullanılır ve üzeri şeker ile kaplanarak Kişniş şekeri yapılır. Yaprakları Doğu Anadolu'da (Erzurum, Kars) yemeklere koku vermek için kullanılmaktadır. Bk. Kuzu kişnişi, Yabanî kişniş.
Eş anl. Aş otu, Aş uti, Kinzi, Kişniç, Kişnit, Kuzbere (Mersin), Yumurca veya Yumurcak (Karamanlı-Burdur).

KİŞNİŞ (Yabanî) - *Bifora radians* Bieb. (Umbelliferae). 10-80 cm yükseklikte, bir yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Doğubayazıt ve Van bölgelerinde çorba ve yemeklere koku vermek için kullanılır. Bk. Kuzu kişnişi.
Eş anl. Aşuti, Küçük kişniş otu.

KİŞNİŞ --> Kuzu kişnişi.

KİŞNİT --> Kişniş.

KİTİRE --> Geven.

KİTRE --> Geven.

KİVİL --> Elma.

KLİBADA --> Lâbada.

KOBUH --> Medik.

KOBUK --> Medik.

KOCABAŞ --> Gengel.

KOCABAŞI --> Gengel.

KOCAKARI YEMİŞİ --> Alıç.

KOCA YEMİŞ -*Arbutus unedo* L. (Ericaceae). 4 m kadar yükselebilen, kışın yapraklarını dökmeyen, beyaz çiçekli bir ağaççıktır. Meyveleri küremsi şekilli ve olgunlukta kırmızı turuncu renklidir. Meyveler çiğ olarak yenir, ezmesi yapılır.
Eş anl. Ayı yemişi, Dağ yemişi, Davulga, Davulgı, Davulgo, Davulgu, Yağma.
Arbutus andrachne L.-Hartlap (Adana), Sandal ağ. Odunundan yararlanılır.

KOÇBOYNUZU --> Kokulu yonca.

KOÇKUYRUĞU -*Astragalus subrobustus* Boriss. (Leguminosae). Çok yıllık, pembe veya mor çiçekli bir bitkidir. Olgunlaşmamış meyveleri Erzurum ve Kars bölgelerinde çiğ olarak yenir.
Eş anl. Koç otu (Kars), Koçtaşağı (Erzurum).

KOÇKUZ --> Koşkoz.

KOÇKUZU --> Koşkoz.

KOÇLAMA MANTARI -*Russula* (Russulaceae) türlerine verilen genel ad. Aşağıdaki türler yenmekte ve pazarlarda satılmaktadır. Bk. Biberlice.
Russula chloroides Krombholz- Kayışkıran mantarı. Bolu bölgesinde yetişir ve yenir.
Eş anl. Kızılca.
R. cyanoxantha Fr.ex Schaeffer- Kara kuş mantarı.
R. lepida Fr. -Sütsüz mantar, Yaz mantarı, Yaz tirmiti. Bk. Kanlıca mantarı.
R. lutea Fr.-Koçlama mantarı.
R. virescens Fr.ex Schaeffer-Kara koçlama mantarı.
R. xerampelina Fr.-Üstükızıl mantarı, Bolu bölgesinde yetişir ve yenir.

KOÇ MANTARI -Bazı *Clitocybe* türleri (Agaricaceae)'ne verilen genel ad. Bazı türler yenebilir, bazıları da zehirlidir. Bk. Zehirli mantar.
Clitocybe geotropa (Fr.ex Bull.) Quélet- Koç mantarı. Yenen bir mantardır.
C. infundibuliformis (Fr.ex Schaffer) Quélet-Küçük koç mantarı. İstanbul civarında (Belgrat ormanı) yetişir. Yenen bir mantardır.
C. nebularis (Fr.ex Batsch) Quélet- Dumanlı mantar, Hunili mantar. Yenen bir türdür.

KOÇ MANTARI --> Kanlıca mantarı.

KOÇ OTU --> Koçkuyruğu.

KOÇTAŞAĞI --> Koçkuyruğu.

KOFA --> Hasır otu.

KOFALIK --> Hasır otu.

KOĞA --> Hasır otu.

KOKAR AĞAÇ - *Ailanthus altissima* (Miller) Swingle (Simarubaceae). 20 m kadar yükselebilen, kışın yapraklarını döken ve yaprakları kuvvetli kokulu olan bir ağaçtır. Vatanı Çin olmakla beraber Anadolu'da yabanileşmiş olarak bulunur. Zehirli bir bitkidir.
Eş anl. Aylandız, Osuruk ağacı, Yabanî ceviz (Enez-Edirne), Yalangoz, Yalankoz.
Konya bölgesinde (Doğanhisar köyleri) *Viburnum lantana* L. (Caprifoliaceae) türüne de Kokar ağaç adı verilmektedir. Bk. Gilaburu.

KOKAR AGAÇ --> Gilaburu.

KOKAR ARDIÇ --> Ardıç.

KOKAR OT --> Boru çiçeği.

KOKAR OT --> Mevzek.

KOKAR OT --> Tüylü kanak.

KOKAR OTU --> Boru çiçeği.

KOKAR OTU --> Tüylü kanak.

KOKAR OTU --> Mevzek.

KOKİNA --> Tavşan kirazı.

KOKOÇ --> Yabanî gül.

KOKOZ --> Ahlat.

KOKULU KİRAZ AĞACI --> İdris.

KOKULU MENEKŞE --> Menekşe.

KOKULU YAVŞAN --> Yavşan.

KOKULU YONCA --> Eşek yoncası.

KOLOKAZ --> Gölegez.

KOLUNCUK --> Gelinparmağı.

KOMAR - *Rhododendron ponticum* L. (Ericaceae). 10 m kadar yükselebilen, kışın yaprağını dökmeyen, mavimsi pembe çiçekli bir ağaççıktır. Zehirli bir bitkidir. Arılar çiçeklerinden Deli bal yaparlar (30). Bk. Zifin.
Eş anl. Kafil, Kaful (Vakfıkebir-Trabzon), Kara ağu (Giresun), Orman gülü (Giresun), Zelenika (Demirköy-Kırklareli).

KONGOL --> Kenger.

KONSOL ÇİÇEĞİ --> Palak.

KOPDUN --> Keten.

KORMAN --> Soğan.

KORMEN --> Soğan.

KORMİK --> Kerdeme.

KORTLİ --> Pamuk otu.

KORUNGA - *Onobrychis viciifolia* Scop. (Leguminosae). 30-70 cm boyunda, çok yıllık, otsu ve pembe çiçekli bir bitkidir. Hayvan yemi olarak yetiştirilir. Bk. Pisiktaşağı.
Eş anl. Eşek otu, Evliya otu.

KOŞKEZ --> Koşkoz.

KOŞKOZ - *Lathyrus tuberosus* L. (Leguminosae). 30-80 cm yükseklikte, kökünde yumrular bulunan, parlak pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir. Doğu Anadolu bölgesinde (Erzurum, Kars) kök yumruları çiğ olarak yenir. Bk. Müdürmük.
Eş anl. Gaggoç, Goşgoz, Gozgocu, Gozkocu, Koçkuz, Koçkuzu, Koşkez, Koşkuş, Kösgüç (Daday-Kastamonu).

KOŞKUŞ --> Koşkoz.

KOŞNİ --> Diş otu.

KOTAN ALICI --> Alıç.

KOTANKIRAN - *Centaurea glastifolia* L. (Compositae). 100 cm kadar yükselebilen, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir. Erzurum bölgesinde gövdesi, kabuğu soyulduktan sonra yenir.

KOUBUK --> Medik.

KOVA --> Hasır otu.

KOVALIK --> Hazır otu.

KOVANCIK --> Sarı kokulu.

KOVAN OTU --> Oğul otu.

KOVAN OTU --> Ölmez çiçek.

KOYUN BAKLASI --> Domuz baklası.

KOYUN ÇİÇEĞİ --> Koyungözü.

KOYUNEKMEĞİ - *Malabaila secacul* Banks et Sol. (Umbelliferae). 15-75 cm yükseklikte, tüylü, parçalı yapraklı, kalın köklü, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Silifke bölgesinde (Sarıaydın köyü) kökü yenir. Bk. Kelemkeşir.
M. dasyantha (C. Koch) Grossh.- Dudakpatlatan (Hamur-Ağrı). Meyveleri ve kökü yenir.

KOYUNGÖBEĞİ --> Evlek mantarı.

KOYUNGÖZÜ - *Bellis perennis* L. (Compositae). Çok yıllık, rozet yapraklı ve beyaz çiçekli otsu bir bitkidir. Toprak üstü kısımları Antakya bölgesinde sebze olarak kullanılır.
Eş anl. Çayır papatyası, Koyun çiçeği.

KOYUNGÖZÜ --> Mahmude otu.

KOYUNKIRAN --> Kantaron.

KOYUN MANTARI - *Polyporus ovinus* Fr.ex Schaeffer (Polyporaceae). Çam ormanları altında yetişen çok lezzetli bir türdür. Bk. Kav mantarı.

KOYUN MANTARI --> Evlek mantarı.

KOYUN OTU - *Agrimonia eupatoria* L. (Rosaceae). 20-120 cm yükseklikte, rizomlu, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir.
Eş anl. Fıtık otu, Kasık otu, Kızıl yaprak, Kuzu pıtrağı.

KOYUN YUMAĞI --> Yumak otu.

KÖBELEK --> Kuzugöbeği.

KÖDÜN --> Keten.

KÖFTÜN --> Keten.

KOZ --> Ceviz ağ.

KOZALI KEKİK --> Dağ çayı.

KÖK BOYA - *Rubia tinctorum* L. (Rubiaceae). 1-2 m yükseklikte, rizomlu, çok yıllık, soluk sarı çiçekli bir bitkidir. Eskiden Anadolu'da geniş miktarda yetiştiriliyordu. Kökleri kırmızı renkli boyar madde olarak kullanılır.
Eş anl. Bostan otu (Şarkışla), Boyacı kökü, Boya çili, Boya kökü, Boya pürçü, Çubuk boya, Gök boya, Kırmızı kök, Kızıl boya, Kızıl kök, Yumurta boyası.

KÖK ÇİÇEĞİ --> Salep.

KÖK ENFİYE --> Ak çöpleme.

KÖK KARANFİL - *Orthurus heterocarpus* (Boiss.) Juz. (Rosaceae). 15-45 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir. Kurutulmuş kökleri karanfil kokulu olup çaya koku vermek için kullanılır.
Eş anl. Karanfil kökü, Yellice (Elazığ), Zencefil kökü (Gazi Antep).

KÖKNAR - *Abies* (Pinaceae) türlerine verilen genel ad. 30-35 m yükseklikte, kışın yaprağını dökmeyen, gösterişli orman ağaçları. Bk. Çam.
Eş anl. Boz ağaç, Küknar, Verdinar (Bolu).
Abies cilicica (Ant.et Kotschy) Carr.-Adana köknarı. Güney ve Güneydoğu Anadolu dağlarında bulunur. Reçinesi sakız olarak kullanılır.
Eş anl. İledin, Mezda, Mezla (Akseki-Antalya), Mezdeği, Mezekki, Toros köknarı.
A. nordmanniana (Stev.) Spach- Kafkas köknarı. Kuzey Anadolu dağlarında bulunur.
Eş anl. İledenaz (Devrekâni-Kastamonu), Küner (Bolu).

KÖMEÇ --> Ebe gümeci.

KÖMÜREN --> Soğan.

KÖMÜRSEN --> Soğan.

KÖNİK --> Hindiba.

KÖNMEN --> Soğan.

KÖPEK ELMASI --> Adam otu.

KÖPEK GÜLÜ --> Gül.

KÖPEK GÜLÜ --> Yabanî gül.

KÖPEK İNCİRİ --> İncir.

KÖPEKLOLOSI --> Gelincik.

KÖPEKMEMESİ --> İt üzümü.

KÖPEK OTU --> Boz ot.

KÖPEK OTU --> Yalancı ısırgan.

KÖPEK OTU --> Tatarcık.

KÖPEK PAPATYASI --> Beyaz papatya.

KÖPEK SOĞANI --> Akyıldız.

KÖPEK SOĞANI --> Soğan.

KÖPEK SARIMSAGI --> Sarımsak.

KÖPEK SARIMSAĞI --> Soğan.

KÖPEKTAŞAĞI--> Adam otu.

KÖPEKTUTAĞI --> Ak asma.

KÖPEK ÜZÜMÜ --> İt üzümü.

KÖPÜRGEN --> Sabun otu.

KÖR DİKEN --> Ala cehri.

KÖREK --> Baldıran.

KÖRİGEN - *Coronilla varia* L. (Leguminosae). Hayvan yemi olarak kullanılır. Genç sürgünleri yenir (Hakkâri).

KÖR KENGER --> Köygöçüren.

KÖRMEN --> Soğan.

KÖRÜK OTU --> Düğün çiçeği.

KÖSEMEN --> Köygöçüren.

KÖSEYAYILIMI --> Küre çiçeği.

KÖSGÜÇ --> Koşkoz.

KÖSTÜKÖPEĞİ --> Domuzağırşağı.

KÖŞNE --> Burçak.

KÖŞNİ --> Diş otu.

KÖTÜRÜM --> Peygamber çiçeği.

KÖYGÖÇÜREN - *Cirsium arvense* (L.) Scop. (Compositae), 20-100 cm kadar yükselebilen, çok yıllık, otsu, sık dikenli ve pembe çiçekli bir bitkidir.
Eş anl. Çahır, Çahor (Kangal-Sivas), Çarıkkesen, Eşek kangalı, Eşek otu, Kösemen (Pmarhisar-Kırklareli).
Cirsium arvense (L.) Scop.- Hamurkesen (Çaycuma-Zonguldak), Köygöçüren.
C. baytopae Davis et Parris- Trakya bölgesinde (Saray-Tekirdağ) yetişen bir türdür.
C. ciliatum (Murr.) Moench-Bk. Kazankulpu.
C. rhizoccphalum C.A.Meyer-Bk. Medik.
C. simplex C.A.Meyer-Kör kenger (Pülümür-Tunceli).
C. vulgare (Savi) Ten.- Su dikeni (Daday-Kastamonu). Gövdesi yenir.

KÖYGÖÇÜREN --> Zehirli mantar.

KÖY MANTARI --> Duvaklı mantar.

KÖY MANTARI --> Evlek mantarı.

KÖY OTU --> Kuşekmeği.

KÖY SÖĞÜDÜ --> Söğüt.

KRATUNA --> Elma.

KUDAMA --> Ölmez çiçek.

KUDRET HELVASI --> Gezengevi.

KUDRET NARI - *Momordica charantia* L. (Cucurbitaceae). Sarı çiçekli, otsu, tırmanıcı ve bir yıllık bir bitkidir. Süs bitkisi olarak yetiştirilir. Meyveleri yara iyi edici olarak kullanılır (24).

KUDUZ OTU --> Kurşun otu.

KUKAS OTU --> Boz ot.

KUKU --> Lâle.

KULAK MANTARI --> Kayın mantarı.

KULAK OTU --> Camuskulağı.

KUMACI OTU --> Kısamahmut otu.

KUM ÇAVDARI - *Leymus racemosus* (Lam.) Tzvelev subsp. *sabulosus* (Bieb.) Tzvelev (Gramineae). Deniz kenarındaki kumluklarda yetişir.

KUM DARI --> Darı.

KUM ERİĞİ --> Erik.

KUM OTU --> Uyuz otu.

KUM SARMAŞIĞI --> Çit sarmaşığı.

KUM ZAMBAĞI - *Pancratium maritimum* L. (Amaryllidaceae). Soğanlı, çok yıllık, otsu ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Çiçekleri kokuludur. Kumluk sahillerde yetişir. Süs bitkisi olarak kullanılır. Soğanları kusturucudur (24).

KUNAR --> Kara çalı.

KUNDRUL --> Eşek marulu.

KUNDUZ AĞU --> Ak çöpleme.

KURBAĞA OTU --> Tosbağa otu.

KURBAĞAPİSLİĞİ --> Su teresi.

KURBAĞAZEHİRİ - *Hydrocharis morsus-ranae* L. (Hydrocharitaceae). Çok yıllık otsu, beyaz çiçekli ve su üstünde yüzücü bir bitkidir.

KURSALIK --> Tel pancarı.

KURŞUN OTU --> Deniz börülcesi.

KURŞUN OTU - *Plumbago europaea* L. (Plumbaginaceae). 100 cm kada yükselebilen, çok yıllık, otsu ve morumsu pembe çiçekli bir bitkidir. Boyar madde olarak kullanılır.
Eş anl. Diş otu, Döven otu, Kuduz otu, Seçiler otu, Sıtma otu.

KURTAYAĞI --> Kibrit otu.

KURTBAĞI --> Dafne.

KURTBAĞI --> Sırımağu.

KURTBAĞRI --> Kurtbaharı.

KURTBAHARI - *Ligustrum vulgare* L. (Oleaceae). 3 m kadar bir boya erişebilen, çalı görünüşünde ve beyaz çiçekli bir ağaççıktır. Kuzey ve Orta Anadolu bölgelerind orman açıklıklarında yetişir.
Eş anl. Kurtbağrı.

KURT BAKLASI --> Domuz baklası.

KURTBOĞAN - *Aconitum* (Ranunculaceae) türlerine verilen genel ad. 50-100 c yükseklikte, çok yıllık, otsu, sarı, morumsu veya koyu mavi çiçekli türler. Zehirl bileşikler taşırlar (30).
Eş anl. Boğan otu, İtboğan, Kaplanboğan, Kurt otu.
Kaplanboğan veya Kurtboğan adları Türkçe botanik kitaplarında *Aconitum napellu* L. türü için kullanılmaktadır. Bu tür Türkiye'de bulunmamaktadır. Türkiye'de yetişen türler (*A. anthora* L., *A. cochleare* Woroschin, *A. nasutum* Fisch. ex Reichb. ve *A. orientale* Miller) için Türkçe adlar saptanamamıştır.

KURT BÖCÜRTLENİ --> Güzel avrat otu.

KURTKİRİŞİ --> Ak yıldız.

KURTKULAĞI -Oncocyclus seksiyonuna bağlı *Iris* türlerine verilen genel ad. Rizomlu, dalsız gövdeli ve tek çiçekli bitkiler. Bk. Navruz, Süsen.
Eş anl. Eşek navruzu, Tavşankulağı.

Iris elegantissima Sosn. (Syn: I. iberica Hoffm. subsp. elegantissima (Sosn.) Takht. et Fedorov) - Kurtkulağı (Oltu-Erzurum).
I. lycotis Woronov - Kurtkulağı (Şemdinli-Hakkâri).
I. paradoxa Steven - Kurtkulağı (Hoşap-Van).
I. sari Schott ex Baker (Syn: I. lupina Foster) - Kurtkulağı (Harput-Elazığ).
I. susiana L.- İstanbul süseni. Çiçekleri büyük, beyaz renkli, siyah damarlı ve noktalı. Osmanlı döneminde İstanbul bahçelerinde, bu gün ise Avrupa'da yetiştirilmektedir. Genel görünüşü, Diyarbakır ve Mardin dağlarında yetişen, *I. galesii* Foster türüne benzer. Belki de bu türün seçilerek kültüre alınmış bir formudur.

KURTKULAĞI --> Kuzu kişnişi.

KURTKULAĞI --> Navruz.

KURTKULAĞI --> Sığırkuyruğu.

KURTLUCA - *Teucrium scordium* L. (Labiatae). 5-75 cm yükseklikte, çok yıllık, pembe veya mor çiçekli bir bitkidir. Kuvvet verici ve uyarıcı olarak kullanılır (24). Bk. Acı yavşan, Kısamahmut otu, Yer çamı.
Eş anl. Su sarımsağı.

KURTLUCA --> Loğusa otu.

KURTMEÇ --> Menengiç.

KURT OTU --> Civanperçemi.

KURT OTU --> Kurtboğan.

KURTPENÇESİ - *Polygonum bistorta* L. (Polygonaceae). 20-50 cm yükseklikte, çok yıllık, rizomlu ve otsu bir bitkidir. Kökü kabız ve kan dindirici olarak kullanılır (24). Bk. Kuşekmeği, Madımak.
Eş anl. Çıyancık, Çıyan otu, Kurttırnağı, Yılan kökü.

KURT SOĞANI --> Ak yıldız.

KURTTIRNAĞI --> Kurtpençesi.

KURTUM --> Aspir.

KURUKAYIŞ --> Kestane.

KUSKUSA --> Domuzağırşağı.

KUŞ ALICI --> Tavşan elması.

KUŞBURNİ --> Yabanî gül.

KUŞBURNU --> Yabanî gül.

KUŞBURNU ĞİLİĞİ --> Yabanî gül.

KUŞBURNU KOKOCU --> Yabanî gül.

KUŞÇUBUĞU --> Katırtırnağı.

KUŞDİLİ --> Biberiye.

KUŞEKMEĞİ - *Polygonum aviculare* L. (Polygonaceae). Toprak üstüne yatık, bir yıllık, beyaz veya pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir. Boyar madde elde edilir. Bk. Madımak, Söğüt otu.
Eş anl. Çobandeğneği, Eşek madımağı, Kadımalak, Keçimemesi, Köy otu (Mersin), Kurtpençesi, Madımağın oynaşı (Sivas).

KUŞ EKMEĞİ --> Kuşkuş otu.

KUŞ EKMEĞİ --> Madımak.

KUŞ ELMASI - *Trifolium ambiguum* Bieb. (Leguminosae). 10-35 cm yükseklikte, çok yıllık, beyaz veya pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir. Erzurum bölgesinde çiçek durumları çiğ olarak yenir. Bk. Yonca.

KUŞEPMEĞİ --> Madımak.

KUŞ ERİĞİ --> Erik.

KUŞGÖZÜ --> Boncuk otu.

KUŞ İĞDESİ --> İğde.

KUŞ KERDEMESİ --> Kuşkuş otu.

KUŞ KİRAZI - *Padus avium* Miller (Rosaceae). Bk.Kiraz, Mahlep.

KUŞKONMAZ - *Asparagus officinalis* L. (Liliaceae). 75-100 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu ve sarımsı yeşil çiçekli bir bitkidir. Bazı kültür formlarının genç sür ünleri sebze olarak kullanılır. Bk. Tilki en.

Asparagus palaestinus Baker-Doğu Anadolu'da dalları süs bitkisi olarak pazarlarda satılır.

KUŞKONMAZ --> Kazankulpu.

KUŞKUŞEKMEĞİ --> Madımak.

KUŞKUŞ OTU - *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik. (Cruciferae). 50 cm kadar yükselebilen, bir veya iki yıllık, rozet yapraklı, beyaz veya pembe çiçekli otsu bir bitkidir. Ankara pazarlarında satılır. Çiğ olarak veya ıspanak gibi pişirilerek yenir.
Capsella rubella Reut.-Yukarıdaki tür gibi kullanılır.

KUŞKUŞU --> Kuşkuş otu.

KUŞ LÂLESİ --> Keklikgözü.

KUŞMAK --> Kuş otu.

KUŞ MANCASI --> Kuşkuş otu.

KUŞNE --> Burçak.

KUŞ OTU - *Stellaria media* (L.) Vill. (Caryophyllaceae). Bir yıllık, otsu ve beyaz çiçekli bir bitki. İzmir ve İstanbul pazarlarında satılır. Çiğ halde salata halinde yenir. Börek harcına girer ve sebze olarak pişirilerek kullanılır.
Eş anl. Cam otu, Kuşmak (Eğin), Kuşulak, Serçedili, Serçe otu, Tavuk otu.

KUŞULAK --> Kuş otu.

KUŞ ÜVEZİ --> Üvez.

KUŞ ÜZÜMÜ --> Ahu dudu.

KUŞ ÜZÜMÜ --> Çoban üzümü.

KUŞ ÜZÜMÜ --> İt üzümü.

KUŞ YEMİ - *Phalaris minor* Retz. (Gramineae). 20-80 cm yükseklikte, otsu ve bir yıllık bir bitki. Yabanî olarak bulunduğu gibi meyveleri (taneleri) için yetiştirilir. Meyveleri kuş yemi adı altında satılmaktadır.

KUŞ YEMİ --> Madımak.

KUŞ YEMİŞİ --> Alıç.

KUŞYÜREGİ - *Theligonum cynocrambe* L. (Cynocrambaceae). Bir yıllık, otsu ve basit yapraklı bir bitki. Muğla bölgesinde (Köyceğiz) sebze olarak kullanılır.

KUTNU --> Ada çayı.

KUZGUNKILICI --> Karga soğanı.

KUZGUN OTU --> Eğrelti.

KUZLA --> Acı çiğdem.

KUZUBAŞI --> Kuzu kişnişi.

KUZU GEVREĞİ --> Eşek marulu.

KUZUGÖBEĞİ - *Morchella* (Morchellaceae) türlerine verilen genel ad. Yenilen ve dış satımı yapılan mantarlardır. Bk. Duvaklı mantar.
Eş anl. Dedebörtü, Göbek mantarı, Göbelek, Köbelek, Kuzu mantarı.
Morchella conica Persoon-Kuzu mantarı, Sivri kuzugöbeği. Batı Anadolu (Muğla) bölgesi.
M. deliciosa Fr.- Kuzugöbeği, Yeryaran.
M. esculenta Persoon-Kuzugöbeği. Karadeniz bölgesi.
M. rotunda (Fr.ex Persoon) Boudier-Kuzugöbeği.

KUZUKEMİRDİ --> Kuzu kişnişi.

KUZUKIRAN --> Kantaron.

KUZU KİŞNİŞİ - *Ferulago trachycarpa* Boiss. (Umbelliferae). Çok yıllık, kazık köklü, sarı çiçekli, özel kokulu ve otsu bir bitkidir. Büyük kayaların çatlakları arasında yetişir. Taban yaprakları ilk baharda Bozkır (Konya) pazarında Kişniş adıyla satılır ve salata olarak yenir. Bk. Kişniş.
Eş anl. Kişniş, Kurtkulağı, Kuzubaşı, Kuzukemirdi, Kuzukulağı.

KUZUKULAĞI - *Rumex acetosella* L. (Polygonaceae). 15-40 cm yükseklikte, çok yıllık ve ekşi yapraklı bir bitkidir. Yaprakları çiğ olarak yenir veya pişirilerek sebze olarak kullanılır. Aşağıdaki türler de aynı maksat için kullanılmaktadır. Bk. Lâbada.
Eş anl. Ebenekşisi (Gazi Antep), Eğşikulak, Eğşimene, Ekşice, Ekşikulak (Muğla), Ekşilik, Ekşimcik, Ekşimelek, Ekşimen, Ekşimenek, Ekşimik, Guzugulağı, Guzukulağı, Oğlakkulağı, Şeytankulağı, Turşu otu.

Rumex chalepensis Miller- Ekşi ot, Dirşok (Van). Van bölgesinde yaprakları çiğ olarak yenir ve kökünden siyah renkli bir boyar madde elde edilir.
R. scutatus L.-Ekşikulak, Kuzukulağı, Trişoğ, Trişok (Doğu Anadolu).
R. tuberosus L.-Kuzukulağı (Milâs-Muğla), Trişoğ, Trişok (Doğu Anadolu).

KUZUKULAĞI --> Kuzu kişnişi.

KUZUKULAĞI --> Soğan.

KUZU MANTARI --> Kuzugöbeği.

KUZU OTU - *Reseda* türleri (Resedaceae) ne verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli türler. Bk. Aspir, Cehri, Safran.
Eş anl. Muhabbet çiçeği.
Reseda lutea L.-Gerdanlık (Ulukışla).
R. luteola L.-Cehri çiçeği, Dağ cehrisi, Yemen safranı. Çiçekleri boyar madde olarak kullanılır.

KUZU PITRAĞI --> Koyun otu.

KUZU SARMAŞIĞI --> Mahmude otu.

KÜÇÜK ISIRGAN OTU --> Isırgan.

KÜÇÜK KANTARON --> Kırmızı kantaron.

KÜÇÜK KİŞNİŞ OTU --> Kişniş (Yabanî).

KÜÇÜK KOÇ MANTARI --> Koç mantarı.

KÜÇÜK SÜMBÜL --> Sümbül.

KÜKNAR --> Köknar.

KÜKÜRT --> Ahlat.

KÜKÜRT MANTARI --> Cincile, Zehirli mantar.

KÜLLÜCE OTU --> Kanarya otu.

KÜL OTU --> Dağ nanesi.

KÜLÜR --> Mürdümük.

KÜNA --> Çam.

KÜNAR --> Çam.

KÜNER --> Çam, Köknar.

KÜP EVLEĞİ --> Evlek mantarı.

KÜPKIRAN --> Gelincik.

KÜPMAVİSİ --> Çivit otu.

KÜR --> Böğürtlen.

KÜRDAN OTU --> Diş otu.

KÜRE ÇİÇEĞİ - *Globularia* türleri (Globulariaceae) ne verilen genel ad. *Globularia trichosantha* Fisch.et Mey.-Köseyayılımı (Kemaliye-Erzincan).

KÜRMEZ --> Böğürtlen.

KÜŞNE --> Burçak.

KÜŞÜT --> Bostanbozan.

KÜTÜK MANTARI - *Pholiota mutabilis* (Fr. ex Schaeffer) Quélet (Agaricaceae). Yaşlı ağaç kütükleri üzerinde ve gruplar halinde yetişir. Yenen bir türdür.
Eş anl. Ağaç mantarı.

KÜZBERE --> Kişniş.

L

LÂBADA - *Rumex* alt cinsine bağlı bazı *Rumex* (Polygonaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, otsu bitkiler olup yapraklar ok veya mızrak biçiminde değildir. (Bk. Kuzukulağı). Yaprakları pazarlarda satılır ve sebze olarak kullanılır. Erzurum bölgesinde yapraklar saç örgüsü şeklinde örüldükten sonra kurutulur ve kışın kullanmak için saklanır. Meyveleri (Gığış) çay gibi hazırlanarak çay yerine içilir (Tokat). Yaprakları ile yapılan et dolmasına Efelek dolması denir. En çok aşağıdaki türlerin yaprakları kullanılmaktadır. Bk. Kuzukulağı.
Eş anl. Avelik, Develik, Düvelik, Ebelik, Efelek, Efelek otu, Evelek, Evelik, Everek, Geğeş, Ilıbada, Ilıbıda, Ilıbıdı, İlabada, İlebada, İlibada, İlibade, Klibade.
Rumex alpinus L.- Dağ pazısı (Anzer-Rize). Emirdağ (Afyon) yayla köylerinde Işgın adıyla tanınır. Yaprak sapı çiğ olarak yenir. Yapraklarından dolma yapılır veya ıspanak gibi pişirilerek yoğurt ile yenir. Osmanlı döneminde bu türün Uludağ'dan toplanan kökleri Papaz ravendi veya Ravend-i Rûmî (Anadolu ravendi) adı altında İstanbul aktarlarında satılır ve ravent kökü yerine kullanılırdı (24). Bk. Işgm.
R. conglomeratus Murray-Lâbada.
R. crispus L.-Evelik, Sığırkuyruğu (Azdavay-Kastamonu). Doğu Anadolu (Erzurum) bölgesinde sebze olarak kullanılır.
R. oblusifolius L.-Evelik, Yabanî pazı (Van).
R. olympicus Boiss.- Ebelek, İlâbada. Uludağ (Bursa)'da yetişir. Yapraklarından et dolması sarılır.
R. patientia L.-Evelik, Develik (Ilıca-Erzurum).
R. pulcher L.-Van bölgesinde Tirşo adıyla tanınır ve kökü yara iyi edici olarak kullanılır.

LÂDEN --> Pamuk otu.

LÂDİN - *Picea orientalis* (L.) Link (Pinaceae). 35 m kadar yükselebilen ve kışın yapraklarını dökmeyen bir ağaç. Doğu Karadeniz bölgesi dağlarında yetişir.
Eş anl. Soç (Şavşat-Artvin).

LALA --> Lâle.

LÂLE - *Tulipa* (Liliaceae) türlerine verilen genel ad. Soğanlı, otsu, çok yıllık, kırmızı, sarı veya beyaz çiçekli bitkiler. Türkiye'de 18 kadar yabanî lâle türü yetişmektedir (29). Bazı türlere özel adlar verilir. Bk. Kefe lâlesi, Osmanlı lâlesi.

Eş anl. Lala. Yabani lâle türlerine, tür ayrımı yapılmadan, aşağıdaki adlar verilmektedir. Deli lâle (Tavas-Denizli), Gelin gülü, Kangala (Bandırma-Balıkesir), Kangılız (Aliköy-Muğla), Kuku (Malatya, Kemaliye-Erzincan), Tolaman (Bodrum-Muğla), Yorduma (Bodrum-Muğla). Lâle tomurcuğuna Bebecük veya Gügük denir. Aşağıdaki türler süs bitkisi olarak bir öneme sahiptir. Bazı türlerin soğanları dış ülkelere satılır (29).

Tulipa agenensis DC.-Kaba lâle. Süs bitkisi olarak yetiştirilir.

T. aleppensis Boiss.ex Regel-Halep lâlesi (Karacadağ-Urfa).

T. biflora Pallas- Başkale (Van) bölgesinde yetişir.

T. clusiana DC.-Çelebi lâlesi, Sivri lâle. Süs bitkisi olarak yetiştirilir (İzmir).

T. humilis Herbert-Bodur lâle. Doğu Anadolu (Van) bölgesinde yetişir.

T. kaghyzmanica Fomin- Kağızman lâlesi.

T. mucronata Fomin- Oltu lâlesi.

T. praecox Ten.-Kaba lâle. Süs bitkisi olarak yetiştirilir.

T. pulchella (Fenzel ex Regel) Baker - Çoban lâlesi (Muğla), Mor lâle (Bürücek-Adana). Güney Anadolu (Toros dağları) bölgesinde yetişir ve soğanları dış ülkelere satılır.

T. saxatilis Sieber ex Sprengel- Kereya lâlesi. Bu ad "sarp kayalık" anlamında olan Kerey kelimesinden gelir. Bu tür Söğüt ve Taşlıca köyleri (Marmaris-Muğla) civarında kayalıklarda yetişmektedir.

T. schrenkii Regel-Bk. Kefe lâlesi.

T. sintenisii Baker- Ağrı, Muş ve Van bölgelerinde yetişir.

T. sprengeri Baker- Amasya lâlesi. Avrupa'da süs bitkisi olarak yetiştirilir.

T. sylvestris L.- Yavruağzı (Gürlek köyü, Murat dağı-Kütahya).

T. thracica Davidov- Trakya lâlesi. Trakya bölgesinde yetişir.

T. turcarum Gesner- Türk lâlesi. İstanbul'dan Avrupa'ya götürülen ve 1559 ilk baharında Augsburg (Almanya) da bir bahçede çiçek açan lâle türüne Conrad Gesner tarafından verilen ad. Avrupa'da lâle yetiştiriciliği bu tarihten sonra başlamıştır.

T. turcica Griseb. (Syn: T. bithynica Griseb., T. orphanidea Boiss. ex Heldr.)- Geyik lâlesi (Susurluk-Balıkesir). Türk lâlesi. 1844 yılında A. H. R. Grisebach tarafından adlandırılmış olan bu tür, Batı Anadolu bölgesinde çok yaygındır. Çiçekler sarı, turuncu, parlak veya esmer kırmızı renklidir. Manisa dağı Sultan yaylası bölgesinde (Manisa), yukarıda belirtilen renklerde çiçekleri olan bitkiler bir arada yetişmektedir.

T. undulatifolia Boiss.- Batı ve Orta Anadolu'da yetişir. Çiçekleri İzmir bölgesinde (Nohutalan-Urla) kesme çiçek olarak kullanılır.

LÂLE-İ RÛMÎ --> Osmanlı lâlesi.

LAPAZA ÇİÇEĞİ - *Pelasites albus* (L.) Gaertner (Compositae). Çok yıllık, rizomlu, otsu ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Yaprakları uzun saplı ve alt kısmı beyazımtırak tüylü. Kuzeydoğu Anadolu (Trabzon, Rize) dağlarının rutubetli, gölgeli ve kayalık yerlerinde yetişir. Bk. Kabalak.

LATDİK --> Yabanî gül.

LÂVANTA ÇİÇEĞİ --> Karabaş otu.

LÂVANTA NANESİ --> Nane.

LAZ ÇİĞDEMİ --> Çiğdem.

LAZ KİRAZI --> Kara yemiş.

LAZ SÜSENİ --> Süsen.

LAZ ÜZÜMÜ --> Kara yemiş.

LEBLEBİ ÇİÇEĞİ --> Ölmez çiçek.

LEPTAHERGİ --> Peynir otu.

LEYLAK - *Syringa vulgaris* L. (Oleaceae). Kışın yaprak döken küçük bir ağaçtır. Çiçekler mor veya beyaz renkli ve kuvvetli kokuludur. Süs bitkisi olarak bahçelerde yetiştirilir.
Eş anl. Devrinti.

LEYLEKAYAĞI--> İğnelik.

LEYLEKBURNU --> İğnelik.

LEYLEKGAGASI --> İğnelik.

LEYLEK OTU --> Kişniş.

LEYLİM OTU --> Yalancı ısırgan.

LEYLİM YAPRAĞI --> Yalancı ısırgan.

LİBADE --> Çay üzümü.

LİFAR --> Çay üzümü.

LİFOR --> Çay üzümü.

LİFORA --> Çoban üzümü.

LİGARBA --> Çay üzümü.

LİGİRTE --> Marul.

LİGOSER --> Güz çiğdemi.

LİGOSERA --> Güz çiğdemi.

LİKABA --> Çay üzümü.

LİKAPA --> Çay üzümü.

LİKARBA --> Çay üzümü.

LİKEN --> Kına ağ.

LİKOFOR --> Güz çiğdemi.

LİLPAR - *Caltha polypetala* Hochst. (Ranunculaceae). Çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir. Sulak yerlerde yetişir. Yaprakları sebze olarak, pişirildikten sonra yenir (Bayburt, Sarıkamış).
Eş anl. Bataklık nergisi, Su nergisi.

LİMON NANESİ --> Oğul otu.

LİMON OTU --> Oğul otu.

LİVİK --> Yılanyastığı.

LİVOR --> Mürver.

LOĞUSA ÇİÇEĞİ - *Aristolochia* türlerine (Aristolochiaceae) verilen genel ad. Çok yıllık otsu bitkiler. Yapraklar genellikle kalp biçiminde, çiçekler pipo görünüşünde. Bazı türlerin kökleri tedavide kullanılır.
Eş anl. Kabakulak otu, Kurtluca (Kütahya), Pipo çiçeği, Zeravent.
Aristolochia clematitis L.-Kara asma.
A. hirta L.- Bk. Yılan otu (Muğla).

LOĞUSA OTU --> Loğusa çiçeği.

LOTEŞİR SOĞANI --> Ada soğanı.

M

MADAMAK --> Madımak.

MADIK --> Madımak.

MADIMAĞIN OYNAŞI --> Kuşekmeği.

MADIMAK - *Polygonum cognatum* Meissn. (Polygonaceae). Çok yıllık, sürünücü, otsu ve pembe çiçekli bir bitkidir. Anadolu'da sebze olarak kullanılışı yaygındır. Pirinç veya pastırma ile pişirilir veya pilâva katılır. Bk. Keçimemesi, Kuşekmeği, Söğüt otu.
Eş anl. Badıma, Badımak, Badımalak, Badima, Badimah, Can otu (Çorum), Çoban-ekmeği (Van), Kuşekmeği, Kuşepmeği, Kuşeymeyi, Kuşkuş, Kuşkuşekmeği, Kuş yemi, Madamak, Madık, Madımalağı, Madımalah, Madımalak, Madınak, Madimak, Madmalak, Madumah, Mardımalak.
Aşağıdaki *Polygonum* türlerine özel adlar verilmekte ve değişik amaçlar için kullanılmaktadır.
Polygonum alpinum L.- Bk. Keçimemesi.
P. aviculare L.-Bk. Kuşekmeği.
P. bellardii All.-Bk. Potuk.
P. bistorta L.-Bk. Kurtpençesi.
P. cognatum Meissn.-Bk. Madımak.
P. hydropiper L.-Su biberi.
P. lapathifolium L.-Bk. Söğüt otu.
P. persicaria L.-Bk. Söğüt otu.

MADIMALAĞI --> Madımak.

MADIMALAH --> Madımak.

MADIMALAK --> Madımak.

MADINAK --> Madımak.

MADMALAK --> Madımak.

MADUMAH --> Madımak.

MAHLEP - *Cerasus mahaleb* (L.) Miller (Rosaceae). 10 m kadar yükselebilen, beyaz çiçekli, meyve ve dalları özel kokulu, meyveleri olgunlukta koyu kırmızı renkli olan bir ağaçtır. Tohumları çöreklere koku vermek için kullanılır. Dalları güzel kokulu olduğu için eskiden tütün çubuğu yapımında kullanılırdı.
Eş anl. Endirez, Endürüz, İdris ağ., Keniro (Diyarbakır), Kokulu kiraz ağ., Melem (Ovacık-Tunceli).

MAHMUDE OTU - *Convolvulus scammonia* L. (Convolvulaceae). Çok yıllık, kalın köklü ve otsu bir bitki. Çiçekler süt rengi veya soluk sarı. Kökü ve kökünden elde edilen süt (Mahmude) müshil olarak kullanılır (24). Bk. Çit sarmaşığı, Kahkaha çiçeği.
Convolvulus arvensis L.-Mamıza (Konya, Mersin). Çok yıllık, beyaz sütlü, beyaz çiçekli ve otsu bir bitki. Taze sütü Konya ve Mersin bölgesinde müshil olarak kullanılır (24). Yapraklarından Sivas bölgesinde çorba yapılmaktadır.
Eş anl. Çadır çiçeği, Hamıza (Bâlâ-Ankara), Kaplumbağa otu, Kuzu sarmaşığı, Tarla sarmaşığı.
C assyricus Griseb.- Çobandöşeği (Çepni, Gemerek-Sivas).
C betonicifolius Miller subsp. *betonicifolius* - Koyungözü (Göynücek-Amasya).

MAHMUR ÇİÇEĞİ --> Acı çiğdem.

MAK OTU --> Ban otu.

MALAŞA --> Gelincik.

MALATORA --> Rezene.

MALATURA --> Rezene.

MAMIZA --> Mahmude otu.

MAMULA --> Silcan.

MAMULİ --> Silcan.

MANAMIK --> Hardal otu.

MANANIK --> Hardal otu.

MANANUH --> Hardal otu.

MANDADİLİ --> Frenk inciri.

MANDAKULAĞI --> Camuskulağı.

MANİSA LÂLESİ - *Anemone* türlerine (Ranunculaceae) verilen genel ad. Çok yıllık, parçalı yapraklı, büyük çiçekli ve otsu bitkilerdir.
Eş anl. Girit lâlesi, Girit şakayığı, Kır lâlesi, Kar çiçeği, Yoğurt çiçeği, Yoğurtçuk (Akseki-Antalya).
Anemone blanda Schott et Kotsehy- Çiçekleri morumsu mavi renklidir. Yumruları ihraç edilir.
A. coronaria L.-10-30 cm yükseklikte, rizomlu ve otsu bir bitkidir. Çiçekler kırmızı, pembe, mor veya beyaz renklidir. Çiçekli dalları, İstanbul çiçekçilerinde, süs bitkisi olarak satılır (16).
Eş anl. Gül lâle (Antalya).

MANTAR -Klorofil taşımayan ilkel bir bitki grubuna verilen genel ad. Şapkalı mantarlardan bir bölümü gıda olarak kullanılır. Bunlara, bölgelere göre değişen, özel adlar verilmektedir (6,30,77,78,79). Bir bölümü ise hayvan ve insanlarda ağır zehirlenmelere neden olmaktadır. Bk. Zehirli mantar.

MANTIVAR --> Ölmez çiçek.

MANTİK --> Medik.

MANTUVAR ÇİÇEĞİ --> Ölmez çiçek.

MARAŞ OTU --> Deli tütün.

MARDIMALAK --> Madımak.

MARDIMANAK --> Madımak.

MARGARİTA --> Beyaz papatya.

MARGARİT ÇİÇEĞİ --> Beyaz papatya.

MARKO SAKIZI --> Yakı otu.

MARSAMA OTU --> Civanperçemi.

MARSEME --> Civanperçemi.

MARSIMA --> Civanperçemi.

MARSIMANA --> Civanperçemi.

MARSIVAN OTU - *Tanacetum balsamita* L. (Compositae). 35-80 cm yükseklikte, rizomlu, çok yıllık ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Çiçekli dalları idrar artırıcı ve taş düşürücü olarak kullanılır (24). Bk. Civanperçemi, Solucan otu.
Eş anl. Marsıma, Marsuvan otu, Merseme.

MARSUVAN OTU --> Marsıvan otu.

MART ÇİÇEĞİ --> Çuha çiçeği.

MART YEMİŞİ --> Frenk inciri.

MARUL (Yabanî) - *Lactuca* (Compositae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, beyaz sütlü ve sarı çiçekli otsu bitkiler. Bazı türlerin köklerinden Dağ sakızı denen bir sakız elde edilir. Özellikle aşağıdaki türler kullanılmaktadır.
Lactuca aculeata Boiss. et Kotschy ex Boiss.- Liğirte (Beyşehir-Konya), Mikirge (Ladik-Konya), Milkide (Damlapmar-Konya). Taze yaprakları baharda toplanıp çiğ olarak yenir.
L. serriola L.-Acı marul, Eşek marulu. Tahliç (Doğu Anadolu).
L. viminea (L.) F.W.Schmidt.

MASURA KAMIŞI --> Kargı.

MAVİ CİNCİLE - *Laccaria amethystina* Bulliard (Agaricaceae). Gençken koyu mor renklidir. Yaşlanınca bu renk solar. Yenen bir türdür. Bk. Cincile.

MAVİ CİNCİLE --> Cincile.

MAVİ ÇİĞDEM --> Çiğdem.

MAVRU --> Sumak.

MAYA ÇİÇEĞİ --> Şerbetçi otu.

MAYAN --> Meyan.

MAYANA --> Rezene.

MAYA OTU --> Şerbetçi otu.

MAYA OTU --> Uyuz otu.

MAYASIL OTU --> Acı yavşan.

MAYASIL OTU --> Boz ot.

MAYASIL OTU --> Kantaron.

MAYASIL OTU --> Yer çamı.

MAYASIL OTU --> Yüksük otu.

MAZI MEŞESİ --> Meşe.

MEDİK - *Cirsium rhizocephalum* C.A.Meyer subsp. *rhizocephalum* (Syn:C. esculentum (Sievers) C.A.Meyer var. caucasicum C.A.Meyer) (Compositae). Çok yıllık, yaprakları dikenli ve çiçekleri morumsu kırmızı renkli olan bir bitki. Gövdesi 15 cm kadar uzunlukta, 3-10 çiçek durumlu. Ağrı, Erzurum, Kars ve Sivas bölgelerinde ilk baharda kökü yenir. Bitkinin bu kısmına Medik denir. Yazın gövdesi soyularak yenir. Buna da Kobuk adı verilir. Bk. Köygöçüren.
Eş anl. Kobuk, Koubuk, Mantik (Kangal-Sivas), Metük.

MEHROCAN --> Silcan.

MELANGEÇ --> Menengiç.

MELEK OTU - *Angelica sylvestris* L. (Umbelliferae). 70-200 cm yükseklikte, çok yıllık, kalın köklü, pembemsi beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Erzurum ve Kars bölgesinde, kabuğu soyulduktan sonra, gövdesi çiğ olarak yenir. Bursa bölgesinde gövde ve dallarından reçel yapılmaktadır.
Eş anl. Kekire (Erzurum, Kars).

MELEM --> Mahlep.

MELEMİR --> Pelemir.

MELENGEÇ --> Menengiç.

MELENGİÇ --> Menengiç.

MELENGİŞ --> Menengiç.

MELENKİŞ --> Menengiç.

MELENKÜŞ --> Menengiç.

MELESİR --> Mürver ağ.

MELETÜRE --> Rezene.

MELEVCAN --> Silcan.

MELEVCEN --> Silcan.

MELEVİÇEN --> Silcan.

MELİSA OTU --> Oğul otu.

MELKİ --> Kanlıca mantarı.

MELLENGEÇ --> Menengiç.

MELLENGİÇ --> Menengiç.

MELOCAN --> Silcan.

MELÖVCAN --> Silcan.

MELÖK --> Keçiboynuzu.

MEN --> Gezengevi.

MENDE --> Mendi.

MENDİ - *Chaerophyllum macropodum* Boiss. (Umbelliferae). 40-120 cm yükseklikte, iki yıllık, otsu ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Yaprakları otlu peynire konur (Van) ve gövdesi, kabuğu soyulduktan sonra yenir (Van). Bk. Frenk maydanozu, Kımi.
Eş anl. Mende, Mendo, Medik, Medo.

MENDO --> Mendi.

MENEKİŞ --> Menengiç.

MENEKŞE - *Viola* (Violaceae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık otsu bitkilerdir. Çiçekler beyaz, sarı ve mor renklidir. Bazı kültür formları süs bitkisi olarak kullanılır.
Eş anl. Benevşe, Menevşe.
Viola odorata L.-Kokulu menekşe.
V tricolor L.-Hercaî menekşe.

MENEKŞE KÖKÜ --> Domuzağırşağı.

MENENGEÇ --> Menengiç.

MENENGİÇ - *Pistacia terebinthus* L. (Anacardiaceae). 6 m kadar yükselebilen ve kışm yapraklarını döken bir ağaç veya ağaççıktır. Genç sürgünleri pazarlarda satılır. Kurtmeç (Fethiye-Muğla) veya Sakız murcu (Antakya) adı verilir. Çiğ olarak salata halinde veya pişirilerek yenir. Bu tür üzerinde bir böceğin (*Pemphigus* türü) etkisiyle bir mazı (Gallae pistaciae) oluşmaktadır. Eskiden Trakya ve Makedonya bölgesinde bu mazı genç iken toplanır ve ticarete çıkartılırdı. Bu mazı ünlü Bursa ipliklerinin hazırlanmasında kullanılan ipeğin boyanmasında kullanılmıştır (24,32). Mazı yaşlandıkça keçiboynuzu şekil ve rengini alır. Bk. Buttum, Çitlembik, Sakız ağ.
Eş anl. Çatlaguç, Çıtlık, Çitlembik, Melangeç, Melengiç, Melengiş, Melenkiş, Melenküş, Mellengeç, Mellengiç, Menegüç, Menekiş, Menengeç, Menengiş, Menengüç, Meneş, Meneviş, Menevş, Meniç, Merengiç, Merlengeç, Merlengiç, Mineç, Sakızdırık, Sakızlak, Sakızlık.
Pistacia atlantica Desf.-Batı Anadolu bölgesinde Mineç adıyla tanınmakta ve genç sürgünleri sebze olarak kullanılmaktadır.
P terebinthus L. subsp. *palaestina* (Boiss.) Engler-Çetemük, Yabanî fıstık ağ. (İskilip). Bu türün meyveleri 5-6 mm çapında, basık küre biçiminde, yeşil veya mavimsi yeşil renklidir. Eskiden Yeşil tane (Granum viride) adı altında tanınır ve ticareti yapılırdı (32). Halen Menengiç kahvesi hazırlanmasında (Gazi Antep) kullanılmaktadır. Bitkinin dal ve yaprakları boyar madde olarak da kullanılır.
Eş anl. Çıtırık, Çöğre (Akseki-Antalya).

MENENGİÇ KAHVESİ --> Kahve.

MENENGİŞ --> Menengiç.

MENENGÜÇ --> Menengiç.

MENEVİŞ --> Menengiç.

MENEVŞ --> Menengiç.

MENEVŞE --> Menekşe.

MENİÇ --> Menengiç.

MENTİK --> Hırhmdilik.

MENTİR --> Şebboy.

MENTUR --> Şebboy.

MERCANKÖŞK - *Origanum* (Labiatae) türlerine verilen genel ad. Çalımsı veya otsu, çok yıllık, pembe veya beyaz çiçekli ve kuvvetli kokulu bitkilerdir. Bazı türler aktarlarda Kekik adı altında satılmaktadır. Bk. Anık, Anzer çayı, Kekik.
Eş anl. Cantır (Van).
Aşağıdaki türler baharat olarak kullanılmaktadır.
Origanum acutidens (Hand.-Mazz.) letswaart-Anuk. Doğu Anadolu bölgesinde yemeklere koku vermek için kullanılır. Bk. Anık.
O. majorana L.-Guy otu (Mersin), Mercanköşk, Merzengüş. Baharat olarak kullanılır. Muğla bölgesinde kahveye katılır ve bölge için özel olan Mercanköşklü kahve hazırlanır.
O. micranthum Vogel-Sinekkanadı (Tarsus). Tarsus bölgesinde çay olarak kullanılır. Bk. Kekik.
O. minutiflorum O.Schwarz et. P.H.Davis-Eşek kekiği (Sütçüler-Isparta), Toga kekiği, Yayla kekiği (Antalya).
O. onites (Syn: O. smyrnaeum L.)- Bilyalı kekik, İzmir kekiği, İzmir mercanköşkü, Taş kekiği (Elmalı-Antalya). Kekik olarak satılır.
O. sipyleum L.-Bayır çayı (Balıkesir), Güvey otu (Ankara), Tahtacı otu. Çay olarak kullanılır.
O. syriacum L.-Dağ kekiği, Yaban kekiği. Antakya bölgesinde baharat olarak kullanılır.
O. vulgare L.-Çanakkale kekiği, Güvey otu, İstanbul kekiği, Kara ot, Keklik otu. Baharatçılarda kekik olarak satılmaktadır.

MEREVCEN --> Silcan.

MEREVUCEN --> Silcan.

MERKİ --> Kanlıca mantarı.

MERLENGEÇ --> Menengiç.

MERLENGİÇ --> Menengiç.

MERSEME --> Civanperçemi.

MERSİN - *Myrtus communis* L. (Myrtaceae). 5 m kadar yükselebilen, kışın yapraklarını dökmeyen, beyaz çiçekli bir ağaççıktır. Meyveleri olgunlukta mavımtırak siyah veya süt beyazı renkli (var. *leucocarpa* DC.) dir. Meyveleri Murt adı altında son baharda Adana pazarlarında satılır. Meyveleri yenir. Yapraklar baharat olarak kullanılır.
Bu türe aşı yapılarak elde edilen kültür formunun meyveleri Adana bölgesinde Hambeles (Arapça Hambalâs'tan) adıyla tanınır, pazarlarda satılır ve yenir. İshal kesici bir etkisi vardır.
1. Elduran, Eldüren, Mord, Mort, Murt, Sazak a ., Zazak.

MERYEMANA DİKENİ --> Cengel.

MERYEM OTU --> Acı yavşan.

MERZENGÜŞ --> Mercanköşk.

MESİR OTU --> Anason.

MEŞE AĞACI - *Quercus* (Fagaceae) türlerine verilen genel ad. Ekserisi kışın yapraklarını döken ağaçlar. Bazı türlere özel adlar verilmektedir (67,111). Bk. Gezengevi, Palamut.
Quercus aucheri Jaub. et Spach - Boz pırnal.
Q. brantii Lindl.- Kara meşe. Meyvesi külde pişirilerek yenir (Kâhta-Adıyaman).
Q. cerris L.-Saçlı meşe, Türk meşesi.
Q. coccifera L.-Kermes meşesi, Kızıl meşe.
Q. ilex L.- Çalı meşesi, Karagan, Pırnal meşesi, Pırnar.
Q. infectoria Olivier- Mazı meşesi.
Q. ithaburensis Decne-Palamut meşesi.
Q. libani Olivier- Kara meşe.
Q. petraea L.-Sapsız meşe.
Q. robur L.-Saplı meşe.
Q. vulcanica (Boiss.et Heldr.) Kotschy-Kasnak meşesi.
Bazı türlerin tohumları çiğ veya pişirildikten sonra yenir veya hayvan yemi olarak kullanılır.

MEŞE BURÇU - *Loranthus europaeus* Jacq. (Loranthaceae). 50 cm kadar yükselebilen, kışın yapraklarını döken ve yarı asalak bir bitkidir. Özellikle meşe ve kestane türlerinin dalları üzerinde yaşar. Bk. Ardıç burçu, Burç.

MEŞECİK --> Kısamahmut.

MEŞE MANTARI --> Tavukbacağı mantarı.

MEŞE NAVRUZU --> Navruz.

METÜK --> Medik.

MEVLÜCAN --> Silcan.

MEVZEK OTU - *Delphinium staphisagria* L. (Ranunculaceae). 30-100 cm yükseklikte, iki yıllık, yumuşak tüylü, kirli mavi çiçekli ve otsu bir bitkidir. Tohumları bit öldürücü olarak kullanılır. Zehirli bir türdür (30). Bk. Hezâren, Mor çiçek.
Eş anl. Bit otu, Kokar ot, Kokar otu, Mezevek, Mevzek, Mözvenk, Müzüdek.

Schoenocaulon officinale A. Gray (Liliaceae)-Vatanı Meksika olan bir bitkidir. Tohumları İstanbul aktarlarında Bit otu adı altında satılmaktadır (24,30).
Eş anl. Kara bit otu, Papas otu, Papaz otu.

MEYAN - *Glycyrrhiza* (Leguminosae) türlerine verilen genel ad. 30-60 cm yükseklikte, çok yıllık, rizomlu ve mavimsi mor çiçekli bitkilerdir. Tatlı lezzeti olan kökleri tedavide ve meyan şerbeti hazırlamakta kullanılır. Bu şerbet özellikle Diyarbakır ve Urfa bölgelerinde kullanılmaktadır (24). Kökler özellikle aşağıdaki iki türden elde edilmektedir. Bk. Acı meyan.
Eş anl. Bıyam, Bıyan, Biyam, Boyam, Boyan, Mayan, Miyan, Payan, Piyam, Piyan, Tatlı bayram, Tatlı biyan, Tatlı kök, Tatlı miyan.
Glycyrhiza echinata L.-Dikenli meyan, Şirin meyan.
G glabra L.-Tatlı meyan.

MEYHANECİ OTU --> Afşar otu.

MEZARLIK OTU - *Telephium imperati* L. (Caryophyllaceae). Çok yıllık, otsu, çıplak ve beyaz çiçekli bir bitki. Bu ad Doğu Anadolu bölgesinde kullanılmaktadır.

MEZARLIK ZAMBAĞI --> Süsen.

MEZDA --> Köknar.

MEZDEĞİ --> Köknar.

MEZDEKİ --> Sakız ağ.

MEZERYON --> Dafne.

MEZEVEK --> Mevzek otu.

MEZLA --> Mezdeği.

MEZVEK --> Mevzek otu.

MIHTEPESİ MANTARI - *Marasmius oreades* Fr. ex Bolton (Collybiaceae). Şapka kızılımsı sarı renkli. İçi beyaz. Çayırlarda birçoğu bir arada yetişir. Yenir.
Eş anl. Saplı mantar.

MIKBAŞI --> Evlek mantarı.

MISIR ANASONU --> Diş otu.

MISIR BAKLASI --> Domuz baklası.

MISIR YASEMİNİ --> Yasemin.

MISMIL AĞACI --> Mürver ağ.

MİHRA --> Böğürtlen.

MİKİRGE --> Marul.

MİLKİDE --> Marul.

MİMOZA --> Kıbrıs akasyası.

MİNDİRAÇ --> Mürver ağ.

MİNEÇ --> Menengiç.

MİSK ADA ÇAYI --> Ada çayı.

MİSK GÜLÜ --> Gül.

MİSK OTU --> Yavşan.

MİSK SOĞANI --> Müşkülüm.

MİSK ZAMBAĞI --> Zambak.

MİYAN --> Meyan.

MOLOŞ --> Böğürtlen.

MOLOŞA --> Böğürtlen.

MORBAŞ --> Dağ sümbülü.

MORBAŞ --> Müşkülüm.

MORCA --> Güz çiğdemi.

MORCA SÜPÜRGE --> Süpürge otu.

MOR ÇİÇEK - *Consolida orientalis* (Gray) Schröd. (Ranunculaceae). 20-75 yükseklikte, bir yıllık, otsu ve koyu mor renkli çiçekli bir bitkidir. Sivas bölgesinde, çiçekleri yoğurt çorbalarına renk vermek için kullanılır. Bk. Hezâren, Mevzek otu. Eş anl. Nane çiçeği (Sivas).

MOR ÇİĞDEM --> Çiğdem.

MORD --> Mersin.

MOR DUT --> Dut.

MOR KIZ ÇAYI --> Dağ reyhanı.

MOR LÂLE --> Lâle.

MOR MENİK --> Böğürtlen.

MOR SÜSEN --> Süsen.

MORT --> Mersin.

MORUH --> Ahu dudu.

MÖZVENK --> Mevzek otu.

MUHABBET ÇİÇEĞİ --> Kuzu otu.

MUM ÇİÇEĞİ - *Cerinthe minor* L. (Boraginaceae). İki veya çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitki. Doğu Anadolu bölgesinde toprak üstü kısımları sebze olarak kullanılır.
Evlerde süs bitkisi olarak yetiştirilen *Hoya carnosa* R.Br. (Asclepiadaceae) türüne de Mum çiçeği adı verilmektedir.

MURÇALIH --> Bırçalık.

MURÇALIK --> Bırçalık.

MURDÜMÜK --> Mürdümük.

MURT --> Mersin.

MUŞMULA --> Döngel.

MÜBAREK DİKENİ --> Şevketibostan.

MÜDÜRMÜK --> Mürdümük.

MÜHRÜSÜLEYMAN - *Polygonatum* (Liliaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, otsu ve rizomlu bitkiler. i ekler sarımsı ve a e ilimsi renklidir.

Eş anl. Boğumluca otu.
Polygonatum hirtum (Bosc ex Poiret) Pursch - İstanbul ve Trakya bölgelerinde yetişir.
P. *multiflorum* (L.) All.-Kuzey Anadolu bölgesinde yetişir ve rizomları tedavide kullanılır (24).
P. orientale Desf.- Orta ve Kuzey Anadolu'da yetişir. Rizomları, ilâç hazırlamak için, Eskişehir ve Kütahya bölgelerinde toplanmaktadır.

MÜMÜLÜ --> Gelincik.

MÜRDEŞE --> Ak diken.

MÜRDÜK --> Mürdümük.

MÜRDÜME --> Mürdümük.

MÜRDÜMEK --> Mürdümük.

MÜRDÜMÜK - *Lathyrus sativus* L. (Leguminosae). Bir yıllık, otsu, beyaz, açık mavi veya mor çiçekli bir bitkidir. Tohumları latirizm denen bir hastalığa sebep olur. Otsu kısmı hayvan yemi olarak kullanılır. Bk. Burçak, Koşkoz.
Eş anl. Ak burçak, İmirdik (Beypazarı-Ankara), Külür, Mürdümük, Müdürmük, Mürdük, Mürdüme, Mürdümek.

MÜRVER - *Sambucus nigra* L. (Caprifoliaceae). 4-10 m yükseklikte, bileşik yapraklı ve süt beyazı çiçekli bir ağaç. Olgun meyveleri yenir ve dallarından masura yapılır.
Eş anl. Kara mürver, Melesir, Mmdar ağ., Mindiraç, Patlak, Patlangaç, Patlangıç, Patlangoz, Patlankuç, Patlavuç, Patlayak, Şişni, Yalangoz, Yalankoz.
Sambucus ebulus L.-Ayı otu, Azı otu, Cüce mürver, Hekimana (İnebolu), Kımçırık, Livor (Rize), Mürver otu, Patpatik, Pellempüs (Dörtyol), Purtlak, Sultan otu, (Gaziköy-Tekirdağ), Şahmelek otu, Şahmelik (Karadeniz bölgesi), Şahmelik otu, Telligelin (Gazi Antep), Yabanî mürver, Yer mürveri, Yivdim, Yivdin (Giresun, Ordu, Samsun).
1-2 m yükseklikte, çok yıllık ve otsu bir tür. Meyveleri boyar madde olarak kullanılır. Bk. Güzel avrat otu.

MÜSELLİM --> Şalba.

MÜŞGÜL --> Dede gülü.

MÜŞKÜLÜM - *Muscari muscarimi* Medikus (Syn: M. moschatum Willd.) (Liliaceae). 10-20 cm yükseklikte, yumrulu ve otsu bir bitkidir. Çiçekleri kirli menekşe renkli

ve kuvvetli kokuludur. Antalya ve Denizli bölgelerinde yetişir, süs bitkisi olarak bir değere sahiptir. Bk. Dağ sümbülü, Dede gülü.
Eş anl. Dağ misgisi, Misk soğanı, Müşkürüm.
Muscari azureum Fenzl-Keşişbaşı (Kemaliye-Erzincan).
M. comosum (L.) Miller-Arap sümbülü, Morbaş.
M. neglectum Guss.-Cavurbaşı, Gavurbaşı (Kemah-Erzincan).

MÜŞKÜRÜM --> Müşkülüm.

MÜZDELEK --> Silcan.

MÜZÜDEK --> Mevzek otu.

N

NAGROZ --> Navruz.

NAKIL ÇİÇEĞİ --> Salkım çiçeği.

NANAHAN - *Trachyspermum ammi* (L.) Sprague ex Turrill (Syn:Carum copticum (L.) C.B.Clarke) (Umbelliferae). 10-70 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu ve beyaz çiçekli bir bitki. Urfa bölgesinde yetiştirilir ve meyveleri, gaz söktürücü ve süt artırıcı olarak kullanılır (24). Bk. Frenk kimyonu.

NANE - *Mentha* (Labiatae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, tüylü, mor veya morumsu beyaz çiçekli bitkilerdir. Rutubetli yerlerde yetişirler. Aşağıdaki türlerin yaprakları, taze veya kurutulmuş halde yemeklere koku ve lezzet vermek için kullanılır. Bk. Taş nanesi.
Mentha aquatica L.- Dere nanesi, Su nanesi, Su yarpuzu.
M. arvensis L.- Kır nanesi. Anadolu'da yaygındır.
M. longifolia (L.) Hudson- İt nanesi, Tüylü nane.
M. piperita L.-Bahçe nanesi, Kara nane. Bahçe ve bostanlarda yetiştirilir.
M. piperita L. nm. *citrata* (Ehrh.) Briq.- Lavanta nanesi. Tüysüz ve lâvanta kokulu bir türdür. Bahçelerde yetiştirilir.
M. pulegium L.-Filiskin, Yarpuz.
M. spicata L. subsp. *spicata* -Antep nanesi, Kıvırcık nane. Gazi Antep'de bahçelerde yetiştirilir.
M. suaveolens Ehrh.-Anuk (Bodrum-Muğla).
Yabani nane türlerine genellikle yarpız (yarpus, yarpuz) adı verilmektedir.
Eş anl. Nârbız, Narbuz, Narpız, Narpis, Narpuç, Narpuz, Nerpiz, Nerpüz, Pünk (Van), Yalpuz, Yapruz, Yarpız, Yarpus, Yarpuz.

NANE ÇİÇEĞİ --> Mor çiçek.

NANE RUHU --> Dağ nanesi.

NANE RUHU --> Dağ reyhanı.

NARCİL -Hindistan cevizi ağacı (*Cocos nucifera* L.-Palmae) nm meyvesi. Farsça Nârgil kelimesinden gelir. Tütün içmekte kullanılan Nargile adı da bu kökene bağlıdır. İlk nargileler Hindistan cevizi meyvesinden yapılmıştır.

NARDİN --> Boğa dikeni.

NARGİL --> Narcil.

NARGOZ --> Nergis.

NARGÖZ --> Nergis.

NARPİZ --> Nane.

NARPİZ --> Nane.

NARPUÇ --> Nane.

NARPUZ --> Nane.

NAVRUZ -Hermodactyloides Spach ve Scorpiris Spach alt cinslerine bağlı *Iris* türlerine verilen genel ad. Yumrulu, çok yıllık, mor veya kirli sarı çiçekli, küçük ve otsu bitkiler. Erken ilk baharda çiçek açar. Çiçek ve yumruları çiğ olarak yenir. Orta ve Doğu Anadolu bölgelerinde *I. caucasica* ve *I. persica* türlerinin çiçekleri kitap veya defter sayfaları arasında kurutularak, uğur getirdiği inancıyla, evlerde saklanır. Bk. Kurtkulağı, Süsen.
Iris caucasica Hoffm. - Navruz.
I. danfordiae (Baker) Boiss.- Sarı navruz (Kangal-Sivas).
I. persica L.- Navruz, Nevruz çiçeği, Nagroz.
I. reticulata Bieb.- Meşe navruzu (genellikle meşelikler altında yetişmesi nedeniyle).

NAZAR OTU --> Üzerlik.

NEHTEL --> Defne.

NEMNEM OTU - *Ballota saxatilis* Sieber ex J.et C.Presl (Labiatae). Çok yıllık, otsu ve pembe çiçekli bir bitkidir. Bu ad Antakya bölgesinde kullanılmaktadır. Boğaz ağrılarına karşı kullanılır (Hatay).

NEMSE KİMYONU --> Frenk kimyonu.

NERGİS - *Narcissus* (Amaryllidaceae) türlerine verilen genel ad. Yumrulu, çok yıllık, beyaz veya sarı çiçekli ve otsu bitkilerdir. Kültür çeşitleri süs bitkisi olarak yetiştirilir. Bazı türlere özel adlar verilmektedir. Bk. Navruz.
Eş anl. Nargoz, Nargöz.
Narcissus jonquilla L.- Fulya. Sarı çiçekli. Taç küçük, çanak biçiminde ve sarı renkli.

N. papyraceus Ker-Gawler-Sim. Çiçekler beyaz renkli. Taç çanak biçiminde, küçük ve beyaz. Karaburun (İzmir) civarında yetiştirilir.
N. poeticus L.-Zerrinkadeh (Van). Çiçekler beyaz renkli. Taç küçük, çanak biçiminde ve sarı renkli. Van ilinde bahçelerde yetiştirilir.
N. pseudonarcissus L.-Boru çiçeği, Zerren, Zerrin. Çiçek sarı renkli. Taç boru veya çan biçiminde, boyu çiçek parçalarının boyuna yakın. Karaburun (İzmir) civarında yetiştirilir. Katmerli bir çeşidi Belgrat ormanı (İstanbul)'nda bulunmaktadır.
N. serotinus L.-Güz nergisi. Genel görünüşü *N. tazetta* türüne benzer. Son baharda çiçek açar. Güneybatı Anadolu bölgesinde (Marmaris-Muğla) yabanî olarak yetişir.
N. tazetta L.-Nergis. Beyaz çiçekli. Taç küçük, çanak biçiminde ve turuncu renkli. Antakya civarında yetişen katmerli formuna Katkatı nergis denir.

NERGİS - *Calendula arvensis* L. (Compositae). Bir yıllık, otsu ve sarı çiçekli.
Eş anl. Altmcık, Öküzgözü, Ölü çiçeği.
Calendula officinalis L.-Bahçe ve parklarda süs bitkisi olarak yetiştirilir.

NERGİS --> Kardelen.

NERPİZ --> Nane.

NERPÜZ --> Nane.

NESTERİN GÜLÜ --> Gül.

NEVİK --> Yılanyastığı.

NEVRUZ ÇİÇEĞİ --> Navruz.

NEVRUZ OTU - *Linaria vulgaris* Miller (Scrophulariaceae). Çok yıllık, 50-60 cm yükseklikte, otsu ve sarı çiçekli bir bitki.

NEZLE OTU --> Pisik otu.

NİLÜFER - *Nymphaea alba* L. (Nymphaeaceae). Beyaz çiçekli bir su bitkisidir. Havuzlarda süs bitkisi olarak kullanılır.
Eş anl. Devetabanı, Kalabak, Su gülü, Su lâlesi, Su zambağı.
Nymphaea lutea L. (Syn:Nuphar lutea (L.) Sm.). -Sarı nilüfer.

NİVİK --> Yılanyastığı.

NOHUT (Yabanî) - *Cicer anatolicum* Alef. (Leguminosae). 20-40 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu ve mor çiçekli bir bitkidir. Taze tohumları çiğ olarak yenir

(Erzurum). Erkilet (Kayseri) bölgesinde ekin tarlaları arasında yetişen türe Ekin nohudu adı verilir ve tohumları çiğ olarak yenir.
Eş anl. Dağ nohudu.

NUTEŞİR SOĞANI --> Ada soğanı.

O

OĞLAKKULAGI --> Kuzukulağı.

OĞLAN OTU --> Acı yavşan.

OĞUL OTU - *Melissa officinalis* L. (Labiatae). 25-100 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, soluk sarı veya beyazımtırak çiçekli bir bitkidir. Yaprakları yatıştırıcı, Midevî ve gaz söktürücü olarak kullanılır (24).
Eş anl. Kovan otu, Limon nanesi (Muğla), Limon otu, Melisa otu, Tatıramba, Tatramba, Temre otu (Antakya).
Melissa officinalis L. subsp. *inodora* (Bornm.) Bornm.-Turunca, Turuncubileği (Çamlıyayla-Tarsus), Turunç otu (Merzifon). Bu alt tür kokusuz olması ile tanınır ve Merzifon bölgesinde, İnfüzyon halinde, kalp yetmezliğine karşı kullanılır.
Lippia triphylla (L' Hér.) O. Kuntze (Verbenaceae)- Limon otu, Hakikî melisa otu gibi adlar altında yaprakları şeker hastalığına karşı kullanılır. Bahçelerde yetiştirilir (24).

OHRAŞAN --> Tilkikuyruğu.

OKKA GÜLÜ --> Gül.

OLTU OTU --> Pire otu.

ORMAN GÜLÜ --> Komar.

ORMAN LİFORU --> Çay üzümü.

ORMAN LİGARBASI --> Çay üzümü.

ORMAN LİKARBASI --> Çay üzümü.

ORMAN SARMAŞIĞI --> Duvar sarmaşığı.

ORSİT --> Gürgen.

OSMANLI LÂLESİ -XVI-XVIII. yüzyıllar arasında İstanbul'da elde edilmiş olan ve 1500 kadar adlandırılmış çeşidi bulunan lâle formlarına verilen genel ad. Osmanlı

döneminde bu lâle çeşidine Lâle-i Rûmî adı veriliyordu. Biz bu adı, bu çeşitlerin Osmanlı döneminde ve yalnız İstanbul'da yetiştirilmesine dayanarak, İstanbul lâlesi olarak çevirmeyi uygun bulduk (26,29). Bk. Kefe lâlesi, Lâle.

OSURGAN GÜLÜ --> Gül.

OSURUK AĞACI --> Kokar ağaç.

OSURUK OTU --> Soğan.

OTÇAM --> Çörek otu.

OT ÇANAĞI --> Deli tütün.

OT ÇAYI --> Dağ çayı.

OVEZ --> Üvez.

Ö

ÖFERİK --> Lâbada.

ÖĞRE OTU --> Tavşancıl otu.

ÖĞSE --> Burç.

ÖĞSÜZ ÇİÇEĞİ --> Güz çiğdemi.

ÖĞÜNDÜRE LÂLESİ --> Boynuzlu gelincik.

ÖĞÜR OTU --> Canavar otu.

ÖKALİPTÜS --> Sıtma ağ.

ÖKSELEK --> Burç.

ÖKSE OTU --> Burç.

ÖKSÜRÜK OTU --> Kabalak.

ÖKSÜZALİ --> Güz çiğdemi.

ÖKSÜZ ÇİÇEĞİ --> Güz çiğdemi.

ÖKSÜZOĞLAN --> Güz çiğdemi.

ÖKSÜZOGLAN --> Kardelen.

ÖKÜZGÖBEĞİ --> Alıç.

ÖKÜZGÖTÜ --> Alıç.

ÖKÜZGÖTÜ --> Yabanî gül.

ÖKÜZGÖZÜ --> Nergis.

ÖKÜZGÖZÜ --> Sarı papatya.

ÖKÜZKÖTÜ --> Alıç.

ÖKÜZPÖRÇÜĞÜ --> Sığırkuyruğu.

ÖLMEZ ÇİÇEK - *Helichrysum* (Compositae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, yünümsü gibi tüylü ve sarı çiçekli bitkiler. Çiçek durumları bozulmadan uzun süre kalır. Çiçekli dalları idrar ve safra artırıcı ve taş düşürücü olarak kullanılır (24).
Eş anl. Alay çiçeği, Altmbaşak, Altın çiçeği, Altın otu, Arı çiçeği, Bozoğlan, Herdemtaze, Kovan otu, Kudama (Antakya), Leblebi çiçeği (Antakya), Mantı çiçeği (Osmaniye-Adana), Mantıvar, Mantuvar çiçeği, Sarı çiçek, Sarı savran (Elmalı-Antalya), Yayla çiçeği, Yayla gülü, Yayla otu, Yılan gülü (Sütçüler-İsparta).
Türkiye'de özellikle aşağıdaki türler kullanılmaktadır (24).
Helichrysum arenarium (L.) Moench-Ölmez çiçek, Güneş çiçeği.
H. graveolens (Bieb.) Sweet-Güve otu (Bursa).
H. orientale (L.) DC.-Solmaz çiçek, Solmaz sarı çiçek.
H. plicatum DC.-Arı çiçeği (Domaniç-Kütahya), Bozoğlan (Mersin), Yayla çiçeği (Erzurum).
H. sanguineum (L.) Kostel.-Kırmızı guddeme çiçeği (Antakya).
H. stoechas (L.) Moench-Altm çiçeği, Guddeme çiçeği.

ÖLÜ ÇİÇEĞİ --> Nergis.

ÖLÜ SOĞANI --> Ada soğanı.

ÖMER OTU --> Şerbetçi otu.

ÖMÜR OTU - *Sedum sempervivoides* Bieb. (Crassulaceae). 20 cm kadar yükseklikte, tüylü, kırmızı çiçekli, iki yıllık ve otsu bir bitkidir. Dip yapraklar rozet biçiminde bir araya toplanmıştır. Orta ve Doğu Anadolu bölgelerinde yetişir. Bk. Camus-kulağı, Kaya koruğu.
Eş anl. İkbal otu, İkbal çiçeği, Ömür çiçeği (Kütahya).

ÖVEZ --> Üvez.

ÖVÜNDÜRE LÂLESİ --> Boynuzlu gelincik.

ÖZ DİKENİ --> Silcan.

ÖZLEMEK --> Silcan.

ÖZ SALEBİ --> Salep.

ÖZÜBÜYÜK --> Gilaburu.

P

PAÇIK --> Ebe gümeci.

PAGA YAPRAĞI --> Bağa.

PALAK - *Stipa hohenackeriana* Trin.et Rupr.var. *hohenackeriana* (Gramineae). 30-80 cm yükseklikte, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Özellikle Doğu Anadolu bölgesinde (Ağrı, Kars) yetişmektedir. Başakları süs olarak kullanılır. Diğer bazı *Stipa* türlerinin başakları da, boyandıktan sonra İstanbul çiçekçilerinde Konsol çiçeği adı altında süs olarak satılmaktadır.

PALAMUT - *Quercus* (Fagaceae) (Meşe) türlerinin meyvesine verilen genel ad. Çiğ olarak veya külde pişirildikten sonra yenir veya hayvan yemi olarak kullanılır. Kupula kısmına Çevk veya Çevt adı verilir. Bk. Meşe.
Eş anl. Balamıt, Balamut, Balemit, Boli, Emen, Palıt, Palut, Pelik, Pelit, Pelut, Pölüt, Velen.

PALAMUT MEŞESİ --> Meşe.

PALAN --> Süpürge otu.

PALIT --> Palamut.

PALUT --> Palamut.

PAMUKLA --> Pamuk otu.

PAMUKLU SUMAK --> Sumak.

PAMUKLUK --> Pamuk otu.

PAMUK OTU - *Cistus* (Cistaceae) türlerine verilen genel ad. Pembe veya beyaz çiçekli ve çalı görünüşünde bitkiler.
Eş anl. Kortli (Borçka-Artvin), Lâden, Pamukla (Bergama), Pamukluk.
Cistus creticus L.- Karağan, Karağı, Karahan (Silifke-Antalya), Karah. Pembe çiçekli bir türdür. Girit ve Kıbrıs adalarında bu türün yapraklarından lâden (Ladanum) adı verilen kokulu bir madde elde edilir (24). Bu türün Batı ve Güney

Anadolu'da bol olarak yetişmesine karşılık, memleketimizde lâden elde edilmemektedir.
C. laurifolius L.-İldan (Muğla), İldon (Muğla), Tavşancıl (Doğanhisar-Konya). Beyaz çiçekli bir türdür.

PANCAR --> Yabanî pancar.

PANCAR OTU --> Centiyane.

PANTA --> Ahlat.

PAPAS OTU --> Mevzek otu.

PAPATYA - *Matricaria chamomilla* L. (Compositae). 10-45 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Çiçekleri idrar artırıcı, iştah açıcı ve haricen yara iyi edici olarak kullanılır (24). Bk. Beyaz papatya, Sarı papatya.
Eş anl. Adî papatya, Ak baba, Ak babacca, Ak babaç, Ak bubaç, Ak bubeşce, Babuççа, Babunç, Bebisçe, Bobaççe, Boğaz çiçeği, Bubaççа, Bubeççe, Bubeşçe, Kelkız çiçeği, Mayıs papatyası, Tıbbi papatya.

PAPAZKÜLÂHI --> İğ ağ.

PAPAZ OTU --> Mevzek otu.

PAPAZ RAVENDİ --> Lâbada.

PAPAZTAKKESİ --> İğ ağ.

PAPRA --> Eğrelti otu.

PARLAK MANTAR - *Hygrophorus* (Hygrophoraceae) türlerine verilen genel ad. Son baharda çayırlarda yetişir. Yenen türlerdir.
Hygrophorus marzuolus (Fr.) Bresadola-Parlak mantar.
H. pratensis Fr.ex Persoon-Parlak mantar.
H. puniceus Fr.-Parlak mantar.

PARMAKÇIK OTU --> Yüksük otu.

PARPAR --> Semiz otu.

PARŞEN --> Yer fesleğeni.

PARTEM --> Yer fesleğeni.

PAR YAVŞAN --> Acı yavşan.

PATARIK OTU - *Coluteocarpus vesicaria* (L.) Holmboe (Cruciferae). Çok yıllık, otsu, beyaz çiçekli ve tüysüz bir tür. Meyveleri balon gibi şişkindir. Bu isim Kemaliye (Erzincan) bölgesinde kullanılır (113).

PATLAK - *Staphylea pinnata* L. (Staphyleaceae). 6 m kadar yükselebilen bir ağaç veya çalı. Çiçekler beyaz renkli. Meyve şişkin ve balon biçiminde. Kuzey Anadolu bölgesinde yaygındır.

PATLAK ÇİÇEĞİ --> Karaca ot.

PATLAK OTU --> Karaca ot.

PATLANGIÇ --> Mürver.

PATLANGOZ --> Mürver.

PATLAVUÇ --> Mürver.

PATLUK --> Yabanî sinameki.

PATPATAN --> Salep.

PATPATANAK --> Salep.

PATPAT --> Çatlak otu.

PATPATİK --> Mürver.

PAYA --> Badem.

PAYAM --> Badem.

PAYAM --> Meyan.

PAYEM --> Badem.

PAYTARAN --> Civanperçemi.

PAY YAVŞAN --> Acı yavşan.

PAZI --> Yabanî pancar.

PAZI PANCARI --> Yabanî pancar.

PEÇEK - *Anthriscus nemorosa* (Bieb.) Sprengel (Umbelliferae). 40-150 cm yükseklikte, çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Gövdesi, kabuğu soyulduktan sonra çiğ olarak yenir (Sivas, Tunceli). Bk. Hırhındilik.
Eş anl. Piçekli (Tunceli).

PEÇEK --> Ak asma.

PELEMİR - *Cephalaria syriaca* (L.) Schrader (Dipsacaceae). 100 cm kadar yükselebilen, bir yıllık, tüylü ve pembe çiçekli bir bitkidir. Tohumlarından yağ elde edilir ve tohum unu lezzet vermesi için ekmek ununa karıştırılır (Kayseri, Erzincan, Diyarbakır). Sıkma ile elde edilen yağa Belemir yağı denir (24).
Eş anl. Acımığ, Acımıh, Acımık, Acımuh, Acımuk, Acimık, Acimik, Belemir, Belemür, Melemir.
Cephalaria procera Fisch. et Lall.- Gevrek (Erzurum, Sinop). Toprak üstü kısımları hayvan yemi olarak kullanılır (Erzurum).

PELİK --> Palamut.

PELİN OTU - *Artemisia absinthium* L. (Compositae). 100 cm kadar yükselebilen, çok yıllık, özel kokulu, acı lezzetli ve sarımtırak renkli çiçekli bir bitkidir. Yaprakları iştah açıcı olarak kullanılır (24). Bk. Tarhun, Yavşan.
Eş anl. Acı pelin, Acı yavşan, Ak pelin, Yavşan otu (Akseki-Antalya).

PELİT --> Palamut.

PELLEMPÜS --> Mürver.

PELUT --> Palamut.

PELVER --> Yabanî gül.

PELVERDE --> Yabanî gül.

PENÇER --> Ebe gümeci.

PERPER --> Semiz otu.

PERPERTİKEN --> Semiz otu.

PERPETÖYÜN --> Semiz otu.

PERPİN --> Semiz otu.

A-pesiotu-Nardin.valerian.

PERPİNE --> Semiz otu.

PERYAVŞAN --> Acı yavşan.

PESLAN --> Fesleğen.

PEYGAMBER ÇİÇEĞİ - *Centaurea cyanus* L. (Compositae). 15-60 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu ve mavi çiçekli bir bitkidir. Çiçekli dalları iştah açıcı olarak kullanılır (24).
Eş anl. Gökbaş.
Centaurea behen L.-Bk. Zerdali dikeni.
C. calcitrapa L.-Bk. Çobankaldıran.
C. cyanus L.-Peygamber çiçeği.
C. depressa Bieb.-Acımık (Şarkî Karaağaç-Isparta).
C. diffusa Lam.-Zerdali dikeni.
C. glastifolia L.-Erzurum ve Ağrı bölgelerinde iştah açıcı olarak kullanılır.
C. iberica Trev.ex Sprengel-Deligöz dikeni (Daday-Kastamonu).
C. jacea L.-Peygamber çiçeği.
C. macrocephala Muss.Puschk.ex Willd.-Bk. Sarıbaş.
C. pichleri Boiss.-Peygamber çiçeği (Eskişehir).
C. solstitialis L.-Zerdali dikeni.
C. urvillei DC. subsp. *armata* Wagenitz-Kötürüm (Çepni, Gemerek-Sivas).
C. urvillei DC. subsp. *stepposa* Wagenitz-Çoban dikeni (Cankurtaran-Konya).

PEYGAMBER SÜPÜRGESİ --> Yavşan.

PEYGAMBER ÜZÜMÜ --> Çay üzümü.

PEYNİRCİK --> Salep.

PEYNİR ÇİÇEĞİ --> Salep.

PEYNİR OTU - *Zosima absinthifolia* (Vent.) Link (Umbellifearae). 30-100 cm yükseklikte, çok yıllık, kalın köklü, otsu ve sık tüylü bir bitkidir. Çiçekler beyazımtırak renkli. Yapraklar çok parçalı ve sık tüylüdür. Özellikle Orta Anadolu'da yetişir. Dip yaprakları ilk baharda (nisan) Diyarbakır pazarında demetler halinde satılmaktadır. Doğu Anadolu bölgesinde sebze olarak kullanılır.
Eş anl. Ayıeli, Leptahergi (Doğu Anadolu).

PİLTAN --> Boy otu.

PİRAZ --> Soğan.

PIRÇALIK --> Bırçalık.

PIRNAL MEŞESİ --> Meşe.

PIRNAR MEŞESİ --> Meşe.

PIRPIRIM --> Semiz otu.

PIRPIR OTU --> Kantaron.

PIŞAT --> İğde.

PITIRAH --> Pıtrak.

PITIRAK --> Pıtrak.

PITIRGAN --> Pıtrak.

PITRAK - *Xanthium* (Compositae) türlerine verilen genel ad. Bir yıllık otsu bitkilerdir. Meyve üzerinde kuvvetli dikenler bulunur.
Eş anl. Bıtırak, Bıtırık, Bıtrak, Pıtırah, Pıtırak, Pıtırgan, Pıtıraklı otu.
Xanthium spinosum L.-Küçük pıtrak, Dikenli sıraca otu. Gövde dikenli.
X strumarium L. -Büyük pıtrak, Domuz pıtrağı, Kıstik (Erzincan). Gövde dikensiz.
Yaprakları idrar artırıcı olarak kullanılır (24).

PITRAKLI OTU --> Pıtrak.

PİPO ÇİÇEĞİ --> Loğusa otu.

PİREN --> Süpürge otu.

PİRE OTU - *Tanacetum coccineum* (Willd.) Grierson (Syn:Pyrethrum roseum (Adams) Bieb.) (Compositae). 25-50 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, soluk veya koyu pembe çiçekli bir bitkidir. Çiçek durumları, kurutulup el değirmenlerinde toz edildikten sonro, Oltu tozu adı altında böcek öldürücü (özellikle pirelere karşı) olarak kullanılır (24). Bk. Gümüşdüğme, Solucan otu.
Eş anl. Oltu otu.
Tanacetum cinerariifolium (Trev.) Schultz Bip. (Syn: Pyrethrum cinerariifolium Trev.)- Dalmaçya pire otu. Çok yıllık otsu bir bitki. Dil şeklindeki çiçekler beyaz renkli. Vatanı Yugoslavya'dır. Çiçeklerinin böcek öldürücü etkisi (24) nedeniyle birçok ülkede yetiştirilir.

PİRE OTU --> Civanperçemi.

PİRİNÇ ÇİÇEĞİ --> Salep.

PİRPİR --> Semiz otu.

PİRPİRİ --> Semiz otu.

PİRPİRİM --> Saçak mantarı.

PİRPİRİM --> Semiz otu.

PİRPİRÜM --> Semiz otu.

PİRPİRÜN --> Semiz otu.

PİSİK OTU - *Nepeta racemosa* Lam. (Labiatae). 25-50 cm yükseklikte, çok yıllık, kuvvetli kokulu, koyu mor çiçekli ve otsu bir bitkidir. Kars bölgesinde yaprakları çorba ve yemeklere koku vermek için konur.
Eş anl. Kedi nanesi.
Nepeta caesarea Boiss. - Kedi nanesi.
N. cataria L.-Kedi nanesi, Nezle otu.
N. italica L.-Eşek çayı (Gözne-Mersin). Çay yerine kullanılır.

PİŞİKTAŞAGI - *Onobrychis argyrea* Boiss. subsp. *argyrea* (Leguminosae). Çok yıllık, 40 cm kadar yükseklikte, otsu ve sarı çiçekli bir bitki. Meyve küremsi şekilli, 9 mm kadar uzunlukta, üzeri sık tüylü. Tohumları yenir (Çepni, Gemerek-Sivas). Bitkinin adı meyve biçiminden ileri gelir. Bk. Korunga.
Onobrychis cornuta (L.) Desv.- Çok yıllık, çalımsı, dikenli. Çapı 60 cm kadar olabilen yastıklar yapar. Çiçek peyaz, pembe veya kırmızı renklidir. Doğu Anadolu dağlarında yetişir ve kökü çöven kökünün katıştırılmasmda kullanılır (24). Bk. Çöven.

PİSİKTETİGİ - *Cynoglossum officinale* L. (Boraginaceae). 80-100 cm yükseklikte, batıcı tüylü, iki yıllık, koyu kırmızı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Erzurum ve Kars bölgesinde çiğ olarak yenir.
Eş anl. Köpekdili, Pisikcırnağı (Ağrı), Pisiktetiği (=Kedi pençesi), Pisiktırnağı (Kars), Pişikcırnağı.

PİSİPİSİ --> Salep.

PİSİPİSİ OTU - *Hordeum murinum* L. (Gramineae). 10-45 cm yükseklikte, bir yıllık ve otsu bir bitki.

PİSKO --> Böğürtlen.

PİŞİKCIRNAĞI --> Pisiktetiği.

PİŞİK GEVENİ - *Acantholimon* (Plumbaginaceae) türlerine verilen genel ad. Yastık yapan çok yıllık dağ bitkileri. Yaprak ucu genellikle diken biçimindedir. Kökleri bazen çöven kökü yerine satılmaktadır. Bk. Çöven, Geven.
Eş anl. At geveni (Çepni, Gemerek-Sivas), Çobanyastığı (Erzurum), Domuz dikeni, Kar dikeni, Kar geveni, Kirpi otu.
Acantholimon acerosum (Willd.) Boiss.-Sivas bölgesinde Keven adıyla tanınır.
A caesareum Boiss.et Bal.-Kökleri çöven yerine ticarete çıkartılır.

PİYAM --> Badem.

PİYAM --> Meyan.

PİYAN --> Meyan.

PİZ --> Geven.

PORSUK - *Taxus baccata* L. (Taxaceae). Kışın yapraklarını dökmeyen, kırmızı ve etli kozalaklı bir ağaçtır. Zehirli bir bitkidir (30).
Eş anl. Gidirme (Dereçine-Afyon), Kadım ağ., Püren ağ. (Bolu).

PORUK --> Yasemin.

POS MANTARI - *Lycoperdon* (Lycoperdaceae) türlerine verilen genel ad. Kuzey Anadolu bölgesinde yetişir. Aşağıdaki türler genç iken yenir.
Eş anl. Foskulak, Fos mantarı, Keçi mantarı, Posalak, Puf mantarı.
Lycoperdon coelatum Bulliard (Syn:L.bovista Persoon ex L.)-Pos mantarı.
L. molle Pers.-Pos mantarı, Puf mantarı.
L. perlatum Persoon (Syn: L.gemmatum Batsch)-Beyaz puf mantarı.

POSALAK --> Pos mantarı.

POTUK - *Polygonum bellardii* All. (Polygonaceae). 20-60 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu ve tüysüz bir bitkidir. Sarı renkli boyar madde elde etmek için kullanılır. Bk. Madımak.

POY --> Boy otu.

POY OTU --> Boy otu.

PÖLÜT --> Palamut.

PUF MANTARI --> Pos mantarı.

PUKİÇ --> Fesçitarağı.

PURC --> Burç.

PURÇ --> Burç.

PURÇAK --> Burç.

PURÇALAK --> Bırçalık.

PURÇALİK --> Bırçalık.

PURTLAK --> Mürver.

PUŞAT --> İğde.

PÜLÜ --> Süpürge otu.

PÜLÜSKÜN --> Nane.

PÜNK --> Nane.

PÜRÇAM --> Çam.

PÜREN --> Kantaron.

PÜREN --> Süpürge otu.

PÜRÜN ÇİÇEĞİ --> Salep.

PÜRPÜRÜM --> Semiz otu.

PÜRPÜRÜN --> Semiz otu.

PÜS GEVENİ --> Geven.

PÜSKÜLLÜ --> Salep.

PÜSTE --> Çam.

R

RADİKA --> Hindiba.

RADİKA --> Kara hindiba.

RAHAN --> Fesleğen.

RAVEND-İ RÛMÎ --> Lâbada.

RAZİYANE --> Rezene.

RENK OTU - *Datisca cannabina* L: (Datiscaceae). 1-2 m yükseklikte, çok yıllık, çıplak ve bileşik yapraklı otsu bir bitkidir. Van bölgesinde iplik boyamak için kullanılır.
Eş anl. Geharenk (Gevaş-Hakkâri), Gence, Geneç, Renkli ot, Yalancı kenevir.

REVAM --> Işgın.

REYHAN --> Fesleğen.

REZDANE --> Rezene.

REZDENE --> Rezene.

REZENE - *Foeniculum vulgare* Miller subsp. *vulgare* (Umbelliferae). 1-2 m yükseklikte, çıplak, sarı çiçekli, özel kokulu ve otsu bir bitkidir. Anadolu'da yabanî olarak bulunduğu gibi, bahçe ve bostanlarda da yetiştirilir. Meyveleri gaz söktürücü ve koku verici olarak kullanılır (24). Yaprakları Batı Anadolu pazarlarında (İzmir, Antalya) satılmakta ve yemeklere koku ve tat vermek için kullanılmaktadır.
Eş anl. Cumhur, Çumra (Karamanlı-Burdur), Raziyane, Rezdane, Rezdene, Sincibil, Sincilip (Adana).
Foeniculum vulgare Miller subsp. *piperitum* (Ucria) Coutinho-Arapsaçı (İzmir), Bokluk otu (İnebolu), Malatora, Malatura, Meletüre (Silifke ve Tarsus dağ köyleri), Mayana (Diyarbakır, Dörtyol). Çok yıllık, kazık köklü ve yabanî olarak yetişen bir alt türdür. Yaprakları koku verici ve sebze olarak kullanılır.

RİMBEZ --> İşgın.

RİŞVAT --> Kerdeme.

RİYO - *Sphagnum* türleri (Sphagnaceae) ne Doğu Karadeniz bölgesinde verilen genel ad.

ROKA - *Eruca sativa* Miller (Cruciferae). 10–50 cm yükseklikte, bir yıllık, parçalı yapraklı, beyazımtırak veya sarımtırak çiçekli ve otsu bir bitkidir. Anadolu'da yabanî olarak bulunduğu gibi, kültür çeşitleri bahçelerde de yetiştirilir. Yaprakları salata halinde çiğ olarak yenir. Bk. Izgm.

ROZET --> Cezayir menekşesi.

S

SAAT OTU --> İğnelik.

SABANKIRAN --> Kayışkıran.

SABIRLIK --> Sarısabir.

SABUN ÇİÇEĞİ --> Sabun otu.

SABUN OTU - *Saponaria officinalis* L. (Caryophyllaceae). 30-70 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, beyaz ve pembe çiçekli bir bitkidir. Terletici ve idrar artırıcı olarak kullanılır (24).
Eş anl. Kargasabunu, Köpürgen, Sabun çiçeği, Tahdik otu (Samsun).

SAÇAK DARI --> Darı.

SAÇAK MANTARI - *Clavaria* (Clavariaceae) ve *Ramaria* (Gomphaceae) türlerine verilen genel ad. Aşağıdaki türler genç iken yenir. Bk. Dede sakalı mantarı.
Eş anl. Çulluca, Çullukça (Kastamonu).
Clavaria aurea Fr.ex Schaeffer - Kadmparmağı (Kastamonu), Saçak mantarı.
C. flava Fr.ex Schaeffer - Pirpirim, Tellice.
C. pistillaris Fr.ex L.-Halısaçağı.
Ramaria condensata (Fr.) Quél.- Civcivayağı mantarı, Erişte mantarı, Keditırnağı mantarı.

SAÇKIRAN OTU --> Sütleğen.

SAÇLI MEŞE --> Meşe.

SADBERK GÜLÜ --> Gül.

SAFRAN - *Crocus sativus* L. (Iridaceae) türünün kurutulmuş stigmalarıdır. Bu tür 20 cm kadar yükseklikte, son baharda mor renkli ve büyük çiçekler açan, yumrulu bir bitkidir. Safranbolu köylerinde yetiştirilir. Safran koku verici ve boyar madde olarak kullanılmaktadır (24). Bk. Aspir, Cehri, Çiğdem, Yemen safranı.
Eş anl. Safran çiçeği, Safran çiğdemi.

SAFRAN ÇİÇEĞİ --> Safran.

SAFRAN ÇİĞDEMİ --> Safran.

SAHRAÎ LÂLE -Osmanlı döneminde yabanî lâle türlerine verilen genel ad. Bk. Lâle, Lâle-i Rûmî.

SAKAL OTU --> Dere otu.

SAKARCA --> Çiğdem.

SAKAR KANAK --> Tüylü kanak.

SAKIZ AĞACI - *Pistacia lentiscus* L. (Anacardiaceae). 1-5 m yükseklikte ve kışın yapraklarını dökmeyen bir ağaççıktır. Ege ve Akdeniz bölgelerinde yaygın olarak yetişir. Meyveleri Çıtımık adını alır ve çiğ olarak yenir. Bk. Buttum, Menengiç.
Eş anl. Çıtlık, Mezdeki, Sakızlık.
P. lentiscus L. var. *latifolius* Coss. (veya var. *chia* Duham.) adı verilen varyete Sakız adası ve Çeşme yarımadası (İzmir) nda yetişir ve dallarının yaralanması ile damla sakızı elde edilir (24).
Pistacia atlantica Desf.-Bk. Menengiç.
P. eurycarpa Yaltırık-Bk. Buttum.
P. khinjuk Stocks-Bk. Buttum.
P. terebinthus L.-Bk. Menengiç.
P. vera L.-Bk. Antep fıstığı.

SAKIZDIRIK --> Menengiç.

SAKIZ GÜLÜ --> Gül.

SAKIZLAK --> Menengiç.

SAKIZLIK --> Çengel sakızı.

SAKIZLIK --> Sakız ağ.

SAKIZ MURCU --> Menengiç.

SAKIZ OTU --> Çengel sakızı.

SAKIZ OTU --> Kenger.

SALATALIK --> Şal kabağı.

SALEP -Bazı *Orchis, Ophrys* ve *Dactylorhiza* (Orchidaceae) türlerine veya bu türlerin, haşlandıktan sonra, kurutulmuş olan yumrularına verilen genel ad. Kurutulmuş yumrular toz edildikten sonra süt ile pişirilerek gıda olarak kullanılır (92,93,94). Bk. Basur otu, Deli salep.
Eş anl. Salep otu.
Anacamptis pyramidalis (L.) L.C.M.Richard-Çam salebi, Peynircik, Peynir çiçeği, Yoğurtçuk.
Dactylorhiza iberica (Bieb. ex Willd.) Soo- Salep otu. Doğu Anadolu bölgesinde yumrularından salep hazırlanır.
D. osmanica (Kl.) Soo- Çem salebi, Öz salebi.
D. romana (Seb.) Soo- Çam kökü, Elçik (Armutlu-Bursa).
D. umbrosa (Kar.et Kir.) Nevski- Salep otu. Doğu Anadolu bölgesinde yumrularından salep hazırlanır.
Himanthoglossum affine (Boiss.) Schlechter-Ayıkulağı, Keşkeş çiçeği, Patpatan, Patpatanak.
Ophrys türleri-Kazankarası, Kedigözü, Keditırnağı, Pisipisi, Tülekdokuyan (93).
O. attica (Boiss. et Orph.) Soo- Salep elde edilir.
O. fusca Link.- Salep elde edilir.
O. holoserica (Burm. fil.) Greuter- Deşdiye salebi, Şaknalı salep (94).
O. oestrifera Boiss.- Salep elde edilir.
Orchis anatolica Boiss.- Anadolu salep otu, Damartartık, Dildamak, Diliçıkık, Diliçıkırık, Tespih salebi, Yayla salebi. Salep elde edilir (93, 94).
O. coriophora L.- Çem salebi (Andırın- Kahraman Maraş) (94).
O. italica Poiret-Tavşantopuğu, Topbaş.
O. laxiflora Lam.-Salep sümbülü. Çiçek durumları çiçekçilerde kesme çiçek olarak satılır.
O. morio L.-Gelincik.
O. palustris Jacq.-Çayır salebi. Çiçekli dalları İstanbul çiçekçilerinde kesme çiçek olarak satılır.
O. pinetorum Boiss.et Kotschy-Gelincik.
O. purpurea Hudson- Salep elde edilir.
O. sancta L.-Piriç çiçeği, Pürin çiçeği.
O. simia Lam.-Püsküllü, Tavşantopuğu, Topbaş.
O. spitzelii Sauter ex W.Koch- Dağ salebi.
O. tridentata Scop.-Tavşantopuğu, Beyaz dağ salebi.
Serapias vomeracea (Burm.fil.) Briq.-Katırtırnağı, Sığırkulağı. Çiçekli dalları İstanbul çiçekçilerinde kesme çiçek olarak satılır. İzmir pazarlarında sebze olarak bulunur ve pişirilerek yenir.

SALEP OTU --> Salep.

SALEP SÜMBÜLÜ --> Salep.

SALKIM ÇİÇEĞİ - *Silene* türlerine (Caryophyllaceae) verilen genel ad. Gövdesi yapışkan olan ve bu nedenle de üzerine küçük sineklerin yapıştığı türlere (*Silene chlorifolia* Sm., *S. gallica* L., *S. noctiflora* L., *S. otites* (L.) Wib., *S. viscosa* (L.) Pers. gibi) Sinekkapan, Sinekkıran, Sinektutan veya Yapışkan otu adı verilmektedir. Bk. Gıcıgıcı, Gıvışkan otu.
Eş anl. Nakıl çiçeği.

SALKIM DARI --> Darı.

SALKIM HUŞU --> Huş.

SALKIM SÖĞÜT --> Söğüt.

SALSİFİ --> Yemlik.

SAMİT --> Dere otu.

SAMUK --> Dere otu.

SANCAK OTU --> Isırgàn.

SANCI OTU --> Acı yavşan.

SANDAL AĞACI --> Koca yemiş.

SAPANCA ÇAYI --> Çay üzümü.

SAPLI MANTAR --> Mıhtepesi mantarı.

SAPLI MEŞE --> Meşe.

SAPSIZ MEŞE --> Meşe.

SARACAK--> Ebe gümeci.

SAREK --> Keten.

SARI AĞU --> Zifin.

SARI ALIÇ --> Alıç.

SARIAYAK MANTARI - *Comphidius viscidus* Fr.ex L. (Gomghidiaceae)-Yenen bir mantardır.
Comphidius glutinosus Fr.ex Schaeeffer-Sümüklü mantar. Yenen bir tür.

SARIBAŞ - *Centaurea macrocephala* Muss.Puschk. ex Willd. (Compositae). 1 m kadar yükselebilen, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Çiçekleri boyar madde olarak kullanılır. Bk. Peygamber çiçeği.

SARI BOYA --> Sumak.

SARI CAN --> Sumak.

SARI CENTİYAN --> Centiyane.

SARI CİVANPERÇEMİ --> Civanperçemi.

SARI ÇALI --> Karamuk.

SARI ÇAM --> Çam.

SARI ÇİÇEK --> Çuha çiçeği.

SARI ÇİÇEK --> Ölmez çiçek.

SARI ÇİĞDEM --> Çiğdem.

SARI ÇİRİŞ --> Çiriş.

SARI DİKEN --> Altın dikeni.

SARI ERİK --> Zerdali.

SARI GEVEN --> Geven.

SARI GÜL --> Gül.

SARI İSKORÇİNA --> İskorçina.

SARI KANTARON --> Kantaron.

SARI KIZ MANTARI --> Cincile.

SARIKLIK --> Çiğdem.

SARI KOKULU - *Eranthis hyemalis* (L.) Salisb. (Ranunculaceae). 5-15 cm yükseklikte, yumrulu, sarı çiçekli, otsu ve çok yıllık bir bitkidir. Özellikle Güney ve Doğu Anadolu dağlarında yetişir. Yumruları süs bitkisi olarak dış ülkelere satıyor. Akseki (Antalya) bölgesinde Sarıkokulu, dıyt, t nınmaktadır.

Eş anl. Kar çiçeği (Akseki-Antalya), Kovancık (Akseki-Antalya).

SARI KÖK --> Sumak.

SARI MANTAR --> Zehirli mantar.

SARIMSAK (Yabanî) -Bazı *Allium* (Liliaceae) türlerinin soğan veya yaprakları Anadolu'da Sarımsak (*A. sativum* L.) yerine kullanılır. Kullanılan başlıca türler şunlardır. Bk. Soğan.
Allium ampeloprasum L.-Kaya sarımsağı (Adana).
A macrochaetum Boiss.et Hausskn. -Kaya sarımsağı (Tunceli).
A. scorodoprasum L.-Taş sarımsağı, Köpek sarımsağı.

SARIMSAK HARDALI --> Sarımsak otu.

SARIMSAK OTU -*Alliaria petiolata* (Bieb.) Cavara et Grande (Cruciferae). 20-80 cm yükseklikte, iki yıllık, sarımsak kokulu, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Taze yaprakları sarımsak yerine kullanılır.
Eş anl. Sarımsak hardalı.

SARIMSAK SALEBİ --> Deli salep.

SARIMSAK SOĞANI --> Soğan.

SARİ NİLÜFER --> Nilüfer.

SARI ODUN --> Sumak.

SARİ OT -*Boreava orientalis* Jaub.et Spach (Cruciferae). 30 cm kadar yükselebilen, bir yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitki. Ekin tarlaları içinde yetişir.
Eş anl. Kayşak (Ankara).

SARI OT --> Kaymak otu.

SARI PAPATYA -*Anthemis tinctoria* L. (Compositae). 20-45 cm yükseklikte, çok yıllık, sık tüylü, otsu ve sarı çiçekli. Çiçekleri sarı renkli boyar madde olarak kullanılır. Bk. Beyaz papatya.
Eş anl. Boyacı papatyası, Öküzgözü.
A. tinctoria L. var. *tinctoria* - Kurutulmuş çiçekli dalları Bursa aktarlarında saçları sarı renge boyamak için satılır.

SARI PÜREN --> Kantaron.

SARISABIR - *Aloe vera* L. (Liliaceae). Çok yıllık, etli yapraklı ve sarı çiçekli bir bitkidir. Vatanı Kuzeydoğu Afrika olan bu tür çok eski zamanlardan beri Akdeniz ülkelerinde yetiştirilmektedir. Türkiye'de Demre (Antalya) yakınındaki tiyatro harabelerinde bulunmaktadır. Yapraklarından elde edilen usare müshil olarak kullanılır (24).
Eş anl. Ağu (Demre-Antalya), Sabırlık. *Agave americana* L. (Amaryllidaceae) türüne de aynı ad verilmektedir (Antalya).
Aloe arborescens Miller - Testere (Antalya). Vatanı Güney Afrika olan, kırmızı çiçekli ve dişli yapraklı bir tür. Ege ve Akdeniz bölgelerinde bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir (24).

SARI SAVRAN --> Ölmez çiçek.

SARI SÖĞÜT --> Söğüt.

SARI SÜSEN --> Bataklık süseni.

SARI SÜSEN --> Süsen.

SARI ŞEBBOY --> Şebboy.

SARI TEKESAKALI --> Yemlik.

SARI YAPRAK --> Sumak.

SARI YONCA --> Kokulu yonca.

SARIZAGAR --> Çiğdem.

SARI ZAMBAK --> Çiriş.

SARMALIK --> Yılanyastığı.

SARMAŞIK - *Tamus communis* L. subsp. *cretica* (L.) Kit Tan (Dioscoreaceae). Çok yıllık, tırmanıcı, Kalın köklü, sarımsı yeşil ve küçük çiçekli ve otsu bir bitkidir. Taze sürgünleri Batı Anadolu (Fethiye, İzmir) pazarlarında satılır. Taze halde salata halinde yenir veya börek harcına katılır.
Eş anl. Acı tilkişen, Dövülmüş avrat otu, Gâvur tilkişeni, Kara asma.

SARMAŞIK --> Kahkaha çiçeği.

SÂTER - *Satureja hortensis* L. (Labiatae). 10-35 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu, basit yapraklı, mor veya beyaz çiçekli bir bitki. Orta ve Güney Anadolu bölgelerinde yabanî o[illegible] k y t smektedi. Ba çelerde e etiştirilir. İstanb l ve

Bursa bölgelerinde kurutulmuş bitki baharat olarak kullanılmaktadır. Bk. Anık, Kaya kekiği, Kekik.
Eş anl. Anık (Erguvan-Malatya), Çibriska (bu ad Yugoslav göçmenlerinin etkisi ile kullanılmaya başlanmıştır), Çipriska, Çubriza, Geyik otu, Zâter.

SÂTER-İ BERRÎ --> Kekik.

SAV - *Ranunculus polyanthemos* L. (Ranunculaceae). 25-40 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir. Van bölgesinde, toprak üstü kısımları peynir ve çökeleğe konur. Bk. Çünk, Düğün çiçeği.

SAVUL --> Ayı gülü.

SAZAK --> Mersin.

SAZ OTU - *Schoenoplectus lacustris* (L.) Palla. subsp. *lacustris* (Syn:Scirpus lacustris L.) (Cyperaceae). 40-300 cm yükseklikte, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Su kenarlarında yetişir.

SEÇİLER OTU --> Kurşun otu.

SEDEF OTU - *Ruta* (Rutaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, çalı görünüşünde, sarı çiçekli ve kuvvetli kokulu bitkilerdir. Anadolu'da aşağıdaki iki türün yetiştiği bilinmektedir.
Ruta chalepensis L.
R montana (L.) L.

SEDİR - *Cedrus libani* A.Rich. (Pinaceae). Kışın yaprağını dökmeyen, kozalaklı ve büyük bir ağaçtır. Toros ve Antitoros dağlarında bulunur. Odunundan Sarı katran denen bir katran elde edilir (24).
Eş anl. Hamalak, Kamalak, Katran ağ., Toros sediri.

SEFİT --> Kızılcık.

SEĞELEK --> Keten.

SEĞEREK --> Keten.

SEĞREK --> Keten.

SEHER OTU --> Sütleğen.

SELECEK --> Erguvan.

SELLEP --> Salep.

SELSEPET SAKIZI --> Yakı otu.

SELVİ --> Servi.

SEMERCİ SAZI --> Hasır otu.

SEMER OTU --> Hasır otu.

SEMİZEBE --> Semiz otu.

SEMİZ KABAK --> Şeytan şalgamı.

SEMİZLİK --> Semiz otu.

SEMİZ OTU - *Portulaca oleracea* L. (Portulacaceae). 10-20 cm boyunda, bir yıllık, basit ve etli yapraklı ve sarı çiçekli otsu bir bitkidir. Türkiye'de iki alt türü bulunur.
subsp. *oleracea* -Yabanî semiz otu, Bostangüzeli (Lâdik-Konya).
subsp. *sativa* (Haw.) Celak.-Bahçe semiz otu.
Yapraklı dalları çiğ olarak salata halinde veya pişirilerek yenir.
Eş anl. Cibille, Çilbirotu, Elmelik, Erekleme, Parpar, Perper, Perpertiken, Perpetöyün, Perpin, Perpine, Pırpırım, Pirpir, Pirpiri, Pirpirim, Pirpirüm, Pirpirün, Pürpürüm, Pürpürün, Semizebe, Semizlik, Soğukluk (Adana, Antakya), Sovukluk, Tohmegan, Tohmegen, Tokmagân, Tokmakân, Töğmeken, Töhmekâan, Töhmeken, Tökmekan, Tökmeken, Töymekan, Töymeken, Tühmeken.

SENGEÇ --> ELma.

SENKEÇ --> Elma.

SEPETÇİ SÖĞÜDÜ --> Söğüt.

SEPİK - *Lotus corniculatus* L. (Leguminosae). 50 cm kadar yükselebilen, çok yıllık ve sarı çiçekli bir bitkidir. Hayvanlarda zehirlenmelere neden olur.
Eş anl. Gazelboynuzu, Şerpik (Doğanhisar-Konya).

SERÇEDİLİ --> Kuş otu.

SERÇE OTU --> Gıvışgan otu.

SERÇE OTU --> Kuş otu.

SERHİŞİNG - *Puschkinia scilloides* Adams (Liliaceae). Soğanlı, otsu, çok yıllık ve mavi çiçekli bir bitki. Van ve Hakkâri bölgelerinde yaprakları sebze olarak kullanılır.

SETEŞ --> Topuz.

SERVİ - *Cupressus sempervirens* L. (Cupressaceae). Kışın yapraklarını dökmeyen yüksek bir ağaç. Kozalakları kabız olarak kullanılır (24).
Eş anl. Selvi.

SEVSEN --> Süsen.

SEYELİK --> Keten.

SEYRİK --> Keten.

SICAK OTU --> Acı yavşan.

SICAK OTU --> Kısamahmut otu.

SIÇAN DİKENİ --> Tavşan kirazı.

SIÇANKULAĞI --> Farekulağı.

SIÇAN OTU --> Farekulağı.

SIĞALA AĞACI --> Günlük ağ.

SIĞALA YAĞI --> Günlük ağ.

SIĞIRDİLİ - *Anchusa* (Boraginaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, otsu, batıcı tüylü ve mavi çiçekli bitkiler. Çiçekli dalları idrar artırıcı olarak kullanılır (24). Bk. Ispıt.
Eş anl. Arı çiçeği, Arı otu, Gövrek (Daday-Kastamonu).
Anchusa azurea Miller-Güriz (Doğu Anadolu). Yaprakları sebze olarak kullanılır.
A. officinalis L.-Sığırdili.
A. strigosa Labill.-Güriz (Doğu Anadolu). Yaprakları sebze olarak kullanılır.

SIĞIRDİLİ --> Ispıt.

SIĞIRDİLİ MANTARI --> Balaban mantarı.

SIĞIRGÖZÜ --> Sığırkuyruğu.

SIĞIRKUYRUĞU --> Lâbada.

SIĞIRKUYRUĞU - *Verbascum* (Scrophulariaceae) türlerine verilen genel ad. Bir, iki veya çok yıllık, otsu, genellikle sarı ve nadiren mor çiçekli bitkilerdir. Türkiye'de 250 kadar tür bulunduğu bilinmektedir. Erzurum ve Kars bölgelerinde çiçek durumu sebze olarak kullanılır. Çiçeklerinden ipliği sarı renge boyamak için yararlanılmaktadır.
Eş anl. Bozkulak (Mersin), Danakuyruğu (Akseki-Antalya), Kurtkulağı (Çepni, Gemerek-Sivas), Öküzpörçüğü (Öküzkuyruğu), Sığırgözü, Sığır otu, Sığırsiydiği, Yün otu, Zinemit (Alanya-Antalya).
Verbascum asperuloides Hub.-Mor.-Yalangı otu.
V. densiflorum Bertol.-Çiçekleri balgam sökücü olarak kullanılır (24).
V. glomerulosum Hub.-Mor.-Akseki (Antalya) bölgesinde tohumları balık avlamakta zehir olarak kullanılır.
V. olympicum Boiss.- Uludağ (Bursa) a özgü bir türdür.
V. phlomoides L.-Çiçekleri balgam söktürücü olarak kullanılır (24).
V. sinuatum L.-Tohumları balık avlamakta zehir olarak kullanılır.
V. speciosum Schrader-Ayıkulağı (Gaziköy-Tekirdağ), Zelve (Pülümür-Tunceli).
V. thapsus L.-Çiçekleri balgam söktürücü olarak kullanılır (24).

SIĞIR MANTARI --> Cincile, Zehirli mantar.

SIGIR OTU --> Sığırkuyruğu.

SIGIRSİYDİĞİ --> Sığırkuyruğu.

SIĞLA AĞACI --> Günlük ağ.

SINCAN DİKENİ --> Kara çalı.

SIRA --> Kefe kimyonu.

SIRACA --> Silcan.

SIRGAN --> Isırgan.

SIRGAN OTU --> Isırgan.

SIRIMAĞU - *Daphne pontica* L. (Thymelaeaceae). 50-100 cm yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen, sarımsı yeşil çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitkidir. Yaprakları ve meyveleri zehirlidir. Bk. Dafne.
Eş anl. Kurtbağı, Sırımbağı.

SIRIMBAĞI --> Sırımağu.

SITMA AĞACI - *Eucalyptus* (Myrtaceae) türlerine verilen genel ad. Vatanı Avustralya olan ve kışın yaprak dökmeyen ağaçlar. Bazı türleri Güney ve Batı Anadolu sahil şeridinde yetiştirilmektedir.
Eş anl. Ökaliptus, Sulfata ağ. (Adana).
Eucalyptus camaldulensis Dehnh. (Syn:E.rostrata Schlecht.)- Adana ökaliptusu. Memleketimizde en yaygın olan türdür.

SITMA OTU - *Eupatorium cannabinum* L. (Compositae). 1 m kadar yükselebilen, çalı görünüşünde, otsu, tüylü ve çok yıllık bir bitki. Çiçekler kırmızı, pembe veya beyaz renkli.

SITMA OTU --> Kırmızı kantaron.

SITMA OTU --> Kurşun otu.

SITMA OTU --> Yavşan.

SIYIRMA --> Eşek dikeni.

SIYIRTMA --> Eşek dikeni.

SİFİN --> Zifin.

SİĞİL OTU - *Heliotropium* (Boraginaceae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, yumuşak tüylü, beyaz veya sarımtırak çiçekli bitkiler. Türkiye'de 15 kadar tür bulunmaktadır. Taze yaprağın ezilmesi ile elde edilen usare siğilleri yok etmek için siğil üzerine sürülür. *H. europaeum* L. türü ateş düşürücü, safra söktürücü ve yara iyi edici olarak tanınmıştır. Gazi Antep bölgesinde *H. dolosum* De Not. türüne de Siğil otu adı verilmektedir.
Eş anl. Boz ot.

SİĞİL OTU --> Bağa.

SİLAR --> Erik.

SİLCAN - *Smilax* (Liliaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yapraklarını döken, dikenli, tırmanıcı ve çalı görünüşünde bitkiler. Genç sürgünleri sebze olarak kullanılır. İstanbul pazarlarında Dikenucu veya Dikenözü adı altında satılmaktadır. Meyvenin arillusu eskiden Gıcır (Rize bölgesinde Mamula veya Mamuli) adı altında damla sakızı yumuşatmakta kullanılırdı. Aşağıdaki türler Türkiye'de yetişmektedir.
Eş anl. Çıtırgı, Diken otu, Dikenözü, Dikenucu, Gıcır dikeni, Kara silcan, Kırçan, Mamula (Rize), Mamuli (Rize), Mehrocan, Melevcan, Melevcen, Meleviçen, Melocan, Melövcan, Merevcen, Merevücen, Merülcen, Mevlücen, Öz dikeni (Trabzon), Sıraca

(Gözne-Mersin), Sircan, Yaban saparnası, Zılcan, Zmcan, Zırmılak, Zincan, Zincer. Meyvelere Müzdelek denir.
Smilax aspera L. -Meyveler kırmızı veya siyah renkli.
S. excelsa L.- Öz dikeni (Trabzon), Zimbilaçi, Zimilaci, Zimilaçi, Zimilas (Rize). Meyveler kırmızı renkli. Meyvelerinden gıcır elde edilir (Trabzon). Bk. Tavşan kirazı.

SİM --> Nergis.

SİNCAN --> Çıçırgan.

SİNCAN DİKENİ --> Kara çalı.

SİNCİBİL --> Rezene.

SİNCİLİP --> Rezene.

SİNEKKANADI --> Kekik.

SİNEKKANADI --> Mercanköşk.

SİNEKKAPAN --> Salkım çiçeği.

SİNEKKIRAN --> Salkım çiçeği.

SİNEK MANTARI --> Zehirli mantar.

SİNEKTUTAN --> Salkım çiçeği.

SİNİRLİ OT --> Bağa.

SİNİRLİ YAPRAK --> Bağa.

SİNİR OTU --> Bağa.

SİNSEK --> Bağa.

SİPÇİK - *Hyparrhenia hirta* (L.) Stapf (Gramineae). Bu ad Alantur (Antalya) civarında kullanılmaktadır.

SİRA --> Kara yemiş.

SİRCAN --> Silcan.

SİRGEN --> Sirken.

SİRİK --> Sirmo.

SİRİM --> Sirmo.

SİRKECEN --> Sirken.

SİRKEN - *Chenopodium* (Chenopodiaceae) türlerine verilen genel ad. 10-150 cm yükseklikte, bir yıllık ve otsu bitkilerdir. Toprak üstü kısımları, ıspanak gibi pişirilerek, sebze olarak kullanılır. Türkiye'de 10 kadar *Chenopodium* türü bilinmektedir. Bunlardan aşağıdaki türlerin sebze olarak kullanıldığı saptanmıştır. Bk. Iştır, İt üzümü, Sirken, Tel pancarı.
Eş anl. Sirgen, Sirkecen, Sirkene, Sirkene otu, Sirkeyen, Yabanî ıspanak.
Chenopodium album L.- Bk. Tel pancarı.
C. foliosum (Moench) Aschers.- Bk. İt üzümü.
C. polyspermum L.-Sirken.
C. urbicum L.-Iştır.

SİRKENE --> Sirken.

SİRKEN OTU --> Sirken.

SİRKEYEN --> Sirken.

SİRMİK --> Sirmo.

SİRMO -Doğu Anadolu bölgesinde (özellikle Van bölgesi) bazı *Allium* (Liliaceae) türlerine verilen genel ad. Bu türlerin yaprak ve gövdeleri koku ve lezzet vermek için otlu peynir içine katılır veya sebze olarak kullanılır. Bk. Soğan.
Eş anl. Sirik (Van), Sirim (Van), Sirmik (Diyarbakır).
Aşağıdaki türlerin yaprakları otlu peynir içine konulmaktadır (Van).
Allium atroviolaceum Boiss.
A. aucheri Boiss.
A. cardiostemon Fisch. et Mey.
A. schoenoprasum L.
A. scorodoprasum L.
A. vineale L.

SİVRİ ÇAYI --> Dağ çayı.

SİVRİ KEKİK --> Kaya kekiği.

SİVRİ KÖKÜ --> Centiyane.

SİVRİ LALE --> Lâle.

SİYABO --> Çakşır otu.

SİYABU --> Çakşır otu.

SİYAH KİMYON --> Çörek otu.

SİYAH OT - *Salvia nemorosa* L. (Labiatae). 30-60 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, kırmızı veya morumsu mavi çiçekli bir bitkidir. Toprak üstü kısımları iplik boyamak için kullanılır (Hakkâri, Van). Bk. Ada çayı.

SİYAH TİRMİT --> Borazan mantarı.

SOÇ --> Lâdin.

SOFUR --> Yaban yasemini.

SOĞAN - *Allium* (Liliaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, soğanlı, özel kokulu ve otsu bitkiler. Bazı yabanî türlerin soğan veya yaprakları soğan veya sarımsak yerine kullanılmaktadır. Bk. Sarımsak, Sirmo.
Eş anl. Çayır soğanı, Gömülgen, Gömürsen, Gurante (Van), İncalız, Kır soğanı (Kars), Korman, Kormen, Kömren, Kömüren, Kömürsen, Könmen, Köpek soğanı, Körmen.
Allium akaka Gmelin- İt soğanı, Keçitaşağı, Kuzukulagı (Van), Sarımsak soğanı. Erzurum ve Van bölgelerinde soğanı kullanılır.
A atroviolaceum Boiss.-Bk. Sirmo.
A. cepa L.- Soğan.
A. flavum L.-Sarı soğan. Çiçekleri sarı renklidir.
A. neapolitanum Cyr.-Osuruk otu (Armutlu-Bursa).
A. pseudoampeloprasum Miscz.ex Grossh.-Pıraz, Büyük pıraz.
A. roseum L.-Geyik körmeni.
A. rotundum L.-Kömüren, Körmen.
A. schoenoprasum L.- Van bölgesinde kullanılır.
A. sintenisii Freyn-Corin, Suryas. Doğu Anadolu bölgesinde kullanılır.
A. subhirsutum L.-Körmen. Marmaris (Muğla) bölgesinde kullanılır.
A trifoliatum Cyr.-Keçi kömüreni, Keçi körmeni. Batı Anadolu bölgesinde kullanılır.
A. vineale L.-Bk. Sirmo.
Aşağıdaki türler, süs bitkisi olarak, bir öneme sahiptirler (29).
Allium akaka S. G. Gmelin
A. amethystinum Tausch
A baytopiorum Kollmann et N. Özhatay
A colchicifolium Boiss.

A. flavum L.
A. kharputense Freyn- Harput soğanı.
A. neapolitanum Cyr.
A. nigrum L.- Kara soğan.
A. orientale Boiss.

SOĞANCIK --> Kardelen.

SOĞUKLUK --> Semiz otu.

SOLGUN --> Söğüt.

SOLMAZ ÇİÇEK --> Ölmez çiçek.

SOLMAZ SARI ÇİÇEK --> Ölmez çiçek.

SOLUCAN EĞRELTİSİ --> Eğrelti.

SOLUCAN OTU - *Pelargonium endlicherianum* Fenzl (Geraniaceae). 15-35 cm yükseklikte, rizomlu, çok yıllık ve morumsu kırmızı çiçekli bir bitki. Çiçekli dalları taze halde bağırsak solucanlarına karşı kullanılır (24).

SOLUCAN OTU - *Tanacetum vulgare* L. (Compositae). 60-120 cm yükseklikte, çok yıllık ve sarı çiçekli bir bitki. Kuvvet verici, iştah açıcı ve kurt düşürücü olarak kullanılır (24). Bk. Pire otu.

SOMAK --> Sumak.

SOMAK EKŞİSİ --> Sumak.

SOMAK PEKMEZİ --> Sumak.

SOMİT --> Dere otu.

SORGUN --> Söğüt.

SORKUN --> Söğüt.

SOSUN --> Çuha çiçeği.

SOVUKLUK --> Semiz otu.

SOY --> Baldırgan.

SOYMUK - *Pinus* (Çam) türlerinin gövdelerinin dış kabuğu soyulduktan sonra elde edilen kısım. Kuvvet verici olarak emilir ve çiğnenir. Bk. Çam.
Eş anl. Emlik (Çorum), Gabram, Kamalak (Adana), Saymuk (Küre-Kastamonu), Yalama, Yalamak, Yalamık, Yalamuk, Sıyırmık, Sıyırmuk.

SÖBELEK --> Söbelen.

SÖBELEN MANTARI - *Coprinus comatus* S. F. Gray (Coprinaceae). Bolu bölgesinde yetişir ve bölge halkı tarafından yenir.
Eş anl. Gübre mantarı, Söbelek, Söbüsülek.

SÖBÜSÜLEK --> Söbelen.

SÖĞÜT - *Salix* (Salicaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yaprak döken ağaçlardır. Özellikle dere kenarlarında yetişir. Bazı türlere özel adlar verilmektedir. Kabukları ağrı dindirici ve ateş düşürücü olarak kullanılır (24).
Eş anl. Viyale (Tunceli).
Salix alba L.-Ak söğüt, Köy söğüdü, Sarı söğüt (Kemah-Erzincan).
S. babylonica L.-Ağlar ağaç, Kirpit (Akdağmadeni-Yozgat), Salkım söğüt.
S. caprea L.-Keçi söğüdü.
S. cinerea L.-Boz söğüt, Sorgun (Terkos köyü-İstanbul).
S. excelsa J.F.Gmelin-Yüksek söğüt.
S. fragilis L.-Gevrek söğüt.
S. pseudomedemii E. Wolf- Kara söğüt.
S. purpurea L.-Erguvanî söğüt.
S. viminalis L.-Bağ söğüdü, Ban ağ., Civir, Sepetçi söğüdü, Solgun, Sorgun, Sorkun, Sultanî söğüt.
Türkiye'de 25 kadar söğüt türü bulunmaktadır.

SÖĞÜT OTU - *Polygonum persicaria* L. (Polygonaceae). Bk. Keçimemesi, Kuşekmeği, Madımak.
Polygonum lapathifolium L.-Tirşon-Van bölgesinde yapraklı gövdeleri sebze olarak kullanılır.

STİFNO --> İt üzümü.

SU BİBERİ --> Madımak.

SU ÇİÇEĞİ --> Çuha çiçeği.

SU DİKENİ --> Köygöçüren.

SU GERDEMESİ --> Su teresi.

SU GÜLÜ --> Nilüfer.

SU KABAĞI - *Lagenaria siceraria* (Mol.) Standl. (Syn:L.vulgaris Ser.) (Cucurbitaceae). Bir yıllık, tırmanıcı, otsu ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Batı Anadolu bölgesinde (özellikle Muğla) yetiştirilir. Kurutulmuş meyveleri su kabı olarak kullanılır.
Eş anl. Alavırt, Alavur, Alavurt.

SU KAMIŞI --> Hasır otu.

SU KARANFİLİ - *Geum urbanum* L. (Rosaceae). 20-50 cm yükseklikte, rizomlu, çok yıllık ve sarı çiçekli bir bitkidir. Kökleri kabız ve kuvvet verici olarak kullanılır.
Eş anl. Bit otu (Kemah-Erzincan).

SU KARA YEMİŞİ --> Kara yemiş.

SU KAZAYAĞI -*Sium sisarum* L. var. *lancifolium* (Bieb.) Thell. (Umbelliferae). 60-100 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, bileşik yapraklı ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Yaprakları haşlandıktan sonra sebze olarak yenir ve börek harcına girer. Bk. Kazayağı.

SU KERDEMESİ --> Su teresi.

SU KESTANESİ --> Göl kestanesi.

SU LÂLESİ --> Nilüfer.

SULANDIK OTU --> Kabalak.

SULFATA AĞACI --> Sıtma ağ.

SULTANİ SÖĞÜT --> Söğüt.

SULTANKÜPESİ --> Hasekiküpesi.

SULTAN OTU --> Mürver.

SULTAN ZAMBAĞI --> Zambak.

SUMAÇ --> Ak çöpleme.

SUMAK - *Rhus coriaria* L. (Anacardiaceae). 1-3 m yükseklikte, genç dalları kırmızımtırak tüylü, bileşik yapraklı, çalı görünüşünde bir ağaççıktır. Meyve küremsi şekilli, tüylü, olgunlukta kırmızı renkli ve ekşi lezzetlidir. Olgun meyveleri Somak ekşisi adı altında baharat, meyvelerin su ile kaynatılmasından

elde edilen Somak pekmezi ise kabız olarak kullanılır (Gazi Antep). Yaprakları sepi maddesi olarak değerlidir (24).
Eş anl. Derici sumağı, Mavru (Akseki-Antalya), Tadım, Tahru (Kemaliye-Erzincan), Tatari, Tahri, Tetere, Teteni, Tetirli, Tetre, Tetri, Tirimli (Çoruh), Tutum, Tutuba (Borçka-Artvin).
Cotinus coggyria Scop. (Syn:Rhus cotinus L.)-Pamuklu sumak. Bu türün kökleri Sarı kök veya Sarı odun adı altında ipliği sarı renge boyamak için kullanılır (24).
Eş anl. Boyacı sumağı, Pamuklu sumak, Sarı boya, Sarı can, Sarı yaprak.

SU MANCASI --> Su teresi.

SU MERCİMEĞİ - *Lemna* (Lemnaceae) türlerine verilen genel ad. Göl ve su birikintileri üzerinde yetişen ve görünüşü mercimeği andıran bitkiler. Türkiye'de dört tür bulunmaktadır. Aşağıdaki türler Türkiye'de çok yaygındır.
Lemna gibba L.
L. minor L.

SU NANESİ --> Nane.

SU NERGİSİ --> Lilpar.

SUOKU - *Sagittaria sagittifolia* L. (Alismataceae). Çok yıllık, otsu su bitkisi. Yaprakları ok biçimindedir. Göl ve dere kenarlarında ve bataklıklarda yetişir.

SU PAPRASI - *Thelypteris palustris* Schott (Thelypteridaceae). Terkos köyü (İstanbul).

SURSAL --> Süsen.

SUSAM --> Süsen.

SU SARIMSAGI --> Kurtluca.

SUSEN --> Süsen.

SUSKAL --> Süsen.

SU TERESİ - *Nasturtium officinale* R. Br. (Cruciferae). 10-90 cm uzunlukta, bileşik yapraklı, beyaz çiçekli, otsu ve çok yıllık bir bitkidir. Su içinde veya kenarlarında yetişir. Yaprakları çiğ olarak salata halinde yenir ve Van bölgesinde otlu peynir içine konur.
Eş anl. Acı gerdeme, Cırcır, Çakandura (Borçka-Artvin), Çünk (Van), Derdime, Gerdeme, Hardal otu, Istapan (Dörtyol), İspatan, İspatan, İstapan, İstepan,

Kardomot (Doğu Karadeniz bölgesi), Kerdeme, Kurbağapisliği, Su gerdemesi, Su kerdemesi, Su mancası, Tizik (Diyarbakır), Tuzik (Diyarbakır, Siverek), Yabanî tere.

SUVARMILIK --> Dişbudak ağ.

SU YARPUZU --> Nane.

SU YONCASI - *Menyanthes trifoliata* L. (Menyanthaceae). Çok yıllık, otsu bir su bitkisi. Yapraklar üç yaprakçıklı ve çiçekler soluk pembe renklidir. Anadolu'daki bazı göllerin (Abant gölü, Çıldır gölü gibi) kenarlarında yetişir.

SU ZAMBAĞI --> Nilüfer.

SÜDDÜYEN --> Sütleğen.

SÜDLÜVAN --> Sütleğen.

SÜGNÜK --> Ihlamur.

SÜGÜLLÜK --> Ihlamur.

SÜGÜNÜK --> Ihlamur.

SÜMBÜL - *Hyacinthus orientalis* L. (Liliaceae). Çok yıllık, soğanlı, otsu, mavi ve kuvvetli kokulu çiçekli bir bitkidir. Soğanları süs bitkisi soğanı olarak dış ülkelere satılır. *Hyacinthella* türlerine Küçük sümbül adı verilir (Hekimhan-Malatya).
Eş anl. İnci sümbülü (Gazi Antep), Sünbül, Sümbül-ü Rûmî.
Hyacinthus orientalis L. subsp. *chionophilus* Wendelbo- Kaya sümbülü (Sarız-Kayseri). Yapraklarının geniş olması ile yukarıdaki türlerden ayrılır. Orta Anadolu bölgesi dağlarında yetişir.

SÜMBÜL ÇİÇEĞİ --> Taş nanesi.

SÜMELİT --> Andız otu.

SÜMÜKLÜ MANTAR --> Sarıayak mantarı.

SÜNBÜL --> Sümbül.

SÜNGİLLÜK --> Ihlamur.

SÜNGÜLLÜK --> Ihlamur.

SÜPÜRGE ÇALISI - *Osyris alba* L. (Santalaceae). 25-200 cm yükseklikte, çalı görünüşünde ve yeşilimsi beyaz renkli çiçekli bir bitki. Meyveleri 5-8 mm çapında, küre biçiminde ve kırmızı renklidir.
Dallarından hazırlanan süpürgeler İskenderun pazarında satılmaktadır.

SÜPÜRGE ÇALISI --> Süpürge otu.

SÜPÜRGE ÇİÇEĞİ --> Süpürge otu.

SÜPÜRGE DARISI --> Darı.

SÜPÜRGE KAMIŞI --> Kamış.

SÜPÜRGELİK - *Chamaecytisus austriacus* (L.) Link (Leguminosae). 15-70 cm yükseklikte, çalı görünüşünde, sarı çiçekli ve çok yıllık bir bitkidir. Yaprakları kekik tağşişinde kullanılır. Bk. Kekik.

SÜPÜRGELİK --> Süpürge otu.

SÜPÜRGE OTU - *Erica* (Ericaceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, kışın yaprağını dökmeyen, beyaz veya mor çiçekli ve çalı görünüşünde bitkiler. Yaprakları kabız ve idrar artırıcı olarak kullanılır (24).
Eş anl. Funda, Goyun, Morca süpürge, Palan, Piren (Muğla), Pülü, Püren, Yağlıca.
Erica arborea L.-Süpürge ağ.
E.manipuliflora Salisb.- Piren (Kaleköy-Trabzon), Süpürge çiçeği (Sürmene-Trabzon).

SÜRİNCAN --> Güz çiğdemi.

SÜRSÜLÜK --> Alıç.

SÜSEN -Yüksek boylu, rizomlu ve genellikle bahçe ve mezarlıklarda yetişen *Iris* (Iridaceae) türlerine verilen ad. Çok yıllık, otsu, genellikle mor veya beyaz çiçekli bitkiler. Bk. Kurtkulağı, Navruz, Zambak. Susam (*Sesamum indicum L.* - Pedaliaceae) ile karıştırılmamalıdır. Bu tür, tohumları için yetiştirilen bir tarım bitkisidir.
Eş anl. Cehennem zambağı, Eşek lâlesi, Kırna (Karacabey-Bursa), Mezarlık zambağı (Gazi Antep), Sevsen, Sursal, Sûsen, Suskal, Zambak.
Aşağıdaki türler süs bitkisi olarak bir öneme sahiptir. Bazılarının rizom veya yumruları dış ülkelere satılmaktadır (29).
Iris albicans Lange-Ak süsen. Beyaz çiçekli bir türdür. Vatanı Yemen olup hacılar tarafından getirilerek mezarlıklara dikilmiş ve bu şekilde bütün Anadolu'ya yayılmıştır.
I. caucasica Hoffm.- Bk. Navruz.

I. galesii Foster- Bk. Kurtkulağı.
I. germanica L.- Gök süsen, Mor süsen. Çiçekleri mor renklidir. Bahçe ve mezarlıklarda yetiştirilir.
I. iberica Hoffm.- Bk. Kurtkulağı.
I. lazica Albov- Laz süseni (Rize). Mavi çiçekli bir türdür.
I. musulmanica Fomin- Yayla süseni (Başkale-Hakkâri).
I. orientalis Miller-Barba (Afyon). Beyaz çiçekli bir türdür.
I. paradoxa Steven- Bk. Kurtkulağı.
I. persica L.- Bk. Navruz.
I. pseudacorus L.-Bataklık süseni. Kelbaş, Kılıç otu, Sarı süsen. Sarı çiçekli bir türdür.
I. reticulata Bieb.- Bk. Navruz.
I. sari Schott- Bk. Kurtkulağı.
I. sisyrinchium L.- Yumrulu süsen. Anadolu'da çok yaygındır.
I. suaveolens Boiss.et Reuter-Bodur süsen, Ülfar (Gürlek köyü, Murat dağı-Kütahya). Bodur, mor veya sarı çiçekli bir türdür.
I. susiana L. Bk. Kurtkulağı.
I. unguicularis Poiret- Bk. Çalı navruzu.
I. xanthospuria B. Mathew et T. Baytop- Sarı süsen (Köyceğiz-Muğla).

SÜTGEN --> Sütleğen.

SÜTLEĞEN - *Euphorbia* (Euphorbiaceae) türlerine verilen genel ad. Bir, iki veya çok yıllık, sütlü, otsu veya çalımsı bitkilerdir. Türkiye'de 90 kadar türünün bulunduğu bilinmektedir. Bir yıllık bazı türler Doğu Anadolu bölgesinde sebze olarak kullanılır. Sütü müshil etkilidir (24,30). Bk. Fıçı otu.
Eş anl. Süddüyen, Sütlüvan, Süldüğen, Sütgen, Sütlen, Sütlengeç, Sütlücen (Kastamonu), Sütlüyen, Sütlügan, Sütlügen, Sütlü ot, Sütlüvan, Zerana (Artvin).
Euphorbia apios L.-Bk. Fıçı otu.
E. chamaesyce L.-Erzurum ve Kars bölgelerinde sebze olarak kullanılır.
E. helioscopia L.-Seher otu (Armutlu-Bursa), Zehir otu (Armutlu-Bursa).
E. lathyris L.-Saçkıran otu (Bergama).
E. macroclada Boiss.-Sütü müshil olarak kullanılır (Doğu Anadolu).
E. nicaeensis All.- Sütü müshil olarak kullanılır (Doğu Anadolu).
E. rigida Bieb.-Sarı renkli boyar madde elde etmek için kullanılır.

SÜTLİGAN --> Sütleğen.

SÜTLİGEN --> Sütleğen.

SÜTLİYEN --> Sütleğen.

SÜTLÜCEN --> Sütleğen.

SÜTLÜGAN --> Sütleğen.

SÜTLÜĞEN --> Sütleğen.

SÜTLÜ KENGEL --> Gengel.

SÜTLÜ MANTAR --> Kanlıca mantarı.

SÜTLÜ OT --> Sütleğen.

SÜTLÜVAN --> Sütleğen.

SÜT OTU - *Polygala* (Polygalaceae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, pembe veya mavimsi çiçekli, otsu veya çalımsı bitkilerdir.
Polygala anatolica Boiss.et Heldr. -Yılan yoncası (Kemaliye-Erzincan).
P vulgaris L. -Toprak üstü kısımlarının balgam söktürücü etkisi vardır (24).

SÜT OTU --> Eşek marulu.

SÜTSÜZ MANTAR --> Koçlama mantarı.

SÜÜLÜK --> Ihlamur.

SÜYNÜK --> Ihlamur.

Ş

ŞABAH --> Badem.

ŞABILA --> Şalba.

ŞABLA --> Şalba.

ŞAĞRAK MANTARI --> Evlek mantarı.

ŞAHMELEK OTU --> Mürver.

ŞAHMELİK OTU --> Mürver.

ŞAHTEN --> Arslanpençesi.

ŞAHTERE OTU - *Fumaria* (Fumariaceae) türlerine verilen genel ad. Bir yıllık, otsu, parçalı yapraklı, pembe veya beyaz çiçekli. Aşağıdaki türler idrar artırıcı ve yatıştırıcı olarak kullanılır.
Eş anl. Tilki kişnişi.
Fumaria asepala Boiss.-Doğu Anadolu bölgesinde ağrı kesici ve mikrop öldürücü olarak kullanılır.
F. microcarpa Boiss.ex Hausskn.-Doğu Anadolu bölgesinde ağrı kesici ve mikrop öldürücü olarak kullanılır.
F. officinalis L.-Şahtere.
F. vaillantii Lois.-Acı tere (Konya). Konya bölgesinde ilâç olarak kullanılır.

ŞAHTUĞU --> Ağlayangelin.

ŞAKAYIK --> Ayı gülü.

ŞAKNALI SALEP --> Salep.

ŞALBA -Bazı *Salvia* ve *Phlomis* (Labiatae) türlerine verilen genel ad. Bazı bölgelerde (Afyon, İnebolu, Kastamonu) *Tussilago farfara* L. (Compositae) türlerine de Şalba adı verilmektedir. Bk. Ada çayı, Kabalak.
Eş anl. Çalba, Çapla,Şabıla, Şabla, Şapla, Şaplak.

Salvia forskahlei L. türünün rozet yaprakları Şalba yaprağı (İnebolu) veya Dolma yaprağı (Azdavay-Kastamonu) adıyla tanınmakta ve et dolması yapımında kullanılmaktadır. Bu türün yaprakları, İnebolu'dan İstanbul'a getirilip İnebolular pazarında Şalba yaprağı adı altında satılmaktadır.
Eş anl. Müsellim (Daday, Azdavay-Kastamonu).

ŞALBA --> Ada çayı.

ŞALBA --> Çalba.

ŞALGABA --> Ada soğanı.

ŞALKABA --> Ada soğanı.

ŞAL KABAĞI - *Cucumis trigonus* Roxb. (Cucurbitaceae). Bir yıllık, otsu, sürünücü ve sarı çiçekli bir tür. Meyveler 2-4 cm çapında, acı lezzetli ve küçük bir kavun görünüşünde. Silifke (İçel) bölgesinde bulunur, bölgede müshil olarak kullanılır.
Eş anl. Yabanî kavun.
Aşağıdaki türler memleketimizde meyvesi için yetiştirilir.
Cucumis flexuosus L.-Acar, Accor, Acır, Acir, Acor, Acur, Ancur, Gıta, Hıta, Hıttık, Hıtti (Adana, Gazi Antep, Malatya) (24).
C melo L.-Kavun.
C sativus L.-Hıyar, Salatalık.

ŞAM FISTIĞI --> Antep fıstığı.

ŞAM GÜLÜ --> Gül.

ŞAPLA --> Şalba.

ŞAPLAK --> Şalba.

ŞARK ÇÖVENİ --> Çöven.

ŞEBBOY - *Cheiranthus cheiri* L. (Cruciferae), 50 cm kadar yükselebilen, çok yıllık, otsu ve turuncu çiçekli bir bitkidir. Bazı kültür formları süs bitkisi olarak yetiştirilir. Bk. Gece menekşesi.
Eş anl. Mentir (Gazi Antep, Şanlı Urfa), Mentur (Kahraman Maraş). Sarı şebboy.
Matthiola incana (L.) R.Br.-Mor çiçekli bir bitkidir. Bahçe şebboyu adıyla tanınır.
M. longipetala (Vent.) DC.-Gecegündüz çiçeği (Gazi Antep).

ŞEBELLAH --> Kebere.

ŞEFİT --> Kızılcık.

ŞEHDURAN --> Arslanpençesi.

ŞEHMELİK OTU --> Mürver.

ŞEHRİYE SALEBİ --> Arpacık salebi.

ŞEKER AĞACI - *Hovenia dulcis* Thunb. (Rhamnaceae). 8-10 m yükseklikte, yeşilimsi beyaz çiçekli bir ağaçtır. Vatanı Doğu Asya olmakla beraber Güney Anadolu'da bazı bahçelerde yetiştirilir. Çiçek durumu sapları tatlı lezzetli olup yenir. Bk. Kara hurma.
Eş anl. Japon üzümü ağ., Hurma (Muğla).

ŞEKER DİKENİ --> Boğa dikeni.

ŞEKER PANCARI --> Yabanî pancar.

ŞEKERCİ BOYASI - *Phytolacca americana* L. (Phytolaccaceae). 3 m kadar yükselebilen, çok yıllık, otsu, beyaz veya yeşilimtırak renkli çiçekli bir bitkidir. Meyveleri siyahımsı kırmızı renkli olup boyar madde olarak kullanılır.
Eş anl. Acımur (Giresun), Dünyagüzeli (Rize), Şerbet boyası.

ŞEKERCİ ÇÖVENİ --> Çöven.

ŞEKERLİ OT - *Inula oculus-christi* L. (Compositae). 15-50 cm yükseklikte, rizomlu, çok yıllık, tüylü, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Kastamonu köylerinde, toprak üstü kısmı su ile kaynatılır ve elde edilen sulu hulâsa, tatlandırıcı olarak kullanılır. İnulin taşıdığı saptanmıştır (24). Bk. Andız otu.

ŞEMSİYE MANTARI - *Lepiota procera* (Fr.ex Scopoli) Quélet (Syn:Macrolepiota procera (Scop. ex Fr.) Sing. (Agaricaceae). Kuzey Anadolu, Bolu ve İstanbul civarı (Belgrat ormanı) ormanlarında yetişir. Yenen bir mantardır. Bk. Dedebört.
Eş anl. Höbelen.
Lepiota excoriata (Fr.ex Schaeffer) Quélet -Höbelen. Yenen bir mantardır.

ŞEMSİYE OTU --> Baldıran.

ŞERBET BOYASI --> Şekerci boyası.

ŞERBETÇİ OTU - *Humulus lupulus* L. (Cannabinaceae). Çok yıllık, tırmanıcı ve otsu bir bitkidir. Çiçek durumları yatıştırıcı olarak kullanılır (24).
Eş anl. Bira çiçeği, Maya çiçeği, Maya otu, Ömer otu.

ŞERPİK --> Sepik.

ŞEVKETİBOSTAN - *Cnicus benedictus* L. (Compositae). 35 cm kadar yükselebilen, bir yıllık, tüylü, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Toprak üstü kısımları İzmir pazarlarında satılır ve sebze olarak kullanılır.
Eş anl. Akkız, Bostan otu, Mübarek dikeni, Şevket otu.

ŞEYTAN ARABASI --> Kara hindiba.

ŞEYTAN KELEĞİ --> Eşek hıyarı.

ŞEYTAN OTU --> Boru çiçeği.

ŞEYTAN SAÇI --> Bostanbozan.

ŞEYTAN ŞALGAMI - *Bryonia alba* L. (Cucurbitaceae). Çok yıllık, tırmanıcı, otsu, yeşilimsi sarı çiçekli ve meyveleri olgunlukta siyah renkli olan bir türdür. Kökleri müshil bir etkiye sahiptir.
Eş anl. Binkulaç, İt kabağı, Semiz kabak, Ülüngür, Yaban kabağı.

ŞEYTAN ZEYTİNİ --> Yalancı tespih ağ.

ŞİMŞİR - *Buxus sempervirens* L. (Buxaceae). Kışın yapraklarını dökmeyen ve genellikle 1-2 m yükseklikte ve çalı görünüşünde bir bitkidir. Odunu sanayide kullanılır. Yaprakları hayvanlar için zehirlidir.
Eş anl. Cımcır, Şümşür.

ŞİRİN MEYAN --> Meyan.

ŞİŞNİ --> Mürver.

ŞOPOROK --> Gabalak.

ŞÜMŞÜR --> Şimşir.

T

TAÇ ÇİÇEĞİ --> Keklikgözü.

TADIM --> Sumak.

TAFLAN --> Kara yemiş.

TAHDİK OTU --> Sabun otu.

TAHLİÇ --> Marul.

TAHNAL --> Defne.

TAHRU --> Sumak.

TAHTACI OTU --> Mercanköşk.

TAHTA YEMİŞİ --> Frenk inciri.

TARAKDALI --> Dere otu.

TARAK OTU --> Dere otu.

TARAK OTU --> Fesçitarağı.

TARAK OTU --> İğnelik.

TARHANA ÇİÇEĞİ--> Güz çiğdemi.

TARHANA OTU - *Hippomarathrum cristatum* (DC.) Boiss. (Umbelliferae). 60-100 cm yükseklikte, parçalı yapraklı, sarı çiçekli ve çok yıllık bir bitkidir. İzmir pazarlarında satılır. Çorba ve yemeklere koku vermek için kullanılır.
Eş anl. Tarhın, Tarın, Tarkın.

TARHANA OTU --> Dere otu.

TARHIN --> Tarhana otu.

TARHIN --> Tarhun.

TARHUN - *Artemisia dracunculus* L. (Compositae). 60-120 cm yükseklikte, kuvvetli kokulu, çok yıllık ve sarımtırak çiçekli bir bitkidir. Ankara ve Gazi Antep'te bahçelerde yetiştirilir. Taze veya kurutulmuş halde baharat ve iştah açıcı olarak kullanılır. Bk. Yavşan.
Eş anl. Tarhın, Terhun.

TARHUN --> Yavşan.

TARIN --> Tarhun.

TARKIN --> Tarhun.

TARLA ÇÖVENİ --> Çöven.

TARLA MANTARI --> Evlek mantarı.

TARLA SARMAŞIĞI --> Mahmude otu.

TARLA YEMLİĞİ --> Yemlik.

TAŞ KEKİĞİ --> Kaya kekiği.

TAŞ KEKİĞİ --> Mercanköşk.

TAŞ KINASI --> Kına ağ.

TAŞ MANTARI --> Ayı mantarı.

TAŞ NANESİ - *Micromeria fruticosa* (L.) Druce subsp. *serpyllifolia* (Bieb.) P.H.Davis (Labiatae). 20-60 cm yükseklikte, nane kokulu, çok yıllık ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Erzurum bölgesinde (Oltu, Tortum) taze veya kurutulmuş halde, çorba ve yemeklere koku vermek için kullanılır.
Micromeria fruticosa (L.) Druce subsp. *barbata* (Boiss.et Kotschy) Davis- Viks çiçeği, Viks otu (Samandağ-Antakya). Hatay bölgesinde nefes açıcı olarak kullanılmaktadır.
M myrtifolia Boiss.et Hohen.-Boğumlu çay (Mersin). Antakya ve Mersin bölgelerinde çay yerine kullanılır.
Eş anl. Dağ çayı, Kaya yarpuzu (Gazi Antep), Sümbül çiçeği, Topuk çayı, Viks çiçeği (Antakya).

TAŞOT --> Elma.

TAŞ SARIMSAĞI --> Sarımsak.

TAŞUT --> Elma.

TATALA --> Boru çiçeği.

TATALACI --> Boru çiçeği.

TATARCIK - *Ixiolirion tataricum* (Pallas) Herbert (Amaryllidaceae). 15-40 cm yükseklikte, yumrulu, çok yıllık, otsu, mavi veya morumsu mavi çiçekli bir bitkidir. Çiçekleri Van bölgesinde çiğ olarak yenir.
Eş anl. Köpek otu (Pülümür-Tunceli).

TATARİ --> Sumak.

TATIRAMBA --> Oğul otu.

TATLIBABA --> Balıbaba.

TATLI BAYRAM --> Meyan.

TATLI BİYAN --> Meyan.

TATLI GERDEME --> Kereviz.

TATLI ISIRGAN --> Isırgan.

TATLI MİYAN --> Meyan.

TATLI KENGER --> Kenger.

TATLI KÖK --> Meyan.

TATLI RAVENT --> Işgın.

TATRAMBA --> Oğul otu.

TATULA --> Boru çiçeği.

TATÜLE --> Boru çiçeği.

TAUN OTU --> Canavar otu.

TAVŞANCIL --> Pamuk otu.

TAVŞANCIL OTU - *Heracleum platytaenium* Boiss. (Umbelliferae). 1-2 m yükseklikte, çok yıllık, otsu, beyaz çiçekli ve kuvvetli kokulu bir bitkidir. Yaprak sapları ve gövdesi Melek otu yerine kullanılır. Bk. Baldırgan.
Yapraklarına Çağan denir. Gövdesi çiğ olarak yenir ve turşusu yapılır (Anzer, İkizdere-Rize).
Eş anl. Kamşam (Anzer, İkizdere-Rize), Öğrek otu.
Heracleum pamphlagonicum Czeczott türüne de aynı ad verilmektedir (Çankırı).

TAVŞANÇİLİ --> Hanımeli.

TAVŞAN ELMASI - *Pyracantha coccinea* Roemer (Rosaceae). 3 m kadar yükselebilen, dikenli ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Meyveler 5-7 mm çapında, küremsi şekilli, kırmızı veya sarımsı renklidir. Olgun meyveleri yenir. Bk. Dafne.
Eş anl. Ateş dikeni, Ebembükü (Amasya), Kirkat (Şavşat-Artvin), Kuş alıcı.
Erzurum bölgesinde aşağıdaki türlere de Tavşan elması adı verilmekte ve meyveleri yenmektedir.
Cotoneaster integerrimus Medik.-Tavşantopuğu.
C. nummularia Fisch.et Mey.- Dağ muşmulası (Beypazarı-Bolu).

TAVŞAN KİRAZI - *Ruscus aculeatus* L. (Liliaceae). 20-50 cm yükseklikte, kışın yaprak dökmeyen, çok yıllık, yaprak biçimindeki dalları sert ve batıcı ve çalı görünüşünde bir bitkidir. Meyveler küre biçiminde ve kırmızı renkli. Genç sürgünleri, Romalılar döneminden beri sebze olarak kullanılmaktadır. Kök ve yaprakları Antakya bölgesi aktarlarında, idrar artırıcı ve taş düşürücü olarak satılmaktadır (24).
Aralık ayı ortalarından itibaren ucuna Silcan (*Smilax excelsa*) meyveleri bağlanmış olan, dalları İstanbul çiçekçilerinde Kokina (Grekçe "kırmızı" anlamına gelir) adı altında satılmaya başlanır ve yıl başı günü evlerin süslenmesinde kullanılır. Bk. Silcan.
Eş anl. Emir, Fare dikeni, Herdemtaze, Sıçan dikeni (Giresun), Tavşanmemesi, Tavşantopuğu (Antakya), Yabanî mersin.
Aşağıdaki türler de Türkiye'de yetişmektedir.
Ruscus colchicus P.F.Yeo-Zirmek. Kuzeydoğu Anadolu bölgesinde (Giresun, Rize, Borçka) yetişir. Toprak üstü kısımları sebze olarak kullanılır ve süt artırıcı olarak ineklere verilir.
R. hypoglossum L.- Atdili, Dere kirazı, Gelinkübesi, Yalova mercanı. Kökleri ateş düşürücü ve iştah açıcı olarak kullanılır.

TAVŞANKULAĞI --> Domuzağırşağı.

TAVŞANKULAĞI --> Navruz.

TAVŞANMEMESİ --> Tavşan kirazı.

TAVŞANPAÇASI --> Domuzağırşağı.

TAVŞANTOPUĞU --> Salep.

TAVŞANTOPUGU --> Tavşan elması.

TAVŞANTOPUĞU --> Tavşan kirazı.

TAVUKBACAGI MANTARI - *Cantharellus cibarius* Fr. (Cantharellaceae). Karadeniz bölgesi, Bolu ve İstanbul bölgelerinde yetişir, pazarlarda satılır ve halk tarafından yenir. Bk. Kanlıca mantarı.
Eş anl. Cücekız, Horoz mantarı, Meşe mantarı, Tavuk mantarı, Yumurta mantarı.
Cantharellus lutescens Fr.ex Persoon -Et mantarı, Tavuk mantarı.

TAVUK ÇİÇEĞİ - *Sternbergia sicula* Tineo ex Guss. (Amaryllidaceae). Yumrulu, sarı çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Batı Anadolu bölgesinde yetişir. Bu ad Ahmetli köyü (Torbalı-İzmir) civarında kullanılmaktadır. Aşağıdaki türler süs bitkisi olarak önemli olup soğanları dış ülkelere satılmaktadır (29).
Sternbergia candida Mathew et T. Baytop- Beyaz çiçekli. İlk baharda çiçek açar.
S. clusiana (Ker- Gawl.) Ker-Gawl.- Vahvah (Gazi Antep, Birecik). Sarı ve büyük çiçekli. Son baharda çiçek açar.
S. colchiciflora Waldst. et Kit.- Sarı çiçekli, son baharda çiçek açar.
S. fischeriana (Herbert) Rupr.- Sarı çiçekli. İlk baharda çiçek açar.
S. lutea (L.) Ker-Gawl.- Kurbağa çiçeği (Taşlıca, Marmaris-Muğla). Sarı çiçekli, Son baharda çiçek açar.

TAVUK ÇİÇEĞİ --> Dafne.

TAVUK MANTARI --> Tavukbacağı mantarı.

TAVUK OTU --> Kuş otu.

TAVUK TİRMİTİ --> Tavukbacağı mantarı.

TAVUKYASTIGI --> Gıvışkan otu.

TEBÜK --> Ebe gümeci.

TERÜN --> Defne.

TEHNEL --> Defne.

TEHRİ --> Sumak.

TEKE DİKENİ - *Lycium* (Solanaceae) türlerine verilen genel ad. Çok dikenli, tırmanıcı ve mor çiçekli bitkiler. Tarla ve bahçe kenarlarında çit yapılır. Aşağıdaki türler Anadolu'da yaygındır.
Lycium anatolicum A.Baytop- Anadolu teke dikeni.
L. barbarum L.-Atlangaç (İpsala-Edirne), Yemişgen (Havza-Edirne). Bk. Alıç.
L. europaeum L.-Teke dikeni.

TEKERSAKALI --> Tekesakalı.

TEKESAKALI - *Scorzonera* veya *Tragopogon* (Compositae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, mor veya sarı çiçekli ve otsu bitkiler. Türkiye'de 20 kadar türü yetişmektedir. Genç kökleri çiğ olarak yenir. Bk. Kanlık, Yemlik, Yer sakızı.
Eş anl. Dedekuleti, Dedemsakalı, Dedesakalı, Didemsakalı, Geçisakalı, Keçisakalı, Kekilcan, Tekersakalı, Tekesakallı, Tekilcan, Tekilcen, Tekkesakalı, Teksakal.

TEKESAKALLI --> Tekesakalı.

TEKİLCAN --> Tekesakalı.

TEKİLCEN --> Tekesakalı.

TEKKESAKALI --> Tekesakalı.

TEKNECİK - *Medicago orbicularis* (L.) Bert. (Leguminosae). Bir yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir. Meyveler basık, dikensiz ve helezon biçiminde. Konya bölgesinde (Lâdik) genç meyveler yenir. Bk. Çevrince.

TEKSAKAL --> Tekesakalı.

TELÇE --> Tel pancarı.

TELEME OTU --> Güveyfeneri.

TELLİCE --> Dedesakalı mantarı.

TELLİCE --> Saçak mantarı.

TELLİCE --> Tel pancarı.

TELLİGELİN --> Mürver.

TEL PANCARI - *Chenopodium album* L. (Chenopodiacese). 20-150 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu ve yaprakları unlu gibi tüylü bir bitkidir. Ağrı, Erzurum ve Kars

bölgelerinde, bulgur veya mercimek ile pişirilerek yenir. Kurutularak saklanmış olan bitkiden kışın çorba yapılır. Bk. Sirken.
Eş anl. Kursalık (Erkilet-Kayseri), Selmo (Doğu Anadolu), Telçe, Tellice (Sivas).

TEMRE OTU --> Kırlangıç otu.

TEMRE OTU --> Oğul otu.

TENEL --> Defne.

TENGEL DİKENİ --> Boğa dikeni.

TENHEL --> Defne.

TERE --> Kerdeme.

TERE OTU --> Kerdeme.

TERE YAGI MANTARI --> Ayı mantarı.

TERHUN --> Tarhun.

TERMİYE - *Lupinus albus* L. subsp. *albus* (Syn:L.termis Forssk.) (Leguminosae). 100 cm kadar yükselebilen, beyaz çiçekli, tüylü, bir yıllık ve otsu bitkidir. Ege ve Akdeniz bölgelerinde (Antalya), tohumları suda kaynatıldıktan sonra yenir. Bk. Domuz baklası.
Eş anl. Acı bakla, Tirmis.

TERS LÂLE --> Ağlayangelin.

TESBİ --> Ayı fındığı.

TESPİ --> Ayı fındığı.

TESPİH AĞACI --> Ayı fındığı.

TESPİH AĞACI --> Yalancı tespih ağ.

TESPİH OTU - *Coix lacrima-jobi* L. (Gramineae). Bir yıllık ve otsu bir bitki. Meyvelerinden tespih yapmak için yetiştirilir.

TESPİH SALEBİ --> Salep.

TESPİHLİK --> Ayı fındığı.

TESTERE --> Sarısabır.

TETER --> Sumak.

TETİLE --> Sumak.

TETİNİ --> Sumak.

TETİRE --> Sumak.

TETİRLİ --> Sumak.

TETRE --> Sumak.

TETRİ --> Sumak.

TEVRİZİ GÜLÜ --> Gül.

TEYNEL --> Defne.

TIBBİ HATMİ --> Hatmi.

TIRINÇ --> Yabanî gül.

TIRMIK --> Kebere.

TİLKİ KİŞNİŞİ --> Şahtere otu.

TİLKİKUYRUĞU - *Amaranthus* (Chenopodiaceae) türlerine verilen genel ad. 15-100 cm yükseklikte, genellikle bir yıllık ve otsu bitkilerdir. Anadolu'da aşağıdaki türler sebze olarak kullanılmaktadır. Bk. Hoşkuran.
Amaranthus albus L.
A. blitoides S.Wats.
A. graecizans L.-Ohraşan. İstanbul pazarlarında sebze olarak satılır.
A. retroflexus L.
Alopecurus (Gramineae) türlerine de aynı ad verilmektedir.

TİLKİKUYRUĞU --> Atkuyruğu.

TİLKİKUYRUĞU --> Civanperçemi.

TİLKİKUYRUĞU --> Darı.

TİLKİ ÜZÜMÜ - *Paris incompleta* Bieb. (Liliaceae). Çok yıllık otsu bir bitki. Meyveler olgunlukta siyah renkli. Hamsiköy (Trabzon) çevresinde zehirli bir bitki olarak tanınır (30).

TİLKİ ÜZÜMÜ --> Yaban yasemini.

TİLKİŞEN - *Asparagus acutifolius* L. (Liliaceae). Çok yıllık, dalları yeşil renkli ve dikenli bir bitkidir. Meyve küre biçiminde ve olgunlukta siyah renklidir. Genç sürgünleri Batı Anadolu şehirlerinin (Fethiye, İzmir, Milâs) pazarlarında satılır ve sebze olarak salata halinde yenir. Bk. Kuşkonmaz.
Eş anl. Acı ot (Manisa, Muğla), Dikenli acı ot, Kırgın otu (Akseki-Antalya), Yabanî kuşkonmaz.

TİMURDİKENİ --> Çobankaldıran.

TİRFİL --> Yonca.

TİRİMİT --> Kanlıca mantarı.

TİRİMLİ --> Sumak.

TİRİŞOĞ --> Kuzukulağı.

TİRİŞOK --> Kuzukulağı.

TİRİŞON --> Söğüt otu.

TİRMİS --> Termiye.

TİRMİT --> Kanlıca mantarı.

TİRŞİK --> Yılanyastığı.

TİTREGİZİM --> Gelincik.

TİTREK KAVAK --> Kavak.

TİZİK --> Su teresi.

TOGA - Yabanî olarak yetişen ve yenebilir olan otlara verilen genel ad (İpsala-Edirne).

TOGA KEKİĞİ --> Mercanköşk.

TOHMEGAN --> Semiz otu.

TOHMEGEN --> Semiz otu.

TOKALI ÇAY --> Dağ çayı.

TOKMAGAN --> Semiz otu.

TOKMAKAN --> Semiz otu.

TOLAMAN --> Lâle.

TOLİK --> Ebe gümeci.

TOMALAN --> Keme.

TONGEL --> Döngel.

TOP --> İncir.

TOPACIK --> Çiğdem.

TOPALAĞ --> Kara topalak.

TOPALAK --> Domuzağırşağı.

TOPALAK --> İncirop.

TOPALAK --> Kara topalak.

TOPBAŞ --> Salep.

TOPUK ÇAYI --> Taş nanesi.

TOPUS --> Topuz.

TOPUS DİKENİ --> Topuz.

TOPUZ - *Echinops* (Compositae) türlerine verilen genel ad. 50-100 cm yükseklikte, dikenli, iki yıllık ve otsu bitkiler. Çiçek durumlarının ekseni Erzurum ve Kars bölgelerinde çiğ olarak yenmektedir.
Eş anl. Diken başı (Erkilet-Kayseri), Gök diken, Serteş (Doğu Anadolu), Topus, Topus dikeni.
Echinops orientalis Trautv. - Çiçek durumu eksen, yenir.

E. pungens Trautv.-Çiçek durumu ekseni yenir.

TOROS KÖKNARI --> Köknar.

TOROS SEDİRİ --> Sedir.

TOSBAĞA OTU -*Alkanna orientalis* (L.) Boiss. (Boraginaceae). 30-50 cm yükseklikte, sık tüylü, beyaz veya sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Köklerinde kırmızı bir boyar madde bulunur. Bk. Havacıva.
Eş anl. Güvegüve, Kanburuyan, Kurbağa otu, Tosbağı otu, Tosba otu, Tosgaba otu.

TOSBAĞI OTU --> Tosbağa otu.

TOSBA OTU --> Tasbağa otu.

TOSGABA OTU --> Tosbağa otu.

TOSKAFA KAVUNU --> Adam otu.

TOTUK --> Ahu dudu.

TOZ MANTARI --> Un mantarı.

TÖĞMEKEN --> Semiz otu.

TÖHMEKEN --> Semiz otu.

TÖKMEKÂN --> Semiz otu.

TÖMBEKİ TÜTÜNÜ --> Deli tütün.

TÖNGEL --> Döngel.

TÖYMEKAN --> Semiz otu.

TÖYMEKEN --> Semiz otu.

TRABZON ÇAYI --> Çay üzümü.

TRABZON GÜZ ÇİĞDEMİ --> Güz çiğdemi.

TRABZON HURMASI --> Kara hurma.

TRABZON KEKİĞİ --> Kaya kekiği.

TRABZON YILANYASTIĞI --> Yılanyastığı.

TRAKYA LÂLESİ --> Lâle.

TUKUL OTU --> Kırmızı kantaron.

TULKUK --> Gelincik.

TURNAGAGASI --> İğnelik.

TURP OTU - *Raphanus raphanistrum* L. (Cruciferae). 15-50 cm yükseklikte, beyaz, pembe veya sarı çiçekli, bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Ege bölgesinde rozet yaprakları veya çiçek durumları haşlandıktan sonra salata halinde veya pişirilerek sebze olarak yenmektedir. Bazı yörelerde Hardal otuna da aynı ad verilmektedir. Ege bölgesinde *Sinapis alba* L. (Hardal) türüne de Turp otu adı verilmekte ve aynı maksatlar için kullanılmaktadır. Bk. Hardal otu.

TURŞU OTU --> Kuzukulağı.

TURUNCA --> Oğul otu.

TURUNCUBİLEĞİ --> Oğul otu.

TURUNÇ OTU --> Oğul otu.

TUTÇA --> Çuha çiçeği.

TUTUBA --> Sumak.

TUTUM --> Sumak.

TUTYA --> Çuha çiçeği.

TUZCUL KAVAK --> Kavak.

TUZİK --> Su teresi.

TÜHMEKEN --> Semiz otu.

TÜKRÜK OTU --> Akyıldız.

TÜLEKDOKUYAN --> Salep.

TÜPPEK --> Hardal otu.

TÜRCAN --> Kenevir.

TÜRK GÜZ ÇİĞDEMİ --> Güz çiğdemi.

TÜRK KARA HİNDİBASI --> Kara hindiba.

TÜRK KUDRETHELVASI --> Gezengevi.

TÜRK LALESİ --> Lâle.

TÜRK MEŞESİ --> Meşe.

TÜRÜZ OTU --> Hanımeli.

TÜSÜ --> Boğa dikeni.

TÜTÜN --> Deli tütün. Yabanî tütün.

TÜVELİK OTU --> Lâbada.

TÜYLÜ ADA ÇAYI --> Ada çayı.

TÜYLÜ BORU ÇİÇEĞİ --> Boru çiçeği.

TÜYLÜ BOYA --> Havacıva.

TÜYLÜ ÇAY --> Dağ çayı.

TÜYLÜ KANAK - *Crepis foetida* L. subsp. *rhoeadifolia* (Bieb.) Celak. (Compositae). Genellikle bir yıllık, 10-60 cm yükseklikte, sarı çiçekli, beyaz tüylü ve otsu bir bitkidir. Silifke bölgesinde (Kırobası) Sakar kanak veya Tüylü kanak adı verilir. Eş anl. Kokar ot (Ladik-Konya), Kokar otu.

U

UÇGUN --> Işgın.

UÇKUN --> Işgın.

ULAMA --> Atkuyruğu.

ULAMA OTU --> Atkuyruğu.

ULUAVRAT OTU --> Dul avrat otu.

UN MANTARI - *Chtopilus prunulus* (Fr.ex Scopoli) Quélet (Tricholomataceae). Yenen bir mantar türüdür.
Eş anl. Beyaz mantar, Toz mantarı.

UNLUCA - *Atriplex nitens* Schkuhr (Chenopodiaceae). 2 m kadar yükselebilen, bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Dal ve yaprakları unlu gibi tüylüdür. Kars bölgesinde, ıspanak gibi pişirilerek sebze olarak kullanılır.

UNUTMABENİ --> Boncuk otu.

USKUN --> Işgın.

UŞGUN --> Işgın.

UŞKUN --> Işgın.

UYUZ OTU - *Scabiosa* türleri (Dipsacaceae) ne verilen genel ad. Bir veya çok yıllık otsu bitkilerdir. Çiçekler beyaz, sarı veya pembe renklidir. Türkiye'de 30 kadar türü bulunmaktadır. *S. argentea* L. ve *S. columbaria* L. türleri tedavi alanında kullanılır (24).
Eş anl. Gıcık otu, Kavurt otu, Kum otu, Maya otu.

Ü

ÜÇGÜL --> Yonca.

ÜFELEK --> Lâbada.

ÜLFAR --> Süsen.

ÜLFER --> Nilüfer.

ÜLÜNGÜR --> Şeytan kabağı.

ÜNGÜLÜZ --> Ahlat.

ÜNNAP --> Hünnap.

ÜSTÜKIZIL MANTARI --> Koçlama mantarı.

ÜVEZ - *Sorbus* (Rosaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yapraklarını döken, dikensiz, basit veya pennat yapraklı ve beyaz çiçekli ağaç veya ağaççıklardır.
Sorbus aucuparia L.-Kuş üvezi, Mercan ağ., Yabanî üvez.
S. domestica L.-Bahçe üvezi. Anadolu'da yabanî olarak bulunduğu gibi, meyveleri için de yetiştirilir. Meyvelerine Üvez yumurtu denir (Niksar-Tokat). Olgun halde iken yenir.
Eş anl. Eyvaz, İvaz (İskilip-Çorum), İvez, Övez.

ÜZELLİK --> Üzerlik.

ÜZERİK --> Üzerlik.

ÜZERLİK - *Peganum harmala* L. (Zygophyllaceae). 30-70 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu ve beyaz çiçekli bir bitki. Tohumları tütsü olarak kullanılır.
Eş anl. İlezik, Nazar otu, Üzellik, Üzerik, Üzerrik, Üzeriyh, Yabanî sedef otu.

ÜZERRİK --> Üzerlik.

ÜZERİYH --> Üzerlik.

ÜZÜM ALICI --> Alıç.

V

VAHVAH --> Tavuk çiçeği.

VAN GÜLÜ --> Gül.

VARGİT --> Güz çiğdemi.

VAVUL KARA YEMİŞİ --> Kara yemiş.

VENÜSSAÇI - *Adiantum capillus-veneris* L. (Adiantaceae). Çok yıllık, rizomlu ve çiçeksiz bir bitkidir. Balgam söktürücü ve öksürük kesici olarak kullanılır.
Eş anl. Fatmasaçı (Doğu Anadolu), İshal otu (Borçka-Artvin), Karabacak (Muğla).

VERDİNAR --> Köknar.

VEREM OTU --> Canavar otu.

VICIVICI --> Gelincik.

VİKS ÇİÇEĞİ --> Taş nanesi.

VİKS OTU --> Taş nanesi.

Y

YABAN ARMUDU --> Ahlat.

YABAN ASMASI --> Yaban yasemini.

YABAN AYVASI --> Ayı fındığı.

YABAN BAKLASI --> Domuz baklası.

YABAN ELMASI --> Elma.

YABAN ERİĞİ --> Erik.

YABAN FINDIĞI --> Fındık ağ.

YABAN KABAĞI --> Şeytan şalgamı.

YABAN KEKİĞİ --> Mercanköşk.

YABAN MERSİNİ --> Çoban üzümü.

YABAN NANESİ --> Marsuvan otu.

YABAN SAPARNASI --> Silcan.

YABANİ ADA ÇAYI --> Ada çayı.

YABANİ BADEM --> Badem.

YABANİ BİBER --> Güveyfeneri.

YABANİ CEVİZ --> Kokar ağ.

YABANİ ÇİLEK --> Dağ çileği.

YABANİ DEFNE --> Gilaburu.

YABANİ GÖMEÇ --> Hatmi.

YABANİ GÜL - *Rosa canina* L. (Rosaceae). 1-5 m yükseklikte, dikenli, soluk pembe veya koyu pembe çiçekli bir çalıdır. Meyveleri taze veya kurutulmuş olarak yenir. Meyvelerinden hoşaf, reçel, şerbet, pestil, ezme veya pekmez yapılır. Kuşburnundan yapılan ezme veya pekmeze Pelver, Pelverde veya Tırmç adı verilir. Kuşburnu meyvelerinin haşlandıktan sonra ezilip simit şeklinde kurutulması ile elde edilen şekle Erzurum bölgesinde Kokoç, Kuşburnu kokocu veya Kuşburnu giliği denir ve bakkal ve manavlarda satılır. Erzurum bölgesinde kuşburnundan şerbet, habeş veya tirit yapılır. Sivas bölgesinde meyvelerin ezilmesinden sonra yapılan topağa Latdik denmektedir (Yıldızeli-Sivas) (24). Bk. Gül.
Eş anl. Bitkiye Köpek gülü veya Yabanî gül, meyvelere ise Askil, Civil, Gülburnu, Gül elması, İpburması, İpburnu, İtburnu, Kuşburni, Kuşburnu, Öküzgötü adları verilmektedir.

YABANİ HARDAL --> Hardal otu.

YABANİ HAŞHAŞ --> Haşhaş.

YABANİ HAVUÇ --> Bırçalık, İskorçina.

YABANİ HİNDİBA --> Hindiba.

YABANİ İGDE --> İğde.

YABANİ KAVUN --> Şal kabağı.

YABANİ KEREVİZ - *Smyrnium* (Umbelliferae) türlerine verilen genel ad. Bk. Baldıran.
Smyrnium connatum Boiss. et Kotschy- Baldıran, Yabanî kereviz. 70-150 cm yükseklikte, iki yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitki. Tarsus'un dağ köylerinde (Sarıkavak) kökü yenir.
S. olusatrum L.- Yabanî kereviz. Yaprakları İstanbul çiçekçileri tarafından, çiçek demetlerini süslemek için, yeşillik olarak kullanılır (16).

YABANİ KİMYON - *Zygophyllum fabago* L. (Zygophyllaceae). 20-60 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, beyaz veya turuncu çiçekli bir bitkidir. Kurt düşürücü olarak kullanılır. Bk. Frenk kimyonu.
Eş anl. Balduz, Helmel, Karaman kimyonu.

YABANİ KİŞNİŞ --> Kişniş (Yabanî).

YABANİ KUŞKONMAZ --> Tilkişen.

YABANİ MERSİN --> Tavşan kirazı.

YABANİ MÜRVER --> Mürver.

YABANİ NANE --> Nane.

YABANİ PANCAR - *Beta* türleri (Chenopodiaceae) ne verilen genel ad. 100 cm kadar yükseklikte, çok yıllık ve otsu bitkiler.
Aşağıdaki türlerin yaprakları, genç halde iken sebze olarak kullanılmaktadır.
Beta lomatogona Fisch. et Mey.-Ala pancar, Dağ pancarı (Kırobası-Silifke).
B. trigyna Waldst. et Kit.-Kır pazısı (Kars), Kızılca (Erzurum), Kızılbacak (Acıpayam-Denizli), Pazı pancarı (Susuz-Kars), Tarla pancarı (Azdavay-Kastamonu), Yağlı mancar, Yağlı pancar. Yaprakları yağ ve yumurta ile birlikte kavrulduktan sonra yenir. Erzurum bölgesinde Kızılca kavurması çok ünlüdür.
B. vulgaris L.-Yabanî pancar.
B. vulgaris L. f. *altissima* - Şeker pancarı.
B. vulgaris L. f. *cicla* - Pazı.
B. vulgaris L. f. *rubra* - Kırmızı pancar.

YABANİ PAZI --> Lâbada.

YABANİ PIRASA --> Çiriş.

YABANİ SİNAMEKİ - *Colutea cilieica* Boiss. et Bal. (Leguminosae). 5 m kadar yükselebilen, kışın yapraklarını döken, meyveleri şişkin ve sarı çiçekli bir ağaççıktır. Yaprakları müshil olarak kullanılır.
Eş anl. Patluk (Sav köyü-Isparta), Yaban sinamekisi.
Colutea melanocalyx Boiss. et Heldr.- Patluk (Isparta).

YABANİ TERE --> Su teresi.

YABANİ TERETAZE --> Yabanî tere.

YABANİ TÜTÜN - *Nicotiana glauca* R.Graham (Solanaceae). 3 m kadar yükselebilen, sarı çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitkidir. Batı ve Güney Anadolu'da yetişir. Zehirli bir bitkidir (30). Bk. Deli tütün.
Aşağıdaki türlerin yaprakları tütün yerine kullanılır.
Anchonium elichrysifolium DC.- Tunceli bölgesi
Conringia orientalis (L.) Andrz.- Doğu Anadolu bölgesi.

YABAN MERSİNİ --> Çoban üzümü.

YABAN SARMAŞIĞI --> Ak asma.

YABAN YASEMİNİ - *Solanum dulcamara* L. (Solanaceae). 2 m kadar yükselebilen, tırmanıcı, çok yıllık, gövdesinin dip kısmı odunsu ve mor çiçekli bir bitki. Meyveler 7-10 mm uzunlukta ve olgunlukta kırmızı renklidir. Zehirli bir bitkidir (24, 30). Bk. İt üzümü.
Eş anl. Kır yasemini, Sofur, Tilki üzümü, Yaban asması.

YAĞ ARDICI --> Ardıç.

YAĞCI PELİDİ --> Çezengevi.

YAĞ GÜLÜ --> Gül.

YAĞLICA --> Süpürge otu.

YAĞLI ÇİÇEK --> Basur otu.

YAĞLI MANCAR --> Yabanî pancar.

YAĞLI OT --> Yalı otu.

YAĞLI PANCAR --> Yabanî pancar.

YAĞMA --> Kocayemiş.

YAĞ MARULU --> Marul.

YAĞMURBASTIĞI -Mavi alglerden bir *Nostoc* (Nostocaceae) türü. Esmer mavi renkli ve müsilajlı bir görünümü vardır. Yağmurlardan sonra ortaya çıkar. Gazi Antep bölgesinde çiğ olarak yenir.
Eş anl. Allahekmeği (Keçiborlu-Isparta).

YAHUDİ BAKLASI --> Domuz baklası.

YAHUDİ HURMASI --> Kara hurma.

YAKI OTU -Kökünden yakı yapmakta kullanılan siyah renkli bir sakız elde edilen *Scorzonera* (Compositae) türlerine verilen genel ad. Bu türler 60 cm kadar yükselebilen, kalın köklü, süt taşıyan, tüylü ve sarı çiçekli bitkilerdir. Köklerden elde edilen sakıza Beniş (Van), Cibar (Malatya), Çingene sakızı, Kandil sakızı, Kara sakız (Gazi Antep), Marko sakızı, Selsepet sakızı veya Yakı sakızı adları verilmektedir (24). Bk. Kanık, Kıvrım, Tekesakalı, Yemlik.
Eş anl. Dağ sakızı, Nerebent.
Scorzonera latifolia (Fisch.et Mey.) DC.-Yaprakları tütün yerine içilir. Köklerinden elde edilen sakız yara iyi edici olarak kullanılır (24).

S. rigida Aucher -Yakı otu, Yakı sakızı.
S. sosnowskyi Lipschitz-Yakı otu, Yakı sakızı.

YAKI OTU -*Epilobium* (Onagraceae) türlerine verilen genel ad. Otsu, çok yıllık, beyazımtırak veya kırmızı çiçekli bitkilerdir.
Epilobium angustifolium L.- Yakı otu. Kuzey Anadolu bölgesinde yaygındır.

YAKI SAKIZI --> Yer sakızı.

YAKMUK --> Ak asma.

YAKUP OTU --> Kanarya otu.

YALAMA --> Soymuk.

YALAMIK --> Soymuk.

YALAMUK --> Soymuk.

YALANCI BİBER AĞACI -*Schinus molle* L. (Anacardiaceae). 10 m kadar yükselebilen, kışın yaprak dökmeyen, pennat yapraklı, sarımsı çiçekli küçük bir ağaçtır. Meyveleri küremsi şekilli olup olgunlukta kırmızı renkli ve kara biber kokuludur.
Eş anl. Amerikan biber ağ.

YALANCI ÇİRİŞ --> Çiriş otu.

YALANCI EĞİR --> Bataklık süseni.

YALANCI HAVACIVA --> Emzik otu.

YALANCI HURMA --> Hurma.

YALANCI ISIRGAN- *Ballota nigra* L. (Labiatae). 100 cm kadar yükselebilen, tüylü, bir yıllık, otsu ve kırmızı çiçekli bir tür. Toprak üstü kısımları idrar artırıcı, hazmettirici ve kurt düşürücü olarak kullanılır (24). Bk. Boz ot.
Eş anl. Köpek otu, Leylim otu, Leylim yaprağı. Bu ad Adana ve Mersin bölgelerinde limon için kullanılan Leylim veya Leylum kelimelerinden gelir.

YALANCI KENEVİR --> Renk otu.

YALANCI LAVANTA ÇİÇEĞİ --> Karabaş otu.

YALANCI PORTAKAL AĞACI --> Ayı elması.

YALANCI SAFRAN --> Aspir.

YALANCI SÜMBÜL --> Dağ sümbülü.

YALANCI TESPİH AĞACI- *Melia azedarach* L. (Meliaceae) Pennat yapraklı küçük bir ağaçtır. Çiçekler leylâk, meyve olgunlukta sarı renkli. Ege ve Akdeniz bölgelerinde yetiştirilir (Adana, Antalya, İzmir). Bk. Ayı fındığı.
Eş anl. Hint leylâğı, Şeytan zeytini, Tespih ağ.

YALANGI OTU --> Sığırkuyruğu.

YALANGOZ --> Kokar ağ., Mürver ağ.

YALANKOZ - *Pterocarya fraxinifolia* Spach (Juglandaceae). 20-25 m kadar yükselebilen, pennat yapraklı, kışın yaprak döken bir ağaç. Kuzey ve Güney Anadolu bölgelerinde yabanî olarak yetişir. Bk. Kokar ağ., Mürver ağ.

YALANKOZ --> Kokar ağ., Mürver ağ.

YALDIRAN --> Yılanyastığı.

YALI OTU - *Ipomoea stolonifera* (Cyr.) J.F.Gmelin (Convolvulaceae). Bir veya çok yıllık, otsu, beyaz veya sarı çiçekli bir türdür. Güney Anadolu bölgesi sahillerinin kumluklarında yetişir. Kurutulmuş yaprakları toz edilip bal ile karıştırılarak müshil olarak kullanılır (Mersin). Bk. Kahkaha çiçeği.
Eş anl. Yağlı ot.

YALOVA MERCANI --> Tavşan kirazı.

YALPUZ --> Nane.

YANDAK --> Kayışkıran.

YANDIRAN --> İt üzümü.

YANDUKTA --> Kayışkıran.

YANGAK --> Ceviz ağ.

YANTAK --> Kayışkıran.

YAPIŞAK ARDIÇ --> Ardıç.

YAPIŞKAN OTU - *Parietaria* (Urticaceae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, yumuşak tüylü ve otsu bitkiler.
Eş anl. Bere otu, Duvar fesleğeni.
Parietaria officinalis L. ve *P judaica* L. türlerinin toprak üstü kısımları idrar artırıcı olarak kullanılır (24).

YAPIŞKAN OTU --> Salkım çiçeği.

YAPRAK BUHUR --> Günlük.

YAPRAK MANTARI --> Kayın mantarı.

YAPRIZ --> Nane.

YAPRUZ --> Nane.

YARAAÇAN OTU --> Düğün çiçeği.

YARA OTU --> Dağ çayı.

YARA OTU --> Kantaron.

YARPUS --> Nane.

YARPUZ --> Nane.

YASEMİN - *Jasminium* (Oleaceae) türlerine verilen genel ad. Kışın yaprak döken veya dökmeyen, beyaz veya sarı renkli ve kokulu çiçekli, çalı veya tırmanıcı bitkiler.
Jasminium fruticans L.-Boruk, Borumuk, Kapina (Değirmenköy-İstanbul), Poruk Pennat yapraklı, sarı çiçekli ve tırmanıcı bir bitki. Anadolu'da yabanî olarak yetişir. Bk. Katırtırnağı.
J. grandiflorum L.-İtalyan yasemini. Pennat yapraklı, beyaz ve büyük çiçekli bir tür. Güney Anadolu'nun sahil bölgelerinde çiçeklerinden Yasemin esansı elde etmek için yetiştirilir (24).
J. officinale L.-Beyaz yasemin. Pennat yapraklı ve beyaz çiçekli bir bitki. Bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir. Gövde ve dallarından sigara ağızlığı (Yasemin ağızlık) yapılmaktadır (Artvin) (24).
J. sambac (L.) Aiton-Ful. Basit yapraklı, beyaz, katmerli ve kuvvetli kokulu çiçekli bir tür. Bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir.
Eş anl. Arap yasemini, Mısır yasemini.

YAVRUAĞZI --> Lâle.

YAVŞAĞAN --> Yavşan otu.

YAVŞAN OTU - *Artemisia* (Compositae) türlerine verilen genel ad. Bir, iki veya çok yıllık, otsu veya çalımsı, esmer kırmızımtırak veya sarımtırak renkli çiçekleri olan türler. Türkiye'de 20 kadar tür yetişmektedir. Bazı türler iştah açıcı, kurt düşürücü, kuvvet verici ve ateş düşürücü olarak özellikle sıtmaya karşı kullanılmaktadır (24). Bk. Pelin otu, Tarhun.
Eş anl. Ayvadana, Çilbaş, Havşan (Doğu Anadolu bölgesi), Sıtma otu, Yavşağan, Tavşan, Tavuşan, Yayşa.
Artemisia abrotanum L.-Erkek pelin, Kâfur otu, Kara pelin, Misk otu.
A. absinthium L.-Bk.Pelin.
A. annua L.-Kâbe süpürgesi (Sarıkavak-Tarsus), Kâbe kekiği (Balıkesir), Peygamber süpürgesi.
A. campestris L.-Kara yavşan.
A. dracunculus L.-Bk. Tarhun.
A. herba-alba Asso - Yavşan (Gazi Antep), Birecik (Urfa) bölgesinde kurt düşürücü olarak kullanılır.
A. santonicum L.-Deniz pelini, Deniz yavşanı, Kokulu yavşan.
A. scoparia Waldst. et Kit.-Kara süpürge (Pazarkule-Edirne).
A. spicigera C. Koch - Yavşan. Orta Anadolu'da yaygındır. Çiçekli ve yapraklı dalları Ağrı (Doğubayazıt) ve Erzurum (Tortum) bölgelerinde ateş düşürücü ve iştah açıcı olarak kullanılır. Haşereleri uzaklaştırmak için odaların tabanına serilir.
A. vulgaris L.- Ayvadana.

YAVUŞAN --> Yavşan otu.

YAYGIÇ --> Dafne.

YAYGIÇÖKÇESİ --> Dafne.

YAYILGAN OTU --> Atkuyruğu.

YAYLA ÇAYI --> Dağ çayı.

YAYLA ÇİÇEĞİ --> Ölmez çiçek.

YAYLA GÜLÜ --> Ölmez çiçek.

YAYLA KEKİĞİ --> Mercanköşk.

YAYLA KESTANESİ --> Çiğdem.

LA LİFOR -- C

YAYLA LİKAPASI --> Çoban üzümü.

YAYLA OTU --> Ölmez çiçek.

YAYLA SALEBİ --> Salep.

YAYLA SÜSENİ --> Süsen.

YAYLA YAVŞANI --> Acı yavşan.

YAYŞA --> Yavşan otu.

YAZ IHLAMURU --> Ihlamur.

YAZI MANTARI --> Evlek mantarı.

YAZKIŞ GÖKÇEK --> Dafne.

YAZ MANTARI --> Koçlama mantarı.

YAZ TİRMİTİ --> Koçlama mantarı.

YEDİDAMAR OTU --> Bağa.

YELEŞİK --> Boru çiçeği.

YELKOVAN OTU --> İğnelik.

YELLİCE --> Kök karanfil.

YELMİK --> Yemlik.

YELMİYH --> Yemlik.

YELMÜK --> Yemlik.

YEL OTU --> Eğir otu.

YEMEN SAFRANI --> Kuzu otu.

YEMİŞEN --> Alıç.

YEMİŞGEN --> Teke dikeni.

YEMİŞKEN --> Alıç.

YEMŞEN --> Alıç.

YEMLİK -Bazı *Scorzonera* veya *Tragopogon* (Compositae) türlerine verilen genel ad. Bu türler bir veya çok yıllık, morumsu veya sarı çiçekli, otsu ve sütlü bitkilerdir. Genç iken kökleri yenir. Türkiye'de 40 kadar *Scorzonera* ve 20 kadar *Tragopogon* türünün bulunduğu bilinmektedir. Kökleri sıklıkla yenen türler aşağıda gösterilmiştir. Bk. Kıvrım, Tekesakalı, Yakı otu.
Scorzonera acuminata Boiss.- Yemlik.
S. cana (C.A.Meyer) Hoffm.-Dedesakalı (Ladik-Konya), Kara kök (Erzurum).
S. cinerea Boiss.-Dağ sakızı. Köklerinden sakız elde edilir. Doğu Anadolu.
S. hispanica L.-İskorçina, Kara iskorçina.
S. inaequiscapa Boiss. -Guzer (Ovacık-Tunceli).
S. mollis Bieb.- Bk. Bırçalık.
S. papposa DC.- Yemlik.
S. parviflora Jacq.- Yemlik.
S. suberosa C.Koch-Yabanî havuç (Doğubayazıt).
Tragopogon buphthalmoides (DC.) Boiss. -Doğu Anadolu (Sivas)'da yenir.
T. dubius Scop.- Yemlik.
T. latifolius Boiss.- Yemlik.
T. porrifolius L.-Beyaz iskorçina, Salsifi, Sarı iskorçina, Sarı tekesakalı.
T. pratensis L. subps. *orientalis* (L.) Wollman
T. reticulatus Boiss.et Huet- Yemlik.
Erzurum bölgesinde Yemlik olarak üç çeşit bilinmektedir: At yemliği, Çayır yemliği ve Tarla yemliği. Bu adlar belirli türlerin karşılıkları değildir. Yetiştiği yöreye göre adlandırma yapılmakta ve bazen aynı türe farklı adlar verilmektedir. Bk. Tekesakalı.
Yalnız genç bitkilerin kök ve yaprakları çiğ olarak veya yumurta ile pişirilerek yenir. Yaşlı bitkiler Kocamış adını alır ve kullanılmaz.
Eş anl. Emlik, Yelmik, Yelmiyh, Yelmük, Yemliyh, Yimlik.

YEMLİYH --> Yemlik.

YER ÇAMI -*Ajuga chamaepitys* (L.) Schreber (Syn:Teucrium chamaepitys L.) (Labiatae). Bir yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitki. Kuvvet verici, terletici veya yara iyi edici olarak kullanılır (24). Bk. Acı yavşan, Kısamahmut otu, Kurtluca.
Eş anl. Bodur ot, Bozbodur ot, Bozca ot, Mayasıl otu (Mersin), Yer servisi.

YER ÇİLEĞİ --> Dağ çileği.

YER ELMASI --> Adam otu.

YER FESLEĞENİ - *Mercurialis annua* L. (Euphorbiaceae). 10-50 cm yükseklikte, bir yıllık ve otsu bir bitki. Hayvanlarda zehirlenmelere neden olur.
Eş anl. Parten (Trabzon), Parşen.

YER GÖBEĞİ --> Canavar otu.

YER İĞDESİ --> Çıçırgan.

YERİNEĞİ --> Havacıva.

YER KAZAYAĞI --> Kazayağı.

YER KULANCI --> Kebere.

YERLEME SAKIZI --> İskorçina.

YER LİGARBASI --> Çoban üzümü.

YER MEŞESİ --> Kısamahmut otu.

YER MÜRVERİ --> Mürver.

YER NARI - *Cytinus hypocistis* L. (Rafflesiaceae). *Cistus* türlerinin köklerinde parazit olarak yaşayan bir bitkidir.

YER PALAMUDU --> Kısamahmut otu.

YER SAKIZI --> Yakı otu.

YER SERVİSİ --> Yer çamı.

YER SOMUNU --> Domuzağırşağı.

YERYARAN --> Kuzugöbeği mantarı.

YER YENİDÜNYASI --> Adam otu.

YEŞİL ADA ÇAYI --> Ada çayı.

YIĞINÇ --> Isırgan otu.

YILANBIÇAĞI - *Dracunculus vulgaris* Schott (Araceae). Yumrulu, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Yapraklar uzun saplı, lamina daire biçiminde ve parçalı. Çiçek

durumu kuvvetli kokmuş et kokusu verir. Yumruları, süs bitkisi olarak dış ülkelere satılır. Bk. Yılanekmeği, Yılanyastığı.
Eş anl. Yılanburçağı.

YILANBONCUĞU --> Yılanyastığı.

YILANBURÇAĞI --> Yılanbıçağı.

YILANCIK --> Ada çayı.

YILANCIK OTU --> Geven.

YILANCÜCÜĞÜ --> Yılanyastığı.

YILAN ÇİÇEĞİ --> Civanperçemi, Ölmez çiçek.

YILAN DARISI --> Yılanyastığı.

YILAN DİKENİ --> Boğa dikeni.

YILANDİLİ --> Bağa.

YILANDİLİ --> Civanperçemi.

YILANDİLİ --> Yılanyastığı.

YILANEKMEĞİ - *Arisarum vulgare* Targ.-Tozz. (Araceae). Yumrulu, 10-20 cm yükseklikte, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Yapraklar uzun saplı ve ok biçiminde. Spata 3-5 cm uzunlukta, dip kısmı beyaz veya yeşilimsi, üst kısım yeşil ve esmer-kırmızı lekeli. Batı ve Güney Anadolu'da bulunur. Yumruları süs bitkisi olarak dış ülkelere satılmaktadır. Bk. Yılanbıçağı, Yılanyastığı.

YILAN GÜLÜ --> Ölmez çiçek.

YILAN KÖKÜ --> Kurtpençesi.

YILAN OTU - *Aristolochia hirta* L. (Aristolochiaceae). 15-50 cm yükseklikte, silindrik köklü, çok yıllık, esmer-yeşil çiçekli ve otsu bir bitkidir. Kökü yılan sokmasına karşı kullanılır (24). Bu ad Muğla bölgesinde kullanılır. Bk. Loğusa çiçeği.
Eş anl. Acı kök, Develik otu.

YILAN OTU --> Bağa.

YILAN OTU --> Baldıran.

YILAN OTU --> Loğusa çiçeği.

YILAN PANCARI --> Yılanyastığı.

YILAN PURÇAGI --> Yılanyastığı.

YILANYASTIĞI - *Arum* (Araceae) türlerine verilen genel ad. Yumrulu, çok yıllık ve otsu bitkiler. Yapraklar büyük ve ok biçiminde. Yaprakları sebze olarak kullanılır. Bk. Yılanbıçağı, Yılanekmeği.
Eş anl. Acı soğan (Antalya), Buzağı otu, Danaayağı, Domuz lâhanası (Hamsiköy-Trabzon), Domuz marulu, Domuz pancarı, Filkulağı (Garde-Diyarbakır), Gâvur pancarı, İlandili, İlan purçağı, Kari (Doğu Anadolu), Livik (Sivas), Nevik, Nivik (Samsun, Tokat), Sarmalık, Yaldıran (Tekirdağ), Yılanboncuğu, Yılan cücüğü, Yılandili, Yılan pancarı.
Arum dioscoridis Sm.-Güney Anadolu bölgesinde (Adana, Mersin) yapraklarından et dolması sarılır ve Tirşik adı verilen bir yemek yapılır.
A. italicum Miller (Syn:A.trapezuntinum Schott)- Arko lâhanası (Trabzon), Trabzon yılanyastığı, Yumruları süs bitkisi olarak dış ülkelere satılır.

YILAN YONCASI --> Süt otu.

YILDIZNİŞANI --> Arslanpençesi.

YİDİN --> Güzel avrat otu.

YİĞDİN OTU --> Güzel avrat otu.

YİMLİK --> Yemlik.

YİVDİM --> Mürver.

YİVDİN --> Mürver.

YİYİRCİK --> Zivircik.

YOĞURT ÇİÇEĞİ --> Manisa lâlesi.

YOĞURTÇUK --> Manisa lâlesi.

YOĞURTÇUK --> Salep.

YONCA - *Trifolium* (Leguminosae) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, otsu ve yaprakları genellikle üç yaprakçıklı olan bitkiler. Türkiye'de 100 kadar *Trifolium* türünün yetiştiği bilinmektedir. Doğu Anadolu bölgesinde bazı türlerin çiçekleri çiğ olarak yenir. Bk. Kuş elması.
Eş anl. Tirfil, Üçgül.
Trifolium ambiguum Bieb.- At elması (Erzurum, Kars). Çiçek durumları yenir. Bk. Kuş elması.
T. nigrescens Viv.-Hayvan yemi olarak yetiştirilir.
T. pratense L.-Çayır dutu (Erzurum). Çiçek durumları yenir.
T. repens L.-Hayvan yemi olarak yetiştirilir.
T. spadiceum L.- Çayır dutu (Çıldır-Kars).

YONUS ERİĞİ --> Erik.

YORDANLI --> Gelincik.

YORDUMA --> Lâle.

YOZ İNCİR --> İncir.

YUMAK OTU - *Festuca* türleri (Gramineae) ne verilen genel ad.
Eş anl. Koyun yumağı (Erzurum).

YUMRULU SÜSEN --> Süsen.

YUMURCA --> Kişniş.

YUMURCAK --> Kişniş.

YUMURTA BOYASI --> Kök boya.

YUMURTA MANTARI --> Tavukbacağı mantarı.

YUNUS ERİĞİ --> Erik.

YÜKSEK SÖĞÜT --> Söğüt.

YÜKSÜK OTU - *Digitalis* (Scophulariaceae). İki yıllık, otsu, kırmızı, sarı veya kirli sarı renkli çiçekli türler. Zehirli bitkilerdir (30).
Digitalis ferruginea L.- Arıkovanı (Uludağ-Bursa).
D purpurea L.- Mayasıl otu, Parmakçık otu. Bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir ve yaprakları kalp hastalıklarının tedavisinde kullanılır (24, 30).

YÜN OTU --> Sığırkuyruğu.

Z

ZAĞAL --> Kızılcık.

ZAKKUM - *Nerium oleander* L. (Apocynaceae). 6 m kadar yükselebilen, kışın yaprak dökmeyen, pembe veya kırmızı çiçekli bir bitki. Dere yataklarında ve yol kenarlarında yetişir. Zehirli bir bitkidir (30).
Eş anl. Ağacı, Ağan ağ., Ağı çalısı, Ağı çiçeği, Ağı dalı, Ağu ağ., Avu, Ayan, Fattak (Marmaris-Muğla), Kan ağ., Zekkum.

ZAMBAK - *Lilium* (Liliaceae) türlerine verilen genel ad. Soğanlı, çok yıllık, otsu, beyaz, sarı, kırmızı veya pembe çiçekli bitkiler. Bk. Süsen.
L. candidum L.- Ak zambak, Bey zambağı, Beyaz zambak, Misk zambağı. Çiçekleri kar beyazı renkli ve kuvvetli kokuludur. Güneybatı Anadolu bölgesinde yabanî olarak bulunur ve bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir.
L. ciliatum P. H. Davis- Kirno (Sürmene-Trabzon). Sarı çiçekli bir tür. Zigana dağı (Hamsiköy-Trabzon) bölgesinde yaygındır.
L. martagon L.- İstanbul zambağı, Sultan zambağı. Çiçekler pembe renkli. Kuzeybatı Anadolu bölgesinde yabanî olarak bulunur ve bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir.
L. monadelphum Bieb.- Sarı çiçekli. Zigana dağı (Hamsiköy-Trabzon) bölgesinde bulunur.

ZAMBAK --> Süsen.

ZAMK GEVENİ --> Geven.

ZANGAL --> Kızılcık.

ZANZALAH --> Ayı fındığı.

ZÂREK --> Keten.

ZATER --> Kara kekik.

ZATER --> Kaya kekiği.

ZATER --> Kekik.

ZATER --> Sâter.

ZAVAL --> Kızılcık.

ZAVRAK --> Kızılcık.

ZAZAK --> Mersin.

ZAZALAK --> Erguvan.

ZEGEREK --> Keten.

ZEGREK --> Keten.

ZEHİRLİ ÇİĞDEM --> Acı çiğdem.

ZEHİRLİ MANTAR -İnsan ve hayvanlarda, hafif veya ölümle sonuçlanan zehirlenmelere neden olan mantarlar. Aşağıdaki türler Türkiye'de yetişmekte olup ağır zehirlenmelere neden olurlar (6, 30, 77, 78, 79, 91).
Eş anl. Deli mantar.
Amanita citrina Roques ex Schaeffer-Sarı mantar. Şapka soluk sarı renkli, üzerinde esmer renkli ve derimsi parçalar bulunur. Zehirli olmamakla beraber, genellikle ölüm ile sonuçlanan ağır zehirlenmelere neden olan *A. phalloides* türü ile kolaylıkla karıştırıldığı için yenmemelidir. İstanbul civarında Belgrat ormanında yetişmektedir.
A. muscaria (Fr. ex L.) Quélet-Deli mantar, Gelin mantarı (Riva-İstanbul), Kızıl mantar, Sinek mantarı. Şapka kırmızı veya turuncu renkli, üzerinde beyaz renkli ve derimsi parçacıklar bulunur. İstanbul (Belgrat ormanı, Riva) ve Bolu civarında yetişmektedir. Öldürücü olmamakla beraber zehirlidir.
A. pantherina (Fr. ex de Candolle) Quélet-Köygöçüren. Şapka esmer grimsi veya sarımsı esmer renkli, üzerinde beyaz renkli parçacıklar bulunur. Trakya ve Kuzey Anadolu bölgesinde yaygın bir türdür. Öldürücü olmamakla birlikte ağır zehirlenmelere neden olur.
A. phalloides (Fr.) Quélet- Evcikkıran, Köygöçüren. Şapka 5-10 cm çapında, üzeri zeytin yeşili veya kirli sarımsı yeşil renkli, lameller beyaz. Sap beyaz, üst kısmında derimsi bir halka ve dip kısmında belirgin çanakçık bulunur. Son bahar yağmurlarından sonra meşe ve kayın ormanlarının altında oluşur. İstanbul civarında (Belgrat ormanı) ve Kuzey Anadolu ormanlarında yetişir. Genellikle ölüm ile sonuçlanan ağır zehirlenmelere neden olur. Türkiye'nin en tehlikeli zehirli mantar türüdür.
A. verna Gillet-İlk bahar mantarı. Şapka beyaz renkli. *A. phalloides* türünün bir varyetesi olarak kabul edilir. İstanbul civarında Belgrat ormanında yetişir ve ölüm ile sonuçlanan zehirlenmelere sebep olur.

A. virosa (Fr.) Quélet-Şapka beyaz renkli olup tepesinde genellikle mememsi bir çıkıntı bulunur. İstanbul civarında Belgrat ormanlarında yetişmektedir. Genel olarak ölüm ile sonuçlanan zehirlenmelere neden olur.
Boletus satanas Lenz-Çörek mantarı. Şapka etli, büyük, üst kısmı grimsi beyaz renkli, alt kısmı delikli. Sap kalın ve üzerinde halka bulunmaz. Türkiye'de Batı Anadolu bölgesinde saptanmıştır. Zehirlenmeler genellikle ölüm meydana getirmez.
Clitocybe türleri-Şapka huni biçiminde beyaz veya sarı renklidir. Genellikle gruplar halinde ve ağaç gövdelerinin üzerinde görülür. *Clitocybe dealbata* Quélet ve *C. olearia* (Fr. ex de Candolle) R.Maire (Syn:Pleurotus olearius Gillet) (Zeytin mantarı) türleri Türkiye'de yetişmektedir. Zehirlenme yaparlarsa da, öldürücü değildirler.
Hypholoma fasciculare (Fr.ex Hudson) Quélet-Deli mantar. Yaşlı ağaç kütükleri üzerinde yetişir. Şapka sarı renkli ve tepesi genellikle kırmızımtırak. Sapta halka ve çanakçık bulunmaz. Kuzey Anadolu bölgesinde yetişir. Zehirlidir.
Tricholoma türleri-Şapka esmer veya esmer sarı renklidir. Sapta halka ve çanakçık bulunmaz. Şapka altında lameller vardır. Kuzey Anadolu bölgesi ormanlarında yetişir. *T. albobrunneum* (Fr.ex Persoon) Quélet (Sığır mantarı) ve *T. sulphureum* (Fr. ex Bulliard) Quélet (Kükürt mantarı) türleri zararlı mantarlardır. Zehirlenmelerinde ölüm görülmez.

ZEHİR OTU --> Sütleğen.

ZEKGUM --> Zakkum.

ZELENİKA --> Komar.

ZELVE --> Sığırkuyruğu.

ZEMBEREK OTU --> Atkuyruğu.

ZEMBİL ÇİÇEĞİ --> Hodan.

ZEMBİL OTU --> Hasır otu.

ZERANA --> Sütleğen.

ZERAVEND --> Pipo çiçeği.

ZERDALİ - *Armeniaca vulgaris* Lam. (Rosaceae). 15 m kadar yükselebilen, beyaz veya pembe çiçekli bir ağaçtır. Meyveleri yenir. Aşılı ağaçların meyvesine Kayısı veya Zerdali aşması (Rize) denir.
Eş anl. Eski Türkler bu türe Sarı erik adını veriyorlardı. Bu ad bu gün de Kırşehir ve Erzincan dolaylarında kullanılmaktadır. Acı kayısı, Fışfış, Zerdeli.

ZERDALİ DİKENİ - *Centaurea behen* L. (Compositae). 60-150 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitki. Bk. Peygamber çiçeği.
Centaurea diffusa Lam.-Zerdali dikeni.
C solstitialis L.-Zerdali dikeni.

ZERDELİ --> Zerdali.

ZEREK --> Keten.

ZERPİK --> Keten.

ZERREN --> Nergis.

ZERRİN --> Nergis.

ZERRİNKADEH --> Nergis.

ZEYEREK --> Keten.

ZEYLEK --> Keten.

ZEYREK --> Keten.

ZEYTİN AĞACI - *Olea europaea* L. (Oleaceae). Kışın yaprağını dökmeyen ağaç veya ağaççık. Türkiye'de iki varyetesi yetişmektedir.
Olea europaea L. var. *europaea* - Yenen zeytin. Yapraklar 4 cm den daha uzun. Meyve 35 mm kadar büyüklükte. Birçok kültür çeşidi meyvesi (Zeytin) için yetiştirilir.
O. europaea L. var. *sylvestris* (Miller) Lehr.-Delice, Erkek zeytin, Yabanî zeytin. Yapraklar 4 cm den daha kısa, meyve 15 mm kadar, dal sürgünleri dikenli. Batı ve Güney Anadolu bölgelerinde yabanî olarak yetişir.

ZEYTİN MANTARI --> Zehirli mantar.

ZEYTİN YAPRAKLI ADA ÇAYI --> Ada çayı.

ZILCAN --> Silcan.

ZINCAN --> Silcan.

ZIRA --> Kimyon.

ZIRMALAK --> Silcan.

ZIRTA --> Kızılcık.

ZİFİN - *Rhododendron luteum* Sweet (Ericaceae). Kışın yapraklarını döken, sarı çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitkidir. Arılar çiçeklerinde Deli bal yaparlar (24, 30). Bk. Komar.
Eş anl. Cifin, Çifin, Sarı ağu, Sifin (Trabzon), Zifina.

ZİFİNA --> Zifin.

ZİMBİLAÇİ --> Silcan.

ZİMBİT --> Andız otu.

ZİMERİT --> Andız otu.

ZİMİLACI --> Silcan.

ZİMİLACİ --> Silcan.

ZİMİLAS --> Silcan.

ZİNCAN --> Çıçırgan.

ZİNCAN --> Silcan.

ZİNCER --> Silcan.

ZİNEBİT --> Andız otu.

ZİNEMİT --> Sığırkuyruğu.

ZİNGİT --> Ahlat.

ZİRA --> Kimyon.

ZİRMEK --> Tavşan kirazı.

ZİRTE --> Kızılcık.

ZİVAN --> Delice.

ZİVİRCİK - *Anagyris foetida* L. (Leguminosae). 1-3 m yükseklikte, çalı görünüşünde ve kuvvetli kokulu bir ağaççıktır. Yapraklar 3 yaprakçıklı, çiçekler sarı renkli. Tohumları zehirlidir (24, 30).

Eş anl. Katırkuyruğu, Yiyircik (Silifke-İçel).

ZOĞAL --> Kızılcık.

ZONĞAL --> Kızılcık.

ZOVAL --> Kızılcık.

ZUĞAL --> Kızılcık.

ZUHAL --> Kızılcık.

ZULFA OTU - *Hyssopus officinalis* L. subsp. *angustifolius* (Bieb.) Arcangeli (Labiatae). 20-40 cm yükseklikte, tüylü, çok yıllık, mavimsi çiçekli bir bitki. Yaptakları, nane gibi çorbalara koku ve tat vermek için kullanılır (Gümüşhane, Erzurum).

ZUMAĞU --> Ak çöpleme.

ZUMAK --> Güz çğdemi.

ZUVAL --> Kızılcık.

ZÜHRETARAĞI --> Kişkiş.

III - EK LİSTE-I (1997)

ACEM SARISI (Gaziantep – *Rosa foetida* J. Herrrm. var. *persiana* Rech. Çiçekleri sarı renkli, katmerli, küremsi ve orta boy. Dikenleri yay gibi eğik olan bir gül çeşididir. Gaziantep bahçelerinde yetiştirilir ve mezarlıklarda bulunur.

ACI OT (Antalya, Alanya) – *İnula graveolens* (L.) Desf. ve *İ. viscosa* (L.) Aiton.

ALTINBAŞ ÇAYI (Konya) – *Sideritis bilgerana* P.H. Davis

AKRİ (Artvin) – *Taxus baccata* L.

ALTINBAŞ KEKİK (Silifke köyleri, Kırobası, Sarıaydın) – *Sideritis libanotica* Labill, Yapraklı ve çiçekli dalları sıcak suda haşlanarak çay yerine kullanılır (Silifke köyleri).

ANTEP GÜLÜ (Gaziantep, Sarı güllük semti) – *Rosa foetida* J. Herrm. Çiçekler sarı renkli, yalınkat ve kokulu. Gaziantep bölgesinde çit olarak bahçe kenarlarında ve süs bitkisi olarak parklar ve yollarda yetiştirilir. Orta Anadolu bölgesinde yabani olarak bulunmaktadır.

ANU (Trabzon, Akçaabat) – *Thymus pseudopuegiodes* Klokov et Des. - Shost.

ANUK (Trabzon, Akçaabat) – *Thymus pseudopuegiodes* Klokov et Des. - Shost.

ANZİLİ (Artvin) – *Sambucus ebulus* L.

AYIMISIRI (Trabzon, Hamsiköy) – *Digitalis ferruginea* L. subsp. *schischkinii* (İvan.) Werner

BAL ÇİÇEĞİ – Hastane çiçeği.

BAMBUL OTU (Antakya, Şenköy) – *Helleborus vesicarius* Auch.

BEYAZ GÜL (Gaziantep) – *Rosa alba* L. Çiçekler beyaz renkli, katmerli ve kuvvetli kokulu. Bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir ve çiçeklerinden gül reçeli hazırlanır.

BİBER OTU (Beyaz) (Trabzon, Akçabaat) – *Polygonum hydropiper* L.

BİBER OTU (Kırmızı) (Trabzon, Akçabaat) – P. *persicaria* L.

BONCUK OTU (Trabzon, Hamsiköy) – *Digitalis ferruginea* L. subsp. *schischkinii* (Ivan.) Werner

ÇAKAL NERGİSİ (Muğla, Fethiye) – *Stembergia candida* Mathew et T. Baytop

ÇAYIR SÜMBÜLÜ (Edirne, Keşan, Sarpdere köyü) – *Leuojum aestivum* L.

ÇIĞNAK (İstanbul) – *Plantago coronopus* L. Rozet yaprakları, ekmek içine konarak, çig olarak yenir (İstanbul).

DAĞ KEKİĞİ (Antalya, Kumluca) – *Origanum onites* L. Çiçekli ve yapraklı dalları Antalya bölgesinde çay olarak kullanılır.

DAĞ SÜMSÜLÜ (Denizli, Tavas) – *Muscari muscarimi* Medicus

DAVŞAN OTU (Denizli, Pamukkale) — *Cistus laurifolius* L.

DUMAN ASMASI (Trabzon, Akçabaat) – *Clematis vitalba* L.

ENDÜLÜS (Tokat, Zile) – *Cerasus mahaleb* (L.) Miller

EŞEK KEKİĞİ (Aydın) – *Thymbra spicata* L.

FINDIK OTU (Trabzon, Akçabaat) – *Cyperus aureus* Ten. Kök yumruları çiğ olarak yenir.

GÖKDÜN (Yozgat, Bektaşlı) – *Linum usitatissumum* L.

GÖZ TOHUMU (Trabzon) – *Hoscyamus niger* L.

GUDİME (Rize) – *Nasturtium officinae* R. Br.

GÜLBEN (Antalya, Şenköy) – *Paeonia kesrouanenis* Thiéb. ve *P. mascula* Miller.

GÜVERCİN OTU (Trabzon) – *Verbana officinalis* L.

HASTANE ÇİÇEĞİ (Gaziantep Amerikan Hastanesi bahçesi) – *Rudbechia lacimata* L. 2-3 m. kadar yükselebilen, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir türdür. İlk defa Antep Amerikan Hastanesi bahçesinde yetiştirilmiş (muhtemelen 1882-1915 yılları arasında Amerikan hastanesinde hekim ve Antep Merkezi Türkiye Koloji'nde Tıbbi Botanik öğretim üyesi olarak çalışmış olan Bayan Dr. Fanny Andrews Shepard tarafından) ve sonradan hastane çiçeği adıyla, halen de, Gaziantep'in diğer bahçelerine yayılmıştır. Gaziantep Amerikan Hastanesi bahçesinde yetiştirilmektedir. Vatanı Kuzey Amerika'dır. Çiçeklerinin kokusundan dolayı "Bal çiçeği" adı da verilmektedir. Bu türün dışında *R. hirta* L. türü de İstanbul bahçelerinde süs bitkisi olarak yetiştirilmektedir.

İĞDİN (Aydın, Kuşadası) – *Cistus laurifilius* L.

KABAK OTU (Trabzon, Akçaabat) – *İnula helenium* L. subsp. *turcoracemosa* Grierson. Kökleri "Andız kökü" adı altında tedavi alanında kullanılılır.

KARABABA (Antalya, Kumluca) – *Lavandula stoechas* L. Çiçekli dalları kalp hastalıklarına karşı kullanılır.

KASTANİTZA (Trabzon, Hamsiköy) – *Crocus* türleri. Bazı türlerin yumrusu çiğ olarak yenir.

KEDİKUYRUĞU (Antalya Kumluca) – *Sideritis pisidica Boiss.* et Heldr. Çiçekli dalları çay olarak kullanılır.

KINA OTU (Trabzon, Hamsiköy) –*Chelidonium majus* L.

KIRTIL (Trabzon yaylaları) – *Festuca airoides* Lam. ve *Nardus stricata* L. Bu türlerin kurutulmuş toprak üstü kısımları, Sürmene, Araklı ve Pazarcık yaylalarında, yaylacılar tarafından yorgan ve döşek doldurmak için yün yerine kullanılır.

KIZ OTU (Muğlu, Fethiye) – *Cyclotrichum origanifolium* (Labill.) Manden et Scheng.

KİMYA OTU (Trabzon) – *Silene armeria* L.

KİRKAT (Artvin, Ormanlı) – *Crataegus monogyna* Jacq.

KÖPEKGÜRÜ (Aydın) – *Capparis ovata* Desf.

KÖPEK NANESİ (İsparta, Sütçüler) – *Cyclotrichum origanifolium* (Labill.) Manden et Scheng.

LAVANTA ÇİÇEĞİ (Trabzon) – *Mentha piperita* L. nm *citrata* (Ehrh.) Briq.

LEVOR (Trabzon, Rize) – *Sambucus ebulus* L.

LİKOSER (Trabzon, Çaykara) – *Colchicum speciosum* Steven

LİVİK (Sivas) – *Arum* ve *Eminium* türlerine Sivas bölgesinde verilen genel ad. Taze veya kurutulmuş yaprakları sebze olarak kullanılır.

MAKVAL (Artvin) – *Rubus discolor* Weihe et Nees

MELEK ÜZÜMÜ (Çorum) – *Rubus discolor* Weihe et Noes. Olgun meyvaları yenir.

MELHEM (Merzifon, Çorum, Erzincan, Kemaliye) - *Cerasus mahaleb* (L.) Miller

MERCAN GÜLÜ (Trabzon, Sürmene) – *Clerodendron foetidum* Bunge

MERCİMENEK (Kayseri, Develi) – *Polygonum cognatum* Meissn. Kayseri (Develi) bölgesinde, çiğ veya pişirilmiş halde sebze olarak kullanılır. Eş.anl.Madımak.

MISIR OTU (Trabzon, Çaykara) – *Digitalis ferruginea* L. subsp. *schischkinii* (İvan.) Werner. Zığana dağları (Hamsiköy) bölgesinde bol olarak bulunur.

MORA DİKENİ (Trabzon, Maçka) – *Rubus sanctus* Schraber

OTLAK AYRIĞI (Ankara, Kırıkkale) – *Agropyron cristatum* (L.) Gaertner

PARSEM (Trabzon, Hamsiköy) – *Mercurialis annua* L.

PATLANGAÇ (Trabzon, Akçaabat) – *Physalis alkekengi* L.

PİS OT (Trabzon, Hamsiköy) – *Valeriana alliarifolia* Adams

SABANKIRAN (Trabzon, Akçaabat) – *Elymus repens* (L.) Gould

SAHTARİZA (Trabzon, Hamsiköy) – *Chenopodium album* L.

SIMBARA (Trabzon, Akçaabat) – *Satureja spicigera* (C. Koch) Boia

SUCUK (Hekimhan, Güzelyurt, Faraşlı köyü) – *Biarum carduchorum* (Schott) Engler

SUMAN ASMASI (Trabzon, Akçaabat) – *Clematis vitalba* L.

SÜTLÜ OT (Trabzon, Çaykara) – *Euphorbia squamosa* Willd.

ŞAŞORT KOVAN (Artvin, Ormanlı) – *Colchicum umbrosum* Steven

ŞİKER (Artvin, Şavşat) – *Daphne mezereum* L.

TABANCAKAPSÜLÜ (Trabzon) – *Hyoscyamus niger* L.

TAHTARİTZA (Trabzon, Hamsiköy) – *Chaerophyllum aureum* L.

TÜRKİYE MELİSASI – Eski yayınlarda *Calamintha nepeta* (L.) Savi türüne Türk otu (Herbe Turque) veya Türkiye melisası (Méliesse de Turquie) adı verilmektedir. Bu türden elde edilen uçucu yağ hakiki *Melissa officinalis* L. yağının tağşişinde kullanılırdı (Dorvault, 1945). Halen bu yağ Türkiyede elde edilmemektedir.

YABANİ KARAYEMİŞ (Trabzon, Maçka) – *Daphne mezereum* L. Çiçekleri kuvvetli kokulu, zehirli bir bitki.

YABANİ TAFLAN (Trabzon, Maçka) – *Daphne mezereum* L.

YABANİ TÜTÜN (Trabzon, Hamsiköy) – *Atropa belladonna* L.

YAĞ GÜLÜ (Gaziantep) – *Rosa damascena* Miller var. *trigintipetale* Dieck. Çiçekler pembemsi renkli, yarı katmerli ve kuvvetli kokulu. Anadolu kökenli bir tür olup Isparta bölgesinde bahçelerinde yetiştirilir.

YANARDÖNER (Ankara) – *Centaurea tchihatcheffii* Fisch. et Mey. Bir yıllık ve kırmızı çiçekli bir türdür. Çiçekleri Ankara çiçekçilerinde süs bitkisi olarak satılır.

YAPIŞKAN PAMUKLU (Aydın, Kuşadası) – *Cistus laurifolius* L.

YAYLA LÂLESİ (Mersin, Silifke, Sarıaydın köyü) – *Tulipa pulchella* (Fenzl ex Regel) Baker

YAZKIŞ GÖKÇEK (Sivas, Celalli köyü) – *Daphne oleoides* Schreber

YAZKIŞ GÖVDESİ (Kayseri) – *Viscum album* L.

YEL ÇİÇEĞİ (Artvin, Ormanlı) – *Rhododendron luteum* Sweet

YOĞURT ÇİÇEĞİ (Gaziantep) – *Anthemis altissima* L. Bir yıllık otsu bir bitkidir. Dil şeklindeki çiçekler beyaz, tüp şeklinde olanlar sarı renklidir. Yoğurt satıcıları, gölge yapması ve koku vermesi için, bu türün çiçekli dallarını bakraçlarının üzerine koyarlar. *A.hyalina* DC. türüne de aynı ad verilmektedir. Bu türlerin çiçekleri Gaziantep bölgesinde, Alman papatyası (*Anthemis nobilis* L.) yerine kullanılmaktadır.

YONUZ ERİĞİ (Ankara, Ayaş) – *Prunus divaricata* Ledeb. Olgun meyvalarının ezildikten sonra, ince bir tabaka halinde, güneşte kurutulması ile "Acı pestil" elde edilir. Bu pestil yemeklere tat vermek için kullanılır. Eş anl. Yunus eriği.

YÜZELLİK (Konya köyleri) – *Peganum harmala* L.

YÜZERLİK (Eğridir köyleri) – *Peganum harmala* L.

ZIMBARA (Trabzon, Akçaabat) – *Satureja spicigera* (C. Koch) Boiss.

IV - LATİNCE BİTKİ ADLARI

(Siyah sayılar renkli fotograf numarasını gösterir)

A

Abies 184
A. cilicica 184
A. nordmanniana 184

Acacia 173
A. cyanophylla 173
A. dealbata 173

Acantholimon 78, 228
A. acerosum 228
A. caesareum 228

Acanthus 39
A. dioscoridis 39
A. hirsutus 39

Acer 25
A. tataricum 25

Achillea 60
A. aleppica 60
A. ar menorum 60
A. biebersteinii 60
A. millefolium 60
A. multifida 60, **1**
A. nobilis 60
A. setacea 60
A. wilhelmsii 60, **2**

Aconitum 188
A. anthora 188
A. cochleare 188
A. napellus 188
A. nasutum 188
A. orientale 188, **3, 4**

Acorus 98
A. calamus 98, **5**

Acroptilon 169
A. repens 169

Actaea 94
A. spicata 94

Adiantum 274
A. capillus-veneris 274

Adonis 168
A. aestivalis 168
A. annua 168, **6**
A. flammea 168

Aethusa 145
A. cynapium 145

Agaricus 104
A. arvensis 104
A. bisporus 104
A. bitorquis 104, **7**
A. campestris 104, **8**
A. hortensis 104

Agave 238
A. americana 238, **9**

Agrimonia 183
A. eupatoria 183, **10**

Agrostemma 53
A. githago 53

Agropyrum 39
A. repens 39

Ailanthus 181
A. altissima 181

Ajuga 284
A. chamaepitys 284

Albizia 124
A. julibrissin 124, **11**

Alcea 131
A. calvertii 131
A. flavovirens 131
A. rosea 131, **12**
A. pallida 131
A. setosa 131, **13**

Alchemilla 34
A. arvensis 35
A. barbatiflora 35, **14**
A. orthotricha 35
A. pseudocartalinica 35

Alhagi 90
A. pseudalhagi 90

Alkanna 131, 269
A. orientalis 269, **15**
A. tinctoria 131

Alliaria 237
A. petiolata 237

Allium 237, 245, 246
A. akaka 246, **16**
A. amethystinum 246, **17**
A. ampeloprasum 237, **18**
A. atroviolaceum 245, 246
A. aucheri 245
A. baytopiorum 246
A. cardiostemon 245
A. cepa 246
A. colchicifolium 246
A. flavum 246, 247
A. kharputense 247
A. macrochaetum 237, **19**
A. neapolitanum 246, 247
A. nigrum 247, **20**
A. orientale 247, **21**
A. pseudoampeloprasum 246
A. roseum 246
A. rotundum 246
A. sativum 237
A. schoenoprasum 245, 246
A. scorodoprasum 237, 245
A. sintenisii 246
A. subhirsutum 246
A. trifoliatum 246
A. vineale 245, 246

Alnus 176
A. glutinosa 176, **22**

Aloe 238
A. arborescens 238
A. vera 238, **23**

Alopecurus 266

Althaea 131
A. cannabina 131
A. officinalis 131, **24**

Alyssum 173
A. corsicum 173

Amanita 30, 290
A. caesarea 30, **26**
A. citrina 290, **27**
A. muscaria 290, **25**
A. pantherina 290, **28**
A. phalloides 290, **29**
A. rubescens 30
A. vaginata 30
A. verna 290
A. virosa 291

Amaranthus 136, 266
A. albus 266
A. blitoides 266
A. graecizans 266
A. lividus 136
A. retroflexus 266

Amelanchier 155
A. parviflora 155, **30**

Ammi 92
A. visnaga 92, **31**

Amygdalus 40
A. communis 40
A. lycioides 40
A. orientalis 40

Anacamptis 234
A. pyramidalis 234

Anagallis 106
A. arvensis 106

Anagyris 293
A. foetida 293

Anchonium 277
A. elichrysifolium 277

Anchusa 241
A. azurea 241
A. officinalis 241
A. strigosa 241

Anemone 201
A. blanda 201, **32**
A. coronaria 201, **33**

Anethum 89
A. graveolens 89

Angelica 203
A. sylvestris 203, **34**

Ankyropetalum 78, 132
A. gypsophiloides 132

Anthemis 46, 237
A. altissima 46
A. chia 46, **35**
A. cotula 46
A. hyalina 46
A. nobilis 46, **36**
A. pauciloba 46
A. tinctoria 237

Anthriscus 109, 224
A. cerefolium 109
A. nemorosa 133, 173, 224
A. sylvestris 109

Aphanes 35
A. arvensis 35

Apium 171
A. graveolens 171
A. nodiflorum 171

Aquilegia 130
A. olympica 130, **37**

Arbutus 180
A. andrachne 180, **38**
A. unedo 180, **39**

Arceuthobium 34
A. oxycedri 34, **40**

Arctium 95, 110
A. minus 95, 110
A. platylepis 95, **41**
A. tomentosum 95

Arisarum 286
A. vulgare 286

Aristolochia 196, 286
A. clematitis 196
A. hirta 196, 286

Armeniaca 291

A. vulgaris 291

Armillariella 43
A. mellea 43

Arnebia 131
A. densiflora 131, **42**

Artemisia 224, 260, 282
A. abrotanum 282
A. absinthium 224, 282, **43**
A. annua 282
A. campestris 282
A. dracunculus 260, 282
A. herba-alba 282
A. santonicum 282
A. scoparia 282
A. spicigera 282
A. vulgaris 282

Arum 287
A. dioscoridis 287, **44, 45**
A. italicum 287, **46**
A. trapezuntinum 287

Arundo 161
A. donax 161

Asarum 22
A. europaeum 22, 47

Asparagus 190, 267
A. acutifolius 267, **48**
A. officinalis 190
A. palaestinus 191

Asphodeline 74, 86
A. globifera 86, 49
A. tenuior 86

Asphodelus 74
A. aestivus 74, **50**

Asplenium 43
A. adiantum-nigrum 43
A. ruta-muraria 43

Astragalus 78, 115, 180
A. acmophyllus 116
A. angustifolius 116
A. aureus 116
A. gummifer 116
A. microcephalus 116
A. pisidicus 116
A. subrobustus 116, 180

Atriplex 272
A. nitens 272

Atropa 127
A. belladonna 127, **51, 52**

B

Ballota 214, 279
B. nigra 279
B. saxatilis 214

Bellevalia 83

Bellis 183
B. perennis 183, **53**

Berberis 157
B. crataegina 157, **54**
B. vulgaris 158

Beta 277
B. lomatogona 277
B. trigyna 277
B. vulgaris 277

Betula 136
B. litwinowii 136
B. pendula 136

Bifora 179
B. radians 179

Blitum 145
B. virgatum 145

Boletus 38, 291

B. aerius 38
B. edulis 38
B. luridus 38
B. luteus 38
B. rufus 38
B. satanas 38, 291

Bongardia 67
B. chrysogonum 67, **55**

Borago 135
B. constantinopolitana 139
B. officinalis 135

Boreava 237
B. orientalis 237

Bryonia 258
B. alba 258

Bunias 71
B. orientalis 71

Bunium 143
B. ferulaceum 143
B. microcarpum 143, **56**
B. paucifolium 143

Butomus 130
B. umbellatus 130, **57**

Buxus 258
B. sempervirens 258

C

Cakile 89
C. maritima 89

Calendula 215
C. arvensis 215, **58**
C. officinalis 215

Caltha 198
C. polypetala 198, **59**

Calystegia 74
C. sepium 74, **60**
C. silvatica 74
C. soldanella 74, **61**

Campanula 70
C. glomerata 71
C. lactiflora 71, **62**
C. rapunculus 71
C. trachelium 71

Cannabis 149, 170
C. sativa 149, 170, **63**

Cantharellus 263
C. cibarius 263
C. lutescens 263

Capparis 166
C. ovata 166
C. spinosa 166, **64**

Capsella 191
C. bursa-pastoris 191, **65**
C. rubella 191

Cardaria 167
C. draba 167

Carduus 90
C. hamulosus 90
C. nutans 90, **66**

Carpinus 125
C. betulus 125, 67
C. orientalis 125

Carthamus 35
C. tinctorius 35, **68**

Carum 109
C. carvi 109
C. copticum 213

Castanea 172
C. sativa 172, 69, **70**

Casuarina 88
C. equisetifolia 88

Catharanthus 59
C. roseus 59

Cedrus 239
C. libani 239, **71**

Celtis 74
C. australis 74
C. glabrata 74
C. tournefortii 74

Centaurea 75, 182, 225, 236, 292
C. behen 225, 292
C. calcitrapa 75, 225
C. cyanus 225
C. depressa 225
C. diffusa 225, 292
C. glastifolia 182, 225
C. iberica 225
C. jacea 225
C. macrocephala 225, 236
C. pichleri 225, **72**
C. solstitialis 225, 292
C. urvillei 225

Centaurium 174
C. erythraea 174

Centranthus 175
C. longiflorus 175
C. ruber 175, **73**

Cephalaria 224
C. procera 224
C. syriaca 224

Cerasus 178, 200
C. angustifolia 178
C. mahaleb 200, **74**
C. microcarpa 178, **75**

Ceratonia 166
C. siliqua 166, **76**

Cercis 100
C. siliquastrum 100, **77**

Cerinthe 210
C. minor 210

Ceterach 30
C. officinarum 30

Chaerophyllum 133, 173, 204
C. bulbosum 133, 173
C. byzantinum 133, 173
C. libanoticum 133
C. macropodum 204

Chamaecytisus 252
C. austriacus 252

Cheiranthus 256
C. cheiri 256

Chelidonium 174
C. majus 174

Chenopodium 140, 145, 165, 245
C. album 245, 264
C. foliosum 145, 245, **78**
C. polyspermum 245
C. urbicum 140, 245

Chondrilla 69
C. juncea 69, **79**, **80**

Chroogomphus 116
C. rutilus 116

Chrozophora 25
C. tinctoria 25

Chrysanthemum 82, 135
C. coronarium 82, **81**
C. segetum 82, 135, **82**

Cicer 215
C. anatolicum 215

Cichorium 134
C. endivia 134
C. glandulosum 134
C. intybus 134, **83**
C. pumilum 134

Cionura 49
C. erecta 49

Cirsium 165, 186, 203
C. arvense 186, **84**
C. baytopae 186, **85**
C. ciliatum 165, 186
C. esculentum 203
C. rhizocephalum 186, 203
C. simplex 186
C. vulgare 186

Cistus 221
C. creticus 221, 87
C. laurifolius 222, **86**

Citrullus 18
C. colocynthis 18, **88**

Clavaria 232
C. aurea 232
C. flava 232
C. pistillaris 232

Clematis 24
C. orientalis 24
C. vitalba 24, **89**
C. viticella 24

Clitocybe 70, 180, 291
C. dealbata 291
C. geotropa 180
C. infundibuliformis 180
C. nebularis 180
C. olearia 291
C. rivulosa 70
C. squamulosa 70

Clitopilus 272
C. prunulus 272

Cnicus 258
C. benedictus 258

Cocos 213
C. nucifera 213

Coix 265
C. lacrima-jobi 265, **90**

Colchicum 17, 87, 126
C. ancyrense 18
C. autumnale 127
C. baytopiorum 127, **91**, **92**
C. boissieri 127, **93**
C. byzantinum 127, **94**
C. cilicicum 87, 127, **95**
C. falcifolium 18, **96**
C. macrophyllum 127, 97, **98**
C. speciosum 127, **99**, **100**
C. szovitsii 18, **101**
C. trapezuntinum 127
C. triphyllum 18, **102**
C. turcicum 127, **103**, **104**
C. umbrosum 127
C. variegatum 127, **105**, **106**

Collybia 22
C. velutipes 22

Colocasia 121
C. esculenta 121

Colutea 277
C. cilicica 277, **107**
C. melanocalyx 277, **108**

Coluteocarpus 223
C. vesicaria 223

Conium 42
C. maculatum 42, **109**, **110**

Conringia 88, 277
C. orientalis 88, 277

Consolida 133, 209

C. orientalis 133, 209, **111**

Convallaria 143
C. majalis 143
C. transcaucasica 143

Convolvulus 200
C. arvensis 200, **112**
C. assyricus 200
C. betonicifolius 200
C. scammonia 200, **113**

Conyza 63
C. bonariensis 63

Coprinus 248
C. comatus 248, **114**

Coriandrum 179
C. sativum 179, **115**, **116**

Coridothymus 46
C. capitatus 46

Cornus 176
C. mas 176, **117**, **118**
C. sanguinea 176, **119**

Coronilla 185
C. varia 185

Corydalis 165
C. rutifolia 165
C. solida 165

Corylus 107
C. avellana 107, 120
C. maxima 107

Cotinus 250
C. coggyria 250

Cotoneaster 262
C. integerrimus 262
C. nummularia 262

Crataegus 29
C. aronia 29
C. monogyna 29, **121**, **122**
C. orientalis 29, **123**, **124**, **125**
C. pseudoheterophylla 29
C. szovitsii 29
C. tanacetifolia 29

Craterellus 50
C. cornucopioides 50

Crepis 271
C. foetida 271

Crithmum 89
C. maritimum 89

Crocus 72, 232
C. abantensis 72, **126**
C. adanensis 72
C. ancyrensis 72
C. antalyensis 72, **127**
C. asumaniae 72, **128**
C. baytopiorum 72, **129**
C. cancellatus 72, **130**, **131**
C. chrysanthus 72
C. hittiticus 72
C. kotschyanus 72
C. lazicus 72, **132**
C. pallasii 72, **133**
C. sativus 72, 232, **134**, **135**, **136**
C. speciosus 72, **137**

Cucumis 256
C. flexuosus 256
C. melo 256
C. sativus 256
C. trigonus 256, **138**

Cuminum 178
C. cyminum 178

Cupressus 241
C. sempervirens 241, **139**

Cuscuta 50

C. europaea 50
C. monogyna 50

Cyclamen 93
C. cilicicum 93
C. coum 93, **140**
C. graecum 93
C. hederifolium 93, **141**
C. persicum 93, **142**

Cyclotrichium 82
C. niveum 82
C. origanifolium 82

Cymbopogon 141
C. martinii 141

Cynodon 93
C. dactylon 93

Cynoglossum 227
C. montanum 227, **143**
C. officinale 227

Cyperus 159
C. esculentus 159
C. rotundus 159

Cytinus 285, **144**
C. hypocistis 285

D

Dactylorhiza 234
D. iberica 234
D. osmanica 234
D. romana 234
D. umbrosa 234

Daphne 80, 242
D. gnidioides 80
D. mezereum 80
D. oleoides 80, **145**
D. pontica 80, 242, **146**
D. sericea 80, 147

Datisca 230
D. cannabina 230

Datura 50
D. arborea 50, **148**
D. innoxia 50, 149, **150**
D. metel 50, **151**, **152**
D. stramonium 50, **153**

Delphinium 133, 207
D. ajacis 133
D. staphisagria 207, **154**, **155**

Dianthus 137
D. barbatus 137

Dictamnus 112
D. albus 112, **156**, **157**

Digitalis 288
D. ferruginea 288, **158**
D. purpurea 288, **159**

Diospyros 155
D. kaki 156, **160**
D. lotus 155, **161**, **162**

Dipsacus 106
D. laciniatus 106, **163**

Dorystoechas 81
D. hastata 81

Dracunculus 285
D. vulgaris 285, **164**

Dryopteris 98
D. filix-mas 98

E

Ecballium 102
E. elaterium 102, **165**

Echinochloa 85
E. crus-galli 85

E. oryzoides 85

Echinophora 77, 78
E. orientalis 77
E tenuifolia 77

Echinops 268
E. orientalis 268
E. pungens 269, **166**

Elaeagnus 141
E. angustifolia 141, **167**

Elymus 39
E. repens 39

Ephedra 89
E. campylopoda 89, **168**
E. distachya 89
E. major 89

Epilobium 279
E. angustifolium 279, **169**

Equisetum 36, **170**
E. arvense 36
E. ramosissimum 36

Eranthis 236
E. hyemalis 236, **172**

Eremurus 73
E. spectabilis 73, **171**

Erica 252
E. arborea 252
E. manipuliflora 252, **173**

Eriolobus 36
E. trilobatus 36, **174**, **175**

Erodium 141
E. acaule 141
E. cicutarium 141

Eruca 140, 231
E. cappadocica 140
E. sativa 231

Eryngium 49
E. billiardieri 49
E. campestre 49
E. creticum 49
E. giganteum 49, **176**
E. maritimum 49

Eucalyptus 243
E. camaldulensis 243
E. rostrata 243

Euonymus 141
E. europaeus 141

Eupatorium 243
E. cannabinum 243

Euphorbia 107, 253
E. apios 107, 253
E. chamaesyce 253
E. helioscopia 253, **177**
E. lathyris 253
E. macroclada 253
E. nicaeensis 253
E. rigida 253

F

Fagus 164
F. orientalis 164, **178**
F. sylvatica 164

Falcaria 87, 165
F. vulgaris 87, 165

Ferula 64, 161
F. communis 64, 179
F. elaeochytris 64, **180**
F. meifolia 64
F. rigidula 64
F. szowitsiana 161, **181**

Ferulago 192
F. trachycarpa 192

Festuca 288

Ficus 143, 162
F. carica 143
F. elastica 162

Foeniculum 230
F. vulgare 230, **182**

Fragaria 81
F. vesca 81, **183**

Frangula 44
F. alnus 44, **184**

Fraxinus 92
F. excelsior 92

Fritillaria 23
F. aurea 23
F. crassifolia 23, **185**
F. erzurumica 23, **186**
F. imperialis 23, 187, **188**
F. persica 23, **189**
F sibthorpiana 23, **190**

Fumaria 255
F. asepala 255
F. microcarpa 255
F. officinalis 255
F. vaillantii 255

G

Galanthus 160
G. byzanthinus 160, **191**
G. elwesii 160, **192**
G. ikariae 160, **193**
G. nivalis 160
G. rizehensis 160, **194**

Genista 51
G. tinctoria 51

Gentiana 22, 58
G. lutea 58, **195**
G. olivieri 22

Geranium 64, 141
G. tuberosum 64

Geum 249
G. urbanum 249

Gladiolus 160, **196**
G. atroviolaceus 160
G. italicus 161
G. kotschyanus 161, **197**

Glaucium 51
G. corniculatum 51
G. grandiflorum 51, **198**
G. leiocarpum 51

Globularia 194
G. trichosantha 194

Glycyrrhiza 208
G. echinata 208, **199**
G. glabra 208

Gomphidius 235
G. glutinosus 235
G. viscidus 235

Gundelia 149, 170
G. tournefortii 149, 170, **200**, **201**

Gypsophila 77
G. arrostii 77
G. bicolor 77, **202**
G. eriocalyx 77
G. perfoliata 78
G. venusta 78, **203**

H

Hedera 95
H. helix 95, **204**

Helichrysum 220
H. arenarium 220, **205**
H. graveolens 220, **206**
H. orientale 220
H. plicatum 220, **207**
H. sanguineum 220, **208**
H. stoechas 220

Heliotropium 243
H. europaeum 243
H. dolosum 243

Helleborus 154
H. orientalis 154, **209**, **210**
H. vesicarius 154, **211**

Heracleum 42, 262
H. paphlagonicum 262, **212**
H. platytaenium 262
H. trachyloma 42, **213**

Hericium 86
H. coralloides 86, **214**

Hesperis 113
H. matronalis 113

Hippomarathrum 259
H. cristatum 259

Hippophaë 70
H. rhamnoides 70, **215**

Hordeum 227
H. murinum 227

Hovenia 257
H. dulcis 257

Hoya 210
H. carnosa 210

Humulus 257
H. lupulus 257, **216**

Hyacinthella 251

Hyacinthus 251
H. orientalis 251, **217**

Hydnum 41
H. imbricatum 41
H. repandum 41, **218**

Hydrocharis 188
H. morsus-ranae 188, **219**

Hygrophorus 222
H. marzuolus 222
H. pratensis 222
H. puniceus 222

Hymanthoglossum 234
H. affine 234

Hyoscyamus 44
H. niger 44, **220**, **221**
H. reticulatus 44, **222**

Hyoseris 82
H. radiata 82

Hyparrhenia 244
H. hirta 244

Hypericum 152
H. calycinum 152, **223**
H. empetrifolium 152
H. perforatum 152, **224**
H. scabrum 152
H. triquetrifolium 152

Hypholoma 291
H. fasciculare 291

Hyssopus 294
H. officinalis 294

I

Ilex 140
I. aquifolium 140
I. colchica 140, **225**

Inula 31, **257**
I. helenium 31, **226**
I. heterolepis 31
I. oculus-christi 32, 257
I. viscosa 32

Ipomoea 149, 280
I. acuminata 149
I. purpurea 149, **227**
I. stolonifera 280

Iris 44, 65, 188, 214, 252
I. albicans 252, **228**
I. caucasica 214, 252, **229**
I. danfordiae 214
I. elegantissima 189, **232**
I. gatesii 189, 253, **230**
I. germanica 253, **231**
I. iberica 189, 253
I. lazica 253, **233**
I. lycotis 189
I. musulmanica 253, **234**
I. orientalis 253, **236**
I. paradoxa 189, 253, **235**
I. persica 214, 253, **237**
I. pseudacorus 44, 253, **238**
I. reticulata 214, 253, **239**
I. sari 189, 253, **240, 241**
I. sisyrinchium 253, **242**
I. suaveolens 253, **243**
I. susiana 189, 253, **245**
I. unguicularis 65, 253, **244**
I. xanthospuria 253, **246**

Isatis 74
I. tinctoria 74

Ixiolirion 261
I. tataricum 261, **247**

J

Jasminum 281
J. fruticans 281
J. grandiflorum 281, **248**
J. officinale 281
J. sambac 281

Juglans 58
J. regia 58

Juniperus 31, 33
J. communis 33
J. drupacea 31, 33, **249**
J excelsa 33
J. foetidissima 33
J. nana 33, **250**
J. oxycedrus 33, **251**
J. phoenicea 33
J. sabina 33

Jurinella 86
J. moschus 86

L

Laccaria 202
L. amethystina 202

Lactarius 48, 151
L. blennius 48, 151
L. deliciosus 151, **252, 253, 254**
L. mitissimus 151
L. piperatus 48
L. salmonicolor 151
L. vellereus 48, **255**
L. volemus 151

Lactuca 202
L. aculeata 202
L. serriola 202
L. viminea 202

Lagenaria 249
L. siceraria 249
L. vulgaris 249

Lamium 43
L. album 43, **256**
L. maculatum 43
L. purpureum 43

Laser 167
L. trilobum 167, **257**

Laserpitium 42
L. glaucum 42
L. hispidum 42

Lathyrus 182, 211
L. sativus 211
L. tuberosus 182, **258**

Laurocerasus 159
L. officinalis 159, 259

Laurus 86
L. nobilis 86, **260**

Lavandula 153
L. angustifolia 153
L. stoechas 153, **261**

Lawsonia 173
L. alba 173

Lecokia 102
L. cretica 102

Lemna 250
L. gibba 250
L. minor 250

Leontice 174
L. leontopetalum 174, **262**

Lepidium 171
L. latifolium 171
L. sativum 171, **263**

Lepiota 86, 257
L. excoriata 257
L. procera 86, 257, **264**

Lepista 60
L. nuda 60

Leucojum 66
L. aestivum 66, **265**

Leymus 187
L. racemosus 187

Lichenes 173

Ligustrum 188
L. vulgare 188, **269**

Lilium 289
L. candidum 289
L. ciliatum 289, **268**
L. martagon 289, **266**
L. monadelphum 289, **267**

Limonium 90
L. meyeri 90

Linaria 215
L. vulgaris 215

Linum 172
L. austriacum 172
L. usitatissimum 172

Lippia 217
L. triphylla 217

Liquidambar 125
L. orientalis 125, **270**

Lolium 87
L. temulentum 87

Lonicera 129
L. japonica 129, **271**
L. nummulariifolia 129

Loranthus 207
L. europaeus 207

Lotus 240
L. corniculatus 240

Lupinus 93, 265

L. albus 265
L. termis 265
L. varius 94

Lycium 264
L. anatolicum 264
L. barbarum 264, **272**
L. europaeum 264

Lycoperdon 228
L. bovista 228
L. coelatum 228
L. gemmatum 228
L. molle 228
L. perlatum 228

Lycopodium 177
L. clavatum 177, **273**

Lythrum 27
L. salicaria 27, **274**

M

Maclura 37
M. pomifera 37

Macrolepiota 257
M. procera 257

Malabaila 183
M. dasyantha 183
M. secacul 183

Malus 99
M. sylvestris 99, **275**

Malva 97
M. neglecta 97
M. sylvestris 97, 276

Mandragora 21
M. autumnalis 21, **277**, 278, **279**

Marasmius 208
M. oreades 208, **280**

Marrubium 52
M. vulgare 52, **281**

Marsdenia 49
M. erecta 49, **282**

Matricaria 222
M. chamomilla 222, **283**

Matthiola 256
M. incana 256
M. longipetala 256

Medicago 70, 264
M. orbicularis 264
M. sativa 70

Melia 280
M. azedarach 280

Melilotus 103
M. officinalis 103

Melissa 217
M. officinalis 217

Mentha 213
M. aquatica 213
M. arvensis 213
M. longifolia 213
M. piperita 213
M. pulegium 213
M. spicata 213
M. suaveolens 213, **284**

Menyanthes 251
M. trifoliata 251, **285**

Mercurialis 285
M. annua 285, **286**

Merendera 18, 124
M. kurdica 124, **287**
M. trigyna 18, **288**

Mespilus 94

M. germanica 94

Michauxia 166
M. campanuloides 166, **289**
M. tchihatchewii 166, **290**

Micromeria 260
M. fruticosa 260
M. myrtifolia 260

Mirabilis 113
M. jalapa 113

Momordica 187
M. charantia 187, **291**

Morchella 192
M. conica 192, **293**
M. deliciosa 192
M. esculenta 192
M. rotunda 192

Morina 81
M. persica 81, **292**

Morus 95
M. alba 95
M. constantinopolitana 95
M. nigra 95
M. rubra 95

Muscari 83, 211
M. azureum 212
M. comosum 83, 212
M. muscarimi 211
M. neglectum 83, 212, 294
M. tenuiflorum 83, **295**

Myosotis 49
M. arvensis 49

Myrtus 206
M. communis 206, **296**, 297

N

Narcissus 214
N. jonquilla 214
N. papyraceus 215
N. poeticus 215, **298**
N. pseudonarcissus 215
N. serotinus 215, **299**
N. tazetta 215, **300**, **301**

Nasturtium 250
N. officinale 250, **302**

Nepeta 34, 227
N. caesarea 34, 227
N. cataria 227
N. italica 227, **303**
N. racemosa 227

Nerium 289
N. oleander 289, **304**

Nicotiana 87, 277
N. glauca 277
N. rustica 87, **305**
N. tabacum 88

Nigella 77
N. sativa 77, **306**

Nostoc 278

Nuphar 215
N. lutea 215

Nymphaea 215
N. alba 215
N. lutea 215

O

Ocimum 106
O. basilicum 106

Oenanthe 87
O. pimpinelloides 87

Olea 292
O. europaea 292

Onobrychis 182, 227
O. argyrea 227
O. cornuta 227
O. viciifolia 182, **308**

Ononis 164
O. spinosa 164

Onopordum 102
O. acanthium 102
O. bracteatum 102, **309**
O. carduchorum 102
O. illyricum 102
O. tauricum 102

Onosma 100
O. albo-roseum 100
O. aucheranum 100
O. sericeum 100
O. tauricum 100, **307**

Ophrys 234
O. attica 234, **310**
O. fusca 234, **311**
O. holoserica 234
O. oestrifera 234, **312**

Opopanax 164
O. hispidus 164

Opuntia 108
O. ficus-indica 108, **313**, **314**

Orchis 234
O. anatolica 234, **315**
O. coriophora 234
O. italica 234
O. laxiflora 234
O. morio 234
O. palustris 234
O. pinetorum 234
O. purpurea 234, **316**
O. sancta 234
O. simia 234
O. spitzelii 234
O. tridentata 234

Origanum 33, 206
O. acutidens 206
O. majorana 206
O. micranthum 206
O. minutiflorum 206
O. onites 206
O. sipyleum 206
O. smyrnaeum 206
O. syriacum 206
O. vulgare 33, 206, **317**

Ornithogalum 25, 27
O. arcuatum 27
O. montanum 27
O. narbonense 25, 27, **318**, **319**
O. nutans 27, **320**
O. oligophyllum 27

Orobanche 57
O. anatolica 57, **321**
O. minor 57

Orthurus 184
O. heterocarpus 184

Osmunda 174
O. regalis 174, **322**

Ostrya 163
O. carpinifolia 163

Osyris 252
O. alba 252, **323**

Oxalis 99
O. acetosella 99

P

Padus 190
P. avium 190

Paeonia 37
P. arborea 37
P. mascula 38
P. peregrina 38, **324**

Paliurus 154
P. spina-christi 154, **325**

Pancratium 187
P. maritimum 187, **326**

Panicum 85
P. miliaceum 85

Panus 164
P. rudis 164

Papaver 113, 130
P. dubium 113
P. lacerum 113
P. macrostomum 130, **327**
P. orientale 130, **329**
P. pseudo-orientale 130, **328**
P. rhoeas 113
P. somniferum 130, **330, 331**

Parietaria 281
P. judaica 281, **332**
P. officinalis 281

Paris 267
P. incompleta 267, **333**

Pastinaca 169
P. armena 169
P. pimpinellifolia 169
P. sativa 169

Peganum 272
P. harmala 272, **334, 335**

Pelargonium 247
P. endlicherianum 247, **336**

Periploca 144
P. graeca 144, 337, **338**

Petasites 196
P. albus 196

Phalaris 191
P. minor 191

Phelypaea 38
P. coccinea 38, **339**
P. tournefortii 38

Phillyrea 172
P. latifolia 172

Phlomis 38, 64, 255
P. bruguieri 64
P. grandiflora 38, 64
P. lunariifolia 64
P. lycica 64

Phoenix 136
P. canariensis 136
P. dactylifera 136, **340**
P. theophrasti 136, **341**

Pholiota 194
P. mutabilis 194

Phragmites 150
P. australis 150

Physalis 126
P. alkekengi 126

Phytolacca 257
P. americana 257, **342**

Picea 195
P. orientalis 195

Pimpinella 31
P. anisetum 31
P. anisum 31
P. aromatica 31
P. saxifraga 31
P. tragium 31

Pinus 65, 107, 248
P. brutia 65, **343**
P. halepensis 65, **344**
P. maritima 65
P. nigra 65, **345**
P. pinaster 65
P. pinea 65, 107, **346**
P. sylvestris 65, **347**

Pistacia 32, 55, 149, 205, 233
P. atlantica 32, 205, 233
P. eurycarpa 55, 233
P. khinjuk 55, 233
P. lentiscus 232, **348**
P. terebinthus 149, 205, 233
P. vera 32, 233, **349**

Plantago 40
P. intermedia 41
P. lanceolata 41
P. major 41, **350**
P. psyllium 41

Platanus 70
P. orientalis 70, **351**

Pleurotus 164
P. cornucopiae 164
P. eryngii 164
P. ostreatus 164, **352**

Plumbago 188
P. europaea 188

Polygala 254
P. anatolica 254
P. vulgaris 254

Polygonatum 210
P. hirtum 211, **353**
P. multiflorum 211
P. orientale 211

Polygonum 167, 189, 199, 248
P. alpinum 167, 199
P. aviculare 190, 199
P. bellardii 199, 228
P. bistorta 189, 199, **354**
P. cognatum 199, **355**
P. hydropiper 199
P. lapathifolium 199, 248
P. persicaria 199, 248

Polyporus 157, 163, 183
P. fomentarius 163, **356**
P. ovinus 183
P. squamosus 157, **357**

Polystichum 43
P. setiferum 43

Populus 162
P. alba 162
P. euphratica 162
P. nigra 162
P. tremula 162

Portulaca 240
P. oleracea 240

Posidonia 101
P. oceanica 101

Potentilla 132
P. reptans 132

Poterium 33
P. spinosum 33

Prangos 64
P. pabularia 64
P. platychlaena 64

Primula 78
P. algida 78
P. veris 78, **358**
P. vulgaris 78

Prosopis 69
P. farcta 69, **359**

Prunus 101

P. divaricata 101, **360**, **361**
P. laurocerasus 159
P. spinosa 101, **362**

Psalliota 104
P. campestris 104

Psoralea 162
P. bituminosa 162

Pteridium 98
P. aquilinum 98, **363**

Pterocarya 280
P. fraxinifolia 280

Puschkinia 241
P. scilloides 241, **364**

Pyracantha 262
P. coccinea 262, **365**

Pyrethrum 226
P. cinerariifolium 226
P. roseum 226

Pyrus 23
P. amygdaliformis 24
P. communis 24
P. elaeagnifolia 23

Q

Quercus 117, 207, 222
Q. aucheri 207
Q. brantii 117, 207, **366**, **367**
Q. cerris 207
Q. coccifera 207
Q. ilex 207
Q. infectoria 207, **368**
Q. ithaburensis 207, **369**
Q. libani 117
Q. petraea 207
Q. robur 207
Q. vulcanica 207

R

Ramaria 232
R. condensata 232, **370**

Ranunculus 44, 79, 96, 239
R. asiaticus 96
R. cuneatus 96
R. ficaria 44, 96
R. polyanthemos 79, 96, 239

Raphanus 270
R. raphanistrum 270

Reseda 193
R. lutea 193, **373**
R. luteola 193

Rhamnus 26, 27, 58
R. alaternus 28
R. catharticus 26, 28, **371**
R. frangula 28, 44
R. oleoides 28
R. orbiculatus 28, 58
R. pallasii 28
R. petiolaris 28, 58, **372**

Rheum 139
R. ribes 139, **374**, **377**

Rhododendron 182, 292
R. luteum 292, **376**
R. ponticum 182, **375**

Rhodopaxillus 60
R. nudus 60

Rhus 249
R. coriaria 249, **378**
R. cotinus 250

Ribes 109
R. grossularia 109
R. nigrum 109
R. orientale 109
R. rubrum 109

R. uva-crispa 109

Ricinus 135
R. communis 135, **379**

Robinia 24
R. pseudoacacia 24

Roemeria 60
R. refracta 60

Rosa 123, 276
R. alba 123
R. banksiana 123
R. canina 123, 276, **380**, **381**, **382**
R. centifolia 123, **383**
R. damascena 123, **384**
R. foetida 123, **385**
R. gallica 123, **386**
R. hemisphaerica 123, **387**
R. moschata 123
R. multiflora 123

Rosmarinus 48
R. officinalis 48

Rubia 184
R. tinctorum 184

Rubus 24, 53
R. canescens 53, **388**
R. discolor 24
R. idaeus 24, **389**
R. sanctus 53, **390**
R. saxatilis 24

Rumex 192, 195
R. acetosella 192
R. alpinus 195, **391**
R. chalepensis 193
R. conglomeratus 195
R. crispus 195
R. obtusifolius 195
R. olympicus 195, **392**
R. patientia 195
R. pulcher 195
R. scutatus 193
R. tuberosus 193

Ruscus 262
R. aculeatus 262, **393**
R. colchicus 262
R. hypoglossum 262, **394**

Russula 180
R. chloroides 180
R. cyanoxantha 180
R. lepida 180
R. lutea 180
R. virescens 180
R. xerampelina 180

Ruta 239
R. chalepensis 239
R. montana 239

S

Sagittaria 250
S. sagittifolia 250

Salicornia 88
S. europaea 88

Salix 248
S. alba 248
S. babylonica 248
S. caprea 248
S. cinerea 248
S. excelsa 248
S. fragilis 248
S. pseudomedemii 248
S. purpurea 248
S. viminalis 248

Salvia 20, 246, 255
S. aethiopis 20
S. aucheri 21
S. cryptantha 21
S. dichroantha 21
S. forskahlei 21, 256, **395**
S. fruticosa 21

S. multicaulis 21
S. nemorosa 21, 246
S. sclarea 21
S. staminea 21
S. tomentosa 21
S. triloba 21, **396**
S. verbenaca 21
S. verticillata 21
S. virgata 21
S. viridis 21

Sambucus 211
S. ebulus 211, 397
S. nigra 211

Sanguisorba 67, 155
S. minor 67, 155
S. officinalis 67

Saponaria 232
S. officinalis 232, **398**

Sarcopoterium 33
S. spinosum 33, **399**

Satureja 163, 238
S. cuneifolia 163
S. hortensis 163, 238
S. parnassica 163
S. spicigera 163
S. thymbra 163, **400**

Scabiosa 272
S. argentea 272
S. columbaria 272

Scandix 179
S. iberica 179
S. macrorhyncha 179
S. pecten-veneris 179

Schinus 279
S. molle 279

Schoenocaulon 208
S. officinale 208

Schoenoplectus 239
S. lacustris 239

Scilla 21, 83
S. hyacinthoides 83
S. maritima 21

Scirpus 239
S. lacustris 239

Scolopendrium 116
S. officinale 116, **401**

Scolymus 30
S. hispanicus 30, **402**

Scorzonera 47, 78, 81, 144, 151, 264, 278, 284
S. acuminata 284
S. cana 284
S. cinerea 152, 284
S. hispanica 144, 284
S. inaequiscapa 284
S. latifolia 278, **403**, **404**
S. mollis 47, 284, **405**
S. papposa 284
S. parviflora 284
S. rigida 81, 278
S. suberosa 47
S. semicana 176, **406**
S. sosnowskyi 278
S. sublanata 151, **407**

Sedum 57, 163, 220
S. album 163, **408**
S. sempervivoides 163, 220, **409**
S. spurium 57, **410**
S. telephium 57, 163, **411**

Sempervivum 114
S. armenum 144

Senecio 150
S. jacobaea 150
S. vernalis 151
S. vulgaris 151, **412**

Serapias 234
S. vomeracea 234, **413**

Sesamum 252
S. indicum 252

Seseli 169
S. libanotis 169

Setaria 85
S. italica 85

Sideritis 80
S. arguta 80
S. argyrea 80
S. bilgerana 80
S. condensata 80, **415**
S. congesta 80
S. hispida 80
S. leptoclada 80
S. libanotica 80
S. perfoliata 80
S. pisidica 80
S. stricta 81
S. syriaca 81
S. tmolea 81
S. trojana 81

Silene 117, 235
S. alba 117, 118
S. chlorifolia 235
S. gallica 235
S. inflata 118
S. noctiflora 235
S. otites 235
S. viscosa 235
S. vulgaris 118

Silybum 115
S. marianum 115, **414**

Sinapis 129, 270
S. alba 270
S. arvensis 129

Sium 165, 249
S. sisarum 165, 249

Smilax 243, 262
S. aspera **244**
S. excelsa 244, 262, **416**

Smyrnium 276
S. connatum 276
S. olusatrum 276, **417**

Solanum 145, 278
S. dulcamara 278, **418**
S. nigrum 145, **419**
S. pseudocapsicum 145, **420**

Sonchus 103
S. asper 103
S. oleraceus 103

Sophora 19
S. alopecuroides 19, **421**
S. jaubertii 19

Sorbus 272
S. aucuparia 272, **422**
S. domestica 272, **423**

Sorghum 85, 152
S. bicolor 85
S. halepense 152

Spartium 162
S. junceum 162, **424**

Sphagnum 231

Stachys 81
S. erecta 81
S. lavandulifolia 81

Staphylea 223
S. pinnata 223, **425**

Stellaria 191
S. media 191

Sternbergia 263
S. candida 263, **426**, **427**
S. clusiana 263, **430**
S. colchiciflora 263, **431**
S. fischeriana 263, **428**
S. lutea 263, **432**
S. sicula 263, **429**

Stipa 221
S. hohenackeriana 221

Styrax 37
S. officinalis 37, **433**, **434**

Suillus 38
S. luteus 38

Symphytum 156
S. officinale 156

Syringa 197
S. vulgaris 197

T

Tamarix 138
T. smyrnensis 138, **435**
T. tetrandra 138

Tamus 238
T. communis 238, **436**

Tanacetum 125, 202, 226
T. balsamita 202
T. cinerariifolium 226, **437**
T. coccineum 226, **438**
T. parthenium 125
T. vulgare 247

Taraxacum 155
T. turcicum 155, **439**

Taxus 228
T. baccata 228

Tchihatchewia 51
T. isatidea 51, **440**

Telekia 32
T. speciosa 32, **441**

Telephium 208
T. imperati 208

Terfesia 169, **442**

Teucrium 20, 175, 189
T. chamaedrys 20
T. chamaepitys 20, 175
T. orientale 20
T. polium 20, **443**
T. scordium 20, 189

Thalictrum 67
T. flavum 67

Theligonum 192
T. cynocrambe 192, **444**

Thymbra 156
T. spicata 156

Thymelaea 76
T. tartonraira 76

Thymus 32, 168
T. bornmuelleri 168, **445**
T. longicaulis 168
T. praecox 33, 168
T. pseudopulegioides 32, 168
T. sipyleus 168

Tilia 138
T. argentea 138
T. platyphyllos 138
T. rubra 138

Trachyspermum 213
T. ammi 213, **446**

Trachystemon 139
T. orientale 139, **447**

Tragopogon 264, 284
T. buphthalmoides 284
T. dubius 284
T. latifolius 284, **448**
T. porrifolius 284
T. pratensis 284
T. reticulatus 284

Trapa 121
T. natans 121, **449**

Tribulus 88
T. terrestris 88

Tricholoma 60, 291
T. albobrunneum 60, 291
T. equestre 60
T. georgii 60
T. nudum 60
T. pardinum 60
T. sulphureum 60, 291
T. terreum 60
T. tigrinum 60

Trifolium 190, 288
T. ambiguum 190, 288
T. nigrescens 288
T. pratense 288
T. repens 288
T. spadiceum 288, **450**

Trigonella 52
T. foenum-graecum 52, **451**

Trollius 79
T. ranunculinus 79

Tulipa 168, 195
T. agenensis 196, **452**
T. aleppensis 196, **453**
T. biflora 196. **454**
T. bithynica 196
T. clusiana 196, **455**
T. humilis 196, **457**
T. kaghyzmanica 196, **459**
T. mucronata 196, **460**, **461**
T. orphanidea 196
T. praecox 196, **462**, **463**
T. pulchella 196, **458**
T. saxatilis 196, **465**
T. schrenkii 168, 196, **464**
T. sintenisii 196, **466**, **467**
T. sprengeri 196, **468**
T. sylvestris 196, **469**
T. thracica 196, **470**, **471**
T. turcarum 196
T. turcica 196, **472**, **473**
T. undulatifolia 196, **474**, **475**

Tussilago 148, 255
T. farfara 148, 255, **476**, **477**

Typha 130
T. domingensis 130, **478**
T. latifolia 130, **479**

U

Ulmus 153
U. glabra 153
U. laevis 153
U. minor 153

Urginea 21
U. maritima 21, **480**, **481**

Urtica 139
U. dioica 139
U pilulifera 139, **482**
U. urens 139

V

Vaccinium 68, 75
V arctostaphylos 68, **483**
V. myrtillus 68, 75, **484**

Valeriana 167
V. officinalis 167, **485**

Veratrum 26
V album 26, **486**, **487**

Verbascum 242
V. asperuloides 242
V. densiflorum 242
V. glomerulosum 242
V. olympicum 242, **488**
V. phlomoides 242
V. sinuatum 242
V. speciosum 242
V. thapsus 242

Viburnum 118
V. lantana 119, 181, **489**, **490**
V. opulus 119, **491**, **492**
V. tinus 119

Vicia 54
V. dasycarpa 54
V. ervilia 54
V. faba 54
V. peregrina 54
V. sativa 54

Vigna 108
V. unguiculata 108

Vinca 59
V. major 59, **493**
V. rosea 59, **494**

Viola 204
V. odorata 204
V. tricolor 204, **495**

Viscum 54
V. album 54, **496**

Vitex 132
V. agnus-castus 132, **497**

W

Withania 126
W. somnifera 126, **498**

X

Xanthium 226
X. spinosum 226, **499**
X. strumarium 226

Xanthogalum 128
X. purpurascens 128, **500**

Xeranthemum 81
X. annuum 81

Z

Zelkova 24
Z. carpinifolia 24

Ziziphora 82
Z. clinopodioides 83
Z. taurica 83
Z. tenuior 83

Zizyphus 137
Z. jujuba 137
Z. lotus 137

Zosima 225
Z. absinthifolia 225

Zygophyllum 276
Z. fabago 276

V-RENKLİ RESİMLER

Türkiye bitkileri renkli resimlerinin çekilmesine 1950 yılında başlanmıştır. Yapılan inceleme gezileri sonunda 5.000 kadar renkli resim elde edilmiştir. Sözlüğe konmuş olan 500 renkli fotograf bu koleksiyon içinden seçilmiştir.

Türlerin kolaylıkla tanınmasını sağlamak amacıyla, olanak bulunan durumlarda, türün ayrıca özelliklerini taşıyan kısımlarını (çiçek, meyve veya tohum gibi) gösteren ayrıntılı resimler de verilmiştir.

Renkli resimlerde "Samandıra" kaydı bulunan fotograflar İstanbul Üniversitesi Botanik Bahçesinin eski direktörlerinden Ahmet Atilla'nın Samandıra'daki çiçek bahçesinde, "Maltepe" kaydı olan resimler ise yazarın Maltepe'deki evinin bahçesinde yetiştirilmiş olan örneklerden yararlanılarak çekilmiştir.

Renkli resimler genellikle Leicaflex SL2 makinesi ile, gün ışığında, 24 X 36 mm Agfachrom renkli filme (50 veya 100 ASA) çekilmiş ve filmlerin banyosu Almanya'daki Agfachrom laboratuarlarında yapılmıştır.

Renkli resimler bitkinin bilimsel Lâtince adının alfabe sırasına göre dizilmiştir. Yer kazanmak amacıyla bazen bu sıralamada küçük değişiklikler yapmak zorunluluğunda kalınmıştır.

Resimleri konmuş olan türlere ait kurutulmuş bitki örnekleri halen İstanbul Eczacılık Fakültesi Herbaryumu (ISTE)'nda muhafaza edilmektedir. Bu örnekler üzerinde bulunan kayıtlar yardımı ile fotografı olan bitki türünün yetiştiği yer kesin olarak saptanabilir ve eğer arzu edilir ise bitki yaşadığı alanda canlı olarak görülebilir.

RESİMLER

1 — *Achillea multifida*
Uludağ-Bursa

2 — *Achillea wilhelmsii*
Erzurum

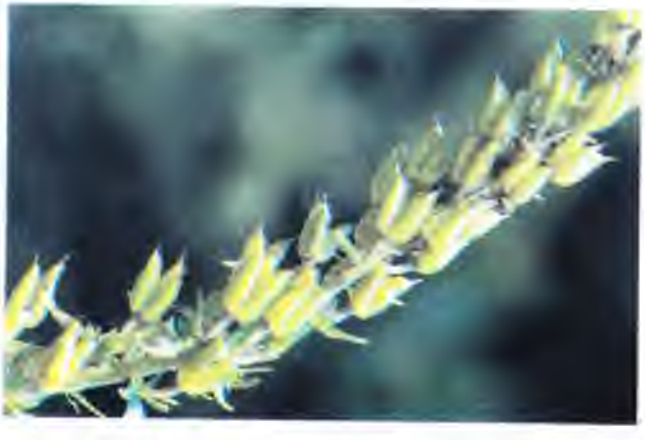

3 — *Aconitum ponticum* (meyve)
Hamsiköy-Trabzon

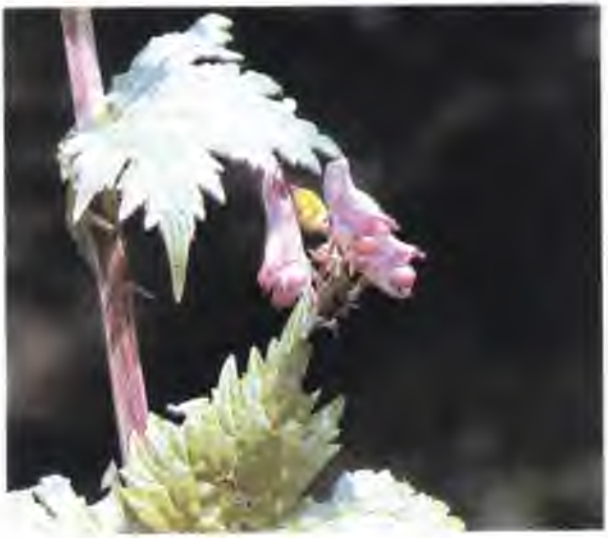

4 — *Aconitum ponticum*
Hamsiköy-Trabzon

5 — *Acorus calamus*
Sapanca Gölü,
Arifiye-Sakarya

6 — *Adonis annua*
Silivri-İstanbul

7 — *Agaricus bitorquis*
Mereküm mevkii-Sivas

8 — *Agaricus campestris*
Saccılar-Bolu

9 — *Agave americana* (çiçek durumu)
İstanbul

10 — *Agrimonia eupatoria*
Tayakadın-İstanbul

11 — *Albizia julibrissin*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

12 — *Alcea rosea*
Maltepe-İstanbul

13 — *Alcea setosa*
Yeşilköy-İstanbul

14 — *Alchemilla barbatiflora*
Hamsiköy-Trabzon

15 — *Alkanna orientalis*
Erzurum

16 — *Allium akaka*
Çobandede-Erzurum

17 — *Allium amethystinum*
Elmalı-Antalya

18 — *Allium ampeloprasum*
Adana

19 — *Allium macrochaetum*
Ovacık-Tunceli

20 — *Allium nigrum*
Taşlıca-Muğla

21 — *Allium orientale*
Termessus-Antalya

22 — *Alnus glutinosa*
Dereköy-Kırklareli

23 – *Aloe vera*
Demre-Antalya

24 – *Althaea officinalis*
Küçük Çekmece-İstanbul

25 – *Amanita muscaria*
Riva-İstanbul

26 — *Amanita caesarea* (yaşlı)
Kırklareli

27 — *Amanita citrina*
Belgrat Ormanı-İstanbul

28 — *Amanita pantherina*
Kırklareli

29 — *Amanita phalloides*
Belgrat Ormanı-İstanbul

30 — *Amelanchier parviflora*
Çepni, Gemerek-Sivas

31 — *Ammi visnaga*
Alanya-Antalya

32 – *Anemone blanda*
Arslanköy-Mersin

33 – *Anemone coronaria*
Alanya-Antalya

34 – *Angelica sylvestris*
Hamsiköy-Trabzon

35 — *Anthemis chia*
Maltepe-İstanbul

36 — *Anthemis nobilis*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

37 — *Aquilegia olympica*
Hamsiköy-Trabzon

38 — *Arbutus andrachne*
Termessus-Antalya

39 — *Arbutus unedo*
Aydos Dağı-İstanbul

40 — *Arceuthobium oxycedris*
Bolu

41 — *Arctium platylepis*
Anzer-İkizdere-Rize

42 — *Arnebia densiflora*
Gürün-Sivas

43 — *Artemisia absinthium*
Pasinler-Erzurum

44 — *Arum dioscoridis*
İskenderun

45 — *Arum dioscoridis* (meyve)
Antakya

46 — *Arum italicum*
Trabzon

47 — *Asarum europaeum*
Keltepe-İzmit

48 — *Asparagus acutifolius*
Belgrat Ormanı-İstanbul

49 — *Asphodeline globifera*
Çepni, Gemerek-Sivas

50 — *Asphodelus aestivus*
Marmaris-Muğla

51 — *Atropa belladonna*
Azdavay-Kastamonu

52 — *Atropa belladonna* (meyve)
Azdavay-Kastamonu

53 — *Bellis perennis*
Bursa

54 — *Berberis crataegina*
Kızılcahamam-Ankara

55 — *Bongardia chrysogonum*
Nohutalan, Urla-İzmir

56 — *Bunium microcarpum* (yumru)
Ilıca-Erzurum

57 — *Butomus umbellatus*
Şarkışla-Sivas

58 — *Calendula arvensis*
Maltepe-İstanbul

59 — *Caltha polypetala*
Meryemana-Trabzon

60 — *Calystegia sepium*
Belgrat Ormanı-İstanbul

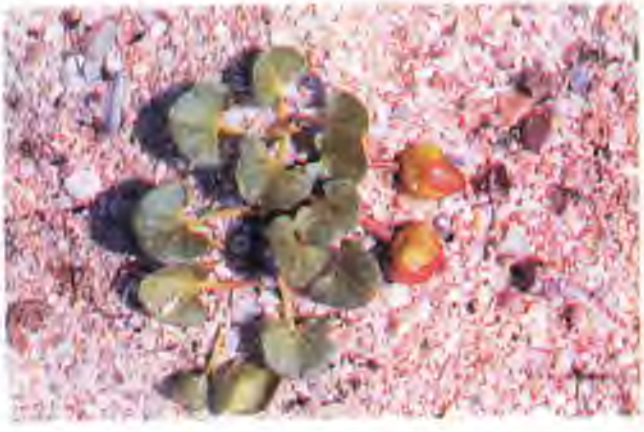

61 — *Calystegia soldanella*
Karaburun-İstanbul

62 — *Campanula lactiflora*
Anzer-İkizdere-Rize

63 — *Cannabis sativa*
Taşköprü-Kastamonu (yetiştirilmiş)

64 — *Capparis spinosa*
Alanya-Antalya

65 — *Capsella bursa-pastoris*
Maltepe-İstanbul

66 — *Carduus nutans*
Hekimdağ-Eskişehir

67 — *Carpinus betulus*
Belgrat Ormanı-İstanbul

68 — *Carthamus tinctorius*
Gelendost-Eğirdir

69 — *Castanea sativa* (meyve)
Belgrat Ormanı-İstanbul

70 — *Castanea sativa* (erkek çiçek durumu)
Belgrat Ormanı-İstanbul

71 — *Cedrus libani* (kozalak)
Bürücek Yaylası-Adana

72 — *Centaurea pichleri*
Hekimdağ-Eskişehir

73 — *Centranthus ruber*
Belgrat Ormanı-İstanbul

74 — *Cerasus mahaleb* (yetiştirilmiş)
Yeşilköy-İstanbul

75 — *Cerasus microcarpa*
Ahır Dağı-Maraş

76 — *Ceratonia siliqua*
Alanya-Antalya

77 — *Cercis siliquastrum*
Maltepe-Istanbul

78 — *Chenopodium foliosum*
Abant-Bolu

79 — *Chondrilla juncea*
Maltepe-Istanbul

80 — *Chondrilla juncea* (çengel sakızı)
İstanbul

81 — *Chrysanthemum coronarium*
İstanbul

82 — *Chrysanthemum segetum*
Köyceğiz-Muğla

83 — *Cichorium intybus*
Maltepe-İstanbul

84 — *Cirsium arvense*
Şarkışla-Sivas

85 — *Cirsium baytopae*
Güngörmez-Tekirdağ

86 — *Cistus laurifolius*
Doğanhisar-Konya

87 — *Cistus creticus*
Belgrat Ormanı-İstanbul

88 — *Citrullus colocynthis*
Karataş-Adana

89 — *Clematis vitalba*
Belgrat Ormanı-İstanbul

90 — *Coix lacryma-jobi*
Edirne (yetiştirilmiş)

91 — *Colchicum baytopiorum*
Termessus-Antalya

92 — *Colchicum baytopiorum* (yaprak)
Termessus-Antalya

93 — *Colchicum boissieri*
Manisa Dağı-Manisa

94 — *Colchicum byzantinum*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

95 — *Colchicum cilicicum*
Kuzucubelen-Mersin

96 — *Colchicum falcifolium*
Arslanköy-Mersin

97 — *Colchicum macrophyllum*
Bozburun, Marmaris-Muğla

98 — *Colchicum macrophyllum* (yaprak)
Bozburun, Marmaris-Muğla

99 — *Colchicum speciosum*
Zigana Dağı-Trabzon

100 — *Colchicum speciosum* (yaprak)
Zigana Dağı-Trabzon

101 — *Colchicum szovitsii*
Pınarbaşı-Kayseri

102 — *Colchicum triphyllum*
Suşehri-Sivas

103 — *Colchicum turcicum*
Terkos-İstanbul

104 — *Colchicum turcicum* (y
Terkos-İstanbul

105 — *Colchicum variegatum*
Karabel-İzmir

106 — *Colchicum variegatum* (yaprak)
Akseki-Antalya

107 — *Colutea cilicica*
Sündiken dağları-Eskişehir

108 — *Colutea melanocalyx*
Sav köyü-Isparta

109 — *Conium maculatum*
Samandıra-İstanbul

110 — *Conium maculatum* (gövde)
Samandıra-İstanbul

111 — *Consolida orientalis*
Şarkışla-Sivas

112 – *Convolvulus arvensis*
Maltepe-İstanbul

113 – *Convolvulus scammonia*
Milâs-Muğla

114 – *Coprinus comatus*
Saccılar-Bolu

115 — *Coriandrum sativum*
Karamanlı-Burdur

116 — *Coriandrum sativum*
Kars (pazar yeri)

117 — *Cornus mas*
Belgrat Ormanı-İstanbul

118 — *Cornus mas* (meyve)
Belgrat Ormanı-İstanbul

119 — *Cornus sanguinea*
Çamlıyayla, Tarsus-Mersin

120 — *Corylus avellana*
İkizdere-Rize

121 — *Crataegus monogyna*
Belgrat Ormanı-İstanbul

122 — *Crataegus monogyna* (meyve)
Sivrihisar-Eskişehir

123 — *Crataegus orientalis*
Sivrihisar-Eskişehir

124 — *Crataegus orientalis* (meyve)
Gazi Antep

125 — *Crataegus orientalis*
İstanbul (Beyazıt Meydanında satıcılar)

126 — *Crocus abantensis*
Abant Gölü çevresi-Bolu

127 — *Crocus antalyens* :
Korkuteli-Antalya

128 — *Crocus asumaniae*
Akseki-Antalya

129 — *Crocus baytopiorum*
Honaz Dağı-Denizli

130 — *Crocus cancellatus*
Akseki-Antalya

131 — *Crocus cancellatus*
(yumru demeti) Gazi A

132 — *Crocus lazicus*
Anzer, İkizdere-Rize

133 — *Crocus pallasii*
Çınar-Diyarbakır

134 — *Crocus sativus*
Davutobası-Safranbolu
(yetiştirilmiş)

135 — *Crocus sativus* (safran)
Samandıra-İstanbul

136 — *Crocus sativus* (safran elde edilişi)
Davutobası-Safranbolu

137 — *Crocus speciosus*
Yedigöller-Bolu

138 — *Cucumis trigonus*
Alanya-Antalya

139 — *Cupressus sempervirens*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

140 — *Cyclamen coum*
Belgrat Ormanı-İstanbul

141 — *Cyclamen hederifolium*
Marmaris-Muğla

142 — *Cyclamen persicum*
Antakya

143 — *Cynoglossum montanum*
Domaniç-Kütahya

144 — *Cytinus hypocistis*
Aydos dağı-İstanbul

145 — *Daphne oleoides*
Uludağ-Bursa

146 — *Daphne pontica*
Belgrat Ormanı-İstanbul

147 — *Daphne sericea*
Geyve-Adapazarı

148 — *Datura arborea*
Antalya (yetiştirilmiş)

149 — *Datura innoxia*
Dörtyol-Adana

150 — *Datura innoxia* (meyve
Dörtyol-Adana

151 — *Datura metel*
Gönen-Balıkesir

152 — *Datura metel* (meyve)
Gönen-Balıkesir (yetiştirilmiş)

154 — *Delphinium staphisagria*
Kaş-Antalya

153 — *Datura stramonium*
Maltepe-İstanbul

155 — *Dephinium staphisagria* (meyve)
Kaş-Antalya

156 — *Dictamnus albus* (beyaz çiçekli)
Cide-Kastamonu

157 — *Dictamnus albus* (pembe çiçekli)
Cide-Kastamonu

158 — *Digitalis ferruginea*
Uludağ-Bursa

159 — *Digitalis purpurea*
İstanbul (yetiştirilmiş)

160 — *Diospyros kaki*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

161 — *Diospyros lotus*
Rumeli Hisarı-İstanbul

162 — *Diospyros lotus* (kurutulmuş meyve)
Artvin

163 — *Dipsacus laciniatus*
Kastamonu

164 — *Dracunculus vulgaris*
Milâs-Aydın

165 — *Ecballium elaterium*
Maltepe-İstanbul

166 — *Echinops pungens*
Çıldır-Kars

167 — *Elaeagnus angustifolia var. orientalis*
Ödemiş-İzmir (yetiştirilmiş)

168 — *Ephedra campylopoda*
Korkuteli-Antalya

169 — *Epilobium angustifolium*
İkizdere-Rize

170 — *Equisetum telmateia*
Belgrat Ormanı-İstanbul

171 — *Eremurus spectabilis*
Gündoğmuş-Antalya

172 — *Eranthis hyemalis*
Akseki-Antalya

173 — *Erica manipuliflora*
Belgrat Ormanı-Istanbul

174 — *Eriolobus trilobatus*
Maraş

175 — *Eriolobus trilobatus* (meyve)
Maraş

176 — *Eryngium giganteum*
Hamsiköy-Trabzon

177 — *Euphorbia helioscopia*
Çamlıca-İstanbul

178 — *Fagus orientalis*
Belgrat Ormanı-İstanbul

179 — *Ferula communis*
Ataköy-İstanbul

180 — *Ferula elaeochytris*
Şenköy-Antakya

181 — *Ferula szowitsiana*
Zara-Sivas

182 — *Foeniculum vulgare*
Karamanlı-Burdur (yetiştirilmiş)

183 — *Fragaria vesca*
Belgrat Ormanı-İstanbul

184 — *Frangula alnus*
Belgrat Ormanı-İstanbul

185 — *Fritillaria erzurumica*
Kop Dağı geçidi-Erzurum

186 — *Fritillaria crassifolia*
Palandöken Dağı-Erzurum

187 — *Fritillaria imperialis*
Şemdinli-Hakkâri

188 — *Fritillaria imperialis* (meyve)
Şemdinli-Hakkâri

189 — *Fritillaria persica*
Şenköy-Antakya

190 — *Fritillaria sibthorpiana*
Marmaris-Muğla

191 — *Galanthus byzantinus*
Cumhuriyet köyü-İstanbul

192 — *Galanthus elwesii*
Alanya-Antalya

193 — *Galanthus ikariae*
Trabzon

194 — *Galanthus rizehensis*
Meryemana-Trabzon

195 — *Gentiana lutea*
Aydoğdu-Kütahya

196 — *Gladiolus byzantinus*
İstanbul

197 — *Gladiolus kotschyanus*
Şemdinli-Hakkâri

198 — *Glaucium grandiflorum*
Hekimdağ-Eskişehir

199 — *Glycyrrhiza echinata* (meyve)
Söke-Aydın

200 — *Gundelia tournefortii*
Arguvan-Malatya

201 — *Gundelia tournefortii* (sakız)
Sivas

202 — *Gypsophila bicolor*
Van (köklerin güneşte
kurutulması)

203 — *Gypsophila venusta*
Sorgun-Yozgat

204 — *Hedera helix*
Belgrat Ormanı-İstanbul

205 — *Helichrysum arenarium*
Doğubayazıt-Ağrı

206 — *Helichrysum graveolens*
Uludağ-Bursa

207 — *Helichrysum plicatum*
Uludağ-Bursa

208 — *Helichrysum sanguineum*
Yayladağı-Antalya

209 — *Helleborus orientatis*
Abant-Bolu

210 — *Helleborus orientalis* (yaprak)
Hamsiköy-Trabzon

211 — *Helleborus vesicarius*
Gazi Antep

212 — *Heracleum paphlagonicum*
Ilgaz dağı-Çankırı

213 — *Heracleum trachyloma*
Sarıkamış-Kars

214 — *Hericium coralloides*
Saccılar-Bolu

215 — *Hippophaë rhamnoides*
Erzurum

217 A — *Hyacinthus orientalis*
subsp. *chionophilus*
Paşapınarı, Sarız-Kayseri

216 — *Humulus lupulus*
Beykoz-İstanbul

217 — *Hyacinthus orientalis*
Bakras-Antakya

218 — *Hydnum repandum*
Saccılar-Bolu

219 — *Hydrocharis morsus-ranae*
Terkos gölü-İstanbul

220 — *Hyoscyamus niger*
Maltepe-İstanbul

221 — *Hyoscyamus niger* (kapsül)
Erzurum

222 — *Hyoscyamus reticulatus*
Yozgat

223 — *Hypericum calycinum*
Belgrat Ormanı-İstanbul

224 – *Hypericum perforatum*
İnegöl-Bursa

225 – *Ilex colchica*
Domaniç-Kütahya

226 – *Inula helenium*
Düzce-Bolu

227 — *Ipomoea purpurea*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

228 — *Iris albicans*
Akseki-Antalya (yetiştirilmiş)

229 — *Iris caucasica*
Tahir Dağı-Erzurum

230 — *Iris gatesii*
Mardin

231 — *Iris germanica*
Maltepe-İstanbul

232 — *Iris iberica* subsp. *elegantissima*
Ağrı dağı eteği-Kars

233 — *Iris lazica*
Kalkandere-Rize

234 — *Iris musulmanica*
Başkale-Hakkâri

235 — *Iris paradoxa*
Çuh Gediği-Van

236 — *Iris orientalis*
Kırıkkale-Ankara

237 — *Iris persica*
Kelkit-Erzincan

238 — *Iris pseudacorus*
Antalya

239 — *Iris reticulata*
Şemdinli-Hakkâri

240 — *Iris sari*
Beynam Ormanı-Ankara

241 — *Iris sari*
Şerefli Koçhisar-Ankara

242 — *Iris sisyrinchium*
Alanya-Antalya

243 — *Iris suaveolens*
Çamlıca tepesi-İstanbul

244 — *Iris unguicularis*
Köyceğiz-Muğla

245 — *Iris susiana*
Samandıra-İstanbul (yetiştirilmiş)

246 — *Iris xanthospuria*
Köyceğiz-Muğla

247 — *Ixiolirion tataricum*
Erek Dağı-Van

248 — *Jasminum grandiflorum*
Alanya-Antalya (yetiştirilmiş)

249 — *Juniperus drupacea*
Akseki-Antalya

250 — *Juniperus nana*
Uludağ-Bursa

251 — *Juniperus oxycedrus*
Alanya-Antalya

252 — *Lactarius deliciosus*
Saccılar-Bolu

253 — *Lactarius deliciosus* (alt yüzü)
Saccılar-Bolu

254 — *Lactarius deliciosus*
İstanbul (pazarda)

255 — *Lactarius vellereus*
Saccılar-Bolu

256 — *Lamium album*
Sarıkamış-Kars

257 — *Laser trilobum*
Fmdıkpınar-Mersin

258 — *Lathyrus tuberosus*
Pasinler-Erzurum
(kök yumruları)

259 — *Laurocerasus officinalis*
Maçka-Trabzon

261 — *Lavandula stoechas* subsp. *cariensis*
Kartal-İstanbul

260 — *Laurus nobilis*
Maltepe-İstanbul

262 — *Leontice leontopetalum*
Tekirdağ

263 — *Lepidium sativum*
Siverek pazarı-Urfa

264 — *Lepiota procera*
Belgrat Ormanı-İstanbul

265 — *Leucojum aestivum*
İzmit

266 — *Lilium martagon*
Belgrat Ormanı-İstanbul

267 — *Lilium monadelphum*
Hamsiköy-Trabzon

268 — *Lilium ciliatum*
Hamsiköy-Trabzon

269 — *Ligustrum vulgare*
Rumeli Hisarı-İstanbul

270 — *Liquidambar orientalis*
Köyceğiz-Muğla

271 — *Lonicera japonica*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

272 — *Lycium barbarum*
İstanbul (yetiştirilmiş)

273 — *Lycopodium clavatum*
Meryemana-Trabzon

274 — *Lythrum salicaria*
Karaburun-İstanbul

275 — *Malus sylvestris*
Sündiken dağları-Eskişehir

276 — *Malva sylvestris*
Maltepe-İstanbul

277 — *Mandragora autumnalis*
Silifke-Mersin

278 — *Mandragora autumnalis* (meyve)
Silifke-Mersin

279 — *Mandragora autumnalis* (kök)
Selçuk-İzmir

280 — *Marasmius oreades*
Saccılar-Bolu

281 — *Marrubium vulgare*
Sündiken dağları-Eskişehir

282 — *Marsdenia erecta*
Sündiken dağları-Eskişehir

283 — *Matricaria chamomilla*
Samandıra-İstanbul

284 — *Mentha suaveolens*
Samandıra-İstanbul

285 — *Menyanthes trifoliata*
Abant Gölü-Bolu

286 — *Mercurialis annua*
İstanbul

287 — *Merendera kurdica*
Uludere-Hakkâri

288 — *Merendera trigyna*
Karacadağ-Urfa

289 — *Michauxia campanuloides*
Alanya-Antalya

290 — *Michauxia tchihatchewii*
Gülnar-Mersin

292 — *Morina persica*
Oltu-Erzurum

291 — *Momordica charantia* (meyve)
İstanbul (yetiştirilmiş)

293 — *Morchella conica*
Kale-Muğla

294 — *Muscari neglectum*
Hekimdağ-Eskişehir

295 — *Muscari tenuiflorum*
Zara-Sivas

296 — *Myrtus communis*
Alanya-Antalya

297 — *Myrtus communis* (meyve)
Adana

298 — *Narcissus poeticus* (yetiştirilmiş)

299 — *Narcissus serotinus*
Datça-Muğla

300 — *Narcissus tazetta*
Lice-Diyarbakır

301 — *Narcissus tazetta* (katmerli)
Antakya

302 — *Nasturtium officinale*
Milâs-Muğla

303 — *Nepeta italica*
Sündiken dağları-Eskişehir

304 — *Nerium oleander*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

305 — *Nicotiana rustica*
Mardin (yetiştirilmiş)

306 — *Nigella sativa*
Karamanlı-Burdur (yetiştirilmiş)

307 — *Onosma tauricum*
Hekimdağ-Eskişehir

308 — *Onobrychis viciifolia*
Gemerek-Sivas (yetiştirilmiş)

309 — *Onopordum bracteatum*
Kangal-Sivas

310 — *Ophrys attica*
Marmara Adası-Balıkesir

311 — *Ophrys fusca*
İstanbul

312 — *Ophrys oestrifera*
Gebze-Kocaeli

313 — *Opuntia ficus-indica*
İskenderun

314 — *Opuntia ficus-indica* (meyve)
Antalya

315 — *Orchis anatolica*
Datça-Muğla

316 — *Orchis purpurea*
Sündiken dağları-Eskişehir

317 — *Origanum vulgare*
Karaburun-İstanbul

318 — *Ornithogalum narbonense*
Samandıra-İstanbul (yetiştirilmiş)

319 — *Ornithogalum narbonense*
Siverek pazarı-Urfa

320 — *Ornithogalum nutans*
Bodrum-Muğla

321 — *Orobanche anatolica*
Burdur

322 — *Osmunda regalis*
Belgrat Ormanı-İstanbul

323 — *Osyris alba*
Yakacık-İstanbul

324 — *Paeonia peregrina*
Çatalca-İstanbul

325 — *Paliurus spina-christi*
Hamsiköy-Trabzon

326 — *Pancratium maritimum*
Şile-İstanbul

327 — *Papaver macrostomum*
Gümüşhane

328 — *Papaver pseudo-orientale*
Şemdinli-Hakkâri

329 — *Papaver orientale*
Ankara (yetiştirilmiş)

331 — *Papaver somniferum* (mevye)
Afyon (yetiştirilmiş)

330 — *Papaver somniferum*
Bolvadin-Afyon (yetiştirilmiş)

332 — *Parietaria judaica*
İstanbul

333 — *Paris incompleta*
Hamsiköy-Trabzon

334 — *Peganum harmala*
Konya

335 — *Peganum harmala* (nazarlık)
Konya

336 — *Pelargonium endlicherianum*
Samandıra-İstanbul (yetiştirilmiş)

337 — *Periploca graeca*
İstanbul

338 — *Periploca graeca* (meyve)
İstanbul

339 — *Phelypaea coccinea*
Tahir Dağı-Erzurum

340 — *Phoenix dactylifera* (meyve)
Anamur-Antalya

341 — *Phoenix theophrastii*
Datça-Muğla

342 — *Phytolacca americana*
İstanbul

343 — *Pinus brutia*
Samandıra-İstanbul (yetiştirilmiş)

344 — *Pinus halepensis*
Maçka parkı-İstanbul
(yetiştirilmiş)

345 — *Pinus nigra*
Belgrat Ormanı-İstanbul

346 — *Pinus pinea*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

347 — *Pinus sylvestris*
Belgrat Ormanı-İstanbul

348 — *Pistacia lentiscus*
Çeşme-İzmir

349 — *Pistacia vera*
Gazi Antep (yetiştirilmiş)

350 — *Plantago lanceolata*
Samandıra-İstanbul

351 — *Platanus orientalis*
Samandıra-Istanbul

352 — *Pleurotus ostreatus*
Saccular-Bolu

353 — *Polygonatum hirtum*
Dereköy-Kırklareli

354 – *Polygonum bistorta*
Hamsiköy-Trabzon

356 – *Polyporus squamosus*
Belgrat ormanı-Istanbul

355 – *Polygonum cognatum*
Amasya

357 — *Polyporus squamosus*
İstanbul (pazarlarda)

358 — *Primula veris*
Oltu-Erzurum

359 — *Prosopis farcta*
Çiftlik köyü-Urfa

360 — *Prunus divaricata*
İskilip-Çorum

361 — *Prunus divaricata*
Gazi Antep

362 — *Prunus spinosa*
Terkos Gölü civarı-İstanbul

363 — *Pteridium aquilinum*
Uludağ-Bursa

364 — *Puschkinia scilloides*
Erek Dağı-Van

365 — *Pyracantha coccinea*
Belgrat Ormanı-İstanbul

366 — *Quercus brantii*
Nemrut Dağı, Kâhta-Adıyaman

367 — *Quercus brantii* (palamut)
Nemrut Dağı, Kâhta-Adıyaman

368 — *Quercus infectoria*
Mazı Dağı-Mardin

369 — *Quercus ithaburensis* (palamut)
Bergama-İzmir

370 — *Ramaria condensata*
İstanbul (pazarlarda)

371 — *Rhamnus catharticus*
Küre-Kastamonu

372 — *Rhamnus petiolaris*
Ankara

373 — *Reseda lutea*
Hekimdağ-Eskişehir

374 — *Rheum ribes*
Erek Dağı-Van

375 — *Rhododendron ponticum*
Belgrat Ormanı-İstanbul

376 — *Rhododendron luteum*
Zigana Dağı-Trabzon

377 — *Rheum ribes*
Van (işgın satıcısı)

378 — *Rhus coriaria*
Toros dağları-Adana

379 — *Ricinus communis*
Antalya

380 — *Rosa canina*
Pasinler-Erzurum

381 — *Rosa canina* (meyve)
Sivrihisar-Eskişehir

382 — *Rosa canina* (kuşburnu kokocu)
Pasinler-Erzurum

383 — *Rosa centifolia*
Maltepe-İstanbul

384 — *Rosa damascena*
Isparta (yetiştirilmiş)

385 — *Rosa foetida*
Ulukışla-Niğde

386 — *Rosa gallica*
Belgrat Ormanı-İstanbul

387 – *Rosa hemisphaerica*
Çepni, Gemerek-Sivas

388 – *Rubus canescens*
Tayakadın-İstanbul

389 – *Rubus idaeus*
İstanbul (yetiştirilmiş)

390 — *Rubus sanctus*
Tayakadın-İstanbul

391 — *Rumex alpinus*
Uludağ-Bursa

392 — *Rumex olympicus*
Uludağ-Bursa

393 — *Ruscus aculeatus*
Belgrat Ormanı-İstanbul

394 — *Ruscus hypoglossum*
Belgrat Ormam-İstanbul

395 — *Salvia forskahlei*
İnebolu-Kastamonu

396 — *Salvia triloba*
İzmir

397 — *Sambucus ebulus*
Sapanca-Adapazarı

398 — *Saponaria officinalis*
İstanbul

399 — *Sarcopoterium spinosum*
Maltepe-İstanbul

400 — *Satureja thymbra*
İskenderun (pazarda satıcı)

401 — *Scolopendrium officinale*
Giresun

402 — *Scolymus hispanicus*
Maltepe-İstanbul

403 — *Scorzonera latifolia*
Erek Dağı-Van

404 — *Scorzonera latifolia* (sakız)
Van

405 — *Scorzonera mollis* (kök yumruları)
Gelendost-Eğirdir

406 — *Scorzonera semicana*
Belen-İskenderun

407 — *Scorzonera sublanata*
Isparta

408 — *Sedum album*
Çepni, Gemerek-Sivas

409 — *Sedum sempervivoides*
Camlıbel-Tokat

410 — *Sedum spurium*
Zigana Dağı-Trabzon

411 — *Sempervivum armenum*
Çıldır-Kars

412 — *Senecio vulgaris*
Rumeli Hisarı-İstanbul

414 — *Silybum marianum*
Marmaris-Muğla

413 — *Serapias vomeracea*
Fethiye-Muğla

415 — *Sideritis condensata*
Antalya

416 — *Smilax excelsa*
Belgarat Ormanı-İstanbul

416 A — *Smilax excelsa* (mevye durumu Ruscus aculeatus dalı üzerine bağlanmış) İstanbul (çiçekçilerde)

417 — *Smyrnium connatum*
Tarsus-Mersin

418 — *Solanum dulcamara*
Belgrat Ormanı-İstanbul

419 — *Solanum nigrum*
İstanbul

420 — *Solanum pseudocapsicum*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

421 — *Sophora alopecuroides*
Çepni, Gemerek-Sivas

423 — *Sorbus domestica* (meyve)
Bolu

422 — *Sorbus aucuparia*
Maçka-Trabzon

124 — *Spartium junceum*
Karaburun-Istanbul

425 — *Staphylea pinnata*
Meryemana-Trabzon

426 — *Sternbergia candida*
Fethiye-Muğla

427 — *Sternbergia candida* (meyve)
Fethiye-Muğla

428 — *Sternbergia fischeriana*
Haruniye-Adana

429 — *Sternbergia sicula*
Marmaris-Muğla

430 — *Sternbergia clusiana*
Mardin

431 — *Sternbergia colchiciflora*
Kilis-Gazi Antep

432 — *Sternbergia lutea*
Karacabey-Bursa

433 — *Styrax officinalis*
Termessus-Antalya

434 — *Styrax officinalis* (meyve)
Termessus-Antalya

435 — *Tamarix smyrnensis*
İstanbul

436 — *Tamus communis*
Hamsiköy-Trabzon

438 — *Tanacetum coccineum*
Olur-Erzurum

437 — *Tanacetum cinerariifolium*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

439 — *Taraxacum turcicum*
Samandıra-İstanbul

440 — *Tchihatchewia isatidea*
Divriği-Erzurum

441 — *Telekia speciosa*
Hamsiköy Trabzon

442 — *Terfesia*
Gazi Antep

443 — *Teucrium polium*
Karaburun-İstanbul

444 — *Theligonum cynocrambe*
Köyceğiz-Muğla

445 — *Thymus bornmuelleri*
Uludağ-Bursa

446 — *Trachyspermum ammi*
Birecik-Urfa

447 — *Trachystemon orientalis* rizom
İstanbul (pazarlarda)

448 — *Tragopogon latifolius*
Aydoğdu-Kütahya

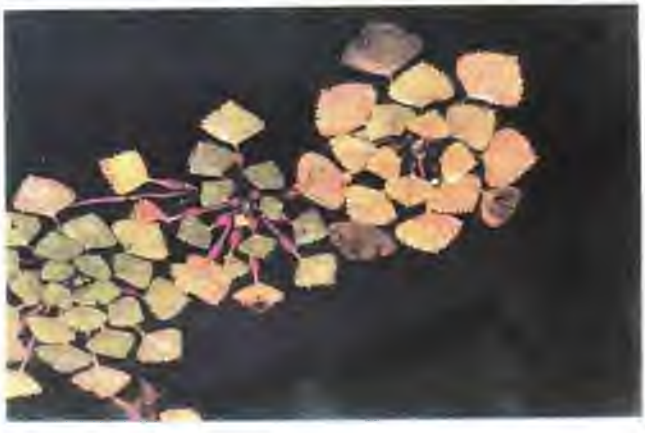

449 — *Trapa natans*
Terkos Gölü-İstanbul

450 — *Trifolium spadiceum*
Çıldır-Kars

451 — *Trigonella foenum-graecum*
Kayseri (yetiştirilmiş)

452 — *Tulipa agenensis*
Şenköy-Antakya

453 — *Tulipa aleppensis*
Karacadağ-Urfa

454 — *Tulipa bithynica*
Beykoz-İstanbul

455 — *Tulipa clusiana*
İzmir (yetiştirilmiş)

456 — *Tulipa hellespontica*
Değirmenköy, Çatalca-İstanbul

457 — *Tulipa humilis*
Bahçesaray-Van

458 — *Tulipa pulchella*
Arslanköy-Mersin

459 — *Tulipa kaghyzmanica*
Haznedar köyü, Kağızman-Kars

460 — *Tulipa mucronata*
Oltu-Erzurum

462 — *Tulipa praecox*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

461 — *Tulipa mucronata* (çiçek)
Oltu-Erzurum

463 — *Tulipa praecox* (çiçek)
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

464 — *Tulipa schrenkii*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

465 — *Tulipa saxatilis*
Taşlıca, Marmaris-Muğla

466 — *Tulipa sintenisii*
Eleşkirt-Ağrı

467 — *Tulipa sintenisii* (çiçek)
Eleşkirt-Ağrı

468 — *Tulipa sprengeri*
İstanbul (yetiştirilmiş)

469 — *Tulipa sylvestris*
Kazdağı, Edremit-Balıkesir

470 — *Tulipa thracica*
Büyük Çavuşlu-Tekirdağ

471 — *Tulipa thracica* (çiçek)
Büyük Çavuşlu-Tekirdağ

472 — *Tulipa orphanidea*
Manisa dağı-Manisa

473 — *Tulipa orphanidea* (çiçek)
Manisa dağı-Manisa

474 — *Tulipa undulatifolia*
Nohutalan, Urla-İzmir

475 — *Tulipa undulatifolia* (çiçek)
Nohutalan, Urla-İzmir

476 — *Tussilago farfara*
Abant-Bolu

477 — *Tussilago farfara* (yaprak)
Şarkışla-Sivas

478 — *Typha domingensis*
Çatalca-İstanbul

479 — *Typha latifolia*
Bursa

480 — *Urginea maritima*
Kemer-Antalya

481 — *Urginea maritima* (soğan)
Kemer-Antalya

482 — *Urtica pilulifera*
Kaş-Antalya

483 — *Vaccinium arctostaphylos*
İkizdere-Rize

484 — *Vaccinium myrtillus*
Uludağ-Bursa

485 — *Valeriana officinalis*
Çıldır-Kars

486 — *Veratrum album*
Hamsiköy-Trabzon

487 — *Veratrum album* (kök)
Hamsiköy-Trabzon

488 — *Verbascum olympicum*
Uludağ-Bursa

489 — *Viburnum lantana*
Sündiken dağları-Eskişehir

490 — *Viburnum lantana* (meyve)
Belcik-Sivas

491 — *Viburnum opulus*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

492 — *Viburnum opulus* (meyve)
Talas-Kayseri

493 — *Vinca major*
Eskişehir (yetiştirilmiş)

494 — *Vinca rosea*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

495 — *Viola tricolor*
Maltepe-İstanbul (yetiştirilmiş)

496 — *Viscum album*
Eskişehir

497 — *Vitex agnus-castus*
Köyceğiz-Muğla

498 — *Withania somnifera*
Ayaş-Mersin

499 — *Xanthium spinosum*
Maltepe-İstanbul

500 — *Xanthogalum purpurascens*
Hamsiköy-Trabzon

VI-KAYNAKLAR

1-ABATAY, M.: Türkiye'nin yenebilen bazı önemli Fungus türleri üzerinde araştırmalar-I. Orman Tali Ürünleri Sempozyumu, Ankara, 14-16 Haziran (1988).

2-AHMET VEFİK PAŞA: Lehçe-i Osmanî, İstanbul (H. 1306/M. 1888).

3-AKALIN, Ş.: Büyük bitkiler kılavuzu, ilk baskı Bursa (1936), genişletilmiş 2. baskı Ankara (1952).

4-ALPINAR, K.: Amasya yöresi bitkilerinin ad ve tıbbî kullanılışları -Bitki 6:243 (1979).

5-ALPINAR, K.: Batı Türkiye'nin Arum L. türlerinin ad ve kullanılışları-VI. Bitkisel İlâç Hammaddeleri Toplantısı, Bildiri Kitabı 287, Ankara (1987).

6-ARSLAN, N.: Kayseri Vatan köyü'nde yenen bazı yabanî bitkiler-Türk Folklor Araştırmaları (Ankara): 1 (1985).

7-BAILEY, H.W.: Medicinal plant names in Uigur Turkish - 60. doğum yılı münasebetiyle Fuad Köprülü Armaganı 51, İstanbul (1953).

8-BAŞAR, Z.: Erzurum ilinde halkın beslenmesinde yabani bitkilerin önemi-Türkiye Tıp Akademisi Mecm. 8(1-2) 26(1973).

9-BAŞER, K.H.C., HONDA, G., MİKİ, W.:Herb drugs and herbalists in Turkey, Tokyo (1986).

10-BAUDRIT, J., DELPOUX, M., PORROT, B.: La consommation des végétaux sauvages, son intérêt, ses dangers, Paris (SANDOZ Editions) (tarihsiz).

11-BAYATLI, O.: Bergamada şifalı otlar, İstanbul (1942).

12-BAYLAV, N.: Eczacılık tarihi, İstanbul (1968).

13-BAYTOP, A.: Bitkilerimizin yerli adları-İstanbul Üniv. Ecz. Fak. Mecm. 4:55 (1968).

14-BAYTOP, A.: Farmasötik botanik 329, 4. baskı, İstanbul (1983).

15-BAYTOP, A.: İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Herbaryumundaki Türkiye Bitkileri, 2 cilt, İstanbul, cilt I (1984), cilt II (1988), Birinci ek, Ankara (1992).

16-BAYTOP, A.: Wild plants on sale in Istanbul florists-İstanbul Üniv. Ecz. Fak. Mecm. 23:29(1987).

17-BAYTOP, A.: Bitkilerımizin yerli adları, II- Doğa, Türk Botanik Derg.13(3):329 (1989).

18-BAYTOP, A.: Our plants local names III, İstanbul Üniv. Ecz. Fak. Mecm. 25:23(1989).

19-BAYTOP, A.: Türkiyede kullanılan yabani ve yetiştirilmiş aromatik bitkiler, Doğa, Türk Eczacılık Derg. 1(2): 76 (1991).

20-BAYTOP, A.: Bitkilerimizin yerli adları IV, Doğa, Türk Botanik Derg. 15(3): 268 (1991).

21-BAYTOP, T.: The Turkish names of plants-E. F. Steinmetz: Codex vegetabilis, Amsterdam (1957).

22-BAYTOP, T.: Türkiyenin tıbbi ve zehirli bitkileri, İstanbul (1963).

23-BAYTOP, T.: Farmakognozi ders kitabı, 2 cilt, I. 4. baskı (1986), II. 3. baskı (1983).

24-BAYTOP, T.: Türkiyede bitkiler ile tedavi (Geçmişte ve bugün), İstanbul (1984).

25-BAYTOP, T.: Türk eczacılık tarihi, İstanbul (1985).

26-BAYTOP, T.: Osmanlı lâlesi-Lâle (5): 3 (1987).

27-BAYTOP, T.: Osmanlı İmparatorluğu döneminde Anadoluda yağ gülü yetiştirilmesi ve gülyağı-Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Bült. 4:8 (1990).

28-BAYTOP, T.: Türkiye florası'nın tanınmasına katkıda bulunan yabancı araştırıcılar - Prof. Dr. Asuman Baytop onuruna bilimsel toplantı, Bildiriler 35, Eskişehir (1991).

29-BAYTOP, T. and MATHEW, B.: The bulbous plants of Turkey, London (1984).

30-BAYTOP, T., BAYTOP, A., MAT, A., SUN, S.: Türkiye'de zehirli bitkiler, bitki zehirlenmeleri ve tedavi yöntemleri, İstanbul (1989).

31-BEDEVIAN, A. K.: Illustrated polyglottic dictionary of plant names, Cairo (1936).

32-BELON, P.: Les observations de plvsievrs singvlaritez et choses memorables trovvees en Grece, Asie, Judée, Egypte, Arabie et autres pays estranges, Parıs (1588).

33-BERNARD, C.A.: Élémens de botanique, İstanbul (1842).

34-BIANCHI, T. X. et KIEFFER, J. D.: Dictionnaire turc-français, 2 cilt, Paris(1801).

35-BOIS, D.: Les plantes alimentaires chez tous les peuples, 4 cilt, Paris (1927-1937).

36-BOISSIER, E.: Flora orientalis, 5 cilt ve ek, Genevae (1867-1888).

37-CANDOLLE, A. de: Origine des plantes cultivées, Paris (1883).

38-ÇAKIRER, G.: Local plant names in Sultandağları (Sultandağları bitkilerinin yöresel adları)- İstanbul Üniv. Ecz. Fak. Mecm. 16:89 (1980).

39-ÇOLAKOĞLU, M. ve TÖMEK, S.: Ege bölgesinde bazı yenilebilen otların bileşimi, Bornova-İzmir (1975).

40 DAVIS, P.H.: Flora of Turkey and the East Aegean Islands, 10 cilt, Edinburgh (1965-1988).

40A-DELLA SUDA, F: Collection de matière médicale, offerte à École supérieure de pharmacie de Paris-J. Pharm. Chim. 29:306 (1856).

41-DEMİRİZ, H.: Müşkül şartlar altında yenebilecek yabani bitkiler, Ankara (1969).

42-DIOSCORIDES --> Gunther, R. T.

43-ELİÇİN, G.: Sözlük (Bitki Adları), İstanbul (1980).

43A-ENEZ, N.: Doğal boyamacılık, İstanbul (1987).

44-ERTEM, H: Boğazköy metinlerine göre Hititler devri Anadolu'sunun florası, Ankara (1974).

45-ESAD ŞEREFEDDİN (Köprülü): Nebatat-ı saydalaniye, İstanbul (H.1328, M.1912).

46-GILBAULT, G.: Histoire des légumes, Paris (1912).

47-GUNTHER, R. T.: The Greek herbal of Dioscorides, London (1968).

48-HAMİT ZÜBEYR [Koşay] ve İSHAK REFET [Işıtman] : Anadilden derlemeler, Ankara (1932).

49-HANDJERI, A.: Dictionnaire français-arabe-persan et turc, 3 cilt, Moscou (1840-1841).

50-HARVEY, J. H.: Turkey as a source of garden plants-Garden History 4(3):21 (1976).

51-HARVEY, J. H.: Vegetables in the Middle Ages-Garden History 12 (2):89 (1984).

51A-HAUDRICOURT, A.-G. et HEDIN, L.: L'homme et les plantes cultivées, Paris (1987).

52-HAUENSCHILD, I.: Türksprachige Volksnamen für Kräuter und Stauden mit den deutschen, englischen und russischen Bezeichnungen, Wiesbaden (1989).

53-HEILBRONN, A.: İspençiyari nebatat (Pharmakobotanik), İstanbul (1940).

54-HENRY, C.: La bourrache orientale employée comme légume-Revue Horticole 81 (1907).

55-HONIGBERGER, J.M.: Thirty-five years in the East, 2 cilt, London (1852).

56-HÜSEYINOVA, A.: Plant names in Azerbaijan (Türkçe ve Rusça), Baku (1980).

57-HÜSEYİN KÂZIM KADRİ : Türk lûgati, 4 cilt, İstanbul 1(1927), 2(1928), 3(1943), 4(1945) (3 ve 4. ciltler Türk Dil Kurumu yayınıdır).

58-İBN BAYTAR--> Leclerc, L.

59-İNAYİTULLA HELİMİ ve ar.: Chinese-Uighur-English medical dictionary (Tıbbi lugat), Xinjiang Halk Sıhhıye Neşriyatı (1983).

60-İSHAK BİN MURAD: Edviye-i müfrede, Gerede (H.792/M.1390) (El yazması, İstanbul Millet Genel Kütüphanesi, Ali Emiri Tıp. No.109).

61-ISAJEV, J.: Azerbaycanın yabani biten faydalı bitkileri, Bakü (1936).

62-JORET, A.: Les plantes dans l'antiquité et le Moyen Age, Paris (1897).

63-KALÇAS, E. L.: Food from the fields (Edible wild plants of Aegean Turkey), 2 baskı, Bornova-İzmir (1980).

64-KARAMANOĞLU, K.: Farmasötik botanik ders kitabı, Ankara (1973).

65-KASAPLIGİL, B.: Kuzey Anadoluda botanik geziler, İstanbul (1947).

66-KAŞGARLI MAHMUD: Divanü lûgat-it-Türk (Besim Atalay çevirisi), 4 cilt, Ankara (1939-1943).

67-KAYACIK, H.: Orman ve park ağaçları özel sistematiği, 3 cilt, İstanbul (1965-1966).

68-KIRZIOĞLU, O.: Kars'ta yenen çeşitli bitkiler-Türk Folklor Araştırmaları 17(326): 7774 (1976).

69-KOŞAY, H. ve AYDIN, O.: Anadilden derlemeler, II. Ankara (1952).

70-KUNKEL, G.: Plants for human consumption, Koenigstein (1984).

71-LEACH, H. M.: On the origins of kitchen gardening in the ancient Near East-Garden History (The Journal of Garden History Society) 10(1): 1 (1982).

72-LECLERC, L.: Traité des simples par Ibn El-Beithar, 3 cilt, Paris (1887-1893).

73-LUDWIG, W.: Chaerophyllum byzantinum Boiss. als türkische Nutzpflanze in Werdorf-Hessische Floristische Briefe No.2 (1987).

74-MADRAN, N.: Büyük tarım sözlüğü, 2 cilt, Ankara (1984).

75-MEHMED ALİ PAŞA: Nebatat-ı tıbbiye, 2 cilt, İstanbul (H. 1291 - M. 1874).

76-NICOLAS, M.: Les composantes du vocabulaire botanique Turc-Der Islam 59(1): 114 (1982) (Türkçe çevirisi: Türkçe'de botanik dağarcığının oluşturucu öğeleri-Tarih ve Toplum 4(24): 400,1986).

77-ÖDER, N.: Bolu ili çevresinde yetişen zehirli ve yenen şapkalı mantarlar üzerinde taksonomik araştırmalar, Ankara (1972).

78-ÖDER, N.: Bazı zehirli mantarlar ve mantar zehirlenmelerinde ilk yardım, Ankara(1977).

79-ÖDER, N.: Karadeniz bölgesinde yetişen önemli bazı yenen ve zehirli mantarlar üzerinde taksonomik araştırmalar. TÜBİTAK Proje No. TBAG-217, Ankara (1978).

80-ÖĞEL, B.: Türk kültür tarihine giriş 2:143-394, Ankara (1978).

80A-ÖNLER, Z.: XIV. ve XV. yüzyıl Anadolu Türkçesi botanik terimleri - Journal of Turkish Studies (Türklük Bilgisi Araştırmaları) 14: 357 (1990).

81-ÖZÇELİK, H.: Akseki yöresinde doğal olarak yetişen bazı faydalı bitkilerin yerel adları ve kullanılışları-Doğa, Türk Botanik Derg.11(3): 316 (1987).

82-ÖZÇELİK, H.: Van ve yöresinde süt mamullerinin hazırlanmasında yararlanılan bitkilerin kullanılışları üzerine bir araştırma - Doğa, Türk Tarım ve Ormancılık Derg.13(2): 356 (1989).

83-ÖZÇELİK, H., AY, G. ve ÖZTURK, M.: Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun ekonomik yönden önemli bazı bitkileri- X. Ulusal Biyoloji Kongresi, Botanik bildiriler 1:1 (1990).

84-PARSA, A.: Flore de l'Iran. VII: 68 (Index des noms vernaculaires), Tehran (1959).

85-PIÉDALLU, A.: Legumes sauvages, Paris (1916).

86-POLAT, Ş.: Suşehrinde bitki ve hayvan isimleri-Türk Folklor Araştırmaları 7(149): 2592 (1961).

87-RAHMATİ, G.R. (Rahmeti Arat): Zur Heilkunde der Uiguren-Sitzungsber. phil - hist. Kl. 24:451 (1930) ve 22:401 (1932).

88-RENFREW, J.M.: Palaeoethnobotany: The prehistoric food plants of the Near East and Europe 18, New York (1973).

89-REDHOUSE, J.W. A Turkish and English lexicon, İstanbul (1890).

90-SALİH EFENDİ: İlm-i hayvanat ve nebatat, İstanbul (H. 1282/M. 1865).

91-SELİK, M.: Belgrad ormanında bulunan yenebilen mantarlar-İstanbul Üniv. Orman Fak. Derg. seri A15 (2):48 (1965).

92-SEZİK, E.: Muğla civarında salep elde edilen bitkilerin mahalli isimleri-İstanbul Üniv. Ecz. Fak. Mecm. 5:77(1969).

93-SEZİK, E.: Orkidelerimiz, İstanbul (1984).

94-SEZİK, E. ve BAYKAL, T.: Maraş salebi'nin menşei-Doğa, Türk Eczacılık Derg. 1(1): 10(1991).

95-ŞEMSEDDİN SAMİ: Temel Türkçe sözlük (Kâmûs-ı Türki) (sadeleştirilmiş ve genişletilmiş baskı: Mertol Tulum), 3 cilt, İstanbul (1985).

96-ŞENTÜRK, A.: Malatya'da hayvan yemleri ve ot adları-Türk Folklor Araştırmaları 18(350): 8433(1978).

97-ŞERAFETTİN, TEVFİK (Tertemiz): Tıbbi nebatlar, İstanbul (1933).

98-ŞEREFEDDİN, MAGMUMİ: Kamus-u tıbbi (Dictionnaire encyclopédique médical Français-Turc), 2 cilt, Kahire (1910-1911).

99-TABATA, M., HONDA, G., SEZİK, E.: A report on traditional medicine and medicinal plants in Turkey (1986), Kyoto (1988).

100-TANAKA, T.: Tanaka's cyclopedia of edible plants of the world, Tokyo (1976).

101-TINGHIR, A.B. ve SINAPIAN, K.: Fransızcadan Türkçeye ıstılahat lugatı (Dictionnaire Français-Turc des termes techniques des sciences, des lettres et des arts), 2 cilt, İstanbul (1891-1892).

102-TOPALOĞLU, M.: Local plant names in Antakya (Antakya yöresinin yerli bitki adları)- İstanbul Üniv. Ecz. Fak. Mecm. 23: 97 (1987).

103-TUZLACI, E.: Honaz dağının bitkileri, II.-İstanbul Üniv. Ecz. Fak. Mecm. 13:47 (1977).

104-TÜMEN , G.: Labiatae family as medicinal plants from Balıkesir district in Turkey-Uludağ Üniv. Eğitim Fak. Derg. 4(2): 7 (1989).

105-TÜMEN, G. ve SEKENDİZ, O. A.: Balıkesir ve merkez köylerinde halk ilâcı olarak kullanılan bitkiler-Uludağ Üniv. Araştırma Fonu, proje No.86/12, Balıkesir (1989).

106-ÜÇER, M.: Karamuk,Türk Folkloru Araştırmaları Yıllığı 295, Ankara (1977).

107-ÜÇER, M.: Sivas'ta geleneksel mutfak kültürü-Türk Folkloru (76):19 (1985).

108-ÜÇER, M.: Sivas'ta geleneksel mutfak kültürü-Türk Halk Kültürü Araştırmaları (1):129 (1990).

108A-ÜÇER, M.: Halk kültürümüzde alıç-Kızılırmak Derg. (7) : 34 (1992).

109-ÜNVER, B.: Yenilen yabani otlar ve karoten yönünden insan beslenmesine katkıları-Gaziantep-Türk Hijiyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi 42(2): 275 (1985).

110-ÜNVER, B.: Ankara, Afyon, Kayseri, Bolu, Trabzon, Erzurum ve Gaziantep'te yenilen yabani otlar-Türk Halk Kültürü Araştırmaları (1): 149 (1990).

111-YALTIRIK, F.: Türkiye meşeleri teşhis kılavuzu, İstanbul (1984).

112-YALTIRIK, F.: Dendroloji ders kitabı, 2 cilt, İstanbul (1988).

113-YILDIRIMLI, Ş.: Munzur dağlarının yerel bitki adları ve bunlardan bazılarının kullanılışları-Doğa Bilim Derg. A2, 9(3): 593 (1985).

114-YILDIRIMLI, Ş.: Bolkar dağlarının yerel bitki adları ve tıbbi bitkileri-VI. Bitkisel İlâç Hammaddeleri Toplantısı, Bildiri kitabı 279, Ankara (1987).

115-YILDIRIMLI, Ş.: Isatis L. türlerinin Türkçe yerel adları ve kullanılışları-Marmara. Üniv. Ecz. Derg. 5(1): 1 (1989).

116-YUDAHİN, K. K.: Kırgız sözlüğü (Türkçeye çeviren: Abdullah Taymas), 2 cilt, Ankara (1945-1948).

117-ZAKİROV, Kadir, Z. ve CAMALHANOV, Hasanbey, A.: Rusça-Özbekçe ansiklopedik sözlük, Taşkent (1973) (Rusça ve Özbekçe).

118-ZEYBEK, N.: Türkiye'nin tıbbi bitkileri, I. Kuzey-Doğu Anadolu "Pontus" Bölgesi, İzmir (1960).

119-ZEYBEK, N.: Farmasötik botanik, Bornova-İzmir (1985).

120-ZHUKOVSKY, P.: La Turquie agricole, Moscou (1933). (Fransızca özet ile birlikte Rusça olan bu kitap, C. Kıpçak, H. Nauruzhan ve S. Türkistanlı tarafından Türkçeye çevrilmiş ve Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. tarafından "Türkiyenin Zirai Bünyesi" adıyla 1951 yılında yayımlanmıştır).

121-Derleme Sözlüğü (Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü) 12 cilt, Ankara (1963-1982).

122-Lugât-i tıbbiye (Dictionnaire des sciences médicales), İstanbul (H. 1290/M. 1873).

123-Söz Derleme Dergisi, 6 cilt, Ankara (1939-1957).

124-Türkçe Sözlük, 2 cilt, Ankara (1988).

125-Uygur milli tababetinde çok kullanılan droglar, Sincan (1980).

ISBN 975 - 16 - 0542 - 3

Fiyatı: 14,00 YTL